

GÖLGEYLE KONUŞMAK

Zaman, hakikatin üzerindeki tozun kalınlaştığı bir çağın içinden akıyor. Bilgi çoğaldıkça anlayış daralıyor, kelimeler büyüdükçe anlamlar küçülüyor. İnsan, teknolojiyle hızlanıyor ama ruhunun ritmini kaybediyor; inançlar çoğalıyor ama hikmetin sesi zayıflıyor.

Din adına konuşanlar çok, fakat dinin ne söylediğine gerçekten kulak verenler az. Tam da bu yüzden, bu kitap uzun bir iç muhasebenin, bazen keskin bir tebessümün, bazen derin bir iç çekişin izlerini taşıyor. Bu sayfalarda, ne tartışmayı kutsayan bir öfke var ne de suskunluğu yücelten bir teslimiyet.

Aksine, okuyucuyu rahat koltuğundan hafifçe kaldırıp “Bir dakika, burada bir tuhafılık yok mu?” diye düşündürmek isteyen bir arayış var. Kutsal metnin bağlamından koparıldığı, geleneğin kendini hüküm yerine koyduğu, aklın zaman zaman sürgüne gönderildiği bir dünyada, soru sormanın hâlâ mümkün olduğunu göstermek istedim.

Çünkü soru sormak; isyan değil, sadakatin en berrak hâlidir.

Bu denemeler, kimi zaman tarihin koridorlarına girip kaybolmuş hikmet kırıntılarını arıyor, kimi zaman gündelik hayatın içindeki tuhafılıkları bir büyütle inceliyor. Bazen bir kedinin kabahati, bazen bir ayetin yorumu, bazen de bir toplumun ortak yanlışları üzerinden hakikatin kıvrımlarına dokunmaya çalışıyor. Her bölüm, zihnin bir başka köşesini yokluyor; kimisi sarsıyor, kimisi gülümsetiyor, kimisi de okuru kendi içine doğru uzun bir yürüyüşe çıkarıyor.

Bu kitabı, hakikatin kimsenin tekelinde olmadığına inananlara; kalıplaşmış cevaplardan yorulup taze sorular arayanlara; inancı bir korkuluk değil bir özgürleşme alanı olarak görenlere adadım. Eğer bu sayfalar, içinizde küçük de olsa bir kıpırtı uyandırırsa, en azından “neden böyle düşünüyorum?” sorusunu yeniden sordurursa, amacına ulaşmış olacağım. Hakikatin yolu uzun, çetrefilli ve çoğu zaman dikenli. Ama yürümeyi bıraktığımız gün, zihnimizin kapılarını da kilitlemiş oluruz. Bu kitap, o kapının aralık kalması için mütevazı bir çabadır. Sözü fazla uzatmadan, sizi bu yolculuğa davet ediyorum. Her denemeyi ayrı bir pencere gibi görün; bazıları sisli, bazıları aydınlık, bazıları da hâlâ temizlenmeyi bekliyor. Ama her biri, dünyaya yeniden bakmak için bir fırsat sunuyor.

Ahmet TOPKAYA

Bu eserin tüm telif hakları, Ahmet Topkaya'ya ait olmakla birlikte eser "ümmetin malıdır."
Yazarın izni dahilinde eserin çoğaltılması ve ücretsiz dağıtılmasında hiçbir sakınca yoktur...

Ahmet Topkaya

18/11/2025

Araştırmacı yazar, ilk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan yazar, uzun yıllardır Kocaeli'nde ikamet etmektedir. Yazar, İslam düşüncesi ve kültürel bilinç alanında özgün araştırmalar yapmaktadır. Tarihin Sonbaharı: Kültür'den Dine Meryem ve İsa (2016) adlı eseri, Meryem ve İsa figürleri üzerinden kültürden dine geçiş sürecini ele alarak İslam muhayyilesine yeni bir yorum kazandırır. Bu eser 2025 yılında Ankara Okulu tarafından yeniden yayımlanmıştır. Deneme türündeki Musa, Ekmek ve Özgürlük, özgürlük ve inanç kavramlarını modern insanın deneyimleri bağlamında tartışır. Allah'ın Kahramanı Sensin çalışması bireyin inanç ekseninde içsel cesaretini ve özneleşmesini inceler.

2025'te yayımlanan İbadetin Morfolojisi ibadeti kültürel bir form çerçevesi içinde dini deneyim olarak ele alırken, Kültürel Belleğin Yankıları ise belleği toplumsal bir süreklilik olarak irdeler ki bu, inanç ve kültürün etkileşimine disiplinler arası bir perspektif kazandırır. Genel olarak yazarın çalışmaları, dini düşüncüyü insan bilinci ve kültürel hafıza ile ilişkilendirerek yorumlamayı amaçlar; inanç ve kültürün tarihsel biçimlerinden çok, düşünsel yankılarını anlamaya odaklanan özgün bir akademik yaklaşım sunar.

Elif ve Yasin'in babası olan yazar, çalışmalarını eşi Serap'ın sevgi dolu desteğiyle sürdüren bir kalem sahibidir. Bilgiyi ve üretilen her fikri düşüncüyü ümmetin ortak mirası kabul eden yazar, ürettiklerini hiçbir karşılık beklemeden paylaşmayı temel bir ilke olarak benimsemiştir.

iletişim:

ahmet@bilgitim.com

ahmettopkaya.com

<https://ahmettopkaya.blogspot.com>

Eşim Serap,
Kızım Elif,
Oğlum Yasin'e..

Ve sorumluluk bilinci taşıyarak
"Allah'ın Kahramanı"
olmak isteyen
tüm dertli yüreklere
adanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1.	KADİR GECESİ BULUNDU!	3
2.	KEDİNİN KABAHATİNİ ÖNÜNE KOYARLAR, ÖYLE DÖVERLER... ..	5
3.	KAFA KONFORU İÇİN KÖŞE TAKIMI	8
4.	N'OLACAK BU FİLLERİN HALİ!	10
5.	KAFA Bİ MİLYON ARZULAR ŞELALE	13
6.	ELAMAN ARANIYOR	15
7.	ZEKAT NEDİR? SADAKA NEDİR? FARK NE	18
8.	TARİH OLMA TARİH YAZ	21
9.	YETER Kİ YETER.....	23
10.	HAVA, SU, ATEŞ, TAHTA. TAHTA YOK TAHTA DEĞİL, TAŞ.....	25
11.	YORUM-LA-MA ARTIK	27
12.	KİTAPSIZ"LIK YAPMA.....	29
13.	ALLAH'IN İKİ KİTABI.....	31
14.	BİR ASA YAP KENDİNE	32
15.	AHLAKSIZ AHLAK	34
16.	CİN SURESİNDEN CİN ÇIKARMAK	35
17.	EHL-İ KİTAPSIZLIK.....	38
18.	HOŞ GELDİN ON BİR AYIN SULTANI GASTRONOMİ	40
19.	MİLLET'İ AHMAKLIK	42
20.	BEN, BİZ, O. ALLAH KUR'AN'DA NEDEN FARKLI ZAMİRLER KULLANIR?	45
21.	EGEMENLİK, KAYITSIZ ŞARTSIZ KİMİNDİR?	49
22.	SENİN TANRIN HANGİSİ?	52
23.	KUR'AN IŞIĞINDA YEMEK TARİFLERİ!	54
24.	FELÇLİ ÜMMET	56
25.	ALLAH'IN KAHRAMANI SEN OL.....	59
26.	Bİ SAYI TUT	61
27.	BİRR OLSUN HEPİMİZİN OLSUN.	64
28.	NE ÇEKTİN BİZDEN BE SALAT!	66
29.	BİR TOPLUM KENDİ ÖZÜNÜ DEĞİŞTİRMEKÇE.....	68
30.	DİN, BİZİ, ALLAH'IN BÜYÜK DAVASINA ORTAK EDİNCEYE KADAR.	71
31.	TATİLDEYİZ, NE ZAMAN DÖNERİZ ALLAH BİLİR!	74
32.	PRESTİJ ZAMANI	76
33.	İLKSEL İNANCIN BAŞLANGICINDA TEK'LİK YA DA ÇOK'LUK	78
34.	BALDIRI ÇIPLAK ATALARIMIZ MAĞARA DUVARLARINA NİÇİN RESİM ÇİZİYORLARDI?	80
35.	İSA, KABE VE BİZ	83
36.	AÇLIK, TOKLUK VE SAHTE KURTULUŞ REÇETELERİ	85
37.	ALLAH İYİ İŞE PEKİ KÖTÜLÜK NİYE VAR?	88
38.	ADAM OL CANIMI YE	91
39.	KUR'AN OKUMANIN KUR'AN-İ SORUNLARI	94
40.	İLETKEN DUYARSIZLIK.....	96
41.	PANDEMİ, DEVE VE ESKATOLOJİ.....	98
42.	ARKA KOLTUKTA OTURANLAR	100
43.	AH GÖZÜNÜ SEVDİĞİM İLKEL AVCI TOPLAYICILAR	101
44.	KUYRUĞU KOPARTAN TİLKİ MASALI	103
45.	MUZLARA KUR'AN OKUMAK VE REKOLTE ARTIŞI	105
46.	İÇİMİZDEKİ GICIR'TILAR	107
47.	GÜLSUYU ALLAH'A ULAŞIR MI.....	109
48.	RAHMANİ İSLAM'IN TEMSİLİ SORUNU: EVRENSEL HUKUK VE İNSAN HAKLARI BAĞLAMINDA BİR ARAYIŞ	111
49.	CİN KAVRAMININ KUR'AN'İ BAĞLAMDA ANLAM KATMANLARI VE SEMANTİK SERÜVENİ	113
50.	LAFZİ OKUMALARIN EGEMENLİĞİNDE FIKHİ YAKLAŞIMLARA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ. FIKHİTÂ; KIZ ÇOCUKLARININ ERKEN YAŞTA EVLENEBİLİRLİLİĞİ SORUNSALI	115
51.	ÇAMURDAN KUŞ, ÜFLENEN RUH VE KUR'AN SAYFALARINA SARILAN TOST	117
52.	DİJİTAL TARTIŞMALARIN SIĞLIĞINDA DİN VE AKIL ARASINDA KAYBOLAN HAKİKAT	118
53.	İSLAM KADIKÖY'E Mİ İNDİ, YOKSA HİCAZ'A MI?	119
54.	VAHYİN BAĞLAMI: TARİH İÇİNDE HAKİKAT, HAKİKAT İÇİNDE TARİH	122
55.	KUR'AN'I YÜCELTİREN ONU YABANCILAŞTIRMAK	124
56.	CADILAR BAYRAMI VE RUHSAL BOŞLUĞUN DERİN YALNIZLIĞI	125
57.	TEFSİRÜ'L-KUR'ÂN Bİ'L-KUR'ÂN YAKLAŞIMININ EPİSTEMOLOJİK HANDİKAPLARI	126
58.	ŞAPKADAN DEVE ÇIKARMAK	129
59.	TARİHSELÇİLİKTE ÖTE: KUR'AN YORUMUNA BÜTÜNCÜL BİR ANTROPOLOJİK YAKLAŞIM	131
60.	İSLAM HUKUKUNDA BAĞLAM, MASLAHAT VE TARİHSEL DÖNÜŞÜM	132
61.	HÜDHÜD NEREDE? BİR KISSANIN GERÇEK TARİHİ YENİDEN DOĞUYOR	134

1. KADİR GECESİ BULUNDU!

Ümmetin iç acılar toplamı ile dış acılar toplamı birbirine eşit değil. Dıştan görünüm kalabalık, gururlu, mağrur ve güçlü ancak bireysel sorumlulukları toplumsal farkındalık esasına dayanmıyor. Ümmet'in çok azı içindeki yangınla, dışarıdaki yangına çareler arayıp söndürmek için su taşıyor. Bir "Haklılık Dini" yaşayıp gidiyoruz vesselam.

Allah, Kitap, Peygamber hakkında "sadece" konuşmak bizim dinden anladığımız mesele...

Peki ama Peygamber?

Peygamberler?

Sahabeler?

Kur'an'da anlatılan elçilerin örnek hayat hikayeleri..

Onlar ve tüm Kur'an, aslında bir "Farkındalık Dini" yaşansın istiyor. Yani doğruyu yanlıştan ayırmış, bu konuda mutmain bir yüreğin sorumluluk ve erdemli sürdürdüğü ömür boyu mücadele...

Yolda kalmak, Yolda tutmaya çalışmak,

ama elimizle

ama dilimizle

ama buğz ederek...

Kur'an'da çok kadim bir sürecin şöyle işlediğini göreceksiniz;

Bakara Suresi 26. Ayette örneği verilen sivrisinek meselesini bilirsiniz. Burada söz konusu SİVRİSİNEK değildir. Sivrisinekliktir. Yani Pireyi Deve Yapma hastalığı. Allah'ın bir hakikati anlatmak için ortaya koyduğu örneğin içinde detaylarda boğulma rahatsızlığı ya da bilinçli işportacılığı. Sürekli detaylara takılarak Allah'ın muradını iskalayıp işi sulandırma obeziteliği.

Kadir Gecesi meselesi de biraz böyle;

Kısa, öz ve mümkün olduğunca Kur'an çerçevesinde bakalım meseleye. Kur'an da geçen "Kadr" kelimesinin birkaç kök anlamı var ilk anlamı alırsak geceye atıf anlamsız olur; yani "GÜÇLÜ GECE", "KUVVETLİ GECE" gibi. Öyleyse ikinci anlamı almak daha doğru olacaktır. Yani "AYDINLIK, IŞIK". Kadir Gecesi: Karanlıkların aydınlatıldığı gecedir. Gecenin özel bir anlamı yoktur. Yani Muhammed a.s'ın vahiy aldığı bir gece olarak kaldı. O geceyi önemli kılan yalnızca VAHYİN kendisidir. Yani geceye mistik bir anlam yüklemeyeceğiz ama o gece gelen aydınlık rehberimiz olacak, karanlıkları daima aydınlatacak.

Kısacası Kur'an'da methedilen gece değil geceyi aydınlatan şeydir yani, VAHİY. Bu geceyi anlamlı yapan ve diğer gecelerden farklı kılan tek şey Vahiy ile yeryüzünün aydınlanmasıdır. Öyleyse Vahyin aydınlatıldığı her şey özeldir, güzeldir ve değerlidir. Her ramazanda özelde Muhammed a.s'ın karanlıklarını aydınlatan özel bir gece aramak beyhude bir iştir. Vahiy mücadele eden dertli yüreklere seslenir. O geldi o yüreğe seslendi, rehberlik etti, geçti gitti. Şimdi biz topuklarımız üzre geri dönecek ya da Mehdi bekleyecek ya da böyle sırlı gizemli diğer toplumların bir gecede hooopp oldu da bitti her şey tertemiz, hayata tertemiz bir sayfa açtık diye arınılan bir gün mü arayacağız, HAYIR !!! Sıra sende bende. Derdin yoksa özel bir gece arama kardeşim, Kur'an'la aydınlatamadığın nice geceler, mistik bir gece ile tek bir günde asla aydınlanmaz. Kur'an ortada işte ne kadar aydınladık ki sırlı gizemli şifreli bir gece bulalım da aydınlanalım! Karanlıkları aydınlatan Vahiydir, Kur'andır.

Aydınlanmak, karanlıklardan kurtulmak mı istiyorsun aç oku. Haydi Bismillah, ne diyormuş başlarken hımmm vayyy Karanlıklardan aydınlığa çıkaran Rabb'e Hamdolsun!

Çünkü Din sokakta yapılan bir kavgadan çekilince artık masa başında sağı solu çekiştirilen bir malzeme olunca, detaylandırılır. Her detay yetersiz bulunup detay detaya, detaylar anakronizme götürülür. Tek bir harftin ciltler dolusu mecmuat, külliyat üretenler sanal ve dandik bir bakliyat ile yaptıkları yemeği Ümmete yedirerek onları obez yaparlar. Detay, Detay, Detay.. Hakkındalık Dini kendi bağlamı içinde Alim, Üstad, Abi, Hoja, Din Uzmanı, Ruhban ya da adı her neyse olan kişilerin konuştuğu bir süre sonra birbirlerine BAĞY (haset ve kıskançlık) nedeniyle mesafeli durduğunu gösterir...

Daha sonra bu yara derinleşir. Senin HAKKINDA düşündüğün, masa başında ürettiğin ve daha sonra detaylarda boğarak söylediğin ya da yazdığın bir şey, başkasının gölgesinde kalarak pasif kalırsa, olanlar olur. Ümmetin obezleri daha yeni, daha değişik, daha uff bir konu üzerine yazılmış, çizilmiş ya da güncellenmiş bir mesele keşfedince hoop ilk atışmalar, kinaye ve laf sokmalar, kavgalar. Benim detayım senin detayını döver. Benim hojam senin hojanı döver. Fırka hazır. taze taze...

Ortaya çıkan FIRKAYA artık taraftar lazımdır. Ya da sahaya sürülen zemindeki topa tekme atacak oyuncular. Fırkalaşma (Mezhep, tarikat, İslam dışı-cemaat) böylece keskin ve derin bir yapıya dönüşür. Kurumsallaşır. Fırkacılar asla birbirilerini dinlemezler. Hakkında konuştukları üstadı, allamesi, ağabiyi, hoca efendiyi, hojayı, kılı yünü tüyü savunmak Dini savunmaktan evladır artık. Bu uğurda Din'in altı oyulmuş, ayetler bağlamından koparılmış, Kur'an bütünlüğü gümeye gitmiş, Hadis, Sünnet, Fıkıh, Akaid, Tefsir malzemelerinden bolca savunma refleksi zırhları örülür. Sonra saldır...

Fazla uzatmayayım bak!

Tüm İslam coğrafyalarında bebeklerimizin üzerine bombalar niçin yağıyor? ya da kadınlarımızın namusu niçin kirletiliyor? erkeklerimizin onuru niçin çiğneniyor biliyor musun?

Yiğidim bak çok basit bir cevabı var bunun. Kur'an koskoca İsrailoğulları tarihini niye anlatır? Onlar hakkında konuşalım diye mi! Hayır. Onların yaşadığı sürecin farkına varalım da biz de aynı tuzaklara düşmeyelim diye. Hakkındalık Dini yaşayıp, fırkalara ayrılmak ve daha sonra paramparça olarak zayıf düşüp yok olup gitmek. Süreç daima böyle işliyor. Sünnetullah daima böyle işliyor. İster iyi ol ister kötü kendi aranda kavga edersen dışarıdan gelen seni istila eder. Bizim düşmanlarımız çok güçlü değil içimizdeki kavga çok anlamsızca büyük...

Yok yok, "Hakkında Dini" yaşıyoruz iki gözüm, hakkında. Düşmanda bunun farkında.

Hadi şimdi Kadir gecesinin hangi güne denk geldiği hakkında yiyelim birbirinizi, tekfir edelim, kavga edelim ve üç gün sonra da bayram edelim!...

2. KEDİNİN KABAHAATİNİ ÖNÜNE KOYARLAR, ÖYLE DÖVERLER...

Her birimizin imtihanı bireysel ise niçin Allah sadece belli dönemde ve belli coğrafyalara elçiler göndermiş?

Niçin her birimizin bir ömür içinde şahit olacağı bir elçi göndermiyor?

Bu ve benzer soruların makul karşılanabilir, sorgulanabilir tarafları elbette mümkün. Beyin jimnastiği yapılabilecek bir soru ancak bu soru çok acı bir sorudur. Tarihin derinliklerinde insanın içini cız ettiren cevaplar barındıran bir soru. Her bir bireyin imtihanın şahsi oluşu, ödül ve cezasının bireysel oluşu sebebin de şahsiliğini zorunlu kılar gerekliliğini düşündürür. Ya da daha birçok mantıksal beyin faaliyetleri ile cevaplanacak soru ya da soru içinde cevaplar. Yani yıl 2017 ve sen Antartika da küçük bir kasabada yaşıyorsun. Somon avlıyor ve evini geçindiriyorsun. Evde sorunlar, işte sorunlar, kasabada sorunlar var. Allah'ın buraya, senin görüp konuşabileceğin, davasına destek ya da köstek olabileceğin birisini göndermesi gerektiği son derece mantıklı bir düşüncedir. İlla büyük şehirlere göndermez Allah elçisini. Dönemin Mekke'si ölçeklendiğinde; Bizans'ın ve Kısra'nın şehirleri İstanbul, Mekke ise Hakkari bile kadar sayılmazdı. Her birimizin yaşadığı döneme hadi kasaba değil de şehre ya da ülkeye olsun bir elçi gönderebilirdi.

Ama göndermemiş! göndermiyor...

Oysa Kur'an'ı Kerim de aynı dönemde yaşamış hatta baba-oğul, baba-oğul-torun, amca-yeğen peygamberlerin olduğunu öğreniyoruz. Bizim yaşadığımız dönemde hiç yokken aynı dönemde birden fazla elçiye de şahit oluyoruz. İbrahim, İsmail, İshak, onların oğlu Yakub ve oğlu Yusuf gibi. İbrahim ve yeğeni Lut gibi. Zekeriya-Yahya-İsa gibi.

Allah niçin her bir kişinin yaşadığı dönem için elçi göndermiyor? sorusunun doğru cevabı aslında bizim İnsanoğlu olarak geçmişte vahye karşı nasıl davrandığımız ile ilgili.

"...onlara hiçbir elçi gelmedi ki, o'nunla alay etmesinler." 22/Hicr-52

"...Bununla birlikte, senden önce her ne zaman bir elçi ya da haberci göndersek ve bu (elçi ya da haberci) ne zaman (uyarılarını olumlu tepkiler almayı) umut etse, Şeytan mutlaka o'nun güttüğü nihai amaca gölge düşürmeye kalkışmıştır; ama Allah Şeytan'ın düşürmeye çalıştığı gölgeyi giderir ve mesajlarını kendi içlerinde açık ve anlaşılır kılar ve birbirleriyle açıklar; çünkü Allah doğru hüküm ve hikmetle edip eyleyen, mutlak ve sınırsız bilgi Sahibidir." 28/Kasas-47

Allah'ın her topluma uyarıcılar gönderdiği aşikar. Kur'an bu konuya sıkça değinir ve "Biz bir topluma uyarıcılar göndermedikçe onlara azab edecek değiliz" diyerek eğitimi verilmemiş imtihanın olmayacağını bildirir. Ancak Kur'an yine gelen elçilere yapılan zulmün çeçitliliğini de dillendirir. Karalama, alaya alma, gelen elçiye şapkandan tavşan çıkarttırmadıkça inanmama, tehdit, şantaj ve hiç sonuç alınamadığında öldürme. İnsanoğlunun çok az bir kısmı hariç vahye duyarlı davranmamıştır. Kur'an, aklını gereği gibi kullanmayanlara hak ve hakikati hatırlatarak gerçek kurtuluş yolunu gösterk, aklını kullanmayanları kullanarak geçimlik sağlayan sahtekarlara, firavunlara ve nemrutlara ise haddini bildirmek, Allah'a gönülden bağlı kalarak sorumluluk bilinciyle hareket edenleri desteklemek için gelmiştir. Kur'an'ın mesajı basit, yalın ve özdür. Kısa zamanda söylenmesi gereken ne varsa söylenmiş ve bir bilinç mirası bırakarak kitaplaşmıştır. Sorunumuz bu bilinci almak yerine sonrasında kitaplaşan matbuat üzerinde birbirimizin kafasını gözünü yarmak.

Allah'ın tekrar elçi göndermiyor oluşunun birinci nedeni elçilerin başına gelenler, geride bıraktığı mirasın başına gelenlerdir.

Bir diğer sebep ise; her bir toplum ve kültüre ayrı ayrı ve bir ömür dilimi içinde yaşan insan sayısı kadar elçi göndermenin mesajı gölgeleyecek olmasıdır. Çünkü her bir toplum ve kültürde yerleşik inanç ve değerler farklılık göstermekte ve çeçitlenmekte bu nedenle insanlar arası uyum zorlanmaktadır. Bu nedenle Vahyin

mümkün olduğunca az sayıda ve öz bir biçimde gelmesi gerekmektedir. Aksi takdir de 1400 yıldır bizim Kur'an ettiğimiz gibi her bir toplum kitabı yine tanınmaz hale getirecek ve kaos oluşacaktır. Zaten bu sorunun teknik boyutunu İnsanın vahye karşı davranış biçimi oluşturmaktadır. İnsan çok az sayıda emri kendi iyiliği adına almış olsa ve hayata geçirmiş olsa zaten vahye de gerek kalmayacaktı. Tüm gönderilmiş elçiler aynı şeyleri söylemiş aynı değerleri ayağa kaldırmış olmasına rağmen İnsanoğlu hala aynı sorunlar etrafında dönüp dolaşmaktadır. Yani eski olan bir şey olmadığı gibi yeni olan bir şey de yoktur. Yeni bir elçi gelip de İnsanoğluna yeni ya da eski söyleyecek hiçbir şeyi kalmamıştır. Zira İnsan var oldu olalı beri hala öldürüyor, bozgunculuk çıkarıyor, birbirini yerlerinden yurtlarından sürüyor, zina ediyor, kafayı çekiyor, haksızlık ediyor, zulmediyor.

Peki ama geçmiş ümmetlerin olumlu ya da olumsuz böyle davranıyor olması bizim suçumuz mu? Biz onların yapıp ettikleri nedeniyle niçin bir elçi gönderilmesinden mahrum bırakılıyor?

İşte bu sorunun doğru cevabı da toplam insanlık tarihinde yine insanın davranış biçimiyle ilgili. Hiçbir zaman İnsanoğlu ilkel olandan ilerlemiş olana doğru bir olgunluk seviyesi izlemiyor.

Aksine gittikçe ilkelleşmek için modernleşiyor. Öylesine modern öldürüyor ve yok ediyor ki artık sayılar yalnızca bir istatistikten ibaret. Zira insanoğlu olarak iptidai süreçlerden geçerken uyarılmış olmak bugün tekrar tekrar uyarılmayı gerektirmez. Sorunumuz Vahyin özünü anlamamak, anladığını uygulamamak, vahyi üç kuruşa satmak. İnsanoğlu böyle bir varlık. Topluca bilinç olarak bizler artık vahyin ana fikrinin ne olduğunu biliyor durumdayız. Allah'ın büyük kavgasının ne olduğunu biliyor durumdayız. Allah yeryüzünde akan kanı durdurmak, haksızlığı önlemek ve özetle insanın insana tahakkümüne son vermek istiyor. Bunu da salt kendisi istediği için "Kainatın sahibi benim, benim dediğim olur" egosuyla yapmıyor. O'nun Kudret ve Gücü asla test edilemez!!! Kahhar sıfatı olan bir Yaratıcının güç gösterisinde bulunmaya ihtiyacı yoktur. Sorun bizim sorunlarımız ve O bize rehberlik etmek istiyor, yol göstermek istiyor. Çünkü O yarattıklarını asla başıboş asla bırakmıyor!

Vahiy aslında tüm toplumsal süreçlerde insan onurunu ayağa kaldırmak, ona izzet ve şeref kazandırmak istiyor. Onu yeryüzünde bir cennette ebedi kalacak şekilde huzur içinde iskan etmek istiyor. Varoluşun başlangıcından itibaren Allah, rahmeti gereği yol gösterip yolunu aydınlatmak istiyor. Yeryüzü İslam olsun, yeryüzünde barış ve esenlik daim olsun istiyor. Bunu da sırf bizim canımız yanmasın, burnumuz kanamasın diye istiyor;

"İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde önle. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur." (Kur'an-ı Kerim, Fussilet suresi, 34. ayet.)

"Düşmanın acıkmışsa doyur, susamışsa su ver. Bunu yapmakla onu utanca boğarsın. Ve Rab seni ödüllendirir." (Kitab-ı Mukaddes, Süleyman'ın Özdeyişleri, 25/21, 22.)

"Size karşı davacı olup mintanınızı almak isteyen abanızı da verin. Sizi bin adım yol yürümeye zorlayanla iki bin adım yürüyün. Sizden bir şey dileyene verin, sizden ödünç isteyen geri çevirmeyin." (İncil, Matta, 5/40-42.)

Bizlerin yaşadığı çağa ve döneme ilişkin yeni bir elçi bekleyişi boş, anlamsız ve beyhude bir bekleyiştir. Zira yeni gelecek olanın yeni söyleyeceği hiçbir şey kalmadı. Kur'an bile Tevratı tasdik etmek için geldim diyorsa artık yeni bir peygamber beklemek yerine Allah'ın Kahramanı olmaya aday olmak, çalışmak, yorulmak daha sonra başka işlere koşmak gerekiyor. İmtihanın bireysel oluşu elçinin de her bir bireye dirsek temasında olmasını gerektirmiyor. Zira tarih önümüzde, hayat önümüzde, yaşananlar önümüzde, Kur'an'ın bıraktığı ana mesaj önümüzde duruyor. Detaylarda boğulmazsak Kur'an bize sanki dün yazılmış gibi bas bas bağıyor. O canlı bir kitaptır ki onu öldüren bizim mezheplerimiz, fırkalarımız, kişisel hırslarımız, bölük bölük birbirimizden ayrılmanız.

Ayrı gayrı oku dur Kur'an'ı.

Kes ahkamını bir diğerine,

Kes ahkamını yeni bir şey buldum deyip gir edebi derinliklerine.

Girdikçe girdik ve şimdi yediğimiz vurgunun farkında değiliz.

Peki abi şimdi n'apacaz?

Bizim işi gücü bırakıp bu sorunu çözmeye ne gücümüz yeter ne kartvizitimiz he mi!

Pekii.

Şunu yapacağız canım kardeşim,

Kur'an'ı okurken ayetlerin detaylarında boğulmayıp verilen kavganın ana mesajına odaklanacak, ana fikri alıp geri kalan kısmı için birbirimizi ötekileştirmeyeceğiz. Kur'an'ın ana fikri ise sosyolojik sorun odaklı çözümlerdir. Mekke-Medine dönemi var olan sorunlar form ve biçim değiştirerek aynen devam ediyor. Ondan önce de vardı. Nuh'un kavminde, İbrahim'in kavminde, Musa'nın kavminde...

aç var mı, var...

çıplak var mı, var...

bizi aç ve çıplak bırakan var mı, var...

kadınların hakları tastamam veriliyor mu, hayır...

kadınlar boşanma hakkına sahip ama boşanınca eski kocası onu katlediyor mu, ediyor...

tastamam mirastan pay alıyor mu, örneğin güneydoğu da hala alamıyor...

gasp, yağma, adam öldürme, insanları yerlerinden yurtlarından sürme devam ediyor mu, ediyor...

kölelik ! kredi kartı mağduriyeti, banka kredisi mağdurları var mı, var...

kafayı çekip mahallede volta atan var mı, olmaz mı!...

var, varrr, varrrrrr...

Sorun da çözümlerde değişmedi.

Kavga büyük, kadim ve eski.

Aynı kavganın tarafları da eski. Hiçbir şey değişmiyor. Çünkü İnsanoğlu değişmedi. Kavga aynı, kavgacılar aynı. Bizler artık eski bir kavganın yeni kavgacıları olmak zorundayız. Tekrar vahyin gelmesine gerek yok canım kardeşim, gelse yeni ne söyleyecek ki!

3. KAFA KONFORU İÇİN KÖŞE TAKIMI

"Abi kısa yaz okuyamıyoruz, uzun uzun yazma" diyen kardeşlerim tam size göre bir şey söyleyem gelin şöyle, otur abi sende otur, güngörmüş abla sen de şöylee, heeeehh.

Selamiiiiii abiiii bize çayyyy.

Bak şimdi anladın mı niye vahiy böyle kısa kısa anlatıyor, mecaz, kıssa, darb-ı meseller kullanıyor biliyor musun?

Koooooooooskoca Mısır tarihinde yer eden Musa ile Firavun mücadelesini ciltler dolusu ekonomik, siyasal ve sosyo kültürel derinlikleri ve verileri ile anlatmıyor da "Musa bi vurdu denize ikiye ayırdı, İsrailoğulları da karşıya geçti, kurtuldular" şeklinde tasvir ediyor anladın mı!

Denizi yarma meselesi bir mecaz anlatım biçimi olarak Tevrat'ta da yer etmiş daha sonra Kur'an bunun için "hadi ya deniz filan yarılmadı, biz sosyolojik bir durum tahlilini böyle anlatıyoruz siz de ne anlıyorsunuz ya!" ya da "aslında bi gelgit filan oluyordu, biz de o sırada Musa'ya dedik ki yürü, ama siz devasa denizin yarılmasını anlayın işte" demesini beklemeyin...

Muciizeeee yok mu abii yaaa? Mucizleri inkar mı ediyorsun?

Sana bi çarparım bak bi de mucize çarpar haaaa!

Ben onumu dedim şimdi. Güneşe bak ondan ala mucize mi olur, al sana mucize, sıkıysa bir günde battığı yerde şöyle ampul gibi yanık durur vaziyette bırak bakalım gücün yetiyo mu! Mucize bu abi güç yetiremediğin şey. İnsanı acz içinde bırakan şey. Senin ise anladığın şapkadan tavşan çıkarmak. Olmaz öyle şey. Allah Sünnetullah'ında asla değişiklik yapmaz. Allah'a Sünnetullahını bir an askıya aldı, oldu bu dedirten şey bizim çarpık mucize anlayışımız, kafa konforumuz ve dağınık kafamız. Hatta tembelliğimizin beraberinde getirdiği kurtarıcı beklentisi. "Paçaların nasıl da tutuştu" dediğim de ilk iş paçalarına bakmıyosun ama iş bu meselelere gelince elmaya elma, armuta armut!

İşte bizim kafa buna basıyor abi. Kısa ve öz anlatılan şeyler. Kısa ve öz anlatılan şeyler de bir tek kelime belki elli yüz bilemeden bin binbeşyüz yıllık bir hikayeyi sembolize edebilir. Biz de İstanbul'u fethedince çağı açıp çağı kapatmadık mı! Çağ ne? çağ nereden açılır kapanır !

İnsanoğlu uzun, detaylı, meslek erbabının anlayacağı şeyleri okumak istemez. Ansiklopedik bilgi, soğuk ve donuktur. Salt tarihsel veri, sıkıcıdır. Romanlara, hikayelere, şiirlere hiç dikkat etmiyor musun? yazar derdini anlatabilmek ve ilgi çekebilmek için ne cümleler kurmaya çalışıyor, ne taklalar atıyor

"Kısa yaz abi kısa" nın Kur'an karşılığı işte tam da bu anlatım tarzıdır. Kur'an bu tür anlatımlar yapacağını zaten Bakara 26 da ve Al'i İmran 7 de söylüyor...

"Derdimi anlatırken kullandığım kelime ya da cümleler de Teşbih yapacağım (MÜTEŞABİHAT)" Al'i İmran -7

"Derdimi anlatmak için her yolu deneyeceğim, Derdimi anlatmak için örnekler vereceğim, ama sakın örneğe ve detaylarına takılma!" Bakara -26

Peki bunları niye anlatıyorsun Ey Kur'an?

"Sen de büyük bir kavgaya tutuştun ya sana gaz vereceğim, sırtını sıvazlayıp arkanı kollayacağım" Yusuf -111

Şimdi biz n'aptık?

Kavga da zaten yokuz da!

Alıyoruz Kitabı önümüze seç bir ayet dal dalabildiğin kadar derinlere, etimolojisi, grameri de aman Allah'im...

"Detaya takılma sana iki çift laf edicem" dedi, detaylarda boğulduk.

"Teşbih yapacam, fabl yapacam, dağları taşları konuşturacam, denizleri konuşturacam, ölüler dile gelecek yeter ki anla be adam!" diyecem mistikçiliğin dibini bulduk. Şifre aramaktan, kombinasyon kurmaktan belimizi bi türlü doğrultamadık...

Bakın naçizane Kur'an ile ilgili ders yapan iyi niyetli kardeşlerime bir öneride bulunmak istiyorum. Ders yaparken çay içiyosunuz ya, afiyet olsun, fındık fıstık da yeyin çekirdek de çiteleyin hiç sorun değil ama Allah'ınızı severseniz şu Kur'an metinleri üzerinde birbirinize artizlik yapmayın! Abicim "ayetin, surenin ana fikri ne ya?" diye sorun birbirinize ve anlamadığınız detayları da geçin gitsin. Bırak orada ki tartışma yaratan detay orada kalsın. Ya da konuyu tartışın, beyin fırtınası yapın ama asla birbirinize dendi beyin fırtınası dayatmayın. Ya da tartışma etrafındaki soğuk havayı ders sonuna taşımayın. Anlaşılamayan konu ya da detayın o güne ait kültürel bir formu, biçimi, tefsir algısı, olumsuz hadis desteği v.s varsa zaten o konuda iyi bir araştırma yapmadan meseleyi anlayamazsın. Birçok yer de İsrailoğullarına atıf var, Tevrat a atıf var. Onların tarihini bilmeden, azıcık türkçe iki satır tevat okumadan zaten konu ne bilemeyebilirsin. Bu ayıp değil, günah değil ancak meseleyi anlamada sana bir tık zorluk çıkarabilir. Zaten bütün meselelerde son cümleye imzayı Allah atmıyor mu! Oradan anla işte meselenin özünü. Ayet, "şunu şunu" der ama sonunda "Allah, şöyle yapanları sever, şöyle yapanları sevmez" ya da cümlenin sonu Allah'ın sıfatlarına bağlanır. Geç abi, tartışma için okuma şu kitabı.

"Ya biz de bu büyük kavgaya nasıl ortak oluruz?" diye oku.

off, gene uzun oldu yaa,

neyse iyidir iyidir.

Selamiiiiiiiiiiii abiiiiiiiiiiii bize çayyyyyyyyyyy.

Selamiii kim ya?

valla ben de tanımıyorum. Derdimi anlatmak için uydurdum işte...

4. N'OLACAK BU FİLLERİN HALİ!

İslam'ı algımızın bütün umudunu mucizelere bağlayışının belki de en önemli örneği Fil Suresi olsa gerek. Ayette hiçbir kuş adı belirtilmemesine rağmen rivayet kültürü etkisiyle kelimeler eğilir bükülür ve garip bir kuş türü ortaya çıkartılır. Kuş türü arasında olmayan bir tür uydurulup ona mucizevi işler yaptırılır.

Niye ki Ebabil diye bir kuş yok mu?

Yok abi. Böyle bir kuş adı da yok zaten. "Ebabil" kelimesi tüm lügatlarda "ibbil", "übbül", "ebbal" kelimelerinin çoğuludur. Ebabil, kuş anlamına gelmez, "sürü- sürü" anlamında birçok anlamına gelir. Kuş anlamına gelmediği ayette ki diğer bir kelime ile de zaten anlaşılır ki o da "Siccil" kelimesidir. "Siccil" kelimesi pehlevce bir kelimedir yani "seng-i gil" dir. "Pişmiş taş" anlamına gelir. Şimdi olay da kelimelere de yerli yerine oturuyor. Böylece Rabbimizin ağzında ateş toplarıyla kuşlar değil "Pişmiş taşlardan birçoğunu onların üzerine saldıgı" anlaşılıyor. Durum böyleyken istediğin bir kuş türünü getirip Ebabil diye bir kuş türü yapabilirsin zira Rivayet Kültürü buna uygun. Herhangi bir kuş resmi bul ve buna "İşte Ebabil Kuşu!" de. Hiç kimse kalkıp sana, saçmalama! bu bir sığırık türü, kıl türü, tüy türü demez. Çünkü yüzlerce yıldır birikip gelen bir algı var. Rivayet Kültürü ile Din harmanlandığında artık ayetler canlılığını ve moral motivasyon özelliğini kaybederler. Zira sorun o gün ve o saatte yaşanmıştır ki Kuşlar ve Ebrehe arasında geçmektedir. Bizi ilgilendiren yönü niye olsun ki!

İyi de şimdi Allah ister kuşla yok etsin ister vaokanik bir patlamayla ne fark eder ki?

Allah düşmanlarını Surede anlatıldığı gibi kahretmediyse olay ne?

Güzel soru. Öncelikle olay şu; Allah düşmanlarını kendi Sünnetullah'ı ile bozguna uğratmıştır. Volkanik bir aktivite Allah'ın bir Sünnetullahı'dır ve orada o anda olmasıdır asıl üzerinde durulması gereken ancak mistik bir anlatım tarihsel süreçte çok daha fazla rağbet görmüştür.

Mistik mi! ne yani mucize yok mu şimdi?

Mucize var da bizim kafada ki "şapkadan tavşan çıkarma işi" yok.

Nası yani!

Şöyle;

Deist (tektanrıcı) düşünce Tanrının varlığını yeterli ancak yeryüzünü dizayn etmedeki rolü nedeniyle birbirlerinden ayrılırlar. Gnostisizm de; sezgi veya tefekkür yoluyla edinilebilen bilgi aracılığı ile Tanrı kimi zaman fonksiyon olarak içkin, Agnostik zihinde ise alabildiğine aşkın ve bilinemezci bir tanrı tasavvuru vardır. Ateizm ile de çoğu zaman karıştırılan agnostik zihin ve gnostik zihin ister bilinçli ister bilinçsiz tüm Tanrı fonksiyonlarını sosyal hayatın dışına iter. Bu nedenle bu zihin altyapısı asla sosyal yaralara parmak basan çözümler üretmez, üretse bile cılız ve bu sorunun kökenini ortadan kaldırmaya yönelik değildir.

Vahyin insanlar için bir ihtiyaç olduğu, İnsanlık tarihinde bu ihtiyacın sürekli vahiy ile karşılandığı Kur'an-ı bir gerçektir. Genelde sosyal ve ahlaki gerekler, fitri ihtiyaçlar vahyin bir zorunluluk üzerine dayandırıldığını görsetmektedir. Hayatın alabildiğince mutlak somut gerçeklere dayanmasına rağmen vahiy indiği toplumlar içinde mucize aracı olarak kabul görmüş, işlev itibari ile bu gerçeklikten koparılıp gnostik bir zihin dünyasına hapsedilmiştir. Bunun nedeni iki ana başlıkta toplanabilir. Zihinsel olarak Tanrıyı somutlaştırma ihtiyacı (fitri değildir!) ve anlamlandırma yetersizliği, diğeri bu yetersizlik üzerine inşa edilen din kurnazlığı yani bundan rant elde edenler. Bu birliktelik kaçınılmaz olarak bir ihtiyaçtan doğan vahyin hayatın dışına itilmesinde en önemli etkidir. Bu nedenle yaşamın her alanındaki somut gerçeklerin vahiy ile somut gerçekler üzerine bina edilmesi zorunludur. Hayat somut ve sosyal gerçeklerden oluşur. Vahiy gönül boşluğunu doldurmak için gelen bir araç değildir. O yalnızca nefis tezkiyesi içinde gelmemiştir. Kullandığı dil zorunlu olarak İnsancadır ve bu çoğu zaman yanlış anlaşılır.

Vahiy, ahlaki temellendiren yegane kaynak, hukuku biçimlendiren itici güç ve adalet için temel taşıdır. Vahiy hayatın kısacası insanların insan kalmasına yarayan bir araçtır. Bu işlevi yeryüzünde sürekli unutulduğu kullanılmadığı ya da kullandırılmadığı için sosyal açıdan insanlık tarihi aynı zamanda acılar tarihi olmuştur. Kur'an'ı Kerim kıssalar aracılığı ile peygamberlerin tarihlerinden kesitler sunar. Vahiy eğer mucize gözlüğü takarak okunur ise geçmişten bahsettiği anda ve kullandığı dil nedeniyle ilk evvel olağanüstü güçleri olan ancak toplumlarını ikna edememiş peygamberler tarihine dönüşür. İstisnasız Vahyin evrensel ilkelerinden rahatsız olanlar elçilere daima şunu demek istemişlerdir. "Bize şapkadan tavşan çıkar"

O gün yaşanan olaya ve Surenin ana fikrine gelirsek;

İlk dönem İslam Tarihçilerinden İbn İshak (H. 85-151) "deve büyüklüğünde kayaların ve ateşin yerden çıktığını, göğe yükseldiğini nakleder. Vakıdi (H.130-207) Vakatül Fil adlı eserinde aynı şekilde kuşların ağzında taşlar taşıyarak kafirlere getirip attığı olaylarını eleştirir. Böyle olmadığı üzerinde durur. Dineveri (ölüm tarihi: H.284) "kuşların ağzında taşlar getirerek kafirlere attığı" tarzındaki anlatımları halk arasında aktarılan ve gerçek olmayan hurafe hikayeler olarak aktarır.

Fahreddini Razi (H.544-606) de benzer bir şekilde konunun halk arasında ki gerçek dışı hikayeler şeklinde aktarıldığını eleştirir. Farklı kaynaklarda da meydana gelen olayların "çiçek hastalığı" olduğuna dair rivayetlerde söz konusudur ancak Taberi'nin tarih kitaplarında bahse geçen Ebrehe ordusundan o gün helak olmayanların ayaklarında su toplanması, sırtlarında yanık yaraları olduğu aktarılır. Ebrehe ordusundan kurtulanların "ayaklarının kesilip dilencilik yapanlar olduğu" yine Aişe'den rivayet edilen bu konuyla ilgili aktarımlardır.

Fil Suresi ile ilgili maalesef şöyle bir algı söz konusu. "Ebrehe Mekke'ye gelip Kabe'yi yıkmak isteyen bir kafirdi ve Allah'a karşı isyan etmişti. Bu yüzden Kabe'ye gelip onu yıkmak yerine kendi istediği bir mabed yapmak istiyordu. Allah da ağzında ateş topları olan sürü sürü kuşlar gönderip onu helak etti" Bu aktarım tarzının dayanağı Rivayet Kültürüdür. Zeus'un Olimpos sahnelerini andıran Tanrılar ve Tanrılar çekişmesini andırıyor öyle değil mi ! Ebrehe'nin o gün yapmak istediği şey Kabe'yi yıkmak değil, Yemen den Kuzey Arabsitan'a doğru var olan ticaret aktivitesini kontrol etmektir. Dönemin Bizans ve Sasani ticaret çekişmesi bunu gerektiriyordu. Amacı Kabeyi yıkmak değil, Mekke'nin ticari aktivitesine ortak ay da hakim olmaktır. Ayrıca aktarılan bu olayda Ebrehe Mekke'ye yaklaşamamışken Haccac bin Yusuf Kabe'ye kadar gelip Kabe'yi kısmen de olsa tahrip edebilmiştir. Ebrehe'ye kuşlar gönderen Rabbimiz Haccac'a hiçbir şey göndermemiştir! Böylesi uydurmalar aslında böylesi tarihsel çarpıklıkları da beraberinde getiriyor işte. Ebrehe'ye kuş gönderiyorsun ama Haccac'a dokunmuyorsun!

Allah, Ebrehe'nin Kabeyi yıkamayacağını biliyordur.

İyi de onu Allah biliyor biz nereden bilelim?

Allah'ın her yaptığını bilmemiz gerekir mi?

Bizim müşahit olduğumuz durum ve olaylar da gerekir. Çünkü hikmetini bilmediğimiz bir olay bizim iradi imtihanımız için bağlayıcı değildir. Ne zaman ne yapacağını bilmediğimiz bir yaratıcı bize güven vermez. Oysa Allah hiçbir zaman durduk yere, aniden bir şey yapmaz. Sünnetullah'ında bir değişiklik yapmayacağını da sözünü vermiştir. Bu muhtabına müthiş bir güven duygusu verir.

O asla verdiği sözden dönmez.

Güneş'in, Ay ve yıldızların varlığının hikmetini de bilmiyoruz ama onlar varlar ve onlar da Sünnetullah?

Olay ve durumlardan söz ediyoruz, kainatın her yerine ulaşip tüm köşe bucak Sünnetullah'a hakim olmamız bizim çapımız ölçüsünde değildir. Mesele uzuyor, sıkılacaklar şimdi okurken. Surenin anafikri üzerinde durup meseleyi kapatalım.

Allah'ın iradesinin doğrudan ve şipşak ortaya çıkmamasının nedeni insanın imtihan ediliyor oluşudur ve insanın iradesinin askıya alınmak istenmemesidir. Allah tüm Kur'an ayetlerinde toplumların yok oluşlarını ya da helak oluşlarını Sünnetullah'a uygun bir biçimde aktarır. Kiminde şiddetli bir rüzgar, kiminde sel,

kiminde şiddetli bir sarsıntı şeklindedir sonları. Ancak hiç birisinde kuşların ağzına taşlar koydurup düşman üzerine salmamıştır.

Hepsinde aynı olacak diye bir kaide mi var? Lut kavmine gönderilen meleklerle ne diyeceksin?

Lut ve başına gelen olayların tüm örgüsü de İsrailoğulları algısı ile anlatılır Kur'an da. Onlar nasıl inanmış ve rivayet kültürü ile harmanlamışsa polemiğe girmez Kur'an. Çünkü vahyin vakti dardır, az ve öz konuşacaktır. Orada aktarılan anafikir "Lut'un Kavmini Biz helak ettik ve Biz Lut'un tarafındayız. Bugün de Muhammed'in tarafındayız." Ayrıca hepsinde aynı olacak diye bir kaide elbette yok, yok da Allah'ın hiçbir Sünnetullahı'nda değişiklik olmuyorsa kuşların ağzına taşları Allah mı koyuyor bizim rivayet kültürümüz mü!

Allah'a olmayan bir şey yaptırmak da neyin nesi!

Allah senin atalarının babalarının uyduruk masallarının hizmetçisi mi!

Niçin Allah'ın Sünnetullahı olan volkanik bir aktivite ile gerçekleşen bir olay, böylesi bir hikayeye dönüştürülüyor! Çünkü masal anlatmak para ediyor...

Kalk ve Ebrehelerin Orduları'na diren! dese, kimse yerinden kalmayacak öyle değil mi!

"Otur bak sana bir masal anlatayım" tercihi daha zahmetsiz ve daha kolay yoldan Cennete götürür. Masalı dinle, huşu bul ve Cennete bizim göstereceğimiz ucuz paralı yollardan ulaş. Dergi al, risale al, televizyona reklam ver, radyoya reklam ver, yanmaz kefen al, bismillah diyen bardak al, kibleyi gösteren seccade al, zikirmatik al, ordan iki takke sar, biraz hacı yağı sürün, boş boş durma öyle bi katkı olsun İslam'a!...

Sure'de Muhammed a.s'a hitaben "Rabbin n'aptı Fil sahiplerine görmedin mi?" diye sorularak başlanan şey fili görmek değil, tanıklık etmektir.

Kim tanıklık etti? Sen doğduğun zaman Mekke ahalisi.

Hımm...

Zira Muhammed a.s bu olayı görmemiştir. Olayın görgü tanıkları Muhammed a.s doğduğunda bu olaya şahit olan halk ve özellikle tezgahları tıkr tıkr dönen Mekkeli Müşrikler dir. Bu olay Mekke ahalisi içinde bilinen bir olaydır ve Allah, Ebrehe ile Kabe arasında Kabe'nin tarafını tutmuştur. Şimdi de Muhammed'in tarafını tutmaktadır. Bu anlatım Müşrikler için büyük bir göz dağıdır. "Ebrehe'ye yaptığımızı görmediniz mi de kalkıp şimdi Muhammed a.s'a düşman oluyorsunuz! " der gibi. Fil Suresi'nin güncellenmesi gerekiyor ise illa da Ebabil'in ne olduğu değil bu yönünün güncellenmesi gerekir. Allah'ın kimin yanında olduğu, kimi desteklediği.

"Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?" ile de Mekkeli Müşriklerin tuzaklarının bir işe yaramayacağı ve Allah'ın tuzak kuranların tuzaklarını başlarına geçirdiği hakikati vurgulanıyor.

Gerçekleşen olaylar ve mücadele o kadar somut ve ortada iken Fil Suresini mistik bir anlatıma bürümek, mitolojiye çevirmek Kur'an'ın indiriliş gayesi ile hiç ama hiç örtüşmemektedir. Zira Kur'an, Muhammed a.s'a moral ve motivasyon aşılamaktaydı. O'nu büyük kavgasında yalnız bırakmıyordu. Şimdi ise Bize moral ve motivasyon aşıyor olmalıdır. Bu tembel ve iş yapmak için kılını bile kıpırdatmayan Ümmete. Bu bakımdan Surede Ebabil kelimesi, Siccil kelimesinin ne anlama geldiğinden ziyade ve güncellenmesinden ziyade "Fil Sahipleri" nin güncellenmesi gerekiyor. Çünkü Yeryüzünde hileleri boşa çıkarılacak düzenleri başlarına yıkılacak o kadar çok Fil Sahibi var ki!

Zalimlerin orduları bize ne yapabilir ki Allah bizimle,

yoksa görmüyor musun!

5. KAFA Bİ MİLYON ARZULAR ŞELALE

Kur'an ayetlerinin indiği dönem ve şartların yanında kültürel özgünlüğü ile ilgili söylem ve hitap biçimini göz ardı edilince; "ayetlerin o döneme bir hitabı bir de bu döneme bir hitabı var"

ya da

"o dönemde Allah onlara Kur'an ayetleri ile başka şeyler söyledi bize ise kainatın sonuna kadar yetecek depolanmış bilgi gönderdi" mantığı üretti. Kurgusal ve sonradan üretilmiş bir mantık bu.

Peki ama Kur'an'ın böyle bir iki yüzü acaba olabilir mi?

böyle bir durum var ise niçin Allah bize de bugünü tanımlamaya, yarına dönük keşiflere, bilimsel ilerleme, akıl ve zeka olgunluğumuzu yükseltmeye yardımcı olmuyor?

Niçin biz daha elektriğin olmadığı, buharlı gemilerin olmadığı, uçakların uçmadığı bir döneme ait sosyolojik ayetleri bilimsel ilerleyişimize alet etmek zorunda kalıyoruz?

Kafa bi milyon!

Ümmet olarak milyoneriz abi biz, yeminlen.

Bak şimdi Zümer 23. ayete bakalım.

Allâhu nezzele ahsenel hadîsi kitâbem muteşâbihem mesânî, tagşeirru minhu culûdullezîne yahşevne rabbehum, summe telînu culûduhum ve gulûbuhum ilâ zikrillâh, zâlike hudallâhi yehdî bihî mey yeşââ', ve mey yudlilillâhu femâ lehû min hâd. (39.23- Kuranı Kerim Türkçe okunuş)

Allah, sözün en güzelini; âyetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah'ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur'an Allah'ın hidayet rehberidir. Onunla dilediğini doğru yola iletir. Allah, kimi saptırırsa artık onun için hiçbir yol gösterici yoktur. (39.23- Diyanet Meali)

Ayette geçen müteşabih ve mesani kelimeleri işte "Allah'ın o gün bir dediği vardı, bugün de bize bir demek istediği" biçiminde anlaşılacak bir YORUM a dönüştürüldü.

Bir de Muhammed Esed mealine bakalım;

Allah, bütün öğretilerin en güzelini, kendi içinde tutarlı, [gerçeğin] her türlü ifadesini çeşitli biçimlerde tekrarlayan bir ilahi kelâm şeklinde indirir; [bir ilahi kelim ki] Rablerinden korkanların ondan tüyleri ürperir: [fakat] sonunda Allah'ı[n rahmetini] hatırlayınca kalpleri ve tenleri yumuşar, sakinleşir. İşte Allah'ın rehberliği böyledir: [Doğruya yönelmek] isteyen bu şekilde doğru yola eriştirir; Allah'ın saptırdığı [kişi] ise, hiçbir yol gösterici bulamaz.

O da fena olmasa da iyi çevirmiş ama bu müteşabihlik meselesi hala ümmetin kafasında tam oturmamış.

Müteşabihat basit ve yalın anlamıyla TEŞBİH dir. Algılanamayan, duyu organlarımızın ötesindeki olguları insan algı düzeyine indirgeyerek, benzeterek, yakıştırma yollu, kinaye yollu, mecaz yollu aktarmak demek. Bu teşbihte kullanılan argümanların hiçbir önemi yok demek, Anafikiri al geç demek. Bunu nerden çıkarıyorum; Bakara 26, Al'i İmran 7 ve işte bu Zümer 23. ayetlerinden.

Bu ayette olduğu gibi Al'i İmran Suresinde de bu müteşabihat konusuna değinerek "BİR HAKİKATİ ORTAYA KOYMAK İÇİN sizin algı dünyanızın kapasitesi dışındaki konuları TEŞBİH yaparak anlatacağım" der. "Bu örnekleri bir sivrisinek üzerinden de versem şaşırmayın" da der Bakara 26. ayette. Kalbinde hastalık olan işte bu teşbihte kullanılan argümanlara takılırdır durur.

Zümer Suresi 23. ayette geçen Kur'an ayetlerinin mesani (ikişerli) oluşu onu herkesin canının istediği şeye yormasına elverişli bir kitap olduğu anlamına gelmez. "mesanilik" demek bir anlamın altında başka bir anlam

daha var demek de değildir! Kur'an kazdıkça yeni şeyler bulmaya uygunluk demek değil. İkişerli olmak demek sesteşlik demektir. Yani bir kelime bir yerde bir anlama geliyorsa başka bir yerde sesteş olsa bile başka bir anlama gelebilir demek.

Peki bu ayrımı nasıl yapacağız?

Bunun için hepimizin dilbilgini olmasına lüzum yok! Türkçede de var bu kural, Hintçe de Kürtçe de, Pehlevi, Çince de. Çünkü İnsan farklı tonlamalar ile ses fonetiği kullansa da elma her yer de elma, acıkmak her yerde acıkmaktır. Sadece her kültürün karşılığı kelimeler farklıdır. Dolayısı ile bir kelimenin hangi anlama geldiğini kelimenin içindeki bağlam karar verir. Kur'an basit bu dilbilgisini de bize haber verdi mi, verdi. Zaten bildiğimiz bir şey. Kullandığı araç (dilbilgisi) bizim kullandığımız bir araçtır kendi ontolojisini bize aktarmaya bizim kapasitemiz yetmeyince indirgemeci bir mantıkla bunu yapıyor, bu kadar basit.

Kur'an insanbiçimci bir kitaptır. Allah-biçimci bir kitap değildir!

Gel gör ki O gün insanlığa elektriği buldurmayan Kur'an bugün bize galaksiler arası yolculuk için ilham verebiliyor!

O gün veba hastalığından kırılan halka kurtuluş reçetesi sunamayan Kur'an bugün bizim bütün bilimsel buluşlarımızın referansı olabiliyor!

Aslında sorun ne biliyor musunuz?

Böyle bir anlayış Allah'ın kavgasında gözü olmayanın başka uğraşlarda gözü olduğu için ortaya çıkan bir sorun. Boşa adam uğraşısı aslında.

Taşısana abi bugün elde ettiğin buluşların ve felsefi yorumlarını o güne. O günü bugüne taşımaktansa bugünü o güne taşı bakalım neler oluyor.

Mekke de kan gövdeyi götürüyor o sırada ama düşünsene Muhammed a.s Darun Nedveye bi dalıyor;

"hoop arkadaşlar Kuantum kilitlenmesini buldum" Velid bin Muğire şaşkın, Utbe gözyaşları içinde dizlerinin üstüne çöküyor ve "Rabbimiz şu kölelere ettiğimiz işkenceler için bizi bağışla, bilemedik" mi !!!

Yok abi yok öyle değil Ayet o kadar açık ki;

Bakara Suresi 26. Ayet; Bakın, Allah, bir sivrisineği (hatta) ondan daha küçük bir şeyi size örnek getirmekten kaçınmaz. İmana ermiş ve Allah'a güvenerek meselenin özüyle ilgili olanlara gelince, bu örneğin Rableri tarafından verilmiş bir hakikati açıklama örneği olduğunu bilirler. Hakikati inkara şartlanmış olanlar ise, "Bu örnek ile Allah aslında şunu şunu demek istiyor" derler. Bu yolla Allah, birçoğunu saptırırken birçoğunu da doğruya yöneltir, fakat fasıklardan başkasını saptırmaz.

Biz de tam olarak böyle yapmadık mı!

Gitti mi şimdi iki gözüm Muhammed'in o güzelim davası güme.

Açları ve açtıktıkları işte bu sivrisinek meselesi yüzünden konuşamıyoruz.

İşte bu sivrisineğe takıldığımız için fırkalaşılıyor, mezhepleşiyor ve vahdeti katlediyoruz.

İşte bu yüzden Ortadoğu'da çocuklarımızın tepesine her gün bombalar yağıyor öyle değil mi!

6. ELAMAN ARANIYOR

Kur'an, kendi alanının bir uzmanı olarak muhatabına teklif edeceği durum için adeta işe alınacak kalifiye elaman muamelesi yapar. Tüm insanlık için genel bildirileri, kısa ve öz örneksel şer'i kuralları ve ritüelleri, geçmiş ümmetlerin ibretlik kıssaları hariç bu durum değişmez. Allah ile ilgili varlık delilleri Kur'an'ın çok az bir kısmını teşkil eder. Muhatabı Ateizm değil, Politeizm dir. Yani inanan müşrikler. Kur'an bu durumu " Onların çoğu şirk koşmadan İman etmezler" olarak özetlemektedir. Bu nedenle Kur'an'ın asıl muhatabı onu red ve inkara şartlanmış, sürekli çatışma psikolojisi olan bir zihindir. Bu muhalefet veya çatışmacı biçimi nedeniyle, Kur'an kendisine muhalif olana söz hakkı verdiği gibi, fikir ve düşüncesini değerlendirme aşamasına yalnızca Soru sorarak getirir.

Kur'an'ı Kerim karşıt fikrin duygularına değil aklına hitap eder. Soru sorar. ikna etmenin en etkili yolu soru sormak ve Vicdanın cevapladığı doğru kararı muhatap almaktır. Vicdan ile baş başa kalmış bir zihin elbette verdiği iyi ya da kötü kararın arkasında duracaktır. Kur'an'ın muhatabı işte bu vicdandır. Asla koyun sürülerine hitap etmez. Onları körü körüne peşine takmaz ve dünyada tüm insanlığa ütöpik bir devşirme dünya hayali kurdurmaz. İnanan ile inanmayan kesin bir çizgiyle ayrılmadıkça her ikisi hakkında keskin hükümler vermez. Kur'an'ın bu yöntemi aslında bir manipölasyon önleme biçimidir de. Manipölasyon; İnsanları kendi bilgileri dışında veya istemedikleri halde etkileme veya yönlendirme anlamına gelir. Bu etkileme ve yönlendirme sonucu insanlar davranış değişikliği ya da kanaat değişikliği gösterebilmektedir. Kur'an, manipölasyona dayalı bir karar değişikliğinden yana değildir. İkna edilmiş ve mutmain olmuş bir kalp ancak soruların cevapları vicdanlarda tatmin edilince bulunur. Duygusal ve fanatikleşmiş bir fikir savunucusu ile yalnızca soru sorarak ve onun aklını harekete geçirerek iletişim kurabilirsiniz. Kur'an'ın bu yöntemi eğer tatbik edilmez ise ancak ve ancak karşıt fikirler tahrik edilir.

Sorunuzu sorun ve geri çekilin!.

Bırakın Hak ya da Batıl tercihini kendisi yapsın!.

Tıpkı Kur'an'ın yaptığı gibi...

Duygulara hitap etmek, bilinmelidir ki fanatizmin doruğa çıkmasıdır. Bir düşünceyi zayıflatmak, onu gülünç duruma düşürmek, kişiyi, durumu alay konusu yapmakla olmaz, Hele de Hakk ve Hakikatin duyurulması konusunda durum daha bir hassasiyet gerektiriyor ise.

Kur'an'ın soru sorma biçimi muhatabının kesin bir tutum sergilemesine neden olur. Bunun nedeni kendi kararını kendisi vermiş olmasıdır. İşte bize düşen en güzel eylem muhatabı Kur'an soruları ile baş başa bırakmak olacaktır. Kur'an'ın eleştirdiği Kafirler ya da Müşrikler işletilmeyen bir aklın ürünü olan sürüler ile varlıklarını sürdürürler. Bu güdülme, fanatik bir zümrenin ya da zulme karşı çıkmayan mahkum zihinlerin hapishanelerindeki tutsaklardır. Bu hapishanelerden kurtulmanın tek yolu aklın özgür iradeye dayalı çalıştırılmasıdır. Kur'an, yeryüzünde aklın başkalarına havale edilerek çalıştırılmasına, köhnemesine, bağnaz veya rivayete dayalı işlevsiz hale getirilmesine karşı çıkar. Ancak özgür bir irade Kur'an ayetlerinin direkt muhatabı olur ve iradesi ile bunu kalbi bir tastiğe dönüştürebilir. Kur'an kendisi içinde salt kalbi bir tasdik istemez. çünkü Onun projesi, kimlik inşasıdır, taklit değildir.

Fanatizm; bir düşünce, fikir savunuculuğundan ziyade taassuptur, akli değil kalbi taraf tutmaktır. Duygulara hitap eden yaklaşımlar akli yöntem izlemeyen fanatizmi besler, yok etmez... Örneğin, sözüm ona gavs lardan kutub lardan, geçmiş muhterem zatlardan medet ve himmet ile imdad eylemeyi kendi sürülerini kontrol altında tutma aracı eylemiş bir zümrenin, kalkıp da karikatürize edilerek ıslah edilmeye çalışılması ancak fanatik duygularını tahrikten öte gitmeyecektir. Bu yöntem ve üslup, söz konusu kişi veya yapı etrafında öbeklenmiş fanatizmin daha da hortlamasına neden olmaktadır. Kur'an-i bir öğretiyi sahip olarak hedef küçültmeden, duygularımıza yenik düşmeden, şirk ile savaşmak, kişilerle değil, fikirlerle savaşmak ve onları sorgulamaya açmak Kur'an-i bir mücadele şeklidir. Kişileri karikatürize etmek, fikirler ile savaşmayı gölgeler. Bu durumda; Kur'an-i bir öğretiden referans alamıyor isek, fanatizm in altına odun taşımaktan başka bir işe

yarar mıyız? işte bu çerçevede tekrar tekrar okunacak, Kur'an'ın muhteşem soru sorarak muhatabını kendisiyle baş başa bıraktığı onlarca ayetten bazıları;

O halde, kendilerinden önce gelip geçen (inkarcıların yaşadığı felaket) günlerinden başka günler mi bekliyorlar? De ki: "Öyleyse, (olacak olanı) bekleyin bakalım; doğrusu ben de sizinle beraber bekleyeceğim!" Yunus -102

Öyleyse Rabb inden (gelen) bir ışıkla aydınlansın diye, Allah'ın, kalbini kendisine tam teslimiyet arzusuyla genişlettiği kimse (kalbi kör ve sağır olanla bir) olur mu? Kalpleri Allah'ı anmaya karşı katılmış olanların vay haline! Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler! Zümer -22

De ki: "Eğer Allah katındaki ahiret hayatı, başka hiç kimseye değil de yalnız size mahsus ise ve kanaatinizde samimi iseniz o zaman ölümü arzulamanız gerekmez mi?" Bakara -94

Ne zaman (Allah'a) söz verdilerse bazıları sözlerini (çiğneyip) bir kenara atmadı mı? Gerçek şu ki, aslında onların çoğu inanmıyor. Bakara -100

Ama onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun!" denildiğinde bazıları: "Hayır, biz (yalnız) atalarımızdan gördüğümüz (inanç ve eylemler)e uyarız!" diye cevap verirler. Ya ataları akıllarını hiç kullanmamış ve hidayetden nasip almamış iseler? Bakara -170

O halde (ey Peygamber,) seninle tartışanlara de ki: "Ben tüm benliğimi Allah'a teslim ettim ve bana tabi olan herkes (de öyle yaptı)!" Daha önce vahiy verilmiş olanlara ve kitap ile ilgisi olmayanlara sor: "Siz (de) kendinizi O'na teslim ettiniz mi?" Ve eğer O'na teslim olurlarsa muhakkak doğru yol üzerindedirler; ama yüz çevirirlerse, unutma ki senin görevin sadece mesajı iletmektir: zira Allah, yarattıklarını(n kalplerindeki her şeyi) görür. Ali İmran -20

Yoksa onlar, cahiliye kanunu (ile yönetilmek) mi istiyorlar? Halbuki, kalben mutmain olan insanlar için Allahtan daha iyi kanun koyucu olabilir mi? Maide -50

De ki: "Allah ın azabı aniden veya (derece derece) hissedilir şekilde başınıza gelse durumunuz ne olur, söyler misiniz? (O zaman hiç) zalim halktan başkası yok edilir mi? En'am -47

Bu iki bölüm insanın kıyaslanması, kör ve sağır olan kimseyle gören ve işiten kimsenin kıyaslanması gibidir: bu ikisi yapı olarak hiçbir tutulabilir mi? Hiç değilse, bunu aklınızda tutmayacak mısınız? Peki, insan aklına getirmiyor mu ki, Biz onu daha önce yoktan var etmiştik? Meryem -67

De ki: "Bütün övgüler (gerçekte) Allah'a yaraşır. Selam olsun, O' nun (rasul olarak) seçtiği kullara!" Zaten Allah, insanların tanrısal nitelikler yakıştırdıkları her şeyden daha üstün, daha hayırlı değil mi? Peki kimdir, gökleri ve yeri yaratan ve sizin için gökten su indiren? Öyle bir su ki, onunla, sizin bir tek ağacını bile yetiştiremeyeceğiniz görkemli bağlar, bahçeler yeşertiyoruz! Allah'la beraber başka bir tanrı, öyle mi? Hayır, hayır, (böyle düşünenler) yoldan çıkmış kimselerdir! Neml -59/60

Şimdi onlardan sana cevap vermelerini iste: senin Rabbinin kızları var da onların (yalnız) erkek çocukları mı var? Saffat -149

Zamanı geldiğinde insana mesajlarımızı (evrenin) uçsuz bucaksız ufuklarında ve kendi öz benliklerinde (bulduklarıyla) tam olarak anlatacağız ki bu (vahy)in tartışılmaz bir gerçek olduğu, apaçık ortaya çıksın. Rabbinin her şeye tanık olduğu(nu bilmeleri onlara) hala yetmez mi? Fussilet -53

(Bırak başkasını da,) senden önce gönderdiğimiz elçilerimize sor, Rahman'dan başka tanrılara tapılmasına hiç izin vermiş miyiz? Zuhruf -45

De ki: "Eğer bu gerçekten Allah'tan (gelen bir vahiy) ise ve buna rağmen onun gerçekliğini inkar ediyorsanız (halinizin ne olacağını) hiç düşündünüz mü? Hatta, İsrailoğullarından bir şahit, kendisi gibi birisi(nin ortaya çıkması)na şahitlik yaparken ve (o'na) inanırken bile sizin küstahça büyüklük taslamanız (ve o'nun mesajını reddetmeniz) halinde? Allah, (böyle) zalim bir toplumu doğru yola erdirmez!" Ahkaf -10

Onlar hiç yeryüzünde dolaşıp kendilerinden önce yaşamış olan (bilinçli günahkar)ların sonlarının ne olduğunu görmediler mi? Allah onları kökten yok etti. Hakikati inkar edenlerin tümünü buna benzer (bir akibet) beklemektedir. Muhammed -10

Peki öyleyse, gözünü yere dikerek giden, hedefe, doğru yolda dümdüz yürüyenden daha iyi mi ulaşır? Mülk - 22

Ücret dolgundur, Kafana yattıysa yarın gel başla!

7. ZEKAT NEDİR? SADAKA NEDİR? FARK NE

İslam Hukukunda Sosyal hayatın gelir- gider ve emek-değer ilişkisini düzenleyen zekat, ferdin sermayesini ve gelirini (dolayısıyla nefsinin) bencillik kirinden, kibirlenme riskinden koruması ve temizlemesi anlamına gelen, Müslümanlara farz kılınmış zorunlu bir mali yükümlülük olarak "vergi"yi ifade eder. Tarihsel süreçte tüm vahyedilen toplumlara bildirilmiş bir sosyal düzen formudur.

2/BAKARA-83: *Ve iz ehaznâ mîsâka benî isrâîle lâ ta'budûne illâllâhe ve bil vâlideyni ihsânen ve zil kurbâvel yetâmâ vel mesâkinî ve kûlû lin nâsi husnen ve ekîmûs salâte ve âtûz zekât(zekâte), summe tevelleytum illâ kalîlen minkum ve entum mu'ridûn(mu'ridûne).*

Biz, İsrailoğulları'ndan: "Allah'tan başkasına kul olmayın, ana-babaya, yakınlar (akrabaya), yetimlere ve miskinlere ihsanda bulunun, insanlara güzel söz söyleyin, namazı (hakkıyla) kılın, zekâtı verin." diye misak almıştık. Sonra da sizden pek azınız hariç, (misakınızdan geri) döndünüz. Ve siz, yüz çeviren kimselersiniz.

5/MAİDE-12: *Ve lekad ehazallâhu mîsâka benî isrâîle(isrâîle), ve beasnâ minhumusney aşera nakîbâ(nakîben) ve kâlellâhu innî meakum le in ekamtumus salâte ve âteytumuz zekâte ve âmentum bi rusulî ve azzertumûhum ve akradtumullâhe kardan hasenen le ukeffirenne ankum seyyiâtikum ve le udhîlennekum cennâtin tecrî min tahtihâl enhâr(enhâru), fe men kefare ba'de zâlike minkum fe kad dalle sevâes sebîl(sebîli).*

Ve andolsun ki Allah, İsrailoğulları'ndan misak almıştı. Ve onlardan on iki nâzır görevlendirdik. Ve Allahû Teâla: "Eğer namazı mutlaka ikâme ederseniz, zekât vererseniz ve resûllerime îmân edip onlara yardım ederseniz ve Allah'a (Allah için) güzel bir borç vererseniz, muhakkak ki ben sizinle beraberim ve de mutlaka sizin günahlarınızı örterim ve sizi, mutlaka altından ırmaklar akan cennetlere koyarım." dedi. Artık, bundan sonra sizden kim inkâr ederse mutlaka sevvâ edilmiş (Allah'a ulaştırmak üzere dizayn edilmiş) yoldan sapmış olur.

Bu vergi sermaye sahipleri, işyeri sahipleri ya da herhangi bir iş kolunda faaliyet göstermese de miras ya da farklı yollar ile elde edilen, yatırım amaçlı biriktirilen mal/emtia'dan da alınır.

9/TEVBE-79: *Ellezîne yelmizûnel muttaviûne minel mu'minîne fîs sadakâti vellezîne lâ yecidûne illâ cuhdehum fe yesharûne minhum, sehirallâhu minhum, ve lehum azâbun elîm(elîmun).*

Onlar (o kimseler), mü'minlerden zengin olanları (zekâtı fazla olarak gönüllü teberruda bulunan kişileri) ve cehdlerinden (emek ve çabalarından) başka bir şey bulamayanları, sadaka konusunda ayıplıyorlar. Böylece onlarla alay ediyorlar. Allah da onlarla alay etti. Ve onlar için elîm azap vardır.

Bu verginin hasılatı kurumsal olarak devlet tarafından tahsil ediliyorlar KAMU YARARINA, Bireysel yatırımların üzerinden tahsil ediliyorsa esas olarak fakirlere, ihtiyaç sahiplerine, yardıma muhtaçlara harcanır, ama yalnızca onlara değil. "Kalpleri kazandırılacak olanlar" deyimiyle, açıktır ki, İslam'ı anlamaya ve belki benimsemeye yatkınlık gösteren ve İslam'a dönmeleri yönünde, dolaylı ya da dolaysız yollarla (yani, İslam öğretisinin en etkin ve doğru biçimde insanlara ulaşması ve yayılması için başvurulması mümkün ve meşru olan her türlü araçla) çaba sarf edilecek olan kimseler kastedilmektedir. Fi'r-rikab ("insanları boyunduruklarından kurtarmak için") terimine gelince hem savaş esirlerinin hem de kölelerin fidye ödenip kurtarılımlarıyla ilgili. "Garimun" terimi, iyi niyet ve amaçlarla borçlanıp sonra da kendi hata ve eğrilikleri olmaksızın borcunu ödeyemeyecek duruma düşenleri işaret etmektedir. "Allah uğruna" ya da "Allah yoluna" terimi, İslam'ın yayılıp insanlara ulaşması başta olmak üzere doğru ve maruf amaçlarla yapılan her türlü harcamayı, savaşta ve barışta hak uğruna girilen her türlü çabayı içine alır. "yolda kalmış" deyiminin anlamı evsiz yurtsuz kalmış, mülteciler ve barınak yoksunu herkes için geçerlidir. Yetiştirme yurtlarında anne babasız kalmış çocukları da kapsar.

9/TEVBE-60: *İnnemâs sadakâtu lil fukarâi vel mesakîni vel âmilîne aleyhâ vel muellefeti kulûbuhum ve fîr rikâbi vel gârimîne ve fî sebîlillâhi vebnis sebîl(vebnis sebîli), farîdaten minallâh(minallâhi), vallâhu alîmun hakîm(hakîmun).*

Muhakkak ki; sadaka, Allah'tan bir farz olarak fakirler ve miskinler (yoksullar) ve memurlar (zekât toplayıcılar) içindir. Ve kalpleri (İslâm'a) ısındırılacak olanlara ve kölelere (harcamaya) ve borçlulara ve Allah yolunda (olanlara) ve yolculara aittir. Ve Allah, bilendir, hüküm sahibidir.

Bu vergi yalnızca Mü'minlere farzdır, Gayri Müslimler İslam beldesinde ticaret yapıyorlarsa zekat yapmıyorlar can, mal ve nesil emniyetini teminat altına alan İslam Devletine cizye öderler.

9/TEVBE-71: Vel mu'minûne vel mu'minâtu ba'duhum evlîyâu ba'din, ye'murûne bil ma'rûfi ve yenhevne anil munkeri ve yukîmûnes salâte ve yu'tûnez zekâte ve yutîûnallâhe ve resûlehu, ulâike se yerhamuhumullâh (yerhamuhumullâhu), innallâhe azîzun hakîm(hakîmun).

Ve mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, birbirlerinin dostlarıdır. Ma'ruf ile emreder ve münkerden nehyederler (yasaklarlar) ve namazı ikâme ederler ve zekâtı verirler. Allah ve O'nun Resûl'üne itaat ederler. İşte onlar, Allah, onlara rahmet edecek. Muhakkak ki Allah; Azîz'dir, Hakîm'dir.

Zekat Vergisinin kesin bildirilmiş bir oranı ya da zamanı yoktur İslam Geleneğinde uygulana gelen oranlar dönemin emek değeri ilişkisi içinde geçerlidir. Bu oranlar toplumların gelir düzeyine göre değişim gösterebilir. Mali yükümlülüklerin düzenlenmesi Devletin Maliye Bakanlığı adı altında kurulmuş olan birimi tarafından düzenlenir. Ancak Vergi Adaleti daima tartışılmıştır.

Peki Sadaka ne?

S-D-K. Sadaka

- Yardım. (istemek, vermek)

Sadakat, göstermek ve ispat isteyen eylem,

Sadık olmak, sadık kalmak yani sözünde durmak, doğru sözlü olmak,

Doğrudan yana olmak, ispatlanabilir ve delile dayalı kanıtlardan yana olmak yani tasdik,

Açık ve gizli her türlü faziletli yardım fiili.

Zekat Zorunlu bir MALİ YÜKÜMLÜLÜKTÜR, Sadaka gönüllü verilen mala, nakte ya da yardıma dayalı daha geniş bir eylemdir.

Kalpte olan ile sözün, uygulamada olan eylemin bir olması. Allah'a iman etmenin somut göstergesi. Sadaka terimi, hem inanan kişinin bir başkasına sevgi ve merhamet saikiyle ihtiyari olarak sunduğu her şeyi, yaptığı her türlü yardımı, hem karşılığında dünyevi hiçbir şey beklemeden, ahlaki ya da hukuki gerekçelerle yapmakla yükümlü olduğu yardımları, yani, örneğini 2:263 ve 264'de gördüğümüz (sadakat kavramının birincil anlamına denk düşmek üzere) her nitelikte hayırhahça ya da diğergamca sunulan şeyleri yahut yapılan iş ve eylemleri, ve hem de zekat dediğimiz ("arındırıcı yükümlülük": çünkü bunun ödenmesi, deyim yerindeyse, kişinin malını ya da servetini, bencil tasarruflarının yol açabileceği bulaşıklıklardan arındırır) zorunlu vergiyi kapsar.

2/BAKARA-263: Kavlun ma'rûfun ve magfiretun, hayrun min sadakatin yetbeuhâ ezâ(ezen), vallâhu ganiyyun halîm(halîmun).

Gönül alıcı bir söz ve başkasının eksikliğini gizlemek, peşinden incitmenin geldiği bir yardımdan daha hayırlıdır; ve Allah Kendine yeterlidir, tahammül (hilm) Sahibidir..

2/BAKARA-264: Yâ eyyuhâllezîne âmenû lâ tubtîlû sadakâtikum bil menni vel ezâ, kellezî yunfiku mâlehu riâen nâsi ve lâ yu'minu billâhi vel yevmil âhîr(âhîri), fe meseluhu ke meseli safvânin aleyhi turâbun fe esâbehu vâbilun fe terakehu saldâ(salden), lâ yakdirûne alâ şey'in mimmâ kesebû vallâhu lâ yehdîl kavmel kâfirîn(kâfirîne).

Siz ey imana ermiş olanlar! Servetini gösteriş ve övgü için harcayan, Allah'a ve Ahiret Günü'ne inanmayan kişinin yaptığı gibi, iyiliğinizi başa kakarak ve (muhtaç kimsenin duygularını) inciterek yardımlarınızı değersiz hale sokmayın: Onun hali, üzerinde (biraz) toprak bulunan yumuşak bir kayanın hali gibidir, bir sağanak

vurunca onu sert ve çıplak bırakıverir. Bu gibilerin, yaptıkları (hayırlı) işlerinden hiçbir kazançları olmaz: zira Allah, hakikati reddeden bir toplumu hidayete erdirmez

Kısacası Zekat zorunlu bir Vergi Mükellefiyetidir. Vergi veren birisinin ayrıca Zekat adı altında vergilendirdiği kazancı üzerinde tekrar 40 da 1 ya da başka bir orada ZEKAT vermesi gerekmez. 40 da 1 oranı da züğürt zekatı olarak değerlendirilir. Eğer yine de vermek istiyorsa SADAKA olarak verebilir. Bunun da alt ya da üst limiti yoktur. Allah'a sadakatının ispatı kaç paraysa o kadar bağışla! Bu iki konu daima birbirine karıştırılır. Zekat Kavramı Sosyal Adalet'in tesisi için olmazsa olmaz bir şarttır. Ayrıca Himmet, Gayret, Bağış, Yardım adı altında ümmeti sömürme tezgahlarının da önüne geçme aracıdır. tüm dini tecrübelerde görüleceği üzere kişi'nin kazancı genelde mabed ve mabed harcamalarına kanalize edilsin istenir. Tüm toplumların inançlarında KUTSAL BAĞIŞ fenomeni vardır. Tanrı adına topladıkları paraları cukka yapmanın, halkı söğüşlemenin, halktan toplanan paralarla MÜSTEKBİR olmanın panzehiridir ZEKAT. Ayrıca Zekat bir Devletin olmazsa olmaz Kamu Gücü'nün gelir kapısıdır. Zekat ile desteklenmeyen bir DEVLET güçlü olamaz. Ancak unutulmamalıdır ki ZEKAT devlet için değil KAMU YARARI içindir. Devlet için Zekat toplanarak DEVLET TANRILAŞTIRILAMAZ!

Buradan hareketle DEVLET'in Sosyal Adalet'e uygun bir VERGİLENDİRME yönetimi hazırlaması, güncellemesi ve yaygınlaştırması İslami bir gerekliliktir. Ülkemizin vergi sistemi onlarca yıldan gelen birikmiş sorunlar nedeniyle sorunludur. Detaylara girmeyelim ancak bu gibi sorunlar nedeniyle İslam'ın sosyalizasyon tarafı maalesef eksik bırakılmıştır. Kamu yararına toplanan vergilerin kuruşu kuruşuna kamu yararına harcanması önünde ki en büyük engel bireysel ahlaki gelişimini tamamlayamamış kişilerin devlet kademelerinde görev alması, emanet aldığı üç kuruşu kamu yararını gözetir hassasiyette çalışması dururken kendi kursağına doldurması sorunudur. Ahlak, Vicdan ve Hürriyet. Zekatı toplasan ne ki gereği gibi dağıtamadıktan sonra hiçbir işe yaramaz!...

8. TARİH OLMA TARİH YAZ

- Şu taşı kaldırabilir misin?
- Hangisi, şu mu?
- Evet, evet o.
- Abi ne var bunda tabi ki, hopp işte bu kadar.
- Ya şu taşı?
- Biraz zorlanıcam ama hallederiz.
- Valla helal olsun kardeşim, ya bir davayı omuzlayabilir misin?
- Allah hiç kimseye kaldıramayacağı bir taşı yük etmez abi o kadar da değil.
- Him, sanırım Bakara Suresi 286. ayete atıf yaptın.
- Evet abi aynen o.

- Güzel, bak bu hafta biz arkadaşlarla tam da bu Bakara 286. ayeti konuştuk. Erdem kardeş bu hafta konuya "Mümin şahsiyetin gayret ve çabasının Allah nazarında değeri"nden bahsederek başladı ve tam da bu ayet üzerinden fikir alışverişi yaptık. Ayeti "ben bunu yapamam, cürmüm yetmez" bağlamından aldı " senin bunu yapmaya cürmün yeter" bağlamına getirdi. Allah razı olsun bende bu ayete bu bağlamda bakıyordum. Ayetin kelimelerini bi inceleyelim;

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Lâ yukellifullâhu nefsen illâ vus'ahâ, lehâ mâ kesebet ve aleyha mektesebet, rabbenâ lâ tuâhiznâ in nesînâ ev ahta'e'nâ, rabbenâ ve lâ tahmil aleynâ isran kemâ hameltehû alellezîne min gablinâ, rabbenâ ve lâ tuhammilnâ mâ lâ tâgate lenâ bih, vağfu annâ, vağfir lenâ, verhamnâ, ente mevlânâ fensurnâ alel gavmil kâfirîn. (2.286 - Kuranı Kerim Türkçe okunuş)

Ayette "Lâ yukellifullâhu" olarak geçen kısım aslında ayetin can damarı. Mükellefiyet ancak sorumlulukların yerine getirilmesi sonucunda ortaya çıkan bir fiili durum. Yükümlülük yapılabileceklerden sorumlu olmak demek. Yapılamayacak olanın istenmesine Mükellefiyet denmez. Yani bu ayet bize "Sen bu taşı kaldıramazsın demiyor" aksine "Sen bu taşı kaldıracaksın güçtesin, Hadi aslanım, Hadi yiğidim" diyor adeta. Ancak biz bu ayeti genelde potansiyel sorumluluklarımızı azaltmak için referans noktası olarak aldık. Oysa ayet Allah yolunda gayret ve çabanın, elinden geleni ardına koymamanın mihenk taşı gibi dimdik duruyor. "Allah'ın hiçbir kimseyi gücünün yetmeceği bir şeyden dolayı sorumlu tutmaması bu işin doğasının insan güç ve kuvvetine oranla gayret faktörünce bir ivme kazanacağı şartına bağlanmış. Konuyu irdelerken herkesin aynı şekillerde davayı omuzlamasından ziyade herkesin her yolu deneyerek farklı farklı yollarla bu davaya katkı sunması daha sosyal bir dengeye uygun hale getirilmiş. Her birimizin lider olması istenmediği gibi hepimizin de mürid olması istenmiyor. Allah'ın davasına kim ne kadar ve ne ölçüde katkı sunuyorsa onun mükafatının verileceği ve bu konuda gösterilecek gayret unsuru övülmektedir.

- Yani abi kalkıp ben şimdi abede'ye tek başıma kafa tutabilir miyim? Bunu mu anlamalıyım!
- Yok abi tek başına değil, her bir bireyin yani her bir Mü'minin çaba ve gayreti ile başarılacak şey yoktur demenin manifestosudur bu ayet. Mü'minler potansiyel olarak limitlerini zorladıklarında ancak ortaya çıkan bir güç ve kudret bu. Ortaya çıkan bu güç ve kudretten dolayı da şımarmamak, asıl davanın sahibinin Allah olduğu da hatırlatılıyor. "Kavga edeceksen kenarda durma adam gibi dal" demenin bir başka biçimi.

ALLAH BÜYÜK FOTOĞRAFA BAKMAMIZI İSTİYOR. BÜYÜK FOTOĞRAFI GÖREMEDİKÇE kendi küçük fotoğraf albümümüze bakıp bakıp duruyoruz. Böylece bu ayet bizim potansiyelimizi alabildiğine genişletecekken daraltıyor. Oysa ayet bizi davanın içine, kavganın ortasına çekiyor. Gücün yettiğinde ve elinden geldiğinde. NE kadarına girebilirsin Vicdanına sor !!!

Cesur ol Tarih yaz Tarih olma... Bu hayat SEN'den ibaret. Kapat gözünü hiçbir şey YOK. Bu hayatın KAHRAMANI SENSİN. Kur'an sana hitap ediyor ve SENİ harekete geçirmeye çalışıyor. Eskileri hatırlatmak bu yüzden. Onlar başardı SENDE BAŞARABİLİRSİN demek için...

Kur'an'a değerli kağıt, değerli papağan veya dünyaya hitap etmeyen anayasa kitabı muamelesi yapıyoruz. Asıl mesele Kitabın hedeflediği kimlik inşasını sağlamak. O kitap da SENSİN. Kitabın muhatabı SENSİN Sende ortalarda yoksun.

Şimdi tarihi yaz,

zamanı güncelle,

hayatı kuşat,

savaşları durdur,

adaleti sağla.

Duvarda duran kitaba, yüzyıllar önce başarmış peygambere işi paslamak kolay

Hadi aslanım harekete geç, yaparsın...

9. YETER Kİ YETER

İnsanlık tarihinde vahyin tarihsel süreci şöyle işliyor; Bir yerde büyük bir kavga var. Allah kavga edenlerin arasını ayırmak, mazlum olanı kolundan tutup kaldırmak, zalim olanınsa haddini bildirmek için vahiy gönderiyor.

Önce Peygamber ya kutsanıyor ya da kutsal-dışı kabul ettirilip itibarı sıfırlanıyor veya Allah ile denk tutulup ister fiili ister manen öldürülüyor.

Kitap iki kapak arasına sıkıştırılıyor, vermek istediği bilinç dışında ne varsa üzerinde kavga ettiriliyor. Bu kavga ümmetin vahdetini katlediyor ve inananlar mezhep bataklığına sürükleniyor. Önemli olan bölünmek için sanal FARK (fırkalaşma) yaratmak;

Akıl-Nakil, Zahir-Batın, Müteşabih-Muhkem gibi gibi, günceli de; Tarihsel-Evrensel.

Kitabı (Kur'an'da kastedilen KİTAP Vahiy'dir iki kapak arasındaki bizim isimlendirdiğimiz kitap değil...) mushaflaştırdık, ezberledik, duvara astık, gramerini, etimolojisini, zahir anlamdı batın anlamdı gir altına çık üstüne, böl çarp çıkar, peygamberi ya kutsal ya da kutsal dışı kılıp öldürdük, Allah'ı da ya en uzağa (Felsefe) ya en içimiz (Tasavvuf) balına buladık. Sonra bal saçımıza yapıştı, oramıza buramıza yapıştı, temizlemekten ayıklamaktan yorulduk ve şimdi ciscibil ballı ballı geziyoruz. Ortada Felsefe de var Tasavvuf da var ama İslam yok...

Vahyin ve Elçinin kültürel bir zeminde bulunmuşluğu, hitap ettiği coğrafi çerçeve DİN'in aslı, astarı, cetveli kabul edilip sonraki gelen kuşaklarında

ya Yahudi,

ya Hristiyan

ya Mecusi

ya Sabii

ya Hindu,

ya Taoist

Ya Budist ya da Müslüman (Arap form ve kültürünün dogmalarını içeren form) olmayı şart koşarak Cennetin anahtarının da giden yolun gizemli ve şifreli yolunda sırrının kendinden geçtiğine şartlandırıyor. Vahyin basitliği (belih, fasih, beyan) oluşu Felsefe ya da Tasavvuf zenginliğinde(!) anlaşılıyor

Vahyin BİLİNÇ eksenli yapmak istediği ISLAH toplumların kendi kültürel formlarına hapsedilip donuklaştırılıyor. Bilinç eksenli ana gündem Adalet, Hukuk, Barış, Kardeşlik, Paylaşım, Diğergamlık, Sorumluluk gibi değerler hödük gündemlerin altında eziliyor.

Sonrası mı ! Daha traji komik, bekle Mehdi gelecek (miş,miş de miş miş!)

Allah hepimizi MEHDİ yapmak istiyor bize beklettirdikleri ise süperman...

Allah'ın bir gündemi var Kur'an da bu gündemi canlı tutmak için ne kadar argüman varsa kullanıyor, tarihsel olsun mitolojik olsun darb-mesel olsun hepsine girip çıkıyor. Derdi yeter ki insanın kılına zarar gelmesinde uluhiyetini bile gerektiğinde askıya alıyor.

Yeter ki aranızda kan dökmeyin, savaşları durdurun,yeter ki kardeşlerinizi yerlerinden yurtlarından sürmeyin,

yeter ki elde ettiğiniz kazançlarınız sizi kibre sürükleyip birbirinize zulmettirmesin, birbirinize sizi tanılaştırmayasın, tüm dünyanın sahibi benim yanılışına sizi düşürmesin,

yeter ki bir birinizin hakkını gaspetmeyin,

yeter ki şu kadınlara da azıcık mirastan pay verin,

yeter ki şu gariban Suriyeli kızlar yerlerinde yurtlarından sürölmüş ve hazır kapınıza gelmişken kırkılık karınızı yedeğe alıp on beşlik on sekizlik kızları kendinize cariye edinmeyin,
yeter ki kafayı çekip toplumsal düzeni bozmayın, kişisel nefsi ve arzularını put edinip diğer insanlara da bunları taptırmayın.

yeter ki

yeter ki

yeter ki

olmadı,

olmadı,

olmuyor,

olmuyor...

şimdi Allah bir daha bir daha vahyedip bize YENİ ! ne desin ki!

10. HAVA, SU, ATEŞ, TAHTA. TAHTA YOK TAHTA DEĞİL, TAŞ

Eliade, Dinler ve Uygarlıklarla ilgili çalışmasının Kutsal Taşlar, Epifaniler, İşaretler ve Biçimler bölümünde aynen şöyle der; Maddenin sertliği, sağlamlığı ve dayanıklılığı ilkel insanın dinsel anlayışında bir hiyerofanidir. Hiçbir şey, eksiksiz gücüyle, görkemli bir kayadan veya çarpıcı bir şekilde dikili duran granit bir bloktan daha doğrudan, daha özerk, daha soylu veya daha huşu verici değildir. Her şeyden önce, taş vardır. Her zaman olduğu gibi kalır ve varlığını sürdürür; daha da önemlisi taş çarpar. ilkel insanın inancı, her zaman, taşın bütünleştirdiğinden, ifade ettiğinden farklı bir şeye yönelik olmuştur. Bir kaya parçası ya da bir çakıl taşı belli bir dinsel saygı görür, çünkü bir şeyi temsil eder ya da canlandırır; çünkü bir yerlerden gelmektedir. Kutsal oluşu özellikle bu bir şeye ya da bir yere bağlıdır) varlığıyla ilgili değildir. İnsanlar taşlara, olduklarından farklı bir şeyi temsil ettikleri sürece tapmışlardır. ...

Şimdi Gelin İhlas Suresini okuyalım;

Gul huvallâhu ehad.

Allâhus samed.

Lem yelid ve lem yûled.

Ve lem yekul lehû kufuven ehad.

Ayette geçen "Samed", Arapçada "altına sığındığında güven veren diğer kayalara hiç benzemeyen farklı ve görkemli KAYA demektir. Peki Allah kaya mı!

yok değil,

Sadece Kur'an bizim algı dünyamıza indirgenmiş bir MÜTEŞABİHAT yapıyor. Yani gaybi olan bir kavramı ya da soyut bir kavramı somut hale dönüştürüyor.

Peki bunu neden yapıyor?

Çünkü Allah bizim tasavvurlarımızın ötesindedir. Onu algılarımıza indirgemek için bizim algı dünyamız, dilimiz ve kültürümüzün rengine boyar. Bu nedenle Biz onu algılayabiliriz. En azından tasavvurumuzda bir şeyler canlanır.

İşte bu ve benzer birçok durum, aslında İslam Ümmetinin gereksiz ve anlamsız tartışmalarına vesile olmuştur. Her bir düşünce ya da ekol Allah'ın kendisini sıfatlar ve müteşabihat yoluyla algılanabilir hale dönüştürdüğü kendisi ile ilgili ayetleri İnsanileştirir. Ancak Allah İnsan ve İnsan algılarının ötesindedir. Allah'ın vahyin indiği toplumun kültürel altyapısı ile konuşması o dilin, kültürün bir süre sonra kutsanmasına yol açmıştır. Çünkü o toplumun ileri gelen kurnaz bezirganları "Tanrı bizimle iletişime geçti sizinle değil" artizliği yaparak DİNİ TEKELİNE aldılar ve insanları sömürüp durdular. Allah'ın tüm Tarihsel zemin ve coğrafi konuşması değişkendir, değişebilir ancak O'nun kavgası Evrenselidir. Adalet, Hukuk, Barış, Kardeşlik gibi değerler onun taraf olduğu kavganın argümanlarıdır. O bir kültürel zeminle konuşur ancak onun amacı tarihsel, coğrafi, bilimsel, edebi, matematiksel, felsefi ya da bilgiler vermek değildir. O bir ahlak inşa etmek istemektedir. O da tüm yer yüzünde daima unutulmuş değerlerdir. Allah bu değerleri hatırlatmak için her yolu kullanır. O'nun kendi ULUHİYET ya da RUBUBİYET kavgası yalnızca bizi bu değerler etrafında toplamak içindir yoksa o egosunu tatmin etmek için TEVHİD ilkesini hatırlatmaz.

Bize düşen; bu değerler etrafında cem olmaktır. Bu değerleri hatırlatmak için kullandığı tüm argümanların detaylarında boğulmamaktır. O ayet şunu dedi, bu ayet bunu dedi yi bir kenara bırakıp Allah'ın kavgasını da gündemini de canlı tutmaktır.

Şimdi soru şu; Allah'ın Kuran da gündemi ne?

taraf olduğu Büyük Kavga ne?

Bu sorunun cevabını doğru veremeyen  mmet f rkalaşır, mezhepleşir ve birbirinin gözünü oyar. Olan Suriye de Irak da Patani de Myanmar da ya da yerinden yurdundan sürülen çocuklara olur, kadınlara olur, erkeklere olur...

Yani olan, adına İnsan denen B ZE olur.

Sana ve Bana.

11. YORUM-LA-MA ARTIK

- Şimdi abi bak sen Muhammed aleyhisselamsın
- Töbe töbee olur mu öyle şey
- abi dur, söztemsıl
- bende velid bin muğireyim
- hah bak o olur
- ama abi bak asıl şimdi ayıb oluyo, aa!
- şaka be ya şakaa, Ee?
- Şimdi sen geldin ve şehadet parmağını havaya kaldırdın ve
- Ya Eyyuhennassss, Ya eyyuhellezine amenü dedin ve durdun, sonra örneğin Asr Suresini okudun. Ya da herhangi bir Sure'nin bir pasajını ya da başka bir surenin tek bir ayetini. Ben de sana sordum
- Ey Muhammed bu sözlerin bize mi biz n'aptık ki?
- Sen de dedin ki şundan, şundan ötürü, geçenlerde şunu demiştiniz ya bunu demiştiniz ya şunu yapmıştınız ya.
- Ee sonra, başka?
- Sonrası yok. Ey İnsanlar Vahiy bu kadar başka bi şey demedi, gelmedi!

Yani burada canlandırmaya çalıştığım şeyi biz yüzlerce yıldır ıskalamışız. Ayetlerin içinde bulunduğu koşullara göre, şartlara göre, sürece göre tedricen, peyderpey inişi çoğu zaman DİLLENDİRİLİR ama ayetler YORUMLANIRKEN ıskalanır.

Bu sonradan iki kapak arasında toplanmış Kur'an'ın YORUMU belki de başımıza en çok bela açan konu. Çünkü herkes ama herkes bu kitaptan yorum çıkarabiliyor. İslami Geleneğimiz de bu YORUM eksenini şu üç ekolle günümüze gelmiştir.

Sufi Gelenek: Tasavvuf. Bu ekolün tüm yorumları aslında şuna dayanır; "İçime öyle doğdu!"

Buna bir örnek verelim; Muhyiddin'i İbn-i Arabi, Bakara Suresinin başındaki ummün, bukmun, sümyun ayetinde geçen "görmezler, duymazlar, dilsizdirler" kişileri "Allah'ın Velileridir" der. Oysa ayet'in bağlamı ve hitabı KAFİRLERE dir!...

Kelami Gelenek: Felsefe. Bu ekolün tüm yorumları da genelde şu çerçevededir. "Aklıma bir fikir (düşünce) geldi!"

Örneğin; iman, küfür, büyük günah, mümin, fasık, kader ve siyasi liderlikle ilgili problemler, tartışmalar, tartışmalar, tartışmalar...

Fakihi Gelenek: Mantıkçılık, Bu ekolün tüm yorumları yukarıda sayılan süreç-bağlam, ortam etmenlerinden bağımsız tüm ayetleri evir çevir alt ata koy ve "Canım öyle istedi! " de çık işin içinden.

geç örneği mesele uzamasın...

"Görmüyor musunuz her gün biraz daha etrafınızdan eksiltiyoruz!" ayetini Bak ! görüyor musun Kur'an da dünyanın etrafının basık ve yuvarlak olduğu yazıyor Canım böyle anlamak istedi" yorumları. Ya da dün ayetin "Alak" dediğine bugün kastının "zigot" demek istediği yorumları, falan filan....

Şimdi soru şu;

Vahiy niçin sözlü olarak bir beşerin ağızından dökülen sözler olarak ulaştırılırken "Alın beni bir kenara yazın, kitap yapın, yarın öbür gün lazım olunca açar okursunuz, bol bol da yorumlarsınız" demedi?

Diğerk bir soru da şu;

Vahyin dne dne etrafında dolaştığı asıl sorunlar ve çözmek istediği kadim problemler neydi?

12. KİTAPSIZLIK YAPMA

Toplumları genel olarak kitaplı ya da kitapsız olarak tasnif etmek lazım. Din terminolojisinde bu önemli bir kriter. Dilimize deyim olarak geçen "KİTAPSIZ", "KİTAPSIZLIK YAPMA!" bu minvalde söylenen şeylerdir.

Vahiy gönderilmiş toplumların Kur'an da "Utül Kitab", gönderilmemiş toplumların ise "Ümmül Kitab" olarak isimlendirildiklerini biliyoruz. Yani kitaptan ve ya kitabın ne dediğinden haberi olmayan toplumlar. Eğer bir toplum Ruhbanlar Sınıfı tarafından kitabın gerçek gündeminden uzaklaştırılmışsa o toplumda utül kitaptır ancak Allah bu topluma; "BİZ SİZİ KİTAPSIZ BIRAKMADIK AMA SİZ ATALARINIZDAN ALDIKLARINIZA DÖRT ELLE SARILDINIZ VE BUNA DA "ALLAH'IN DİNİ İŞTE YALNIZCA BU" YALANINI UYDURDUNUZ" der.

..ve Ehli Kitab olarak isimlendirilenlerin de vahyin inciğini cinciğini kurcalamış, sağını solunu çekiştirmiş, Allah'ın gerçek gündemini sanal ve dandik gündemlere bulaştırıp vahyi tanınmaz hale getirdiklerini biliyoruz.

Kur'an toplumları değerlendirirken bu kriter çok dikkat eder. Vahiyden haberi olmayan ya da haber alma yolları kapatılmış toplumları ümmül kitab kapsamında değerlendirir ve onlara azab edilmeyeceğini söyler. Yani bir toplum HAK ve HAKİKATİ (Her şey kabak gibi ortaya çıktığında= şakkul kamer) ortada görünmedikçe o toplumu kafir ilan etmek, cennete ya da cehenneme gideceği üzerine yorumlar yapmak abestir.

Lütfen ama lütfen; abiler, bacılar, kardeşler!

Kur'an okumalarımızda kavramları, kavramların içinde geçtiği bağlamları, bağlamların oluştuğu süreçleri dikkate alarak okuyalım. Eğer bir yerde Ehli Kitap diyorsa orada bir kurnazlık, hinlik, cinlik, vahyi ağzıda sakız, sokakta davasız bırakmış bir düşünce yapısı gelmeli hemen akla. Ehli kitap; kitapla sabah akşam haşır neşir olmuş ama kitabın ne yapmak istediğinden bi haber olmuş toplum demek. Ehli kitap kendisini mutlak doğru, kendisinden önce gelmiş tüm toplumların ise mutlak yoldan çıktığını bu bağlamda o toplumların içinde doğanlarında o toplum kapsamında utül kitab olduğu yanlışına kapılarak "Yalnızca Müslümanlar" cennete gidecek diye büyük bir yanılgıya kapılırlar. bunun için de kendilerine garip garip amentüler geliştirirler. Örneğin Kelime-i Şehadet de Muhammed a.s'ın Allah'ın elçisi olup olmadığının dil ile ikrarının yapıp yapılmadığı!

Bak etrafında sabahtan akşama kadar sokaklar Kelime-i Şehadetle inliyor ama ortada İslam var mı!

Bak Kabe'ye Beş milyon hacımız var ama ortada İslam var mı!

Allah ağzımızdan çıkan kelimelerin ambalajlarına bakmaz, onların içinde ki muhteviyata bakar.

Bu nedenle sakın unutma ki Allah, reklam kokan hareketlerde hiç hoşlanmaz!

Şimdi sormak lazım;

Sabah akşam televizyonlarda kafa kesen, kol bacak kıran, kadınlara tecavüz eden, çoluk çocuk dinlemeden katleden gibi gösterilen bir Orta Doğu toplumu Müslüman olarak Norveç de, İsveç de, Kaliforniya da, Peru da, Alamanya'da, İspanya'da, ineğe tapılan Hindistan'da, çanak çömleğin- bardağın da ruhu var deyip inandırılmış Şintoist Japonya'da gerçekten ne kadar HAK VE HAKİKAT in kendisidir?

İslam'ın batıla bulanmamış hali nerede temsil ediliyor?

Hiçbir yer de!

Tırnak içinde Müslümanlar olarak da biz ne kadar gerçekten ed-din-i el-İslam' ı temsil edebildik?

İslam tarihimiz ortada ve onca mezhep, fırka yüzünden değil mi bugün bunca tepemize yağın bombalar.

Bırak artık sanal ve dandik gündemleri, kader meselesi, cennet cehennem meselesi, huriler gılmanlar meselesi, ruhlar, periler, cinler, nazarlar, büyüler, kim girecek kim girmeyecek meselesi. Kölelik, Cariyelik, Mirastan kadına kaç pay, teolojik, kelami kavgalar, kavgalar, kavgalar...

Allah'ın yeryüzünde bir muradı var;

O yeryüzünde insan ilişkilerinde adaletsizlik olmasın, hak ve hukuk olsun, kardeş kardeşe barış içinde yaşansın istiyor. Kendisi için mi!

Yoo bizim için.

Boşa çıkarma O'nun çabalarını, vahyini dandik ve sanal gündemlerine alet etme!

Büyük bir kavganın tarafıdır Allah, ezilenlerin, yolda kalmışların, yarından umudunu kesenlerin tarafında.

Çık bu gerçek dışı gündemlerden.

Hakk'ı tut ve kaldır. Haykır gerçeği, bağır dünyanın her yanındaki kitapsız bırakılmışlar duysun artık sesini;

Adalet !

Hürriyet !

Merhamet !

Barış !

Hukuk !

Eşitlik ve Özgürlük !

Sen haykır ki tüm yeryüzü kitapsızlıktan kurtulup kitaplı olsun.

Sen haykır ki Allah'ın muradı da gerçek olsun

13. ALLAH'IN İKİ KİTABI

Gözümüzü açtığımızda gördüğümüz her şey ama her şey Allah'ın Kainat Kitabıdır. Allah'ın Kainat Kitabı bilimsel gelişmeyi, ilerlemeyi, gözlemi, deneyi, araştırmayı emreder ve bunda insanlar için rahmet vardır. Bu rahmet insanlık için muhteşem bir örnek ve rehberliktir...

Allah'ın bir de Ahlak ve Vicdan kitabı vardır ki dönem dönem İnsanlığa genel geçer unuttuklarını hatırlatan, onları akla, ahlaka, vicdana davet eden. Kur'an buna Vahiy der. Son örneği bize ulaşan ise matbu olarak okuduğumuz Kur'an işte bu Vahiy. Bu kitap ise tüm olguları araç olarak kullanan insanın hangi ahlaki ilkeler doğrultusunda hareket edeceği bir rehberdir...

Bu iki kitabın arasını açmak doğrudan ya da dolaylı olarak Allah'a düşmanlığa varan bir sonuca götürür İnsanlığı... Kainatta uyumu bozan şey insanın iradesi ile bu uyuma dahil olup olmadığıdır. Yoksa kainatta her şey kitabına uygun davranır.

İnsan dışında!

Bir örnek vermek gerekirse; Batı, bu iki kitabın arasını açtı. Ondan önceki Ümmetler de açmıştı. Protestan akıl, Kilise Ruhbanlığına savaş açacağına gitti "Tanrı'ya diklendi." Ahlak kitabını hiç dikkate almadı ve alabildiğince ilerledi, alabildiğince gelişti. Vahye hiç kulak asmadı. Şimdi üzerimize ahlaksızca son model silahlarla geliyor.

Aynı Batı'nın Ruhban Sınıfı, hem Allah'ın Ahlak ve Vicdan kitabını tahrif ile aynı zamanda Allah'ın Kainat Kitabıyla arasını açması da bu yapılanlara kendi içlerinde ki VİCDAN ölçüsünde direnişi kırdı. Varsa da çok cılız kaldı. Batılı ortalama bir dindar için Din artık Tanrının varlığına inanmak ya da inanmamaktan (Religion) ibaret. Batılı için ya sonuna kadar metafizik ya sonuna kadar materyalizm. İkisinin arasında ki bağ koptu, uyum koptu...

Bizim akıbetimiz daha feci!

Biz ne Kainat Kitabını okuyabildik ne Ahlak Kitabını...

Elimizde gücümüz olmadan Adalet sağlamak bir intihar, Salt güç ise adalet dağıtmaz ise zorbalık. İslam ümmeti Ahlaki gelişim ve dönüşümünü GÜÇ merkezli tamamlamak zorunda. Elde edilen ya da üretilen tüm araçların ahlaki kullanımı bize Allah'ın nusretini getirecektir. İkisi arasında denge merkezinin bozulması ise hüsrana. Artık coğrafyalarımızda uzun zamandır çocuklar, gökyüzüne, pamuk gibi bulutları, rengarenk gökkuşağını ya da pırıl pırıl parlayan güneşi izlemek için bakmıyorlar, bombaların nereden geleceğini izleyerek korkuyla bakıyorlar. Bizim öncelikle bu çocuklara ve tüm dünya çocuklarına onların hakları olan masmavi bir gökyüzünü geri getirmemiz gerekiyor. Bunun tek yolu da iki kitaplı bir akla ve bilince ulaşmaktan geçiyor. Allah'ın Kainat Kitabı ve Vahiy. Bu iki rehberliğe teslim olan Allah'a teslim olur ve asla hüsrana uğramaz.

14. BİR ASA YAP KENDİNE

Ve Musa'ya dedik ki ASANI AT.

Oo bir de ne görsünler!

emek ve alinteri, onbinlik köleler ve paryalardan oluşan büyük bir Ejderha,

tüm algı operasyonları ve pis yalanlarla kıvrılan yılanları bir bir yutuyor...

...Ve bunun üzerine Sihirbazlar dediler ki;

Musa'nın getirdiği YÜCE DEĞERLERE ARTIK BOYNUMUZ KILDAN İNCE. Taşerona hakkını tam vermek lazım, emeği sömürmemek lazım, işçinin ve çalışanın hakkını tam vermek lazım, halkın gözünü boyamamak lazım, bu gün ak dediğimize yarın kara dememek lazım, yalanlar, kumpaslar, hileler peşinde koşarak halkı yanıltmamak lazım. Mazlumların üzerine basarak biriktirmemek ve insanlar üzerinde kibirli bir tahakküm kurmamak lazım.

Yoksa Allah bizim belamızı verecek, anladık bunu!

Nee! diye haykırdı ve çıldırdı Firavun!

Daha düne kadar benim size yaptığım çıkmalar kursağınızda iken bana ihanet ha! Bana karşı sendika kurarsınız ha!

Ben şimdi sizin sendikalarınızın, birlik ve beraberliğinizin arasına bir nifak sokayım da eliniz ayağınız birbirine bi dolaşsın, aç kalın da görün bakalım karnınızı kim doyuruyor, Musa mı Ben mi!

- Salın kurbağaları Nil'e onlara deyin ki "kim artık Firavunun yerleşik düzenine kafa tutarsa bundan sonra buğdayı, samanı ve iki lokma ekmeği rüyasında görür."

Ve bunun üzerine Musa da kurbağalarını Nil'e saldı. Onlara dedi ki "Tanrı size ekmek ve Özgürlük vadediyor!" Sahte Tanrılar sizi bugüne kadar karınlarınıza iki lokma vermekle kandırdı. Oysa lokmaların gerçek sahibi sizin özgür olmanızı da istiyor!"

Nil de kızılca kıyamet koptu, dışarıdan gelen çekirge mültecilerin sorunları bir yana, kurbağa sesleri bir yana kan gövdeyi götürdü. Nil kana bulandı. Musa ve Kardeşleri şehirde ikilik çıkardılar ve şehri ikiye böldüler. Koskoca Mısır adeta bir avuç baldırı çıplağa diz çöktü. Oysa diz çöktüren Allah'tı...

Sen şimdi bu olayı "Kızıldeniz'e Musa asayı bi vurdu ikiye yardı karşıya geçti" diye okuyorsun hemi, oku sorun değil yeter ki Musa'nın ne yaptığını, Firavunun ne yaptığını ve yaşanan mücadelenin içeriğini unutma. Yoksa ASA, Deniz Yarılması, Firavun boğuldu boğulmadı gibi ya da efsane ve masallarla Allah'ın gündemi dışında kalırsın.

Unutma !

Kur'an da anlatılan kıssanın anlatım Nedeni: Ezilen bir halka Allah'ın yardımının ulaşması, Musa ve Harun'un örnek mücadelesi.

Olayın Sonucu: Mazlumların kurtarılması ve Zalimlerin burnunun yere sürülmesi. Çaba ve Gayretin karşılığında Allah'ın İsrailoğullarına bahşettiği zaferi.

Olayın oluş Şekli ise TASVİRDEN İBARET: (Bakara 6 da Size bir sivrisinek dahi örnek versem sineğe değil anlatmak istediğime odaklan demişti! Yine Al'i İmran Suresi 7 de Bu kitabın içinde MÜTEŞABİHAT tapacağım yani TEŞBİH yapacağım demişti! Bunları anlatırken de asıl amacının Peygamber moral ve motivasyon sağlamak düşmanlarına da gözdağı vermek olduğunu anlıyoruz Yusuf 111)

Gündelik tartışmalarımız da aslında hep bu alanda çıkıyor. Olayın oluş şeklinin MUCİZE olup olmadığı. Eğer tasvirin kendisini GERÇEK miş gibi alırsan asıl bu MASAL olur. Zira Allah'ın Sünnetullah'ın'da asla bir değişiklik olmaz ayetini okuyup dururken. O gün Musa'ya yardım eden Allah Uhud'da Muhammed'in dişinin kırılmasına razı mı geldi!

Ya da bugün binlerce çocuk, kadın erkek Ortadoğu da ve Dünyanın diğer yerlerinde perişan durumda iken Bize niye yardım etmiyor!

Cevabı basit: Çünkü Vahdeti Katlettik ve Musa'nın mücadelesini taklit edemiyoruz. Kısır çekişmeler, egolar, dandik dandik gündemler...

Allah, hiçbir mücadelede asla Sünnetullah'ının dışına çıkmaz. O'nun sünnetullahında Zafer; GAYRET, ÇABA, EMEK ve GÜVEN varsa karşılığı vardır ve bu MUCİZE ile olmaz. Mucize İran kökenli boş bir inançtır ve "şapkadan tavşan çıkarma işidir." Kur'an bu beklenti ve cingözlüğü Peygamberlere "Eğer doğru sözlü isen bize vadettiğin o korkunç azabı getir" ya da "Allah bizimle neden konuşmaz, Melekler inseydi ya, Allah gökten sofrayı indirmediyse, sen suyun üstünde yürümedikçe sana inanmayız" gibi topu taca atma eğilimleri olarak sürekli görüyoruz. Bunun günümüzdeki tam karşılığı Sihirbazlıktır yani göz boyama ve hile. Allah asla böyle bir yola başvurmaz. Tasviri Mucize olarak anlamak hatadır. Eğer Kıssanın ana fikrinin önüne geçiyor, olayı irdelerken düşünce, fikir, bakış açısı, aforizma ya da paradigma ile tartıştıyorsa hele daha büyük bir hatadır. Düşünsene; Hem Peygamber, suyun üstünde koşarak gelecek ve sahilde oturan millete dönüp "Ey insanlar! Artık çalmayın, haksızlık yapmayın, öldürmeyin" gibi yüce değerleri hatırlatsa akılda kalan onun getirdiği yüce değerler mi yoksa suyun üstünde yürüyebildiği mi kalır? Kıssa'nın amacı NEDEN ve SONUÇ odaklı öğüt hatırlatma, müjde ve korkutmadır. Olayın oluş şeklinin hiçbir önemi yoktur. Çünkü olayın oluş şekli geçmişte kalmış ama NEDEN-SONUÇ ilişkisi kalıcıdır.

Peki abi Allah niye senin anlattığın gibi anlatmıyor?

Abicim iki saat derste konuşunca Hocan, Tarih dersi anlatan adam hemen uykun geliyor demi. Sen bugün sözlü kültürde değil yazılı kültürde yaşıyorsun. Sözlü kültürde ancak olağanüstü ve büyük olaylar geleceğe aktarılır. Aynı zamanda sözlü kültürde çok uzun sürelerle yayılmış olayları semboller ve mecaz olmadan aktarırsan hiçbir derdini anlatamazsın. Biz bu dilden anlayan bir varlığız ve Allah bizim anladığımız dilden konuşuyor mesele bu kadar basit. Bundan beş yüz yıl sonra "15 Temmuz Ruhu" için bizden sonra gelen kuşaklar 2016 yılında 15 tane ruh ülkeye gelmiş ve bu ülkeyi kurtarmış şeklinde ya konuşacaklar ya da tartışacaklar. Kimisi onların sayısının 15 değil 80 milyon olduğunu kimisi ruh değil insan olduğunu filan tartışacak...

Peki abi deniz yarılmadı mı?

Eğer o gün deniz yarıldı ise bu bizim için bir şey ifade etmez çünkü biz bunu müşahade etmedik. Bize NEDEN VE SONUÇ odaklı Kıssa bilgi olarak geldi. Biz Kıssa'nın anafikrini alır geçeriz. Geçmişte yaşandığı söylenen bu TASVİR in bir mucize olup olmadığı bizim için sadece "bilgi"dir bizim için mucize bile değildir. Çünkü müşahade edemedik, görmedik, yaşamadık. Bize Allah'ın sözü, peygamberin mücadelesi anlatması gereken her şeyi anlatıyor zaten. İşimize bakalım!

Ne diyorduk haa; işçiler, emekçiler, köleler, emek değer ilişkisi, mazlumlar, açlar, çıplaklar, haklının hakkı, zalimin burnu...

15. AHLAKSIZ AHLAK

Binlerce yıldır hayatta kalma mücadelemiz birlikte ve sosyalleştikçe kolaylaştı. Çakmaktaşıdan silah ve alet yapmaya başladığımız dönemlerde bir tek bireyin gündelik işler için harcadığı zaman, koşturma çabası günümüzde binlerce kişi için yapılan bir koşturma ve çaba. Ancak sorun bunca çaba ve emeğe çok az bir elitin çöküyor oluşu, paylaşmıyor oluşu, yığıyor oluşu. Sonra da hayvanlardan geldik, biz de onlardan bir türüz dediğimiz de kızıyorlar.

Modernite ile birlikte son yüz yılda katettiğimiz mesafe korkunç. Yaklaşık yetmiş bin yıllık deneyimler son bir yüzyılda inanılmaz bir ivme kazandı. Bundan yaklaşık iki bin yıl önce doğu Akdeniz den kalkan bir Fenike gemisi İber Yarımadasına yolculuğunu yaklaşık üç yılda tamamlıyordu. Şimdi ise uzaya fırlattığımız bir roket atmosfere çıkışını yirmi üç saniye de tamamlıyor.

İlerleme ve insanın gelişimi yalnızca hayatta kalma, yeme, içme, barınma ve üreme ihtiyaçları için temelde kalmayıp çeşitlendi, haz, keyif, ego ve daha bir sürü iç güdü ya da dürtünün hayvansal tortularını aratır düzeyde ilkel kaldı. İnsan her bakımdan gelişirken bir tek aşamada gelişemedi, o da AHLAK.

Vahyin rehberliği işte tam da bu minvalde önem kazanıyor. İnsanoğlu tüm deneyimlemelerine dayanarak tüm ihtiyaçları için ne kadar uzun sürerse sürsün mutlak surette gelişip ilerleyebilir iken Ahlaki olgunlukta daima sınıfta kaldı. İşte Vahiy bizim Ahlaki gelişim ve olgunluğumuzun açığını kapatmak için gelir. Ancak yaratılan bir varlık olan insanın bir kusurunu örtme ya da özrünü giderme bağlamında değil! Yalnızca birimizi diğerimizin zulmünden korumak, yol göstermek ve mutlak rehberlik için. Çünkü insanın diğer yönlerde gelişimi kendi iradesi ve deneyimlemeleri ile Allah'ın tüm kainat için uygun gördüğü Sünnetullahına uygun gelişirken "Ahlaki ıkkılığı" onu tüm uyumun dışında bir oyun bozucu yapmıştır. Çalmak, Öldürmek, Talan, İstila, Zina gibi birçok özelliğimiz bizi hayvanlardan farklı kılıyor ancak onların Ahlaki Olgunluğu hayatta kalmak, üremek üzerine kurulu GELİŞMİŞ BİR OLGUNLUK ve VAROLUŞ iken insanın ıkkılığı daha çok kendi nefisini tatmin, bencil, egoist oluşuna dayanıyor. Çünkü İnsan, en temel ihtiyaçları en mükemmel şekilde giderilse de KUDURAN bir varlık!..

Şimdi!

Canım abilerim, Canım ablalarım, Yeğenler, Kuzenler, Canlar, Ciğerler;

Kur'an ayetlerinde anlatılan kıssa, darb-ı mesel ya da tüm öğüt ve hatırlatmaları bu bağlamda okuyalım. O ayetleri bizim bilimsel, edebi, sanatsal ya da diğer ilerleme ihtiyacımıza yontmayalım. Eğer bu bağlamda Vahiy bizi destekleyecek olsak her toplumun ivmesine ivme katacak hiçbir zaman değişmeyen matematik kuralları, fizik kuralları, biyoloji, kimya ya da anatomiden bahsediyor olacaktı. Kur'an ayetlerinde bu ahlaki olgunluk için bilinç kazandırma çabalarını lütfen kişisel egolarınızı tatmin etmek için YORUMLAMAYIN! Kur'an'ı yeniden yeniden keşfedicem diye tanınmaz hale getirmeyin. En temel ihtiyaç ne ise Vahyin yaraya parmak basmak istediği şey de odur.

Allah'ın muradı mazlumlar ve zalimler arasında ki dengenin bozulmasını istemesidir. Zira Zalimlerin düzenleri daima mazlumları eziyor ve bu sayede ayakta kalıyordu. Dışarıdan bir müdahale olmadıkça bu düzen hiç değişmiyordu. Vahiy bu bakımdan daima DÜZEN BOZUCUDUR. RAHATSIZ EDİCİDİR, UYKU KAÇIRICIDIR, MÜCADELECİDİR.

Lütfen, Lütfen, Lütfen!

Panoramanızda İNSANLIĞA, HAYATA, EŞYAYA ve diğer her şeye taa insanlık tarihinin başına ve bugüne denk gelecek şekilde genişlik kazandırarak bakın. Göreceksiniz ki yerinde sayıyor olduğumuz tek şey; AHLAKSIZLIĞIMIZDIR!...

16. CİN SURESİNDEN CİN ÇIKARMAK

Yüz atmış beş bin yıl önce Afrika'dan çıkıp dünyanın her yanına dağılan ilkel atalarımız ile günümüz insanı arasında ALDATMA yarışında hiçbir değişim yaşanmadı. İlkel İnsan ile Modern İnsanı birbirinden ayırt eden şey eğer alet ve edevat kullanımındaki ilerleme ise modern olan da ilkel olan da eşyanın kendisidir, İnsan değil.

Tüm dünya kültürlerinde rastlanan ve varolduğuna inanılan bir varlık var, Cin.

Nedir bu Cin ? Ne yer ne içer?

Bi bakalım!

Eski Asur ve Babilde kötü Ruh ve Cinlerin varlığına inanılırdı.

Eski Mısır da Cinler yılan ve kertenlelere benzetilir ve Cinlerin olduğuna inanılırdı.

Eski Yunan ve Romada "Deamon" adı verilen bir varlık özdeşliğinde Cin, Kötü, Ruh, Şeytan olduğuna inanılırdı.

Çinlilerde Cin, her yerdedir ve iyi ile kötülerini mevcuttur. Öyle ki Çinli Taoist Rahipler bu kötü Cinlerin şerrinden insanları korumak için muskalar yazar efsun yaparlardı. Belli ki bizim Cinci Hocalar aslında Taoistmiş!

Hintlilerde iyi ve kötü Cinlerin varlığına inanılırdı.

İran kültüründe Zerdüş öncesi inanç bakiyesi olarak Cin inancı son derece yaygındı.

İsrail inançlarında Babil-Sümer-Asur bakiyesinden bolca nasiplenmiştir ve Yahudiler Cinlerin var olduğunu, mezbele, mezarlık, metruk yerler ve çöllerde yaşadıklarına inanılırdı.

Türklerde hastalıkların nedeni Cinlerin varlığı olarak görülürdü. Kısacası her toplumun kültüründe kabul görmüş bir Cin algısı ontolojik olarak benimsenmiş şekilde vardır.

Ortak bir inanç biçimi olarak Cinler; çok uzun mesafeleri çok hızlı hareket ederek katedebilen, insanlarla iletişim kurabilen, gaybi bilgileri gökyüzünden (GÖK=TANRI) alabilen/çalabilen/dinleyebilen, kıyametin ne zaman kopacağı saatine vakıf, ateşten yaratılmış varlıklar. Algı genelde böyle. Cahiliye Arap algısında da durum bundan farksızdır. Cin fenomeni tüm toplumların kültürlerinde mitsel bir formda Tanrı ile İnsan arasında geçiş olarak kullanılır. Devler, Cüceler, Canavarlar, Ruhlar, Periler, Cinler. Hepsi de form olarak Tanrı'nın yaratılıştaki İnsan ile Tanrı arasındaki İnsanlaşmamış varlıklar statüsündedir. Mitler böyle! Mitsel dünyada her açıklanamayan şey kendisine aklileştirilmiş bir fenomenle zemin bulur ve bu zeminde her şey mümkündür. Cin inancı da tarihsel süreçte zihin dünyamızda oluşmuş BOŞ BİR İNANÇTIR. Para ediyor mu ediyor ister muskasını yaz ister Holivü'de ta filmi çek zarar etmezsin!...

İslami Geleneğimizce kabul görmesinin başlıca nedeni ise Tefsir ve Kelam sızıntısına İsrailiyat ve İranî düşünce biçiminin karışmasıdır. Kur'an ontolojik olarak böyle bir varlığın mümkünlüğünden hiç bahsetmez. En çok delil olarak gösterilen Zariyat 56. Ayette "Ben İnsanları ve Cinleri ancak ve ancak bana kulluk etsinler diye yarattım" kısmında "VE" bir bağlaçtır ayrıca değil. Yani ayetin doğru çevirisi; Ben İnsan ve insan dışında tüm canlı/cansız her şeyi yalnızca bana kulluk etmek için yarattım" Burada ki Cin x bilinmeyenli her şeydir. Biz tarihsel süreçte önce İmandık sonra İman ettik. Böylece her inandığımız şey için Kur'anı istediğimiz İNANÇ ta YORUMLADIK.

Kelime anlamı; örtmek, gizlemek, gizli kalmak anlamına gelen Cin, Kur'anı Kerimde ontolojik bir varlık olarak değil farklı anlamlarda geçer;

a) En'am 76. Ayette " Gece karanlık basınca İbrahim bir yıldız gördü..." ayetinde ki "cenne" örtülü olmak, üstünü kaplamak anlamındadır.

b) Araplar tanımadıkları tüm Mekke dışı topluluklara ve kişilere Cin derlerdi. Süleyman Kıssasında anlatılan "Süleymanın cinlerden ordusu" minvalinde ki Cinler/ Şeytanlar Babil ve diğer bölgelerden gelen angaryacı işçi ve kölelerdir.

c) Kapalı bir yerde olduğu için kalp (cenan/canan) Aynı kökten "tecenni" kişinin kendisinin işlemediği bir suç nedeniyle suçlanması ve bunu cinlere bağlaması.

d) Olağanüstü değişiklik gösteren şey, can, Musa'nın yere atınca yılan olan ve canlanan şey. Neml-10 ve Mücadele 16 bu bağlamdadır.

e) Cennet, aynı kökten türeyen bir kelime ve ağaçlardan dolayı toprağın örtülmesine verilen yer. İçinde olan göstermeyen bahçe, orman.

f) Cenin, Anne karnında bebeğin cinsiyeti belli olmadığı için ona verilen ad. (Necm-32)

Aynı zamanda içindeki ölüyü gizlediği için kabir.

g) Psikiyatride aklın doğuştan ya da sonradan işlevini yitirmesi, cunun, mecnun.

Bu bağlamda Kur'an bu formların dışında ontolojik olarak CİN varlığından söz etmez.

Peki CİN SURESİ ve Surede anlatılanlar ne?

Bu konuda Muhammed a.s'a gelenlerin Mekke dışından Yahudi ya da Hristiyanlar olabileceği savı tutarsızdır zira surenin gelişimden bu Cin'lerin göğre tırmadıkları, dinleme yapmak istedikleri ancak bunu yapamadıkları gibi varlığına inanılan Cin algısı bağlamında bir gelişim mevcut. Surenin tamamında anlatılan şeyler Yerli/Yabancı karşılaşması/ ilişkisi değil. Tüm bağlam eğer gözden kaçarsa ve ayetler arasında kopukluk olursa aslında bu sure bize hiçbir şey anlatmaz hatta kafamızı bolca karıştırır.

Hem Cin yok, Hem de var"mı" gibi niye anlatıyor Kur'an?

Bu sorunun doğru cevabı için yine insanlık tarihine ve Mekke döneminde Muhammed a.s'ın neyle suçlandığına bakmamız gerekecek.

Olmayan bir şey üzerinden boş bir inanç devşiren ruhban sınıfı insanları kendi istedikleri gibi kontrol altında tutabilmek için büyük bir tezgah kurdular. Bu tezgahta bazı özel yetenek sahibi kişilerin (Rahip/Kahin/Büyücü/ Mecnun/Şaman) doğrudan Tanrı ile irtibata geçemeselerde onlardan haber alabilen, gaybi bilgilere vakıf cinlerle iletişim kurma yetenekleri vardı. Toplumu bu yetenekler üzerine kurdukları tezgahlar üzerinden güdüyorlardı. Mekke'de de Muhammed a.s peygamber olduğunda durum bundan farksızdı. İşte bu düzlemde, bu ortamda, bu bağlamda boş bir inancın düzeltilmesi için uğraşmak yerine ki bu Muhammed a.s'ın ana gündemini sarsacak düzeyde meseleyi sulandıranlar olacaktı mevcut algı üzerinden verilmek istenen mesaj verildi.

Muhammed a.s ilk defa peygamberliğini ilan ettiğinde ona atfedilen sıfatlar arasında Mecnunluk ve Cinlenmişlik de vardı. Pekii, madem öyle;

Siz gökten haber alabilen Cin'ler le iletişim kurarken iyiydi de bizim Resulümüz/Elçimiz kurunca mı kötü oldu!

Siz gaybı bildiğini iddia ettiğiniz Cinler'in varlığı üzerinden gelecekte haber verirken Muhammed şimdi size bir şey getirince mi kötü oldu!

Madem Cin diye bir şey var, madem siz Cinlere inanıyorsunuz peki öyleyse buyrun kendi ağızlarından dinleyin hakikatleri;

1 De ki: "Cinlerden bir topluluğun dinleyip şunu söyledikleri bana vahyolundu: 'Gerçekten biz, hayranlık verici bir Kur'an dinledik.'"

2 "Doğruya ve hayra kılavuzluyor. Biz de inandık ona. Artık Rabbimize hiç kimseyi asla ortak koşmayacağız."

3 "Rabbimizin adı/kudreti/işi/gayreti çok yücedir. O, ne bir dişi dost edinmiştir ne de bir çocuk."

4 "Doğrusu, bizim beyinsiz, Allah hakkında saçma lakırdı ediyormuş."

Ayette BEYİNSİZ dediği kişiler işte bu BOŞ İNANCI VAR EDEN, SÜRDÜREN, BU İŞTEN EKMEK YİYEN ZÜMRE. Bu yolla Allah'a iftira atan, ondan rol çalan herkes!

Şimdi Mekkeli bu zümre düşünsün Cin var mı ! yok mu!

Var, deseler onların tüm tezlerini çürütüyor ayetlerin gelişiminde kendi ağızlarından Cinler; "Gökten haber alınamıyormuş, gaybı yalnızca Allah biliyormuş, kıyametin saati Allah'a aitmiş" gibi gibi bir sürü HAKİKAT. Hem de bu hakikatler olmayan CİNLER ağızıyla anlatılıyor.

Muhteşem bir tuzak bu!

Allah bu tezgahın sahiplerini yine tezgahlarındaki malzemenin ta kendisi ile vurdu, Cinlerle.

Ekmek çarpsın ki Cin çarpmışa döndüler, oh olsun!...

17. EHL-İ KİTAPSIZLIK

Mezopotamya ve Ön Asya'da (Mısır/Anadolu/Arabistan da dahil) "din" denince akla ilk, İbrahim Peygamber gelir. İbrahim Peygamber'in bu coğrafyaya monoteizm'in kurucusu/babası şeklinde nam salması boşuna değildir. O'nun hayatı bu bölgeler için destansı bir mücadelenin tarihidir. Tek Tanrıcılık (tevhid) O'nun sayesinde bu bölgelerde hayat bulmuş ancak kendisine verilen suhuflar korunamamıştır. Tarihlendirmeler eğer yanıltmıyorsa İbrahim Peygamber Mazda inancının (eski Mezoptomya halklarının tek tanrı inancı) yeniden ihyası için çalışmış olan Zerdüş (Zarahustra) olması, suhuflarında Avesta olması kuvvetle muhtemeldir. Mazda tek tanrı inancı zamanla bozulmuş avesta tahrif edilmiş Mezopotomya tekrar politeist pagan inançların beşiği olmuştur. Kur'an'ın "Mecus" dediği Ehl-i Kitap bunlardır.

Tevrat'ın Musa a.s'a verilen tabletler olduğu ve onun vefatından sonra kutsal sandık olarak saklandığı, Süleyman Peygamber sonrası (siyasi/dini) dağılan İsrailoğulları'nın onu koruyamadığı, istilalar ve işgallerle yakılan nüshaları yerine konmaya çalışılan Tevrat'ın tahrif olduğu (orjinal metin yoktur, yerine konan tüm metinler sonradan yazılmıştır) içine Sümer-Babil-Akad-Asur inançlarının (politeist pagan inançlar) sızdığı Yahudi din bilginleri tarafından kabul edilen bir gerçektir. Yahudilik uzun bir süreçten sonra Tevhid'den uzaklaşıp Sümer-Babil-Akad-Asur-Mısır-Hitit kültürel inanç formlarıyla harmanlanmıştır. Kur'an'ın "Yahud" dediği Ehl-i Kitap bunlardır.

Sürgün yıllarında Musevi dini kuzeyde Zerdüş ve Sümer, güneyde ise Mısır ve Helenizm etkisiyle değişikliğe uğrar. Mısır Yahudileri, İskenderiye okulunu kurar ve düşünceleri Helen ve Mısır doktrinleriyle sentezlenir. Aynı dönemde Osiris rahipleri de İskenderiye Okulunda Yahudilerle birlikte çalışmışlardır. Böylelikle Musevilikte iki ana eksen ortaya çıkar; Filistin Okulu ve İskenderiye Okulu. Bu iki ekol sürekli Yahudi birliği önünde bir dini mezhep engeli olarak varlığını sürdürmüştür. İsa Peygamberin gelerek siyasi ve dini parçalanmışlık içindeki çamura batmış Yahudi toplumundan bir kuş (ümme) yapması, içine ruh (incil) üflemesi de onları kurtaramamıştır. Çok azı kanatlanıp uçan kuşların ruhban sınıfı ya da siyasi otorite tarafından kurban edildiği bir gerçektir. İsa'nın en az atmış yıl sonrası kaleme alınan (İsa hayatta iken adı İncil olan bir kitap bırakmamıştır) İncil'in içine birçok felsefi, gnostik düşünceler karışmış ve İncil adına sahip çıkacak bir kitap kalmamıştır. Monoteizm bu düşünce de birçok eski kültürde olduğu BABA-OĞUL-ANNE(Kutsal Ruh) teslisinde karar kılmıştır. Yahya Peygamber'in de bu dönemde mücadelesi bir fayda vermemiştir. Kur'an'ın "Nasara" ve Sabii(Gnostik Mandenler) dediği Ehl-i Kitap bunlardır.

Gelelim Bize !...

Son Ümme, Son Peygamberin varisleri olan bizler. Kitabı olabildiğince korumuş tek harfine halel getirmemiştir. Ancak başka bir büyük sorun bizi hiç ummadığımız şekilde geçmiş ümmetlerin akıbetinden farklı bir sonuca götürmemiştir. Müslümanlar Kur'an metnini muhafaza etmeyi canları pahasına sağlamışken (İran fethi) eski politeist ve pagan kültürünün beşiği İran'ın etkisinden kurtulamamıştır. Muhammed a.s'ın vefatından yaklaşık yüz elli yıl sonra başlayan Tedvin (kitap/telifat/tefsir/meal/hadis/kelam/fıkıh/tarih) çalışmaları ciddi bir elekten geçirilmeden İran kültürü etkisiyle doğrudan alınmıştır. Bunda Emevi ve Abbasi Halifelikleri'nin büyük rolü vardır. İran gnostisizmi Tefsir/Hadis külliyatı yoluyla Antik Yunan Felsefesi de Kelam yoluyla İslam'a sızdırılmıştır. Müslümanların gün be gün yeni bir tartışma ve çekişme nedeniyle katlettikleri Vahdet diğer ümmetlerin tarihsel süreçte yaşadığı dibe vurmuşluğun tıpkısının aynısıdır. Ortalama dört yüz küsur mezhebe ayrılan Yahudiliği Müslümanlar olarak yirmi birinci yüzyılda yakalamış bulunmaktayız.

Ancak ortada ki sorun çok büyük. Elde orjinal DİN (Kur'an orjinal metni ile) muhafaza edilirken yardımcı kaynaklar Kur'an'ın metninin önüne geçmiş, "Biz'e de yazdırılıyor, Biz de Allah'tan alıyoruz" diyen onlarca İslam Dostu ! tarafından "Din" tanınmaz hale getirilmiştir. Bize'de yazdırılıyor diyenlerin orta çıkardığı ucubeler, Allah'ın Ümme için istediği Vahdet/ Mazlumlar için Cehd, Zalimler için Kıtıl yerini bu sözde İslam Alimleri'nin mide gurultularından başka bir şey değildi. Müslümanlar bu gerçeği kabul etmedikçe bu yükün altından kalkmak mümkün değildir.

"Ehl-i Kitaplaşma" sanıyoruz ki bizden öncekilerin içine düştüğü bir umarsız hastalık, Büyük Yanılgı!...

Ramazan yaklaşıyor, göreceksiniz Allah'ın tavsiye ettiği SAVM yerine İran geleneği ORUÇ'un (Din görevlilerinin daha dindar görünmek için uydurdukları, hemen hemen bütün toplumlarda perhiz/yemek içme engeli/kadınlarla evlenmemek riyazet ve açlığın nefis terbiyesi metodu) İslam Ümmeti'nin ana gündemini oluşturduğunu. Allah için aç kalmakla akşam iftara kadar aç kalmak arasında ki farkı büyük fotoğrafa bakmadan anlamak çok zor. Çünkü Ümmet asla "Biz Ehl-i Kitap değiliz, Son Ümmet Bizi" demeye devam ettikçe bunu görmesi de o orada imkansızdır.

Ramazanda tv'lerde iftar ve sahur hazırlıkları,

belediyelerin on bir ay yatıp bir ay oy için salih amel yapıyoruz iki yüzlüğü,

arefe günü marketlerde savaş hazırlığını andıran stokçuluk girişimleri,

iftar ve sahur programlarında ahlaksızlığın, dibe vurmuşluğun Dindarlık adına tv programlarında ara verilip sonrasında son sürat hızlanması,

sorulan sorular ve cevapların yıllardır basit, mide bulandırıcı, alaycı aynılığı,

din adına konuşan şovmenlerin ağlamaklı ve daha dindar görünümlü surat ifadelerinin diğer aylarda hiç olmayışı,

Ortadoğu da ve dünyanın diğer yerlerinde olanlar için ciddi bir direniş çağrısından ziyade sadece iki ellerini açıp "Allah'ım sen mazlumlara yardım et" demesi gibi.

Hiç değişmedi ki bu.

Sonra da kalkıp İsrailoğuları ne nankördü "...Siz şu şehre girin savaşın denince Sen ve Rabbin gidin savaşın..." diyenlerin ne küstah olduklarından konuşacağız. Oysa bugün yaptığımız sahte dindarlığın bu yapılandan hiçbir farkı yoktu. Kur'an onların o günkü yaşadıkları sahte dindarlığı adeta böyle dediler babında müşahhas hale getirip aktarır bize. Ne acı, ne korkunç!

Rabbimiz !

Bizi geçmiş ümmetlerin içine düştüğü bataklıklardan kurtar.

Bize izzet ve şeref bahşet.

Bizi, Senin yolunda cehd eden safları sıkı Mü'minler eyle.

Bizi Mazlumların semaya açılan ellerine cevap eyle.

Bize amaç birliği, bize ülkü birliği, Bize Vahdeti bir göz aydınlığı olarak bahşet.

Bizi yolundan sapanlardan eyleme, bize yardım et, bize acı...

18. HOŞ GELDİN ON BİR AYIN SULTANI GASTRONOMİ

İçimizde daha dindar görünmek istemeyenler

ya et yemiyorlardı,

ya evlenmiyorlar,

ya da kafalarına göre kendilerini açlıkla terbiye ettiklerini ileri sürüp aylarca riyazet içinde kalıyorlardı.

Amaç ne?

"Ben senden daha dindarım, Ben Tanrıya daha yakınım" demenin bir kurnazlık yolu. Kendini küçük bir yere kapatandan, manastıra hapsededen çeşit çeşit dindarlık sahtekarlığı. Herkesin kafası o biçim, her kesin ibadet formatı çeşit çeşit.

Budisti, Jainisti, Toisti, Şintositi, Mecusisi, Yahudisi, Hristiyanı.

Aç karıştır, biraz dinler tarihini bak ne kepezelikler ne kepezelikler!...

Allah imdadımıza yetişti. "Ben Tanrıya daha yakınım" süsü verilmiş böylesi bir sahtekarlığın elinden kurtardı bizi. Hepimizi bir ay boyunca, aynı biçim ve formda bir nefis terbiyesine tabi tuttu. Süresi belli, üstelik evli olanlarda hanımlarına yaklaşabiliyor. Yok öyle "Ben Tanrıya daha yakınım" yalanıyla "evlenmiyorum" ayağına türlü türlü fantezileri manastırların dört duvarı arasına gizlemek. Hepiniz aynı şartlarda "savm" yapacaksınız ve fıtrata aykırı da hiçbir davranış sergilemeyeceksiniz diyerek bize "savm"ı hediye etti.

Niçin?

Bize böyle bir hediye vermese mutlaka bu tezgahı işleten bir dindar ruhban sınıfı ortaya çıkarak aramızdaki dengeyi ve eşitliği bozacak, bununla da kalmayıp bizi Allah ile aldatacak. Hep böyle oldu. Karıştır diğer dinleri, insanlık tarihi. Bizim bizden çektiğimizi kim çekmiştir ki. Allah ile aldatmak en karlı ve zarar etmeyen bir geçim kapısı değil mi!

Peki ama savm ne?

Savm şu; süresi belirlenmiş zaman dilimi içinde yetimler, öksüzler, fakirler, yoksullar, garibanlar, dibe vurmuş yarinsızlar için yememek, içmemek ve arttırmak. Böylece "artanı" bu ihtiyaç sahiplerine infak etmek. Çok kolay bir ibadet, bunun yanında ahlaki değerleri olgunlaştırmak, nefsin terbiye etmek, diğer faydalarını saymayayım ancak "savm"ın asıl ve asli fonksiyonu sosyolojik bir denge kurma çabası. Allah'ın muhteşem bir ORUÇ yerine panzehiri.

Ama biz n'aptık?

Ramazan'ın bir gün öncesi marketlere akın edip savaşa gider gibi iftara hazırlandık. Sahurda tıka basa mideyi doldurup, akşama kadar iftarlık için tv'lerde en güzel börek nasıl açılır, en iyi iftar sofrası nasıl düzenlenir, en iyi, en iyi, en iyi derdine düştük. Toklar tokları ağırladı, durdu. Hocalarımız, alimlerimiz, çok bilenlerimiz sahur ve iftar öncesi on bir ay boyunca takınmadıkları muttakiliği takınarak dinden, kitaptan, Allah'tan, peygamberden konuşarak bir aya sıkıştırdı. İftara nasılsa doycak karnımız. Program üstüne, programlar. En rezil kanallar bakmışsın aç karnına takke giymiş, tesbihata sarılmış. Yalandan bir dindarlık rüzgarı her yanı kasıp kavuruyor. Ramazanda kilo aldık ümmet olarak. Belediyeler bir seçim propagandası aracına çevirdi bu nimeti. Üstelik bari bir ay fakirin fukaranın karnı doysun iki yüzlülüğünde. On bir ay bakmadıkları fakirin bir ay tıka basa karnını doyurmak! Elektrik faturası, su faturası ödenmediğinde imdadına koşmadan, kirasına yardım etmeden, evinin içine girip sofrasına oturmadan!

Biz savm yapmadık ki yıllar, on yıllar, yüzyıllardır.

Çünkü Ümmet olarak biz Allah'ın hediyesi savm yerine aç kalarak "en dindar benim" ORUÇ'u tuttuk. O yüzden "on bir ayın sultanı" GASTRONOMİ oldu!

Sonrası zaten Mide Bayramı...

19. MİLLET'İ AHMAKLIK

Kur'an İbrahim Peygambere değinirken onun dini formunu "millet-e İbrahim" olarak tanımlar. Ancak bu tanımlamayı diğer hiçbir peygamber için yapmaz, niçin?

Bu sorunun doğru cevabı aslında "din" kavramının doğru tanımlanması ve anlaşılması ile ilgili bir durumdur. Din geleneksel algıda genelde batıda olduğu gibi "Tanrı ile İnsan ilişkileri" ya da bizde olduğu gibi "Allah ile Kul" arasındaki ilişki olarak anlaşılır. Aslında Allah'ın elçileri bu yanlış algıyı düzeltmek için gelirler çünkü Din, insan ve insan ilişkilerini bir ahlaki temele oturtmak isterken, gerek ruhban sınıf ve müridleri ile gerekse iktidar ve yandaşları onu yatay ilişkiden dikey bir ilişkiye indirger. Böylece Din sokaktan, çarşı pazardan, savaş alanlarından mabetlerin içine hapsedilir ve salt dini "rit"ler içine hapsedilir. Yeryüzünde din çeşitliliği bir bakıma bu içine kapanan ritüellerin çeşitlenmesi, farklılaşması üzerine toplumları mezhepleştirir ve böler. Böylece insanlar arasında ki uyum, vahdet bozulur. Allah'ın elçi göndermesinin sebebi bir bakıma işte bu bozulan vahdetin tekrar tesis edilmesi, kozmik uyum içinde ki kainata İnsanında gönülden boyun eğerek tabi olmasının istenmesidir. Din'in gönderiliş sebebi başıbozuk insanlığın hizaya çekilmesi değil insanın birbirini katletmesi, çalması, hakkına rıza göstermemesi, toplumsal hayatta bireysel özgürlük alanlarını topluma dayatması ve böylece yeryüzünün cehenneme dönmesi sorunudur. Kur'an bu tekrarlanan süreçleri örnek elçiler minvalinde dillendirir ve detaylandırır. Akıbetleri genelde hüsrandır.

Allah'ın elçileri içinde biri var ki ona ithafen "millet" kavramı kullanılır. Türkçede geçtiği anlamda kimlik ya da coğrafi alan ülküdaşlığı çerçevesinde alınmayan bu kavram diğer peygamberler için kullanılmaz. Gerek İbrahim öncesi gerekse İbrahim sonrası.

“(Yahudiler ve Hristiyanlar müslümanlara:) Yahudi ya da Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız, dediler. De ki: Hayır! Biz, hanîf olan İbrahim'in dinine uyarız. O, müşriklerden değildi.

"Biz, Allah'a ve bize indirilene; İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve esbâta indirilene, Musa ve İsa'ya verilenlerle Rableri tarafından diğer peygamberlere verilenlere, onlardan hiçbiri arasında fark gözetmeksizin inandık ve biz sadece Allah'a teslim olduk" deyin.”

(Bakara, 2/135, 136)

“De ki: «Allah Teâlâ sadıktır. Artık Hanîf olan İbrahim milletine tabi olunuz. Ve o asla müşriklerden olmamıştır”
(Al-i İmran, 3/95)

Bakara Suresi ve Al-i İmran Suresinde verilen ayetlerden de ortaya çıkan iki kavram hemen göze çarpar.

Birincisi "hanîf" kelimesi bir diğeri "millet" Bu iki kavram ile birlikte tek başına bir anlam ifade etmezken bazı düşünce ve fikir akımları Mekke'de Muhammed a.s'ın "Hanîf Dini" ne mensup olduğunu ileri sürerler. Delilleri de bu ayetlerde geçen “hanîf” kelimesidir. Oysa ayette geçen “hanîf” kelimesi özel bir inanç ya da dini formun adı değil kendisinden sonra gelen tanımlamanın (Millet'e İbrahim) 'in sıfatıdır ki o da "temiz, saf, duru, aslına ve özüne uygun" anlamında bu formun Tevhid'e dayandığı gerçeğidir. Kısacası ne Kur'an da ne de dönemin sosyolojisinde “Hanîflik” diye bir dinin izine rastlanmaz. Kelimenin sağladığı sıfatlar nedeniyle bozulmuş dine mensubiyeti inkar bağlamında "biz sizin gibi kirli değil, temiziz" anlamında kullanılmış olabilir. Mevcut dini inanç formları dışında kalmayı da ifade edebilir ancak ne dönemden ne de Kur'an dan "Hanîflik" diye bir din çıkmaz.

İkincisi, "İbrahim Milleti'nden olmak ne demek" asıl bu konu üzerinde çok durmak gerekir. İbrahim'in soyundan olmanın Allah nazarında bir kıymeti harbiyesi olmadığını Kur'an bütünlüğünden zaten anlıyoruz. Bu "Millet" in bir soy asabiyeti olmadığı da gayet açık. Kur'an soy asabiyetini ve geçmiş gelenek ve göreneklerin dinleşmesini “Atalar Dini” bağlamında yerden yere vurur. Bu noktadan hareketle kendilerini kurtuluş yolu alternatifi olarak sunan Ehl-i Kitaba (Yahudi, Hristiyan, Mecusi, Sabii) İbrahim Milleti reçetesi sunulması çok manidardır. Çünkü Mekke ve civarında Kur'an'ın atfı yaptığı en çok bilinen inanç grupları; Yahudi, Hristiyan, Mecusi ve Sabii'lerdir. Bu dört inanç grubu da kendisini İbrahim'e atfeder. Ön Asya, Mısır, Mezopotamya,

Arabistan Yarımadası ve civarına damga vurmuş kişidir İbrahim. Monoteizm'in babası kabul edilir. İslam'a göre Tevhid'in sarsılmaz direğidir. Rahman ve Rahim kelimelerinin kaynağını aldığı RHM kökü Akadça gibi antik diller başta olmak üzere birçok Ortadoğu, İran ve Hint dillerinde ortak kullanımlara sahiptir. Kelimenin hangi dilden kaynaklandığı ve diğer dillere geçtiği konusunda kesin bir bilgi yoktur. Sami Dillerde; İbrahim adının Sami dillerinde baba anlamına gelen "Ab" ve yüce anlamına gelen "Raam/Raham" kelimelerinin birleşiminden kaynaklanmasıyla ortaya çıkan anlamı; "yüce baba" veya "yüceltilmişlerin babası" dır. Ab = "Baba;" Hir veya H'r = "Baş; Üst; Yüceltilmiş;" Am = "Halk." Dolayısıyla, Abhiram veya Abh'ram "Yüceltilmişlerin Babası" veya "halkın babası" anlamlarına da gelmektedir. İbranice'de Rakham = "İlahi merhamet", Ab raham; merhametin veya "merhametlilerin babası" anlamlarına da gelir.

Yahudi ırkının Hindistan ile bağlantılı olduğunu savunan bazı araştırmalara göre; Brahma ve Abraham aynı kişidir, "Abraham" Brahma kelimesinin yanlış telaffuzundan başka bir şey değildir. Sanskrit Dillerde; Keşmir dilinde; "Ab" veya "Ap" baba, Ram'dan türeyen "Raham" ilahi merhamet anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, Ab-Raham = İlahi merhametin babası anlamına gelir. Diğer bir teori; Çok tanrıcı "Brahm-Aryan" kültüne sırt çeviren bir rahibin "A-Brahm" (Gayri-Brahman) olarak nitelendirilmesiyle ismin türetilmesidir. Ancak Kur'an da ismi geçen tüm peygamberler Arabistan yarım adasında tanınan, duyulan ya da bilinen kişilerdir. İbrahim'in Hint kültürüne ait bir Tanrı ismi olan Brahma olması mümkün görünmemektedir.

İbrahim Peygamber'in üzerinde olduğu hanif din formunu "İbrahim Milleti" olarak tanımlayan Allah, "İbrahim Dini" şeklinde ve maksadında kullanmaz bu ifadeyi. Yeryüzünde sürgit devam eden İslam kavgasında İbrahim Peygamberde karşılığını bulan Tevhidi Hakikatlerdir, "Millet" kavramı. İbrahim'in Allah'a karşı sorumluluk bilincinin adı, formu, icraya geçmiş biçimidir. Ritüellerin çeşitliliği ya da farklı oluşu bu gerçeği hiç mi hiç değiştirmemektedir. Çünkü Muhammed a.s'ın muhatap kitlesi çerçevesine bakıldığında kendisini İbrahim'e nispet etmeyen yoktur. Zaman içinde ritüelleri farklılaşmış ve çeşitlenmiş tüm inanç formlarını İbrahim Milleti formunda toplayan Rabbimiz aslında DİN'in de aslında genel çerçevesinin Adalet, Merhamet, Hukuk, Özgürlük, Hak ve Özgürlükler bağlamında bir yeryüzü sosyoloji olduğunu hatırlatır. Çünkü İnsanlık Allah'ın yardım ipini kendi elbiselerine bir tasarım unsuru olarak kesip biçmiş, kendilerine don gömlek dikmiş ancak her üzerlerine giydikleri onları adam etmemiş adeta soytarılaştırarak maymunlaştırmıştır. Böylece din (ed-Din-i el-İslam) tanınmaz hale gelmiştir.

Allah, Muhammed a.s örneğiyle tekrar tüm toplumları İbrahim'in örneği çatısı altında birleştirmeye çağırır. Çünkü muhatapların hemen hemen hepsi kendilerini ona nispet eder ve deyim yerindeyse sırtlarında İbrahim hırkasıyla dolaşırlar ancak İbrahimi değerlerle yakından uzaktan ilgileri kalmamıştır. Muhammed a.s onları İbrahim Milleti olmaya çağırarak adeta; "madem öyle niçin Allah'ın çağırdığı hakikatleri yaşayan, yaşatmak için ömrünü harcayan ve benim de yoluna çağırdığım İbrahim'in yoluna uymuyorsunuz?" der. Karşılık bulamamasının tek nedeni ise ehli kitabın dinden anladığı şeyin dini ritüelleri ziyadeleştirip arttırarak, itkatlaştırıp ayırıştırarak, fırka, mezhep bataklığında boğulmuş olmalarıdır.

Millet'e İbrahim olmak; Din'i yeniden Allah'a has kılmak ve mabetlere hapsedilen Allah'ın Muradını tüm yeryüzüne yaymak demektir.

Millet'e İbrahim olmak; hiç kimseyi yerinden yurdundan sürmemek, yeryüzünü sömürmemek, dili, dini, ırkı ne olursa olsun tüm insanları kardeş bilmek, ekmeğini bölüşmek demektir.

Millet'e İbrahim olmak; mezhep ve fırkalara ayrılmamak, vahdeti katletmemek, yeryüzünde özgür ve kardeşçe, barış içinde yaşamak demektir.

Millet'e İbrahim olmak; aç doyurmak, çıplağı giydirmek demektir. Aç aç bırakana diklenmek, burnunu yere sürtmek demektir.

Millet'e İbrahim olmak; dara düşene yardım elini uzatmak, yetimin malını korumak, evinin kapısını ihtiyaç sahiplerine daima açık tutmak demektir. Kadınların haklarını tastamam vermek demektir.

Millet'e İbrahim olmak; Din'de farklılaşmamak demektir. Din'i ritüellerde "namaz da iki bacak arası açıklığı" yüzünden, "kan'ın ne kadarı abdesti bozar" yüzünden birbirlerinin camilerini, mescitlerini bombalamamak

demektir. Millet'i İbrahim olmak çok zor bir şeydir ki ateşlere atılmak, yerinden yurdundan sürölmek demektir. Tüm bunlara rağmen Yahudi'si, Hristiyan'ı, Mecusi ve Sabii'si İbrahim Millet'inden olmak yerine "Millet'i Ahmaklık" da birleşmiştir. Ne kadar acı!

Bizim Ümmet?

Hımm...

Bizimle bu konunun ne alakası olabilir ki Kur'an geçmişten söz ediyor.

Ee hani Kur'an evrensel bir kitaptı. Hani hiç susmazdı, Hani hem geçmişten söz ediyor hem de geleceğe hitap ediyordu, Niye bizden söz etmiyor bu kitap!

20. BEN, BİZ, O. ALLAH KUR'AN'DA NEDEN FARKLI ZAMİRLER KULLANIR?

Allah neden Kur'an'da kimi yerde "O", kimi yerde "Biz", kimi yerde (Musa ile konuşurken olduğu gibi) "Ben" zamiri kullanır?

Edebi bir metinde zamir/özne kullanma gerekliliği bu sorunun akla gelen ilk cevabı olabilir ancak "O", "Ben" ya da "Biz" şeklinde kullanılması metni bir zorunluluk değil bunun dışında, arka planında insanlığın bilinçaltında yatan ve aslında çok büyük bir anlama sahiptir. Bu sorunun doğru cevabını anlamak için genel geçer bilindik inançları biraz incelemek ve dinler tarihinde "tanrı" ile ilgili uzun bir yolculuğuna çıkmak gerekir. Çünkü bilinçaltımız; tanrılar, tanrıçalar, tanrıoğulları bağlamında monoteizm, politeizm ve tanrılar panteonu çöplüğüdür.

Hesiodos'a göre; yaratıcının evrene şekil vermesi, Kosmos da yerleşecek ilk ırk olan Titanları yaratması ile başlar. Kronos ve Rhea'dan doğan Zeus Olimpos'a yerleşir. Zeus Tanrıça Hera (Kız kardeşi ve evlilik tanrıçası) ile evli olmasına rağmen tanrıçalar, periler ve ölümlü birçok kadınla olan ilişkileri ile yeryüzü Zeus'un çocuk bolluğu yaşanan cennetine döner. Antik Yunan Mitolojisi aslında kendi içine düştüğü bu kaostan kurtarıcıdır. Kendi içinde bu hikayenin çok farklı çeşitleri mevcuttur ve hangisinin doğru olduğu konusu kendi aralarında da her zaman tartışmalıdır. Roma Tanrı ve Tanrıçaları Antik Yunan efsanelerinden uyarlanmıştır. İsimleri farklı fakat hemen hemen aynı karakteristiğe sahiptirler. Antik Yunan da baş tanrı Kronos, Roma da Jupiter'dir. Tanrıça ise Hera'dır

Kuzey Avrupa Mitolojisi (İskandinavlar), birçok mitolojide olduğu gibi doğa ve doğa olayları ile ilişkilendirilerek başlar. Kuzeyde kar ve buz, güneyde ise ateş ve alevlerin dünyası vardır. Bunlar iki zıtlık olarak çarpışır ve hayat, bu iki zıt gücün etkileşiminin sonucunda başlar. Genelde tüm mitolojilerde yaratılış bu tür kaos ve düzensizlikten doğar ancak nasıl olduğu ya da başlangıçları pek açıklanamaz. Bu kaostan ortaya çıkardığı tanrı ya da tanrısal varlıklar hayatı düzenlemeye başlar. Ancak insanın düşünce ve duygu dünyasının etkisiyle olsa gerek genelde tanrı ve tanrısal varlıklar sürekli bir çekişme içine girerler. Bunun nedeni mitolojilere toplumun siyasi çekişmelerinin de girmiş olma ihtimalidir. Hemen hemen tüm mitolojiler bu tür başlangıçlar ile başlar ve toplumların derin tarihlerinin en akılda kalanlarını geleceğe aktarırlar. Sonsuz boşluk, ilksel ezeli sular, zıt güçlerden meydana gelen devler tanrılaşır ve dünyayı yaratırlar. Tanrılar çoğalmaya ve yeryüzüne inmeye başlarlar. Diğer mitolojilerde olduğu gibi ilk başta var olan benzersiz tek yaratıcı çoğaltılıp, yeryüzünde fonksiyonları insan iradesinin kontrolüne göre değişen tanrılara dönüştürülür. Devlerden türeyen insanlar, tanrılar ile tanrıçaların çocuklarıdır. Yaratıcı tanrı "Odin", "Vili", "Ve" ulaşılmaz Asgard dağında ikamet etmektedir. Başka grup tanrılar ile aralarında sürekli savaşlar yapılmakta, efsaneler bu savaşları, bitişini, diğer tanrı ve tanrıçaları konu edinmektedir. Bu mit grubunun baş tanrısı kimi zaman Balder kimi zaman Odin dir. Tanrıçası ise Balder'in eşi Nanna, Odin'in eşi ise Bestla dır. Yıldırım tanrısı Thor, Odin'in en büyük oğludur ve hem tanrılarının hem de insanların en güçlüsüdür. Tüm toplum inançlarında görülen benzeri karmaşa, kaos ve çarpıklıklar bu kültürün de derinliklerinde kendini hissettirir.

Kelt mitolojileri de çok zengin tanrılar panteonuna sahiptir. Baş tanrısı Dagda'dır. İsminin anlamı; "İyi Tanrı"dir. Eşi tanrıça Morrigan'dır. Dagda, bir baba figürü, kabilenin koruyucusu ve temel tanrıdır ki diğer eril Kelt tanrıları, onun bazı değişikliklere uğramış formlarındandır. Doğu Avrupa da ise Slavların baş tanrısı, gökyüzü tanrısı Perun dur. Tanrıça ise Mati Syra Zemly'dir.

Eski Mezopotamya kökenli mitlerde yaratılış, birçok destanda yer alır. Enuma Elish (Yüksekteyken), Gılgamış, Enkidu ve Ölüler Diyarı bunlardan en çok bilinenleridir. Enuma Elish'te yaratılış, yabani ve biçimsiz bir kaostan, tatlı suların tanrısı Apsu ile tuzlu suların tanrısı Tiamat'ın bir araya gelmesiyle başlar. Marduk adında bir tanrı, tüm kainatın ve insanlığın yaratılması emrini verir. İlksel Deniz Anu (gök) ile Enki/Ki (yer) nin

birliğinden oluşan kozmik dağı vücuda getirir. Onların birleşmesinden hava tanrısı Enlil doğar. Tanrılar insan biçiminde kişileştirildiğinde, isimler değişse de süreç ve olaylar benzerdir. Sümerlerin en önemli tanrıları; Sin, Ea/Enki, İnanna, Ninurti, İşkur, Utu, Nusku ve Nidaba-enlil dir . Babil'in baş tanrısı Marduk, Antik Ur kentinde ise Nanna'dır. Mezopotamya kökenli kültürlerde tanrı ve tanrıçalar diğer kültürlerde olduğu gibi birbirleri ile sentezlenmiştir. Öne çıkan tanrılar Utu (Şamaş olarak da bilinir), El, Baal tanrıçalar ise İnanna (Babilde İştar olarak bilinir), Anat dir.

Hitit efsaneleri Hatti ve Hurrilerden devreden sentez bir mitolojidir. Tanrı ve tanrıçaları oldukça fazladır. Yaradılış ile ilgili pek açıklayıcı bilgi bulunmasa da tanrılar ve tanrıçalar arasındaki çekişmeler, tanrıların ölümlülerin hayatına etkilerini içerir. Baş tanrı Alalu ve Teşub dur. Hitit tanrıçası Hattilerde Vuruşemu, Hurrilerde Hepat diye adlandırılmış olan tanrıçadır. Hititlerde "Arinna'nın güneş tanrıçası" geç dönem Hititlerde Kupaba olarak geçmiştir. (Antik Yunan tanrıçası Kybele de büyük olasılıkla aynı inancın devamıdır.)

Türk kozmolojisinde de birçok farklı kültürün ve inancın etkilerini görmek mümkündür. Türkler, evrenin ve evrendeki her şeyin bir bütünlük içinde olduğuna inanırlardı. Gündelik yaşamdaki hiyerarşi ile gökyüzündeki durum hakkındaki tasavvurları birbirine benzetmekteydi. Yaruk, eski Türk dilinde ışık anlamına gelir ve bu ışık gökten gelen tanrısallığı, Kut'u simgeler. Karang ise yeryüzüne ait bir kavramdır. Birçok mitte eril ve dişil sembollere rastlandığı gibi Türklerde de yaşam, Yaruk ile Karang'ın bir araya gelmesiyle oluşur.

Moğol yaradılış hikayelerinde baş tanrı Mongke Tengri, Türklerde ise Gök Tengri dir. Diğer mitlerde ve inançlarda olduğu gibi toplumsal hayatın en çok önem verdiği unsurlara indirgenen tanrısal nitelikler, eski Türk toplumlarında karşımıza Etügen/Ötügen olarak çıkar ve bu dişil bir semboldür, Tanrıçadır. Etügen/Ötügen Toprağı ve toprakla ilgili tüm unsurları, bitkileri ve hayvanları korur. Itoga Hanım, Natıkay gibi başka tanrıçalara da rastlanmaktadır. Batı Asya Mitolojisinin yaradılış hikayeleri de diğerleri gibi benzer, tanrı ve tanrıçaları boldur.

İlk dönem Antik Pers mitlerinin başlarında, Hurriler'in Mittani krallığı tanrılarından olan ve Hint inanç kökenlerinde de bulunan Işık Tanrısı Mithra karşımıza çıkar ancak bu konudaki bilgiler çok tartışmalıdır. Farklı kaynaklara göre Güneş Tanrısı Mithra, İranlıların Zerdüştlük öncesi dönemde doğa öğelerine tapındığı ve en büyük tanrıları kabul ettikleri Varuna adındaki Gök Tanrının oğludur. Hint ve Pers inanç dünyasında yer alan Mihtra, Zerdüştlük öncesi İran ve Hint ortak tanrılarından birisidir. Varuna, Eski Yunanlıların baş tanrılarından Zeus, Mithra ise Güneş Tanrısı Apollon ile benzerlik gösterir. Daha sonraları bir inanç sistemine dönüştürülen Zerdüştcülükde, yerel hali ile ilk tanrı Zurvan (Zaman), yaradılıştan önceki boşlukta yaşayan bir tanrıdır. İlkel başlangıçların mistik olarak geçtiği Pers mitolojisinde Zurvan, bir oğulun özlemini çekmektedir. Yaradılış, Zurvan'ın iyilik ve kötülük ya da iyimserlik ve kararsızlığından doğan iki oğlu Ahura Mazda ve Ehriman arasındaki mücadeledir.

Arabistan Yarımadasındaki kültürlerde de tanrı ve tanrıça bolluğuna rastlanır. Arapların bilinen en büyük tanrısı dağların efendisi ve yüce bir tanrı olan Dhu Şara (Duşara) dır.

Hinduizm'in beşiği ve birçok inancın kökenine zengin kaynaklık teşkil eden Güney Asya Mitolojisi, dünyanın en geniş anlatılan efsaneler bütünüdür. Binlerce tanrı ve tanrıçasıyla Hint kökenli inanç temellerine, dünyanın hemen hemen her coğrafyasında rastlamak mümkündür. Hint kökenli efsaneler çok fazla olduğundan yaratıcı ve yaradılış hikayeleri de oldukça fazladır. Bunlardan bazılarında ilk yaratıcı Varuna, bazılarında Brahma, bazılarında Prajapata bazılarında Vişnu'dur. İlk tanrı Prajapata çevresindeki boşluğa çok üzülüp ağlar ve gözyaşları evrene, daha sonra ilk denize ve toprak parçalarına dönüşür.

Çin ve Japonya'yı içine alan Doğu Asya mitolojilerinde de tanrı, tanrıça ve insan üstü veya bilinmeyen varlıklara sahip karmaşık inanç sistemlerini yansıtan hikayeler mevcuttur. Pek çok kaynaktan beslenen Çin inanç sisteminin etkilendiği bu efsanelerde en eski Taocu mitoloji, gökyüzünü tüm yaratılmışların babası, yeryüzünü ise annesi olarak ifade eder. Diğer mitlerde tanrıça ve tanrıların farklı biçimlerini ve kozmosun doğuşunu tasvir eder. Ayrıca Hint mitolojilerini anımsatırcasına yeryüzünün bir yumurtadan çıkışını betimleyen hikayeler de mevcuttur. Çin yaradılış mitolojilerinde ilk tanrı Pan G'nun dünyayı yaratmak için kaosu nasıl düzene soktuğu anlatılır. Daha sonra nazik ve ılımlı bir tanrıça olan Nü Wa ortaya çıkar ve ilk

insanları kilden yaratır. Diğer Çin efsaneleri de bu formdan değişim göstermiş farklı biçimler olarak anlatılır. Yeryüzü doğrudan bir tanrıça olarak değil de, Tao'nun temsilcisi olarak tanımlanabilen tanrıçanın bir parçası olarak düşünülür. Japon yaradılış hikayeleri de diğer kültürlerin mitlerinde görülen fenomenlere benzer tanımlanamayan belirsizliklerle başlar. Zamanın başlangıcı üç görünmez tanrı ile ortaya çıkar. Farklı anlatımlarda bu üç tanrı ilksel dünyanın gök yer ve yeraltı yaratıcıları olabilmektedir. Yine genel olarak tüm efsanelerde görüldüğü gibi başlangıçları, bir süre sonra insan ve insan aklına uygun tanrılara ve tanrısal varlıklara dönüştürülür. Japon mitlerinde ilk belirli tanrılar Kutsal Merkez Efendi, Büyük Üretici Güç ve İlahi Üretici Güç olarak karşımıza çıkar.

Afrika mitolojilerinde evreni yaratan, iklimlerden sorumlu ve doğal hayata tezahür eden birçok tanrı ve tanrıça figürü vardır.

Antik Mısır, Nil nehrinin kıyıları ve deltasının hayata etkileri ile insan hayatının tüm yönlerine yayılan karmaşık mitolojilere sahiptir. Karmaşık olmasına rağmen mitolojik formalara uygun olarak kolayca tasnif edilebilirler. Hayatın ve düzenin başlangıcı diğer mitolojilerde olduğu gibi kaostur. Güneş tanrısı Ra bu efsanelerin pek çoğunda ana yaratıcı olarak karşımıza çıkar. Çocukları Shu ve Tefnut, torunları Geb (Yeryüzü) ve Nut (Gökyüzü) gibi tanrılar tarafından yardım görür. Farklı yaratılış hikayesinde ise Ra karşımıza esas yaratıcı Ptah adı ile çıkar. En çok bilinen tanrıları Osiris, Set, Nephtys ve İsis'tir. Antik Mısır'da krallar (Firavunlar) da tanrı olarak görülürlerdi. Firavunların, hayatı boyunca olağanüstü güçlü, öldükten sonra da tanrılar ile birlikte olacağına inanılırdı. Ana tanrıça Mut, bereket, aşk ve doğurganlık tanrıçası Neith, Hathor(İsis), Tawaret, Bastet, Neith en çok bilinen tanrıçalardır.

Mitlerin bir amacı da insanların nereden geldiğini ve nasıl yaratıldığını açıklamaktır. Bu konudaki çeşitliliğe Kuzey Amerika Mitolojisinde de rastlanır. Başlangıçta İlk Dünya ya da adına Siyah Dünya denen bir dünya vardır. Yaradılış, başlangıç itibari ile siyah ve bulutlar bir araya gelerek erkeği, mavi ve sarı bulutların bir araya gelmesinden ise kadınlar yaratılarak başlar. Büyük çoğunluğu oluşturan Navaju halkının inanç köklerinde en önemli figür "Değişen Kadın" figürüdür. "Değişen Kadın", bazı kaynaklara göre bu ilk yaratılıştaki erkek tarafından yaratılmıştır. Navaju halkının tanrı fenomenleri karşımıza atalara saygı olarak çıkar. İnsanlar atalara saygıyı çok çeşitli biçimde gösterirler. Onları dini sanat eserlerinde tasvir ederek artık yaşamayan atalarının ruhları ile iletişime geçtiklerine inanırlar. Atalara saygının tanrısal boyuta ulaşmasına en iyi örnek Kuzey Amerika mitolojileridir.

Kuzey Amerikada yaratıcılar, daha çok hayvanların ve doğal hayatın tezahürleri şeklinde kutsal varlıklar olarak ortaya çıkmıştır. Tanrıların zaman içerisinde yerel kahramanlar ya da atalar ile sentezlenmesi, bazı kültürlerde olduğu gibi bu kültüründe tanrısal figür ve fenomenlerini sürekli çoğaltmıştır. Bir diğer anlatımda yaratılış, güçlü hileler ve kılık değiştirme yöntemlerini kullanarak yeryüzüne ışığı kuzgununun getirmesidir. Gökyüzüne ay, güneş ve yıldızları o yerleştirmiştir. Haida kabilesi gibi birçok kabile efsanelerinde, kuzgun gibi insanoğlunun kaderine etki eden başka yerel hayvan figürlerine rastlanır.

Zapotek, Maya, Toltek ve Azteklerin kültürlerinin yaygın olduğu Meksika, Belize, Guatemala, Honduras ve komşu ülkelerde ortak olarak, hayati önem taşıyan iklimlerden çiftçiliğe kadar çeşitli alanları yöneten sayısız tanrı ve tanrıça ile birçok sentez mitolojik anlatımlara rastlanır. Daha önce de belirtildiği gibi bunun önemli bir nedeni toplumların birbirleriyle olan kültürel etkileşimidir. Bunun neticesinde ortak olan bazı tanrı ve tanrıça isimleri farklılaşır ya da farklı olanlar ortak bir isme dönüşebilir. Örneğin bu kültürde Aztek tanrısı Tezcatlipoca savaş tanrısı iken Yaotl, rüzgar tanrısı iken Yoalli Ehecatl adını almaktadır. Başka bir Aztek tanrısı olan tüylü yılan Quetzalcoatl ise aynı zamanda rüzgar tanrısı Ehecatl olarak karşımıza çıkar. Bu kültürde yaradılış, Deniz tanrısı Gucumatz ile gökyüzü tanrısı Gökyüzünün Kalbi arasında insanın yaratılmasına dair verilen karar ile başlar. İlk yaratılan insan varlıklarının formları beğenilmeyince onlar hayvanlara dönüşür. Daha sonra ise insan ırkı ortaya çıkar. Bu efsanelerde yaratılışın kökeni belirsizdir. İtzamna Quiche, Tzacol, Gucumatz (Tüylü yılan), Cabrakan Mayaların en bilinen tanrılarıdır.

Listeyi uzatmak mümkün hatta detaylara daldıkça ilginç bilgilere ulaşmakta olası. Ancak bu kadarı bile aslında insanın inanç serüveninde tanrıya biçtiği anlamın ne kadar çeşitli, kültürel renkle boyanmış ve farklı

olduğunu "anlam:ontoloji" bakımından mutlak aşkın, biricik, her şeyin yoktan yaratıcı ve bu gibi İslam ile özdeş tarzda bir inancın tüm yeryüzüne hakim olduğunu gösteriyor. Zaman içerisinde bu mutlak aşkın yaratıcının sıfatları çalınarak insanlar arasına pay edilmiş ve böylece İslam'ın Şirk dediği kurum inşaa edilmiştir. Özde tüm inançlarda Tanrı tektir (deus otiosus inancını lütfen inceleyin.)

Allah'ın Kur'an'ı Kerimde kendisinden tüm özne zamirleri ile ifade edilişi metni bir zorunluluktan ziyade insanın bilinç altındaki tanrı inancının çeşitliliğidir. Kimi inançlarda Tanrı "tek:biricik" ancak vasıfları alt tanrılara pay edilmiş, kimilerinde dualist (iyilik-kötülük,ying-yang) tanrı inancı kendisini hissettirirken kimisinde bu üçleme (teslis) şeklinde gösterir. Bazı inançlarda da yukarıda görüldüğü gibi birçok tanrı panteonu tepede tek bir amaç ve olgu altında toplanır. Özde hepsinde Tanrı tektir.

İnsanın burada yaptığı en büyük ahmaklık, kurnazlık ve belkide akıllı cahillik işte bu Tanrı'nın sıfatlarını çalıp bir beşere (hiyerofani) bir olguya ya da içsel bir duygu ye nispet etmesidir. Bu yaptığı iş üzerinden geçim sağlamasıdır. İnsanlar ile Tanrı arasına girip aracılık etmesidir. Allah'ın adını bu ticarete tabela ismi olarak seçmesi, kullanmasıdır. Bu nedenden ötürü olsa gerek ki Kur'an da kendisini kimi zaman bir kaya (Samed: altına sığınılan, yağmur, tipi, soğuk, yıldırım gibi şeylerden koruyan formda anlatır. (Kutsal taşlar ve kutsalın tezahürü simgeciliğine cevap olarak Felsefeye) Yine Kur'an da Size şah damarınızdan daha yakınım diyerek "İçsel biz giz, his, benlik, keşf gibi tasavvufi tanımlamalara cevap) verir.

Allah bu konuda üstelik çok öfkeli ve adeta Kur'anda Allah "benim adımla iki paralık dünya çıkarlarına alet ettiniz ve böylece birbirinize zulmettiniz" der gibidir.

Özetle Allah bizim bilinçaltımızdaki kendisini, bizim bilinçaltımızdaki ifade biçimi ile her türlü konuşturur. Ben, Biz, O. Ancak O hiçbir tanım, zamir, özge bağlamında ve kapsamında değildir. O muhteşemdir, kusursuzdur.

O bizimle Bizce konuşur; Anladığımız dilden her üç zamiri de kullanarak, anlamlandırdığımız formda. Genel itibariyle tüm insanlık tarihinde ki bilinçaltınızda yer ettiği şekliyle...

21. EGEMENLİK, KAYITSIZ ŞARTSIZ KİMİNDİR?

Mezopotamya'da gezmediği yer, sürülmediği toprak kalmayan İbrahim, niye yerinden yurdundan oldu bilir misin? O, Nemrud'un şehrin her yerine yazdırdığı "Egemenlik Kayıtsız Şartsız Nemrudundur" sloganına karşı çıktığı içindi. Nemrud tanrılık iddiasında mıydı peki, yoo. "Ben de yoktan var edim, sizin varlık sebebiniz benim, yağmuru ben yağıdırıyor, rüzgarları ben estiriyorum" demiyordu ki. Halkı köle gibi çalıştırıp sonra da başa kakarak "buğdayı da samanı da ben veriyorum, dükkanı kapatsam aç kalırsınız aç" diyordu. Oysa saman da buğday da Halkındı. İbrahim bunu hatırlatmak için gelmişti O'na. Bunu; "Benim Rabbim güneşi doğudan doğuruyor batıdan batırıyor, sıkıysa sende yap" dediğinde apışıp kalmasından anlarsın. Çünkü buğdayı da samanı da yeşerten Allah'tı. Yağmuru yağıdın, rüzgarları gönderen de O'ydu. Nemrut buna itiraz etmedi, edemedi. İbrahim'in direnişi ve başkaldırışı Halkı sömürerek emeğin üzerinde yükselip onlara "Rabb'lik" taslama noktasına gelmiş olan bir zihniyeteydi. Sorun, Nemrud: "Egemenlik Kayıtsız Şartsız artık Allah'ındır" dediğinde düzelecek miydi! düzelmedi. Çünkü zaten İbrahim'in onu köşeye sıkıştıran tespitine itiraz etmedi. Nemrud'un derdi, Halkın yani iş gücünün elinden kayıp gitmesiydi. Bu yüzden İbrahim'i ateşe attırması.

Bir başka şehirde yine aynı dram yaşanıyor, yüzlerce yıl sonraki kuşak ve coğrafyalarda. Bunlar bize bildirenler içinde sadece bir iki örnek: "Egemenlik Kayıtsız Şartsız Firavundur" yazıyordu Mısır'da da tüm devlet dairelerinde. Allah Musa'ya dedi ki; "Firavun'a git, o azdı!"

Musa Firavun'a: "Allah belanı versin, Egemenlik Kayıtsız Şartsız Allah'ındır yaz şuraya" demedi, "Halkındır" yaz dedi. Kavga ondan başladı. Kavga basit bir yazı meselesi değildi.

Nası yaa!

Şöyle; Firavuna: "o yazıyı değiştir" demedi. "Halkı benimle gönder" dedi. Peki Musa'nın derdi bu halka Sina Çölünde piknik yaptırmak mıydı!

Onca halk yerini yurdunu niye terk etti de çöllere düştü!

Kainatta Egemenliğin Allah'a ait olmadığı bir iğne deliği yokken bu güç kavgası ne için?

Tüm insanlık tarihi boyunca süren ve hiç bitmeyen bu büyük kavga sahi neydi?

Allah kendi otoritesini sırf insanlar tasdik eksinler diye vahyetmez, O'nun ne böyle bir kompleksi ne de egosu vardır. Allah insanlara acır, onlara merhamet eder, onları korur ve gözetmek ister. O Rahmetin kaynağıdır. Hüküm, ancak ve ancak insanlar içindir, insanın sosyal ilişkileri ve insanın anlam dünyasındaki sosyolojisinde bir anlamı vardır vahyin. Biz varsak anlam kazanır Vahiy, Biz yoksak bu hükümler ne ve kimin için!

Bütün insanlık tarihinde yaşanmadı mı emek kavgası, ekmek kavgası, halk iktidar kavgası!

Peki ya Allah'ın hükmüyle hükmetmeyenler!

Hangi hükümler!

Sen Meclisi Allah'ın tapınağı mı sanıyorsun, duvarını da ağlama duvarı!

Hüküm, Şeriattır, Şariat ise Hukuktur, Yasadır. Yasa Halk içindir, İnsan içindir. Allah, tapınağın duvarına "Egemenlik Olimposundur" yazdırma derdinde çocuklarıyla kavgalı Zeus değildir.

Bak Allah'ın derdi neymiş;

"Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım ve onları yeryüzüne önderler, mirasçılar yapalım." Kasas-5

Halklar, zavallı halklar.. Hakları elinden alınan, tarih boyunca sömürülen, parya yapılan, varoşlarda ve gettolarda ömür tüketen Halklar. Halk demek Allah demek kardeşim, Allah!

Allah'ın Musa'ya vahyettiği on emir neydi

üç kuruşluk düzenbazlığınıza "Benim adımlı" karıştırıp da;

yok günah keçisi, yok sevap tombalası, yok yanmaz kefen, yok sümükü şerif ya da sübyan duası, yok bacağına sıkınca ezan okuyan bebek, yudumladığında çok şükür diyerek bardak yaparak satma!

Öldürme!

Çalma,

Zina etme,

Yalan şahitlik yapma,

Komşunun hiçbir şeyine izinsiz el uzatma,

Zavallı halkları yerinden yurdundan sürme

gibi

gibi...

Güç ve iktidarı

"Biz Tanrının Oğluyuz"

"Biz Tanrının sevgili çocuklarıyız"

"Biz Allah'ın Veli Kullarıyız"

"Biz Allah'ın yeryüzündeki gölgesiyiz"

"Biz asılız"

"Bizim oyumuzla dağdaki çobanın oyu bir mi!"

diyerek halkları sınıflara, kastlara bölen, onları;

"Tanrı sizin gibi zavallı hizmetkarların yüzüne bakmaz. Sizi, Biz'e hizmet edesiniz diye yarattı" diyerek kandıran, onları sömüren, köleleştiren zorba Firavun, Nemrutlara karşıdır Allah. Halkın tarafındadır O. Ezilenlerin, Mağdurların, Mazlumların.

Tekraren söylemek gerekirse Egemenliğin teolojik olarak Kainat düzleminde değil hani üç kuruş için birbirimizin gözünü oyduğumuz, biriktirdiğimiz, yığdıkça yığdığımız küçücük dünyamız düzlemindedir. Bu düzlemde egemenliğin kimin elinde olmasını istiyor Allah buna bir daha bakalım, Firavun, Nemrut, Kral, İmparator, Aristokrat, Jüristokrat, Teknotrat ya da başka oligarşik güç otoritelerinin mi yoksa daha daha başka bir şey mi;

"Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım ve onları yeryüzüne önderler, mirasçılar yapalım." Kasas-5

Kimmiş?

Şimdi düzelt o yazıyı;

Egemenlik Kayıtsız Şartsız;

Ezilenlerin,

Mazlumların,

Mağdurların,

Yarınsızlarıdır.

yaz oraya yaz;

Egemenlik Allah'ın mağdur ve mazlum bırakılmış tüm HALKLARININDIR. Allah, tabela da kendi adının yazılıp yazmadığına hiç bakmıyor bile!

Şimdi kalk ve küresel emperyalizme, faiz lobilerine, halkları fırkalara, kastlara, mezheplere bölüp vahdeti katlederek onları sömüren, sınıflara ayıranlara kafa tut.

Zalime Diren,

Mazlum için Çalış ve Yarınsızlar için Gayret göster,

göster ki Egemenlik Kayıtsız Şartsız Allah'ın olsun...

22. SENİN TANRIN HANGİSİ?

Kur'an üzerinde çalışma yapan herkesin aslında canının istediği gibi konuşturduğu bir Allah var.

töbe haşaaa !

demeyin, valla öle...

Kimine göre O, kusursuz bir matematik dehası. Sabahtan akşama kadar işi gücü yok insanlığa çarpım tablosu ezberletmeye çalışıyor. Bu düşüncede konuşan Allah sanırsın ki; Matematik Tanrısı!

Kimine göre O, Arap alfabesinin ve dilinin kusursuzluğu ile insanlığa hitap ederek kendisini en iyi bu dille ifade edebilmiş ve kendisi de yalnızca bu dille anlaşılсын istiyor. Bu düşüncede konuşan Tanrı sanırsın ki Arap!

Kimisine göre sanırsın ki Allah, bütün sırlarını ve gizemlerini birileri çıksın da bulsun derdinde. Kazdıkça Kur'an'dan algoritma, kombinasyon, ezoterizm, keşif ve ilham yoluyla şifre bulma ve tüm sırlara vakıf olma derdinde. Bu düşüncede konuşan Tanrı bildiğin sudoku Tanrısı!

Kimisine göre O, bizim daha hızlı koşmamızı, daha yükseğe zıplamamızı, genlerimizi galaksiler ötesine taşımamızı istiyor ve bunun için bize yol gösteriyor. Bunların Tanrısı Kozmolog.

Kimisine göre O, bir anatomist. Bizim vücudumuzun nasıl şekillendiğini ana rahmine nasıl düştüğümüzü, nasıl tutunduğumuzu, kalbin nasıl çalıştığını, gözün nasıl gördüğünü, cerrahi operasyonların şifrelerini bize sunsun istiyor. Alakadan giriyor, sevgiden çıkıyor, nutfeden, salsalden, bir çiğnem etten çıkıyor. Bunların Tanrısı Cerrah, Anestezi Uzmanı, Pratisyen Hekim, bistüri ver kızım, terimi sil kızım!

Kimisine göre O bir şifacı. Çöreotunu kışına sürüyorsun, bi zıplıyorsun hoppp damdasın. Mart Kedisi miyiz ulan biz. Yetmedi mi oramıza buramıza sürdüğümüz kremlerin üzerine Allah yazdığınız!

Kimisi'Yanmaz kefen, çok şükür diyen bardak, bacağına sıkınca bismillah diyen bebek, Kur'an okuyan kalem satma derdinde. Bu düşüncenin ürettiği Allah, İşportacı. İnsanlık da müşteri. Töbe haşa Allah insanlığı sırf kendi malzemelerini satsın diye yaratmış. O'nun şifasını istiyorsan onun uyduruk malzemesini alacaksın kardeşim başka yolu yok... Gel vatandaşssssss, gelllll, sudan ucuz!

Kimisine göre O, edebiyatın dibinden konuşuyor, Ab-ı hayat imbiğinden damlayan kelimeler, cümleler, şairane hitabet, letafet. Sanırsın ki Allah sırf insanlığı zevk-sefa için, edebiyat için, saki içip kafayı bulalım hepimiz şair olalım diye yarattı

Kimine göre...

Kimine...bitmiyor ki

Bi dakika yaaa !

Muhammed'in sokaklarda kavgasına arka çıkan Allah, sanırsın ki yeryüzüne inmişti. Mekke'nin Oligarşisine "sonunuz geldi" diyordu. "Yok Hacılar biz su veriyoruz, yok Kabe'nin örtüsünü biz değiştiriyoruz diyerek halkı sömüren sahtekar dindar çetelerin ticarethanesine giriyor tezgahını dağıtıyordu. O hiç boş durmuyor Muhammed'in arkasını sürekli kolluyor, onun sırtını sıvazlıyor ona hep arka çıkıyordu. Onunla varoşlara dalıyor, batakhanelerden genç kızları kurtarıyor, diri diri gömülmek istenen çocukları kurtarmak istiyordu. Yetim kızların mallarını yiyen zengin ve kurnaz uçkur derdindekilere "hop beyler ayıp oluyor, Suriyeli kızları nikahlıyacaksınız sahipsiz bunlar dediğinizi anladık da 18'lik leri bir kenara bırakıp 40-50-60'lık ları alında adam olduğunuzu görelim" der gibiydi. O Bedir'de Müslümanlarla kılıç sallıyordu, üç bin melek bir yanda üç bin melek bir yandaydı görmedin mi!

Uhud, Hendek, Bizans, Kisra. O emperyalizme kafa tutmuş bir avuç baldırı çıplakla birlikte savaşıyordu. O, bir medeniyet kurulsun, hiç kimse birbirinin hakkına girmesin, çalmasın, öldürmesin istiyordu. Kadınlara boşanma hakkı, mirastan pay, kölelere hürriyet vadediyordu. O'nun derdi açlar, açtıkalılar, yerlerinden

yurtlarından sürülenler ve mazlumlardı. O, İsa'dan Musa'ya ve daha öncesinde İbrahim'den Nuh'a kadar hiç boş durmuyordu ki! O'nun derdi hep BİZ'dik BİZ, kendisi hiç değildi...

Muhammed'in kavgasına ortak Allah yeryüzüne inmişti,

Peki yaa Senin Tanrın hangisi?

23. KUR'AN IŞIĞINDA YEMEK TARİFLERİ!

Vahyin Muhammed a.s örneğinde yirmi üç yıl süren olgunlaşma süreci daha sonra kitaplaşarak (Kur'an mushafı) günümüze, adeta muhteşem hazırlanmış bir yemek misali, hazır halde geldi.

Müslümanların, Muhammed a.s ile ashabi arasındaki mesafe arttıkça (yıl) yemeğin tadı, kokusu, aroması, ağızda bıraktığı lezzet izleri üzerine yorumları da farklılaştı. Ümmetin darmadağınıklığı biraz da bu yorum farklarının DİN'in kendisi sanılması ya da bunun tüm ümmete dayatılması sorunudur.

Kim bilir Vahyin ilk muradı, mükellef bir tavuk kızartması tadı vermek idiye bugün maalesef kabak tadı almak isteyenlere rastlamak mümkün!

Neden mi, şundan;

Yemeğin pişme süresi, içindeki baharatlar, lezzet unsurları, olgunlaşma sürecinde değil, sofrada kritik ediliyor da ondan. Yani bizler bir yemek pişirmiyor, pişmiş bir yemekten o yemeğe nelerin lezzet verdiğini, malzemelerin de neler olduğunu keşfetmeye çalışıyoruz. Bu yüzdendir ki Müslümanlar yıllardır yemek pişirmiyor, sadece daha önce pişmiş bir yemeğin üzerine, sürekli kritik yapıyorlar. Ya da yapılan kritikleri kritik ediyorlar, kritiklerinde kritikleri mevcut...

İslam'ın maslahatını gözeten ve toplum hayatına yön vermesi için çalışmalar yapan kardeşlerimizin bu konuda dikkat etmeleri gereken belki de en önemli unsur kanımca budur. Bu yemeğin malzemelerini, pişme süresini, içindeki baharatları ve lezzet unsurlarını sadece tadarak çıkarmak ve sadece çıkarımlarda bulunarak yemek yapılmaz. Yapılsa da istenen lezzet elde edilemez. Zorla yenen yemekte karın doyurmaz.

Bu nedenle İslam'ın Mekke ve Medine'de olgunlaşma sürecinin tüm unsurları mutlaka ama mutlaka dikkate alınarak incelenmelidir. Çünkü İslam, bir şartlar, olaylar bütünü içine doğmuş ve olgunlaşmıştır. Vahyin muhataplarına, içinde bulundukları içinde bulunmuşlukları anlatılmıyorken, Bugün bizler için vahyin niçin indiği, neye binaen indiği, neyi murad ettiği, muhatabı, kastı ve mutlak hedefleri gibi unsurlar ince elenip sık dokunarak cevaplanması gereken sorulardır.

"Rabbin ne yaptı Fil sahiplerine" ayeti bize bir soru edatı olarak gelirken Mekke ahalisine

"Rabbin ne yaptı gördünüz değil mi Fil sahiplerine" şeklinde bir durum bildirme şeklinde seslenmiştir. Çünkü muhataplar bu olayın doğrudan şahitleri olmasalar da bir kuşak önce yaşanmış babaları ve dedeleri tarafından çok iyi bilinen çok ama çok önemli bir olaydır.

İyi de herkes mi yapacak bu ince eleme sık dokuma işini?

Yoo, hayır,

Kur'an'ın ana fikri Musa Şeriatı de denen temel ahlak yasalarıdır; Allah'ın adı dışında adı anılarak kesilen hayvanlardan yemeyeceksin (Yani Allah'ın adı karıştırılarak dejenere edilen hi çbir organizasyonun içinde bulunmayacaksın) Öldürmeyeceksin,

çalmayacaksın,

zina etmeyeceksin,

hiç kimseyi yerinden yurdundan sürmeyeceksin,

gibi gibi...

Kitabın diğer kalınlığı da bunun dışında Muhammed a.s'ı sanal gündemlere çekmek isteyenlere cevap, O'na ve dava arkadaşlarına moral ve motivasyon için geçmiş peygamberlerden örnekler, öğüt ve hatırlatmalar özetidir. Kültürel içinde bulunmuş üzerine bir hitap geliştirmiştir Kur'an. Derdi konuya girebilecek bir altlık yapmaktır. Yoksa bunca detaydan söz etmek için inmemiştir. Bu nedenle, Kur'an üzerinde araştırma yapan, ders yapan kardeşlerimiz hariç, Kur'an okuyan kardeşlerimizin mutlak surette Kur'anda bahsi geçen hiçbir

detaya takılmamalıdır. Çünkü Vahyin içinde doğduğu coğrafyanın kendi içinde bulunduğu olgunlaşma süreci, gelenekler, özel jeopolitik ya da reel politik unsurlar barındırmaktadır. Kadına mirastan pay verilmemesi, kölelik, kız çocuklarının toprağa gömülmesi, haram aylar gibi gibi...

Vahyin coğrafyaya özel inmesi elbette onu tarihin bir konusu yapmaz ya da tarih raflarına hapsedmez. Kur'anı kategorik biçimde salt rijit; "Tarihselci" ya da "Evrenselci" okuma hatası da bu detaya dikkat edilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Kur'an'ı "kendisine inmiş gibi" okuyanlar yemeğin tadından, kokusundan ve lezzetinden yola çıkarak içinde neler olduğunu keşfetmesi ve yeni yemekler yapması ne kadar zordur takdir edersiniz.

İçinde hangi malzemelerin olduğunun bilinmesi ya da bu listeye sahip olmakta, yemek pişirme bilgisi olmayan ya da derdi yemek pişirmek olmayanların başarabileceği bir uğraş değildir.

Kur'anı sade bir okuma biçimiyle okumak, bu mükemmel örnek yemeğin lezzetinin alması ve benzer bir yemek pişirilmesi için yeter de artar bile.

gerisi tartışma,

gerisi teoloji,

gerisi aforizma kasma...

24. FELÇLİ ÜMMET

İslam'ın tarihsel süreçte senkretizme (sentezlenme, etkileşim) uğramadığını söylemek çok zordur. Bunun en güzel örneklerinden birisi olarak Muhammed a.s zamanındaki Mescid fonksiyonunun, Mabet fonksiyonuna evrilmesinden rahatlıkla anlayabiliriz.

Sade, gösteriştten uzak ve asıl hedefi mescid, cami, külliye yapmak olmayan ilk dönem Müslümanlarının yerini, daha sonra, işi gücü sadece bu iş olan meslekler devraldı. Mabet inşa etmek, içini dayamak döşemek büyük zanaat isteyen bir iş oldu. Tıpkı hayatın ve insanın varoluş nedeninin Sümerlerde "Tanrı evini yapmamız için bizi yarattı" indirgenmesi şeklinde anlaşılın istenmesi gibi. Günümüzde benzer bir misyon yüklenmiş Camii derneklerinin de öylesine kulis ve hiyerarşik yapısı vardır ki tüm iş güç bırakılıp varsa yoksa Camii'nin şadırvanı, kliması, halısı, çay ocağı, girişi, çıkışı, boyası badanası çerçevesine hapsolmuş salt din anlayışı, Vatikan'ın Papa seçimleri ile başa baş gider. Sümer din anlayışından da farkı yoktur. "Allah bizi sadece Cami yapalım diye yarattı !"

Sorunun aslında başlangıç dönemi Emevi ve Abbasi Hilafetleri dönemine dayanıyor ve Muhammed a.s'ın içini DEĞERLER ile doldurduğu Camiler, yerini alabildiğince süslenmiş görkemli yapılara bıraktı. Hristiyan Katedralleri ya da Budist Mandirlerinden pek de farkı kalmadı aslında ibadethaneye yüklediğimiz anlam. Müslümanlar DİNDARLIKLARINI değer odaklı olan EYLEM yerine güç, kudret ve ihtişam göstergesi mabedlerle ifade etmeye başladılar. Osmanlı, bu gösteriş ve ihtişamın içini biraz olsun misafirhaneler, kütüphaneler ve diğer sosyal dokuyu canlı tutacak şeylerle doldurdu ancak yetmedi, Osmanlı'da da bu gelenek sürüp devam etti.

Ne diyorduk senkretizm.

Din, hiçbir zaman bir toplumun kendi kültüründe ortaya çıktığı saf haliyle kalamaz. Çünkü toplum canlı bir organizmadır ve hareket halindedir. Toplumların coğrafi sınırları değiştikçe, ekonomik ve siyasi sebeplerden de etkilenerek zamanla diğer toplumların inançlarından etkileşir. İslam'ın kendisi olmasa da gerek temsil unsurları, gerek anlama çabaları bu durumdan etkilenmiştir. Özellikle İran etkisi meal çeviriler, hadis, kelam, fıkıh, akaid ve kavram gibi neredeyse tüm alanlarda öylesine yoğun bir biçimde hissedilir ki. Bunu ayetlerin çevirisinde, geleneklerde, icra edilen ritüellerde, gündelik yaşantıya yansımış boş inançlarda ya da kültürel sunumlarda fazlasıyla görmek mümkündür.

Örnekler üzerinden gitmek gerekirse Bakara Suresi 30. Ayet Halifelik meselesi, buna en iyi örneklerden birisidir. Ayette geçen kelime kök itibarıyla MUHALİF olmak iken İran tesiri ayet çevirisine verilen anlamı daha çok eski İran inançlarındaki ZİLLULLAH (Tanrının yeryüzündeki gölgesi) bağlamında çevirilere anlamlandırarak yerleştirmiştir. Ayette anlatılan da yeryüzüne bir HALİFE tayini değil, varlık sahnesine ilk defa bir MUHALİF varlık çıkacak olmasıdır. Meleklerin şaşkınlığı da bunadır. Tüm tasvir de bu yöndedir. Ancak tüm İslam geleneğinde insanın asli görevi sanki yeryüzünü imar etmektir!

Bir diğer örnek de kavram olsun. İlk dönem tüm tefsirlerde EHLİ BEYT kavramı "Peygamber eşleri" iken daha sonraki tüm tefsir ekolleri bunu Peygamberin ailesi, soyu sopu halkasınca genişlettiler. İran Şii'liğinin dayandığı en temel dayanak tam da budur.

Yine Ayetten gidelim; Bakara 146 ya bir bakalım;

"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Peygamberi) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar." şeklinde çevrilen tüm meallerde, parantez içindeki kelime PEYGAMBER olarak yazılır ancak ilk dönem tefsirlerin hepsinde bahse konu özne KABE'dir. Peygamberi kutsamanın değişmeyen geleneği yine devam etmiştir. "Olmasaydın olmazdık" hezeyanları ya da "İncil'de Muhammed'in geleceği yazılıdır" herzeleri hep bu olağan dışı peygamber arayışının ortaya çıkardığı sakatlıklar ve kanıt üretmeleri için sahtekarlıklardır. Ayetler bu ve

benzer amaçlar için eğilip rahatlıkla bükülür. Kur'anda "ağızlarını eğip büküyorlardı" denilerek yoldan çıkmaya örnek gösterilen Yahudilerle bizim ne işimiz olabilir ki değil mi !

Devam edelim, gelenekten bir örnek verelim; Camiilerde yapılan "minare"nin ne için var olduğu hepimizce malumdur; yüksek bir yerden okunan ezanın herkesçe duyulması içindir.

Ancak adı biraz ilginç değil!

mi-nar-e.

Buradaki asıl kelime farsçada ki NAR yani ATEŞ'tir. Mecusi gelenekte ATEŞ kutsaldır. Tüm işler ateşe bağlıdır. Yemeğin pişmesi, ısınma, aydınlanma v.s. Ezan okunan yere İslam'i terminolojide "çağrı" ya da "sesleniş"le ilgili bir isim verilmemiş olması çok enteresandır. Yanlış bilinen bir şey de ateşin Mecusi inancında tanrı sanılmasıdır. Mecusiler ateşe tapmazlar, sadece günde beş vakit kıldıkları namazın yönü için kullanırlar. Müslümanların zahiren Kibleye dönmeleri gibi.

Mecusiler de Müslümanlar gibi günde beş vakit namaza dururlar ve bunu ateşe yönelerek yaparlar. Güneşin doğuşundan öğlen 12:40'a kadar olan namaza 'Havan Geh'

öğlen 12:40 ile 15:40 arasındakine 'Rapithavan Geh'

15:40 ile günbatımına kadar ki namaza 'Ujiren Geh'

günbatımından 24:40'a kadar olan namaza 'Aiwisuthrem Geh'

24:40'dan güneşin doğuşuna kadar kılınması gereken namaza ise 'Ushahin Geh' denir.

İslam'i gelenekte Camilerimizde adı MİNARE olan ve ezan okuduğumuz yerin gerçek Farsi anlamı; ATEŞGEDE'dir. ATEŞ YANAN/YAKILAN YER. Çünkü Mecusilikte ateş asla sönmez,sönmemelidir ve ateşin sürekli yanık tutulduğu yere "ateşgede" denir. Minare; ateşim(iz)in yandığı yer, ya da "ateş yerimiz" anlamına gelir.

Sadece bunlar mı,

kandiller, peygamberin doğum günü, kutlu doğum haftası, Şii'lerin gulat yasları. Mevritler...

Tümü İslam örtüsü altında kendini ifade etmek isteyen motiflerdir.

Eee? ne anlatıyorum...

İslam bozuldu demeye mi getiriyorum,

yoo..

onu demiyorum. İslam bozulmaz.Çünkü İslam gelenek değildir, gelenek yoluyla sentezlenme ihtiyacı duymayan her şeydir.

İslam hep aynı İslamdır ve her Peygamber döneminde kendi orjinalitesine çekilmiştir. İslam iyi ve güzel olan her şeydir. İyilik, Adalet, Merhamet, Barış, Kardeşlik, Hakça bir bölüşüm ve yaşamdır, hukuka bağlılık, emeğe saygıdır. Alinterinin hakkını zamanında vermektir, zina etmemek, içki içmemek, haksız bir cana kıymamak, çalmamaktır. Yani dünyanın neresine gidilirse gidilsin her toplum tarafından garipsenmeyecek, dışlanmyacak DEĞERLER değerler bütünüdür.

Rahmetli Aliya İzzetbegoviç'in de dediği gibi; "Benim için iyi, doğru ve güzel olan ne varsa hepsinin diğer adı İslam'dır."

Bu noktadan hareketle, İslam'ın temsili noktasında mezhepleşen, tarikat ya da cemaatleşen, hizip, fırka çeşitliliğine bürünen adı farklı ama aynı kapıda ikamet eden tüm kurumlar aslında İslam'ın sentezlenmiş bir parçasını hakikatin kendisi zannetme ya da yutturma yanılgısıdır. Gündelik teolojik tartışmalarda işte bu kandırmaca ve dolandırıcılık faaliyetlerinin bir ürünüdür. Yukarıda sayılan hiçbir değer için Müslümanlar FARKLILAŞAMAZLAR,

FIRKALARA AYRILARAK PARAMPARÇA OLAMAZLAR öyle değil mi!

Müslümanların bu ve benzeri sanal gündemlerden kurtulup "değer" eksenli projeler üretmesi, hayata yayması ve yaşanması için ortamlar oluşturması asıl dinin temsilidir. Diğerleri üzerinde yapılan her tartışma geçmiş ümmetlerin içine düştüğü hatanın bir tekrarından ibarettir. İslam basit, yalın ve dünyanın her yanında geçerli olandır. Açık doyurmanın, çıplağı giydirmenin hiçbir mezhebi farklılığı yoktur, olamazda öyle değil mi!

Öyleyse bunca gereksiz tartışma nedeniyle tüm coğrafyalarımızdaki kan ve gözyaşı

bizim paramparça oluşumuz nedeniyle zayıflığımız yüzünden değil mi!

Ümmete inen bu felç neden !

neden, neden! neden...

25. ALLAH'IN KAHRAMANI SEN OL

En son izlediğin ve çok hoşuna giden film hangisiydi?

Düşün biraz, hatırla, iyice emin ol...

Şimdi gözlerini kapat ve o filmde olan biten her şeyi görmeden sadece duyduklarınla hatırlamaya çalış, düşünsene görmeden sadece seslerini duyarak bir film izliyorsun.

Az çok filmin ana teması doğrultusunda zihin dünyanın filmi hatırlar ve zihninde pek de o izlediğin filminden farklı bir şey geçirmezsin.

Peki ya hiç izlemediğin bir film için de aynı şeyleri söylemek mümkün mü?

Gözlerinizi kapatıp daha önce hiç izlemediğiniz bir filmi ilk defa izleseniz aynı şeyleri söylemek pek mümkün olmazdı sanırım. Üstelik filmde konuşma replikleri çok sınırlı ise. Mimikler, jestler, ortam, dış etkenler, dekor, sahne yok. Sadece sesler var.

Düşünsene yirmi üç yıl süren bir hayatı bir kitapta anlatmaya çalışıyorsun...

Olayı daha da zorlaştıralım, film akıp giderken yanınızda onca kıt replik, seslendirme üzerine bir arkadaşınız filmi size tarif etsin, ikinci, üçüncü, beş, on, elli, yüz kişi daha olsun. Bu filmi daha önce izleyenler, onlardan duyanlar...

O filminden hiçbir şey anlamazsınız!

Aslında yukarıda söz ettiğim kurgunun bugün sahip olduğumuz Kur'an anlayışı ve okuma/anlama retoriğimizden pek de bir farkı yok. Bizim de Muhammed a.s ve dava arkadaşlarına ait muhteşem bir filmi, gözlerimizle izlemeyip üstelik o havayı teneffüs ederek koklamadan sadece metin yoluyla anlamaya çalışmamız çok zordur. Üstelik bu metin üzerinde biraz evvel bahsettiğim türde yardımcı olmaya çalışan ama aynı anda ve hep bir ağızdan konuşan arkadaşların varlığı meselenin anlaşılmasını daha da zorlaştırmaktadır. Öyle değil mi!

Bu nedenle;

Kur'an'ın kendi bağlamı, anlamı ve kendi içinde doğduğu sosyolojisi dışında okunmaya çalışılması, ayetlerinin bu kapsam dışında zenginleştirilip "en mükemmel din" çabası ve edasıyla gereksiz bir misyonla yorumlanması, sağa sola çekştirilmesi karanlık bir odada hiç görmeden sesli bir filmi izlemeye benziyor. Üstelik etrafınızda onlarca kişi hem filmi tarif hem de olan biten hakkında yorum yapıyor. Aslında filmin muhteşemliğinde hiçbir şüphe yok ancak film dışındaki tüm bu ve benzer unsurlar filmin orjinalitesini, duygusunu, senaryosunu, amaç ve mesajını gölgelemekten başka hiçbir şeye yaramıyor.

Durumumuz bundan pekte farklı değil. Bu cendereden kurtulmanın tek yolu Allah'ın muradının ilk muhataplarca nasıl anlaşıldığını anlamaya çalışmak ve onu hayata geçirmektir. Bu durumun dışındaki her İslami görünen çaba/yorum

ya boş beleş filim izlemekten

ya boş beleş filim izleyen birine yorum yapmaktan

ya da bu kaosun bir parçası olmaktan öte gitmemektedir.

Kalk !

Rabbin için artık biraz yorul...

Kalk !

Kendi kurtuluşun için biraz yorul...

Kalk !

yetimler, öksüzler, sahipsiz garibanlar ve yarınsızlar için biraz yorul...

Kalk !

Açı doyur, çıplağı giydir. Mazluma arka çok ve zalime karşı sabırla diren.

Film izlemeyi artık bırak, Film anlatmayı artık bırak, Allah'ın Kahramanı Sen ol...

26. Bİ SAYI TUT

İçinden bir den ona kadar bir sayı tut,
tuttum.

Şimdi o sayıyı ikiye böl,
böldüm.

tuttuğun sayıyı ekle,
ekledim.

kendisiyle çarp,
çarptım.

sonuç; üç,
bilemedin.

bi daha yapalım,
iki

bilemedin

sekiz, beş, altı, dokuz, on
bilemedin.

son bi kez

içinden bire kadar sayı tut
bir
bildin.

Kur'an metninin acaba içimizden geçen yorumlardan ya da duyduğunuz yorumlardan hangisi ile örtüştüğünü hiç düşündünüz mü?

Öyle bir metin düşününki o geçmişte topraktan bahsederken bugün atomlardan, geçmişte deveden bahsederken bugün uzay mekiklerinden söz etsin.

Mucize değil mi!

Değil.

Bir metin eğer kendi muradı dışında yorumlanıyorsa o metin aslında hiçbir şeyden söz etmiyor demektir.

Ümmetimizin büyük çoğunluğu, yedinci yüzyılda yaklaşık on bin nüfuslu Mekke ile Medine'ye inmiş vahyin ilk muhatapları ile arasındaki ünsiyeti iskaladığını söyleyebiliriz. Çünkü kendi otantikliği içinde söz konusu edilen her bir unsur sonraki kuşaklar için büyük problem, Vahyin kitap haline gelmesi sözlü kültürün canlılığını yitirmesine bir sebep, İslam coğrafyasının hızlı genişlemesi de diğer tüm din ve inanç gruplarının kolayca içine sızmasına imkan vermiştir. Kitabın sapasağlam orta duruyorken bunun olması mümkün mü ? elbette mümkün. Bunun için diğer tüm dinlerin mevcut kitaplarının sapasağlam kalışı en güzel örnektir. Yardımcı kaynaklar bir süre sonra asıl olanı gölgede bırakmış, asıl olan gerek dil gerekse zaman mesafesi girmesi nedeniyle ilk kültür ile arasındaki bağı sonrakilerle koparmıştır. Özelde bizim ümmete ait sızıntının özellikle İran etkisi neredeyse günümüz Müslümanlığının yarısından fazlasına nüfuz etmiştir. Diğer yarısı da Yahudi, Hristiyan zihin dünyasının Talmud, Mişna yoluyla Hadis, Tefsir, Kelam dönüşümü ile.

Kur'an'ın ana gündeminin ne olduğu aslında birazda Muhammed a.s'ın vahiy almadan önceki gündemiyle örtüşür. Muhammed a.s'ın bir şair, kahin, meczup, filozof ya da aforizma kasan mutasavvıf olmadığını hepimiz biliyoruz. O'nun Mekke içindeki mevcut düzenle zaten sıkıntıları vardı. Kendince arkadaşlarıyla birlikte bulduğu çözümler (Erdemliler Hareketi-Hilful-Fudul) ya da arayışlar (Hira'ya çekilmek) söz konusuydu. Kur'an'ın vahyolduğu dönemde Muhammed a.s'ın arayışları içinde acaba galaksilerin oluşumu, insanın varoluş ve tekamül süreci, embriyonun nasıl olup da bir zigota dönüştüğü, üç karanlık evreden sonra nasıl bebek olup doğduğu, dünyanın kutuplardan basık olup olmadığı ya da dağların hareket edip etmediği gibi jeofizik çıkarımları var mıydı? Allah'u alem! Elimizde bununla ilgili Siyer-i Nebi'de bilgi yok. Kur'an da bu konuya atıflar yapmaz. Ancak İbn-i İshak ve İbn-i Hişam gibi İslam tarihçilerine baktığımızda onun özetle mevcut düzenin sosyolojik sorunlarına son derece duyarlı bir genç olduğu anlatılır. Yerleşik düzenin din algısıyla arasının çok mesafeli olduğu da su götürmez bir gerçektir. Kız çocuklarının diri diri toprağa gömülmesini önlemek için hamile kadınların çetelesini tuttuğu, alacaklının ve borçlunun arasını bulduğu, haksızlığa uğrayanın hakkını aradığı, akraba ve aileye büyük önem verdiği malumdur. Gençlik yıllarında kendisinden yaşça çok büyük olan Hatice ile evlenmesi onun o günün genç ahlak çerçevesinde anormal karşılanır. Çünkü beklenen o yaşlarda bir gencin gününü gün etmesidir. Oysa o Hatice ile son derece vakur bir anlaşma ile sevgi-saygı-sadakat ölçüsünde gıpta ile karşılan bir yuva kurmuştur. Kölelerin haksızlığa uğramasına baş kaldırması, Kadınlara pozitif ayrımcılık bunlarda bazılarıdır. Muhammed a.s'ın vahiy aldığı anda kendisinin cinlendiğini düşünerek Hatice'ye bu durumu açması neticesinde aldığı cevap aslında ona neden vahyedildiğini ve Kur'an'ın da asıl maksat ve muradının ne olduğunun özeti gibidir;

“Bana neler oluyor Hatice?” dedi. “Kendimden endişe ediyorum.”

Hatice ellerini, eşinin tere batmış alnında gezdirirken onu şöyle teselli etti: “Yemin ederim ki Allah hiçbir zaman seni utandırıp üzmez. Çünkü sen akrabaları gözetirsin, doğru konuşursun, zayıfların elinden tutarsın, yoksulları kayırırsın, misafirleri ağırlarsın, haksızlığa uğrayan kimselere yardım edersin”.

Muhteşem öyle değil mi!

Aslında Ümmet olarak işimiz Kur'an'ın içimizden geçen sonsuz çeşitlilikte yorumlanmasından ziyade onun rızasını aramanın bir çok yolunu aramaktan geçiyordu. Ümmet bu pratik mücadeleyi tercih etmeyip tıpkı içinden sayı tutanın tuttuğu sayıyı bulma problemini çözme metodu gibi her gün her saat vaaz ederek, kitap külliyat basarak, ders yaparak Allah'ın muradının ya da Kur'an'ın ne demek istediğinin yorumunu yapıyor. İçimizden geçen yorumların çeşitliliği de bizi farklılaşmaya ve her bir yorumun diğerinden daha janjanlı, daha aristokratça belirlenmiş ya da akademik oluşu ile süsleniyor. Her yeni bir gün doğmasın ki Kur'an dan yeni bir kavram, hikmet, akaid, fıkıh usulü çıkarmayalım. Kur'an adete bir sonsuzluk denizi ve biz içinde yüzen balık gibiyiz. Ne karaya çıktığımız var ne içinde yüzdüğümüz denize bir faydamız. İçimizden geçen yorumların en güzeli, en çarpıcı olanını piyasaya sürmenin en kolay yolu ayeti bağlamından koparıp her bir kelimenin altından girip üstünden çıkmak ve Kur'anı hiç susmadan konuşurmak.

Kur'anı Kerimde; "yağmuru yağdıran O'dur", "geceyi gündüzün üstüne örten O'dur" gibi ayetlerde Allah; "Gelin şu bilgi eksikliğinizi bi giderelim, hazır yeri gelmişken bir iki bir şey öğrenin sizden sonra gelenler için de hem referans olur bunlar" derdinde olsa tüm sahabeler işkence görmek yerine müşrik kafirler tarafından baş üstünde tutulurdu. Etliye sütlüye karışmıyorlar ne de olsa, her şey miss. Okul, tedrisat derdinde çocuklar, deyip ilişmezlerdi. Kabe yoluyla gelen cukkaların ve mangırların sesiyle kendilerinden geçmeye devam ederlerdi.

Allah o gün sahabeye başka şey söyledi biz ise başka anlamalıyız, Allah bak geceye gündüze işaret etmiş, yıldızlara işaret etmiş, güneşin bir yörüngesi oluşuna işaret etmiş gibi tezviratlara dalarsan Kur'an eksik kalır! Bilimsel ansiklopedin için gerekli malzemeyi Kur'an da yeterince bulamazsın. Demir'in atom numarasını bir sure numarasına denk getirirsin ama diğer atom numaralarını bulamayınca kasarsın da kasarsın. Kur'an bir bilim kitabı değildir. Onun gündemi bambaşkadır. Çünkü o süregelen büyük bir kavganın tarafı ve muhteşem bir ahlak kitabıdır. Allah'ın bize bilim kitabı indirmesine gerek yok zaten hepimiz gün be gün onun kanun ve yasalarına tabiyiz ve işleyişini zamanla da kavırıyoruz. Keşifler için işaretler gizlemiş olsa Kur'an da o dönemin, sahabenin işine yaramayan bilgi depolamış ve abes iş yapmış olur! Oysa Allah abes iş asla yapmaz.

Peki ama Kur'an dan bilimsel yorumlar yapmanın ne zararı olur ki?

Gündemi ıskalarsın!

Mekke de ve Medine ki kavga;

entellektüel aklın seviyesi ya da bilimsel gelişmişlik, gelişmemişlik sorunu değildi ki?

İnsanın ahlak sorunuymdu. Allah'ın en öncelikli gündemi

açlar iken,

çıplaklar iken

sen işi, atmosferin katmanlarına döndürürsen AY'a gidecek teknolojin olur ama Afrika da açlar, Suriye'de çocuklar hala ölmeye devam eder!

Kur'an'ın çok maksatlı oluşu, geçmiş ümmete başka konuşması bugüne başka konuşması ya da şifre, sır, gizem, ipucu içermesi kesinlikle Kur'an'ın indirilişine aykırı bir yaklaşımdır. O ortalama bir aklın muhatap olduğu ahlak normları ne ise onları tekrar canlandırmak, sosyal yapının erdemli ve sorumluluk bilinci ile korunmasını sağlamak, haklının adil, haksızın hakkını kolayca aradığı bir düzen kurma çabasıdır. İnsanların çalmadığı, birbirini kayırmadığı, her bir bireyin yarınlarından umudunu kesmediği, kölelerin göz aydınlığı, kadınların güven ile başını yaslayacağı omuz olmak istemiştir. Ümmet olarak biz de, bizden öncekiler gibi içimizden sonsuz sayılar(yorumlama) tuttuk ve Allah'ın muradını (ed-Din-i El-İslam) ıskaladık.

Ne aç doyurmak,

ne çıplağı giydirmek

ne mazluma arka çıkmak ne de zalime haddini bildirmek öncelikli gündemimiz, ümmet olarak işimiz sonsuz olasılıklar içinde Kur'an'ın içinden geçen sayıyı aramaya çalışmak.

Ömür bitmeden bulursun inşallah!

27. BİRR OLSUN HEPİMİZİN OLSUN.

Toplumların kültürel izleğinde yıl dönümleri ilksel başlangıca duyulan özlemi temsil eder. Saf temiz ve kirlenmemiş olana duyulan ihtiyaç her dönümsel evrenin öncesinde ve sonrasında kutsamayı gelenek haline getirmiştir. Hasat zamanı, ekim zamanı, mevsim dönümleri, ay başları ya da sonları, yıl sonları ya da başlangıçları gibi. Çünkü ilksel olan (Kozmik Yaradılış) ya da son olan (Kozmik Yokuluş) Tanrının insana dokunduğu zamanlardır. Tarihsel süreçte kültürel bilinç altı ile insanlar bu inanca taptırıldı. Aksini düşünmek ya delilik ya da dinsel alandan çıkıp zındıklık girdabında boğulmaktır.

Yeni yıl kutlamalarının arketipsel arka planında insanoğlunun ilkel inanç formları ile günümüze taşıdığı bilinçaltında sürekli yaşayan bu fenomen var. Bu fenomeni canlı tutan diğer bir unsur yeryüzünde mutsuz, adil olmayan sosyal düzen, ahlak dışı ya da kural dışı yaşamın getirdiği mutsuzluk, hiçcilik, hazcılık gibi doyum ya da doyumsuzluğun kısa bir süreliğine de olsa tatmin edilmesi, beslenmesi de söz konusu. Yılbaşında sınırsız eğlence, sınırsız yeme içme, tüm senenin yorgunluğunu atma yanılgısı aslında insanoğlunun zihnini sürekli bir müşteri pazarında dolaşan beyhude yolcu gibi tutan sermaye ve kapitalist sistem var. Bunun tam tersi sistemler de de bir günlük ya da bir haftalık gevşeme, köleliği unutturma terapisi.

Salt bir inanç tanrısal ya da dinsel bir form içermezse toplumsal bir karşılık bulamayacağından Hristiyan dünyası İsa'nın doğumunu milat kabul ederek ihtiyaç duyduğu kutsallığı elde etmiş oldu. Noel ve İsa'nın doğum günü her ne kadar farklı şeylerde olsa artık anlam dünyasında bunu ayıran yok, isteyen de yok. Her bir dinin kendi peygamberi aynı zamanda ilksel başlangıcında gerçek sahibi kabul edilir. Bu İsa a.s olunca Milat Takvimi, Muhammed a.s olunca Hicri Takvim olur.

Oysa takvim takvimdir, ay da ay dır, gün de gün. Her biri bizim anlam dünyamızda bir mana teşkil eder. Ay ve Güneşi hayatımızdan çıkardığımızda periyodik döngülerin de anlamı bozulur. Hiçbirinin Allah nazarında bir kıymeti harbiyesi yoktur. Kutsal olan yalnızca Allah'tır.

Haram Aylar Hariç !!!

Niçin ?

Çünkü Araplar sadece o aylarda birbirlerinin kanını dökmüyorlardı. O yüzden Allah bu ayla ilgili geleneksel algıdaki kutsallığa dokunmadı. Yeter ki kan akmasındı !..

İnsanoğlunun kendi türü kadar kendine zarar veren ve kendisini sömüren başka hiçbir varlık yoktur! Bunu yaparken Allah'ın adını da bu işe karıştırmadan edemez.

İşte o yüzden Allah buna çok kızar. Öfkelenir. Şirk bu yüzden asla affedilmez. Yoksa "Allah iki"dir desen Allah'a ne zarar verirsın ne de onun kudret ve azametinden bir parça koparırsın. Tevhid bu bağlamda Allah'ı hepimizin nazarında biriciklemek için vardır. Kölenin Allah'ı da Sahibin Allah'ı da bir olacak. Okumuşun Allah'ı da Cahil'in Allah'ı da BİRR olacak. Proleterle Paryanın Allah'ı başka Sermayedarın Allah'ı başka olmayacak. Nişantaşında oturanla Dağda ki Çobanın Allah'ı aynı Allah olacak. Arada aracı tanrılar, mevlanalar, pirler, bed-izzümanlar, gavslar, kutublar, yediler, kırklar, şeyhler, rahipler, papazlar, imamlar olmayacak. Sana rüya da, keşif, ilham, mana ya da zuhuratta görünüp bize ancak ölünce görünmeyecek! Allah, herkesin Allah'ı olacak!!!

Antik Dünya da olsun Günümüzde olsun sınıfsal insanoğlunun Tanrıları da maalesef ki daima sınıfsaldır. İşte bu yüzden Allah Tevhid'i yeryüzüne tüm insanları eşitlemek, sınıfları da ortadan kaldırmak için gönderir. "Kullarım ne muhteşem bir eser meydana getirmişim bi görsünler, beni takdis, tenzih, tesbih edip övüp dursunlar" diye değil.

Bu bağlamda aslında "La İlahe İlla Allah" demek,

Hepimizin Tanrısı yalnızca Allah olursa aramızda kaos çıkmaz, düzen bozulmaz, bozgunculuk sürmez demek. Ancak o zaman insanlar Sırat-ı Mustakim den ayrılmaz, adalet asla sapmaz, hukuk işler ve tüm insanlarda eşit olur demek!

Muhteşem bir özgürlük manifestosu öyle değil mi!

28. NE ÇEKTİN BİZDEN BE SALAT!

Kur'an'ın bazı joker kelimeleri olduğu gibi bazı joker kavramları da mevcuttur. Bu joker kelime ve kavramlara canınız nasıl istiyorsa öyle anlam yüklemek mümkündür. Kaynanana kızdınsa al tevhid kavramını evde tek benim sözüm geçere yor, kelimeler dünyasında her şey mümkün. Çekin mi ödenmedi, senedin mi geri döndü, patrona mı kızdın, manitana mı küstün, ayetler emrinde. Metnin altıyüzlü yıllarda değindiği şey başka bugün başka nasıl olsa ! Ne de olsa Kur'an tüm çağlarda canımızın istediği her şeye hitap ediyor öyle değil mi ! Köle Bilal'i özgür kılmak isteyen ayetleri kendi hedonik prangaların için birer maske yapabilirsin, Metin buna müsait

Kur'an kelime ve kavramları, ancak bir metnin içinde ve ilgili olduğu bağlamda anlam kazanırlar. Bazı kelimeler ilgili olduğu bağlamda farklı, diğer bir bağlamda farklı anlamlara gelebilir. Bunun dilimizde de onlarca örneği mevcut

Sana yüz verdim, şımartmak

Sana yüz verdim, para verdim

Sana yüz verdim, sana yüz tane kalem verdim

Sana yüz verdim, şu cepheyi boyayacaktın

Sana yüz verdim, kimlik kişilik sahibi yaptım

gibi

gibi

Kur'an da geçen SALAT kelimesi de kavramsal anlamda en çok üzerinde herkesin canının çektiği yere sündürülen lastik bir kelime gibidir, maalesef...

Bu kelimenin etimolojisi ile ilgili birçok çalışma yazıp konuyu uzatmadan kavramsal anlamda şunu söyleyip meseleyi kapatıcım.

SALAT Kur'an da bir çatı kavram olarak kullanılır ve içine;

Kur'an'ın hayatta pratiği yapılacak tüm uygulamalarını alır. Yani kimi yerde o bir yetimi doyurmak iken başka yerde o bildiğimiz namaz anlamına da gelir. Kimi yerde adaleti ayağa kaldırmak iken kimi yerde farklı bir erdemli davranışı teşviktir. Zalime haddini bildirmek, bunu bir kimlik ve kişilik davranış biçimi olarak her yere yaymakta "salat"ın kendisidir. İyiliği, barışı, kardeşliği, hukuka bağlılığı sağlamak salatın ağababası, Din'in tam ortasından konuşmaktır. Yani bir kelime asla yalnızca tek bir anlama gelmez. "Salat namaz demek değildir" diyenlerle "Salat her zaman namazdır" diyenlerin birbirinden pek farkı yoktur. Birisi camiye girmek istemez diğeri camiden çıkmak istemez.

Gelenek olarak yapageldiğimiz şey aslında diğer kitap verilmişlerle daima aynıdır. Metnin içindeki her bir harf ya da heceyi bağlamından kopararak ona yeni bir anlam ya da yorum katmak. Oysa bir metnin içindeki hece, kelime, cümle, paragraf, sayfa veya cüz mutlaka ve mutlaka kendi bağlamı içinde anlamlıdır. İlgili bağlamdan koparıldığında artık o malzeme ya bir hamurdur ya bir lastik. Ya istediğin gibi şekil verip yeni bir kap yapar içine canının istediğini doldurursun ya da lastik gibi canının istediği yere çekersin. "Salat" da bundan yeterince nasibini almış bir kelime ve kavramdır.

Kur'an ayetlerinin yorumlanmasında en çok yapılan hata/kasıt işte budur. Herhangi bir kelimeyi, cümleyi hatta koskoca kıssayı bağlamından, indiği toplumun kültürel zemininden ve sosyolojisinden, Muhammed a.s'ın içinde bulunduğu mücadele ve ruh hali arka planından, tüm insanlık tarihi boyunca sürgit bir kavga olan ed-dini el-İslam'dan bağımsız yorumlamak!

Bu tam da Yahudilerin Kur'an deyimiyle "ağızlarını eğip büküyorlar" dediği şey. İşte bu yöntemle yapılan her türlü aşırı yorum (Anakronizm) her türlü çağrışım yoluyla metinde derinlik arama (hermenötik) aslında ağız eğip bükmekten başka bir şey değildir. Her ikisi de sorunlu bir düşünce hastalığıdır. Metnin muradı dışında yorumlanması ya da çağrışım yoluyla metnin zorlanması bir süre sonra metni ameliyat etmeye, gerçekliğini, vurgusunu yok saymaya, muradı hafife almaya kadar gider. Kur'an'ın kendi içindeki hedef edindiği maksatlılık dışında her ağız oynatma aslında yeni bir ekol, yeni bir zaviye, yeni bir düşünce derinliğinde anlamı, dolayısıyla Allah'ın mesajını boğmaktır.

Tekrar etmek gerekirse SALAT; Kur'an'ın tüm geneli içinde tarifi yapılmış, teşvik edilmiş tüm pratiklerinin hayata aktarılmasıdır. Sadece kelimenin bir tek anlamını bağlamsız alıp çekmek, bu anlamında bir ucunu açık bırakıp içine canının istediğini tıktırmak o kelimeyi maksadı dışında kullanmaya kapı aralar. Hiçbir zaman unutulmamalıdır ki bir kelimenin kendisi maksadın tamamı değil ancak parçalarının birer izdüşümüdür. Hiçbir iz ne daima maksadın tam kendisi ne de sadece bir parçasıdır. Harfler, ancak metnin içine yedirilmiş ses, mimik, tonlama, vurgu imgeleri olmaksızın matbuat bir ifadedir. Maksadı, hedeflenen anlamı, muradı, ortaya çıkaran harflere anlamlılık katan bağlamın kendisidir.

Bu zaviyeden bakıldığında, "Salat" ne tek başına yalnızca DESTEK ne de tek başına salt NAMAZ olarak alınıp kullanılamaz. İlgili olduğu bağlamda içeren kavramın derinlemesine işlenmesinde bu bir sorun teşkil etmez ancak bunu daima aynı anlama gelecek şekilde kavramlaştırmak metinsel bir cinayettir. Kelimenin kapsayıcılığını daraltmak da maksadın ıskalanmasına giden süreçleri işletmeye yeter de artar bile. Bunun en güzel örneğini kelimenin ya da kavramlaştırılan anlamıyla DESTEK tarafını alıp Camiye gitmek istemeyenlerle, İslam'ın sadece bir ritüel dini olduğunu sanıp Camiden hiçbir hayır için dışarı çıkmayanlar olarak verebiliriz.

Oysa Din; Hem Cami'nin içi hem Cami'nin dışıdır. Din, Hayattır.

Madem ki Okunan Kuran ayetlerinin hayata tatbikine salat denir öyleyse bütünsellik içinde Kur'an'ı okumak ve hayata tatbik etmek dileğiyle yeniden bismillah diyelim.

Açı doyurmaya, çıplağı giydirmeye, mazluma kol kanat gerip, zalime diş bilemeye,

Euzübillahimineşşeytanirracim bismillahirrahmanirrahim...

29. BİR TOPLUM KENDİ ÖZÜNÜ DEĞİŞTİRMEDİKÇE

Tevrat, Süleyman ve Davud'un Krallığından bahsederken özellikle Süleyman Peygamber için " bakırın, gümüşün hesabını tutmazdı" der. Süleyman adeta paraya para demezdi

Yine Kur'an'da, Süleyman'ın ihtişamlı sarayından detaylı bir şekilde bahseder ve zenginliğin ve servetin çokluğunun Allah yolunda harcandığında bir nimet olduğu vurgusu yapılır.

Peki ama Süleyman'ın bu zenginliğinin kaynağı neydi?

Konuyu çok dallandırıp budaklandırmadan kısaca özetleyeyim; Mısır ve Hitit Monarşileri yıkılmaya başladığında Ortadoğuda Feodal yapılar ortaya çıkmaya, bu yapılarda bölgesel terörün artmasına sebep oldu. Kara ticareti yerini deniz ticaretine bıraktı. Dönemin en stratejik liman kenti Doğu Akdeniz'de bulunuyor ve Fenikelilerin kontrolündeydi. Fenikeliler doğudan batıya akan ticaretin taşımacılığından Süleyman ise bu taşımacılığın tüm bölgesel garantörlüğünden gelen vergilerle kazanıyordu. Süleyman'ın Fenike Kralı ile yaptığı ticari anlaşmalar bölgedeki ticari aktiviteleri eskisi gibi Mezopotomya üzerinden değil Basra Körfezi ile Doğu Akdeniz, Kızıldeniz hattı üzerinden yapmaya zorluyordu. Küresel ticaretin başında Süleyman oturuyordu.

Tarihsel dönemlerde benzer kırılmalar her daim olmuş ve bölgesel güç dengeleri de buna göre oluşmuştur.

Çin, tarihi İpek Yolunu eski rotasından farklı bir rotadan tekrar canlandırmak ve Batıya giden güzergahı Rusya, Türkiye üzerinden yapmak istiyor. Bu, tüm küresel dengeleri yerinden sarsan bir etken. Küresel ekonomik krizler, kur dalgalanmaları, bölgesel terör olayları aslında bu değişimin ortaya çıkardığı sonuçlar. Yakın tarihte Suriye-Irak denklemi gelişen güç savaşları Çin-Rusya sınır hatlarına yayılacak. ABD paralı askerlerden ve gönüllü selefi militanlardan devşirdiği paramiliter piyonlarla bölgede yeni bir kaos oluşturmak için tüm dünyadaki kaotik ortamlardan askerlerini çektiğini bunun için açıklıyor.

Bu denklemde Türkiye'nin rolü çok önemli. Türkiye tüm kesişim noktalarında ticaretin güvenli limanı durumunda. Etrafındaki tüm ateş çemberine rağmen istikrarlı büyümesine devam ediyor. Gerek iç gerekse dış güç odaklarının gümbirlik siyasi ayak oyunları, gerek AK Parti içindeki çürük elmaların ortaya çıkardığı tökezlemeler, gerek hizmet belediyciliği mantalitesine yerine, hortum, yağma, talan, köşe dönücü zihniyetin örselemesine rağmen Türkiye bölgede ve bölge ötesinde tüm dünyada sözünü güçlendiriyor.

Bu bağlamda Türkiye'de gerek İslami çalışmaları olan bireysel ya da kurumsal tüm örgütlü ya da örgütsüz yapılanmaların bu paradigmaya kendisini hazırlaması zaruri görünüyor. İslam'ın ahlak temelli Barış ve Esenlik vaadi tüm mazlum coğrafyaların ihtiyaç duyduğu bir manifesto. Her kesimden, grup ya da cemaatten mutlak surette günlük ve gündelik kısır çekişmelerin bir kenara bırakılıp teolojik tartışma ve sorunların bu denklemin dışında bir sanal gündem oluşturmalarına fırsat vermeden bir araya gelmesi gerekiyor. Çünkü İslam, beraberinde güçlü bir otorite olmaksızın vaatlerini yerine getiremez.

İşte!

Kur'an'ın "Biz, bir toplum kendi özündekini değıştirmedikçe onların durumunu değıştirmeyiz" ayetini hayata geçirmenin tam vakti. Değişim ve dönüşüm için mutlak surette tepeden tırnağa her alanda Ahlak temelli bir değişim ve dönüşüm hareketi başlatmalıyız. Adaleti, Hukuku, Hakka rıza göstermeyi ve diğergamlığı yaygınlaştırmalıyız...

Nasıl mı ?

Onu da sen düşün...

Geçmiş, Şimdi ve Gelecek

- Şubat 15, 2019

Dünya Dinleri,

Mitler ve Tarihin konusudur İnsan. İnsanın söz konusu edildiği bu olgularda ise ortak nokta

"geçmiş", "şimdi" ve "gelecek"i nasıl tanımladıkları, nasıl anlamlandırdıkları, nasıl anladıklarıdır.

Neredeyse istisnasız, gerek din fenomeni gerekse halkların sözlü kültürü mitler, kısmen de tarih, insanın ya geçmişi ya da geleceği ile ilgili söz söyler. Ancak buradaki söz, genelde mistik ve informatiftir. Yani varsayımsal bilgiseldir, deneyimsel değildir. Bu bağlamda tarihte aslında insanın şimdisinde değil geçmişinde kendisi dışında deneyimlenen bir olgudur. Tarih, işte bu nedenle egemenlerin yazdığı bir yazgıdır. Zaman içerisinde tarih, tekrar ve yeniden yazılabilen bir olgudur. Hele ki yüzler, binler sene öncesine dair söylenen sözler zaman üstü, mekan üstü ve tarih üstüdür.

İster bilinmezsin sürükleyip getirdiği geçmişin;

Nereden geldik ? Nasıl geldik ? Niye geldik ?

bizi kim ya da kimler yarattı ?

kainat nasıl var oldu ?

insan nasıl yaratıldı ? gibi soruların şekillendirdiği kozmogonik anlamlandırma çabaları

veyahut

Nereye gideceğiz ?

kozmetik yok oluş nasıl olacak ? (eskatoloji)

Bizi kurtarmaya biri ya da birileri gelecek mi ? (Mehdi/Mesih fenomeni)

gibi umut beklenti içinde tutulan gelecek tasavvuru da soyuttur.

Kur'an araştırması yapan kardeşler bilirler ve dikkat ederler ki bu alanda Kur'an, mevcut Arap Toplumunun kültürel algısına uygun, olgular düzeyinde, seslenir. Birçok mit de olduğu gibi kainat belirsizlik (Chaos) sonsuzluk denizi, ilksel bulut gibi insanın aslında hiçbir fikrinin olmadığı başlangıçları Kur'an detaylı bir biçimde son nokta koyucu bir biçimde açıklamaz. Yine Cennet ve Cehennem algısı da Arap Toplumunun ya da vahyin geldiği coğrafyanın algıları çerçevesinde şekillenir, bahçe, hurmalıklar, gölgelikler, ırmaklar, tahtlar, sedirler. Bu olgular vahyin içine doğduğu toplumun zihin dünyasına indirgenmiş biçimde tasvir ediliyor oluşu ilksel bir başlangıcımız olmadığı ya da Cennet ve Cehennem olmadığı anlamına gelmez.

Kur'an'ın geçmiş ile üzerinde durduğu en önemli çerçeve, Peygamberler kapsamındadır ki onu da Muhammed a.s ve dava arkadaşlarına moral ve motivasyon olsun diye gerektiği kadar anlatır. Kimi zamanda Yahudi ve Hristiyanların onu köşeye sıkıştırmak için teolojik sorularını geçiştirmek, konuyu ana eksenin dışına taşırmamak için de yüzeysel ve keskindir. Kur'anda tüm dava, her insanın bireysel deneyimine dayanabilecek nitelikte "Şimdi"ki zamanla ilgilidir. Yani insanın sorumluluk bilincini harekete geçirip geçmişini de geleceğini de anlamlı kılma fırsatı. Hesabı verilebilir, sorgulanabilir, adım atılabilir ya da umursanmadan geçirilen beyhude bir hayatın tüm olasılıklarıdır Kur'an'ın muhatabı..

Ancak,

Günümüzde gerek Tefsir/Meal çalışmaları, gerek tasavvuf felsefe ekolleri, diğer mezhep ve meşrepler, gruplar, tarikatlar ya da Din dışı ideoloji ya da fikir akımlarının hepsi Din'i, Bugün ile ilgilenmekten ziyade ya geçmişin bilinmezliği ya da gelecek bilinmezliği kapsamında tartışıp durur.

Oysa Kur'an Bize,

ne geçmişimizden detaylı ve doyurucu bir biçimde söz etmek ister ne de gelecek konusunda. Çünkü her ikisinin de algılanabilir olguları insan idrak ve tahayyülleri ötesindedir. Tüm anlatılar da bu nedenle Kur'an da tasvirdir. Teşbihin zarureti, insanın kapasitesi ölçüsünce. Gelecek konusunda değindiği tüm çerçeve inananları rahatlatmak, çekilen eziyet ve sıkıntıların mutlaka bir son bulacağı gerçeğini hatırd tutmak ve

hesap günü gerçeğini hatırlatmak içindir. Kur'an döne döne tek bir zaman dilimini anlamlı hale getirmek için inmiştir. O da Şimdidir.

Muhammed a.s ve dava arkadaşlarının bizim için "O Günleri"ni onların şimdisi bağlamında anlamlı kılmıştır.

Bizim ise bugün Ümmet olarak vizyonumuz, bugün değil

ya geçmişti etüt ya geleceği hayal aforizması girdabında dönüp durmaktadır. Bu nedenledir ki yapılan tartışmalar ve ortaya konan tüm argümanlar teolojiktir. Farazidir, yorumsaldır, çeşitlilik oranınca ayrıştırıcı ve vahdetten uzaklaştırıcıdır.

İnsandan istenen ana hedef; Şimdi ayağa kalkmak, Ahlak ve Merhamet ekseninde bir hayat sürmek, tüm yeryüzünü Barış ve Esenlik yurdu yapmak için projeler üretmek hayata geçirmektir. Çünkü bugünümüzü tarih üstü, zaman üstü kadar uzun bir geçmiş şekillendirmemiştir. Bu konuda insanın bir dahli de söz konusu değildir. O kadar uzun bir zaman dilimi içinde insanın esamesi bile yoktu. Gelecek olgusu da insan ömrü için tecrübe dışıdır.

Ancak geleceğe inanılır/güvenilir. Aslolan daima Şimdidir. Geçmişin öğütleri, Geleceğin tedbirleri hep bugünü anlamlı kılmak ve pratik etmek içindir. İnsan Şimdi'den ibarettir

Şimdi'yi değerlendir.

Hiç vakit kaybetmeden,

hemen şimdi, insan ömrü içinde, şimdide, kendine bir yer bul.

Harekete geç,

aç var açıkta var,

doyur,

giydir,

umut ol,

yere düşene el ol,

yoldaşa omuz, darda kalmışa gönül ferahlığı.

Bir an bile boş geçecek kadar uzun değil Şimdi!

Olması gerektiği kadar.

Ancak ve ancak SENİN yaşayabileceğin kadar, ne uzun ne kısa. Sadece olması gerektiği kadar...

İnsanın bu hayatta soracağı doğru ve mantıklı soru, ne geçmişle ilgili ne gelecekle ilgilidir, doğru ve mantıklı soru şudur; Şimdi ne yapmalıyım?

30. DİN, BİZİ, ALLAH'IN BÜYÜK DAVASINA ORTAK EDİNCEYE KADAR...

Baskı ve şiddet kalmayınca ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer (küfürden) vazgeçerlerse, şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını hakkıyla görendir.

(8.39 - Diyanet Meali)

Hiçbir zulüm ve baskı kalmayınca ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Onlar savaşmaya son verecek olurlarsa, artık düşmanlık yalnız zalimlere karşıdır.

(2.193 - Diyanet Meali)

Haram aylar çıkınca bu Allah'a ortak koşanları artık bulduğunuz yerde öldürün, onları yakalayıp hapsedin ve her gözetleme yerine oturup onları gözetleyin. Eğer tövbe ederler, namazı kılıp zekâtı da verirlerse, kendilerini serbest bırakın. Şüphesiz Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir.

(9.5 - Diyanet Meali)

"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."

(109.6 - Diyanet Meali)

Soru şu;

Müşriklerle ve Kafirlerle iman edinceye kadar savaşacak mıyız?

Yakaladığımız yerde öldürecek miyiz ?

yoksa

Senin Dinin sana benim ki bana mı diyeceğiz?

Eğer Kur'an'ı topyekun ve bir anda şimdiki zamana ya da Mekke ve Medine sürecinden bağımsız, bağlamsız okursak Kur'an bizim davranış biçimimizi modellemez, modelleyemez. Üstelik kafamız da karışır. Çünkü bir yerde başka bir tavır ve başka bir tutum sergilenmesi istenirken, başka bir ayette tam tersi bir davranış biçimi beklenmektedir. Üstelik Tevbe Suresi 5. Ayet ortada dururken hiçbir gazve, seriyye ya da cihad eylemlerinde "Artık Haram Aylar girdi bu işe ara verelim" denilmemiştir. Üstelik İslam'ın yayılmaya başladığı Ul'ul Emr Ömer zamanında ve sonrasında hiçbir zaman cehd/tebliğ/savaş iştigaline bu aylarda ara verilmemiştir.

Bu duruma sebep olan ya da durumu çelişkiliymiş gibi kılan şey şudur. Kur'an'ı zamansız, mekansız, bağlamsız ve indiği süreçten bağımsız okumak!

Müslümanlar Mekke de zayıf ve güçsüzken Allah Mü'minlere; "dik durun ama diklenmeyin" diyerek Sizin Dininiz size Bizim ki Bize, dedi. Zaman geldi Mekke'nin baskı ve zorba gündemi yerini Medine'nin devletleşme sürecine girdiğinde işler değişti. Müslümanlar güçlendi.

Zaman ve şartlar değişti. Artık her türlü zorba, müşrik ve kafire "kafanıza göre takıldığınız günler geride kaldı" diyerek burunlarını yere sürtme zamanı geldi. Tevbe Suresi ile süreç nihayete erdi. Bunca hakikat, bunca mücadele, bunca teklif, öğüt, hatırlatma, merhamet ve toleransa rağmen hala düşmanlık edenler varsa "tuttuğunuz yerde işini bitirin" dendi. Şaşılacak ya da anlaşılmayacak hiçbir şey yok...

Ayrı bir sorun da "Din" kelimesinin tüm Kur'an'da her geçtiği yerde aynı anlamda çevrilme sorunudur.

"Din yalnız Allah'ın oluncaya kadar..." ki DİN eğer herkesi Müslüman yapın anlaşılırsa taş üstünde taş baş üstünde baş bırakmamak gerekir. Oysa ayetin geçtiği bağlamda Din, irade hürriyetinin garantörlüğüdür.

Hukuktur.

Adalettir,

Merhamettir.

Tüm yeryüzünde Allah'ın bu değerleri, hakim oluncaya kadar savaşmak, Allah'ın büyük planına ortak olmaktır. Allah ki hiç kimseye zorla din dayatmamış iken sırf bu ayetler bağlamından koparılmak yoluyla tüm yeryüzünü Müslüman yapmak-yapabilmek zaten imkansızdır. Tarihsiz, bağlamsız, zamansız ve mekansız Kur'an okumaları aslında Allah'ın muradının da ıskalanmasının en basit örneği olarak böylesi sorunlar olarak daima karşımıza çıkıyor!

Neydi büyük plan?

Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım ve onları yeryüzüne önderler, mirasçılar yapalım.

Kasas-5

31. TATİLDEYİZ, NE ZAMAN DÖNERİZ ALLAH BİLİR!

Çocukluğum ve gençliğim metropolün kenar mahallesinde geçti, anlatırlardı abiler, ordan bilirim.

Tatile gitmiş bir kurban bulunur, tornistan kamyonetin arkasına bir çekyat atılır, kurbanın kapısına gidilir. Yan komşulara tatile gitmiş daire sahibinin çekyat sipariş ettiğini ama kapılarının kapalı olduğu, söylenir. Yardımsever komşulardan göz kulak olsunlar diye anahtar bırakılanlardan birine denk gelirse, kapıyı açmaları ve çekyatı içeriye onların gözetiminde bırakmalarının mümkün olup olmadığı sorulur. Eski zaman, mobil tutsaklığın olmadığı zamanlar, nerde millette cep telefonu, uydu, internet, sosyal medya girdapları.

Eğer kazara biri çıkıp ev sahibini ararsa bahane hazır, yanlış geldik!

Yok eğer komşu tufaya düştüyse çekyat içeri bırakılır ve hemen çıkılır. İkram edilen çay, piskevit arası lokum geri çevrilmez, hoş beş muhabbet sonra, işimiz çok, ayağına arazi.

Aradan bir saat geçince tekrar aynı kapı ve aynı komşuyu ziyaret. Kusura bakmayın yanlış adrese sipariş bırakmışız, diyerek çekyatın geri alınması.

Anlatırlardı, çelik çomak oynadığımız, kav vasati kırk çöp, pempo turbo sakız çıkartması biriktirdiğimiz zamanlar, anlamazdım. İşimiz gücümüz çivi saplamaca, misket, gazoz kapağı, kuka patlatmaca, uzun eşşek, torpil füze kızkaçıran..

Ee? N'oldu ki şimdi ben anlamadım bi şey!

N'olcak, ev sahibi ancak tatilden döndüğünde anlar soyulduğunu.

Nası ya?

İçeri bırakılan çekyatın içinde saklanan zıdır, içerde ne var ne yok değerli eşyayı çekyatın içine doldurduktan sonra kendi de tekrar çekyatın içine girer ve nitelikli dolandırıcı yoldaşlarının gelmesini beklerdi, çıktın?

obaaaaa !

yaaaa !

Şimdi sen dicesin ki niye anlattın bu hikayeyi?

Hee, niye?

Çok uzatmadan özetleyeyim canım kardeşim;

İslam Ümmeti yüzyıllardır tatilde!

Nası yani?

Şöyle;

Ul'ul Emr Ömer zamanında fethedilen İran, yirmi yıl gibi kısa bir sürede sözde İslam dairesi içine girmiş gibi yaparak aslında ilerleyen süreçte tüm kontrolü eline almıştır. Fars ekolü Kur'an zuhur ettiğinde binbeşyüz yıllık bir yazılı geleneğe ve olağanüstü kapsamlı zengin sözlü bir kültüre sahipti. Kendisini devirmeye çalışan güce karşı çıkmayıp gücün ivmesinden yararlanarak onu rayından çıkarmayı başarmıştır.

İslam'ın mezhepleşme sürecine girmesinin başlıca nedeni; gerek dini gerek siyasi olarak, Emevi ve Abbasi Halifelikleri döneminin biriktirdiği sorunlardır. Bu dönemler içinde ve sonrasında yapılan telifat çalışmalarında İran ekolü tüm İslam'ın yorumlarına itici bir güç olarak sızdı.

Farsi/İrani ekolünün çoğunlukla Tevrat'ı araç olarak kullanarak, Kur'an yorumlarına sızması, Tefsir (Mişna), Hadis (Talmud), Kelam (Antik Yunan Felsefesi ve Tasavvuf) Fıkıh ve Akaid altyapısını oluşturarak o gün Nebatça olan Arapça'nın gramerini yazmış olmalarıdır. Bir dilin gramerinin yeniden yazılması demek bir toplumun da tarih ve kültür birikiminin istenilen ölçüde kontrol altına alınmasının bir yoludur. Yüzyıllık

Cumhuriyet Tarihimiz bunun en güzel örneğidir. Bugün üzerinde tartışılan yapay İslami gibi görünen tartışmalar, gerek metin okuma (Kur'an) kaynaklı gerek yorum (Tefsir) kaynaklıdır ve sorunların çıkışının tamamı bu ilksel dejenerasyon sürecine dayanır.

Uzatmayalım, bu konuda kaynak isteyen, araştırmak isteyen, merak edip neler olmuş, niye olmuş peşine düşmek isteyenler için bu kadar örnek ve ipucu yeter.

Hikayemize geri dönelim, İslam Ümmeti yüzyıllardır tatilde,

bir türlü dönmek bilmediği için de

neyi çalındı neyi çalınmadı hala haberi yok!

32. PRESTİJ ZAMANI

Prestij filminde eski kulağı kesiklerden biri sihirbazların numaralarını açık edip anlatmaya başlamadan önce sahne öncesi şunu soruyordu dış ses;

Dikkatli Bakıyor musunuz ?

ve daha sonrasında bir sihirbazlık numarasının analizi yapıyordu.

“Her sihirbazlık numarası üç bölüm ya da perdeden oluşur...”

“...Birincisi “Vaat” bölümüdür. Sihirbaz size sıradan bir şey gösterir. İskambil destesi, bir kuş ya da bir insan. Bu nesneyi size gösterir. Son derece gerçek, üzerinde oynanmamış, normal bir şey olduğunu görmemiz için nesneyi incelemenizi ister. Fakat gerçek, farklı olabilir.

İkinci perdeye “Dönüşüm” denir. Sihirbaz olağan bir nesneyi alır ve onu olağanüstü bir şeye dönüştürür. Hilenin sırrını arıyorsunuz, ama bulamazsınız. Çünkü dikkatli bakmıyorsunuz. Siz sırrı bilmek değil, kandırılmak istiyorsunuz. Henüz alkışlamazsınız, çünkü bir şeyi yok etmek yeterli değildir. Onu geri getirmeniz gerekir.

İşte bu yüzden her sihirbazlık numarasında üçüncü bir perde bulunur. İçlerinde en zorlusu. Bizlerin deyişiyle Prestij.”

“Siz sırrı çözmek değil, kandırılmak istiyorsunuz.”

Kur'an üzerinde yapılan teolojik tartışmalar ya da Kur'an'ın maksatdışılığı ile iştigal edenler veyahut Allah'ın varlık ve yokluk kavgası üzerinden yürütülen Dini görünümlü felsefi tartışmalar aslında biraz da bu sihirbazlık numaralarına benziyor.

Birinci bölümde sihirbazlar Kur'anda olan ama hiç kimsenin göremediği sırlı, gizli, şifreli,alt anlamlı, üst anlamlı bir şeyi bize göstermeyi vaat ediyorlar ya da kimsenin görmesini istemediklerini gizlemeyi. Benzer bir şeyi "Allah var, yok" tartışması üzerinden yapanlar da yapıyor bir farkı yok. Birisi onu var etmek için diğeri yok etmek için sihirbazlık numaralarına giriyor. Ya da bir başka durum, Kur'an ayetlerinin ilgili olduğu döneme şifreli ama günümüze dair açık mesajlar olarak bilimsel keşifleri, buluşları haber verdiği te'villeri üzerinde yaşıyor..

Sonrası bu amaç için aforizma, metafor, anafor, menkıbe, masal, dipnot, derinlikli analiz, anakronizm, te'vil, te'vil, te'vil zamanı.

Üret, üret, üret.

Ümmeti bilgi obezi yap.

Sonraki bölüm tabi ki de prestij zamanı;

topla, topla, topla...

Mekke'si ve Medine'si üzerine sosyolojik bir temele dayanarak indirilmiş bir metnin (Kur'an) ilgili olduğu dönem ve şartları, geçmişten gelen birikmiş sosyokültürel algıları ve olguları dışlanarak bugün hazır masa başında okunan ve anlaşılmak istenen Kur'an yorumlarının, sunumlarının, konferans ya da moral motivasyon programlarının ya da bu minvalde üretilmiş külliyyatın kanımca bu sihirbazlık gösterisinden pek de bir farkı yok. Çünkü basit ilkeleri ve temel ahlaki değerleri yaygınlaştırmak için gelmiş bir kitabın bugün canımızın istediğine yorulabilmesinin başka bir izahı yok maalesef!

Genellikle Ümmetin tüm birikimleri böylesi sihirbazlık gösterileriyle ve gösterilerinde çarçur ediliyor. Sihirbazlar ümmet adına biraz ağlıyor, izleyiciler de biraz ümmetin haline acıyor, sahne iniyor, dekor toplanıyor sonra evli evine köylü köyüne. Sosyal hayata dair projelerin neredeyse hiç olmayışı ya da kıyısından

köşesinden alakasız işlerin buralara yamanarak ortaya konanları da aslında bu sihirbazlık gösterisinin içinde kaybolup gidiyor.

Gündelik hayatın sosyolojik, ahlaki ve vicdani tüm zaruri ihtiyaçlarını dile getiren Vahiy, köleye umut hakları elinden alınmış kadınlara yarınlar, yetimin ve dahi yolda kalmışın, hakları hiç edilmişlerin dikkat kesildiği bir sestir. Mazlumlara, ezilmişlere güçlük ve zorluklara karşı sabırlı bir direniş aşıliyordu. Zalime haddini bildiriyor ve korku salıyordu. Bu uğurda sorumluluk bilinci taşıyanların da sesi olmuştu.

İşte, Muhammed a.s neyi ve nasıl yapacağını bilmez (Duha-7) deneme yanılmaların bir son dönemecindeyken yetişmişti imdadına Vahiy. Tıpkı Musa gibi. Mısırdan olmadı, birinin peşine takıldı olmadı, Medyen'e gitti olmadı, geri döndü ki yolda Allah ona "ayağına dolanan boş işleri ve teolojik tartışma papuçlarını" çıkarmasını emretti. Onu sanal gündemlerden gerçekliğe, dipsiz kuyuların karanlıklardan aydınlığa çıkardı.

Gerek O ve Muhammed a.s ile sahabe, gerekse onlara karşı düşman olan cenah, daima dikkat kesildiler vahyin ana fikrine, sokağın gündemine, Allah'ın gündemine. İşte Bize, o günlerden taşınan muhteşem bir fotoğraf Kur'an. Bu fotoğrafa Sen;

Dikkatli Bakıyor musun?

Yoksa Sen,

kandırılmak mı istiyorsun!

Kur'an'ın bize vaat ettiği şey, seyirci locasında oturtup sihirbazların şapkadan tavşan çıkarmasını bekletmek ve onları alkışlatmak değil, tiyatrodan dışarı çıkartıp gerçek hayatın içinde rol aldirtmak. Ancak ve ancak böylesine bir çaba ve gayret, her birimizi, kendi gösterisi içinde alkışlanmaya değer gerçek bir sanatçı ve gerçek bir kahraman yapar...

33. İLKSEL İNANCIN BAŞLANGICINDA TEK'LİK YA DA ÇOK'LUK

Geleneksel algımızda insanın dini tecrübesinin ilksel başlangıcı genellikle tek-tanrı inancının zamanla tahrif edildiği yönündedir. Bu kurgudaki mantık, ilksel bilgi/yasa/vahiy'in Tanrının insana iletmesiyle her şeyin start aldığı, ilksel olanın mükemmel ve tanrısal saflıkta olduğu yönündedir. Bu ilksel başlangıç sonrası insan daima bir yoldan çıkma eğilimi ile yola tekrar davet edilme teklifinin yinelenmesi yoluyla dini tecrübesini sürdürür.

İslami geleneğimizde de bu durum benzer bir tez ile savunulur. Allah ilk insanlara ilksel doğruları ve ahlaki ilkeleri bildirmiş sonra insanlığı dini tecrübeyle baş başa bırakmıştır.

Bu kurgusal tezin temel dayanağı daha çok anakronik yorum merkezli bir sentezdir ki Kur'an ve Tevrat kaynaklı Adem'in yaratılış kıssası bu yorumun merkezine oturtulur. Bu kıssaya yaklaşım sorunu beraberinde ilksel dini tecrübeyle yorulan bu teze de dayanak teşkil eder.

Oysa,

Adem, Kur'an'da tekil bir şahıs olarak varlık sahnesine çıkmamış ontolojik olmayan teolojik bir bütünlüktür, İnsanlığın toplam davranış biçimi, ahlaki kriterleri, kendisine yüklenen fitrat (program), vicdani oto kontrol gibi donanımların kendisinde hayat bulduğu yeni bir türün adıdır Adem..

Kur'an'da Adem, tekil bir şahıs olarak geçmediği gibi o henüz varlık sahnesine çıkmamış bir prototiptir. Sonraki aşamada anlatılan Cennet/Şeytan/Tövbe/Cennet'den Çıkarılma süreci artık varlık sahnesinde yaşanan ontolojik süreçlerdir. Cennet göksel bir düşüş değil, yeryüzü kavgasının insanlar arasındaki arenasıdır. Dikkat edilirse ontoloji sahnesine çıkış öncesi adı İblis olan kötülük ya da Allah'ın iradesine karşı çıkma, seçme, reddetme fenomeni daha sonrasında yerini Şeytan adına bırakır. Yani insanın elinin ürünü ortaya çıkan fenalık/kötülüklerin sonuç bulmuş, ortaya çıkmış hali. Tin'in insana fısıldadığı ve sonrasında insanın buna tav olup, nefsine yenilerek fitrat dışına çıkma hali. Tin'in Şey'leri. Şeytan işte bizim ortaya koyduğumuz olumsuz, kötü pratiklerin toplam adıdır.

İnsan bu nedenle kendi kaderini kendi çizer, suçu da başkasına atar. Kur'an tasvirinde Şeytan'ın "Ben sadece çağırdım onlarda balıklama atladılar" savunması aslında Allah'ın hakikati insan vicdanına ikrarından başka bir şey değildir..

Başlangıç da değinilen ilksel dini tecrübenin insan eli ürünü mü? yoksa Tanrısal bir ilksel bir müdahalenin mi olduğu konusuna dönecek olursak eğer, Tek-tanrıcılığın tasdiki tüm monoteist (tek-tanrı) inançlarda, hemen hemen her zaman çok-tanrıcılığın yadsınması/inkarıyla ifade edilir. Bu inkar aslında ölüm kalım mücadelesindeki süreçte insanın maruz kaldığı, kendi tecrübi deneyimleriyle ürettiği bir inanç karşısında (Politeizm/Şirk) kendisini ifade eden yeni bir dini şuur (Tevhid/İslam) arasındaki kavganın da özetidir. Zaten her Peygamber bu mücadelenin ya destansı bir tercümanı ya da kurbanı değil midir!

Onlar dediler ki: "Allah, ateşin yakıp kor haline getireceği bir kurban getirmediği hiçbir peygambere inanmamamızı emretti." Onlara cevaben de ki: "Benden önce birçok peygamber açık delillerin yanında, sizin öne sürdüğünüz kurbanı da getirdiler. Peki sözünüzde tutarlı iseniz, onları niçin öldürdünüz?"

Al'i İmran-183,

Nitekim onlara: "Allah'ın indirdiğine inanın!" denildiğinde, "Biz [yalnızca] bize indirilene inanırız!" diye cevap verirler; ve zaten bildikleri bir gerçeği tasdik ve teyid eden bir hakikat bile olsa, sonra gelen her haberi inkar ederler. De ki: "Madem [gerçek] müminler idiniz de neden Allah'ın önceki peygamberlerini öldürdünüz?"

Bakara-91

Ayrıca; Levililer 9, 23-24; Krallar 18, 38

İslami bağlamda bakıldığında da durum gayet açıktır. Kelime-i Tevhid'in mottosu ortadadır; "La" demeden "İlla Allah" denemez. "La/Hayır, Red" diyebilmenin ön şartı çok-tanrıcılığın olduğu ya da sosyolojik realitesine, başkaldırı kabulüne dayanır.

Bu bağlamda, İnsanın ilksel dini tecrübesi tek tanrıci değil fenomenolojik bir süreç sonrasında tecrübi nihai bir varış noktasıdır. Tek-tanrıci inancın tüm tarihsel süreçlerde ve tüm inançlarda mutlak surette mevcut inanç sistemine bir müdahale olarak gelmesi, gelen elçilerin de reformcu, düzeni değiştiren, atalara saygısı olmayan, ana babayı, kardeşi birbirine düşüren, zındık, kafir, şair, kahin, büyücü gibi yaftalarla yaftalanması da kaçınılmaz bir süreçtir.

Peki ama bu sorunun cevabı çok mu önemli ?

Yani insan ister tek-tanrıci ister çok-tanrıci bir tecrübeden geçerek bu güne gelmiş olsun bunu bilmenin bize ne faydası var ?

Birçok faydası var, özetlemeye çalışayım, şöyle ki; İnsanın davranış biçimlerini anlama, şirke neden ve nasıl düştüğünü tespit ve rehabilite etme, bu konuda ve birçok konuda girilen tartışmalarda hiçbir araştırma olmasızın salt teorik/anakronik bir tezle her şeye izah getirme alışkanlıklarına bir son vermek. Kur'an kapsamında Allah'ın muradının nasıl çalıştığını anlama, insana düşen sorumluk ve bilincin daima hazır halde tutulması birazda tarihsel süreçte nasıl bir inanç serüveni yaşadığımızı az çok bilmekle doğru orantılı.

Yok abicim, ben bu kadar teolojik geyiği kaldıramam bana ne yapacağımı söyle dersin;

Kur'an'ın mesajı çok basit, çok yalın ve gayet açıktır.

Açı doyur, çıplağı giydir, mazluma arka çık, zalime diren.

İyi de abicim bu kadar basit bir şey nasıl olur da yüzlerce sayfa tutar ki Kur'anda bu kadar kalın bir yekûn olmasına rağmen derdini anlatamaz ?

O bizim kalın kafalı oluşumuzdan,

Senin, Benim

ve Atalarımızın !

34. BALDIRI ÇIPLAK ATALARIMIZ MAĞARA DUVARLARINA NİÇİN RESİM ÇİZİYORLARDI?

Fenomenoloji ve tarih birbirini tamamlar. Tarihin herhangi bir dönemini anlamak istiyorsanız ki bu antik çağ ve daha öncesi için ise mutlaka olay, anlam, durum örgülerine fenomenolojik yaklaşmak zorundasınız. İnsan fenomen üreten, fenomenler ile hayatı anlamaya, anlamlandırmaya çalışan, arketipsel düşünmeyi bir yaşam biçimine dönüştüren varlıktır. Antik çağın ve öncesinin insanının inanç ve düşünce dünyasından fenomenleri çekip çıkarın, geriye insan namına da hiçbir ey kalmaz.

Fenomenolojinin mayası da bu bağlamda Din'dir. Dinden daha eski bir şey ise yoktur. Din, insan ile yaşıt bir olgudur. Toplamların kültürlerini, geleneklerini, ahlaki yasalarını, hukuk normlarını etkileyen, yeri geldiğinde sentezleyen, ağırlıklı olarak yönlendiren başat olgu; Din'dir.

Bu bağlamda;

Baldırı çıplak pirimitif atalarımız neden mağara duvarlarına avladıkları hayvanların figürlerini çiziyor ve av aktivitelerini resmediyordu?

sorusunu kendimize soralım ve bu soruya yukarıdaki perspektifte cevaplar arayalım.

Gökyüzü, dünyadaki tüm insanlar üzerinde eşit olarak uzanır. Yağmuru, şimşegi, yıldırımları, karı, rüzgarı "gök" gönderir. Gök tüm toplumların inanç basamağında tanrı ile özdeşleştirilen fenomen olması bakımından ilk sıralarda yer alır. O'nun üzerinde Ay, Güneş, Yıldızlar ve Sema. Bu nedenle birçok toplumun Tanrısı sırasıyla uzaktan yakına doğru yeryüzüne insan biçimciliğe (antropomorfizm) indirilerek isimlendirilir, görevleri çoğaltılır paylaştırılır ve bu paylaşımdan insanlarda da rol kaparlar (hiyerofani) Ruhbanlık, işte bu tanrısallıktan rol kapmanın sonucunda ortaya çıkan bir sınıftır.

Göğün tanrısallık vasfı, yine birçok toplumda, özdeş bir varyant ile, yer ile çiftleştirilir. İnsanın akli yönü bunu böyle olmaya zorlar. Bu bağlamda hemen hemen birçok toplumda;

Gök "baba/eril= TANRI"

Yer" ana/dişi=TANRIÇA" dır.

Tanrılar böylece erkek ve kadın olarak çoğaltılır. Tabi ki burada eksik olan unsur OĞUL'dur. İnsani düşüncede eksik olan bu parça da çoğu toplumda Krallar, İmparatorlar, Padişahlar, Şahlar ve sözüm ona Allah'ın Veli kulları olarak karşımıza çıkarlar.

Baba var ise Anne vardır.

Öyleyse, bir oğul neden olmasın ki öyle değil mi!

Yer ve yerin olguları doğrudan olmasa bile dolaylı yollardan bu kutsallık pramidinde kendine yer bulur. Dağların, tepelerin, nehirlerin, göllerin, ya da ilginç ve diğerlerine benzemeyen kaya ve taşların kutsallığı buradan gelir. Buralara yapılan zorlu yolculuklar bir çok toplumda hac kabul edilir. Ya da bir nehirde yıkanmak, bir gölde yıkanmak. Daha sonrasında insanoğlu bu kutsiyet arayışını kendi eliyle ürettiği yapılara dönüştürür. Tapınaklar, Kutsal Hac Mekanları, Kutsal Mekanlar yanına ilştirilmiş önemli şahsiyetlere ait anıt mezarlar, mabedler..

Yer'in doğurganlığı üzerinde yayılan av hayvanlarının çokluğu ve bereketi ilk insan düşüncesinde av hayvanlarının kutsal ile özdeşliği düşüncesinde büyük yer tutar. Av kutsaldır, dolayısı ile avcılık da kutsaldır. Birçok toplumda hayvanların efendisi, o toplumun en gözde av hayvanı ya da avcı hayvanıdır. Kabile isimlerinin bunlarda seçiliyor olmasının arka planında da bu yatar. Muhammed a.s'ın kabilesinin adının Kureyş (Köpek balığı) olması gibi. (Kureyş, Kelb ve Esed kabilelerinde olduğu gibi bir hayvan isminden hareketle "köpek balığı" mânasındaki kırş kelimesinden türetilmekte ve köpek balığının denizdeki diğer

balıklar karşısında güçlü olması gibi Kureyş'in de diğer kabilelere karşı üstünlüğünü ifade etmektedir. /TDK İslam Ansiklopedisi-Kureyş mad.)

Tanrıdan gelen ile özdeşlik arzusu, tanrının bereket ve bolluk vesilesi av hayvanlarının kutsiyetine götürür ilk insanı ve ilk insan bunu kutsallıktan pay alma, rol çalma adına resmeder. Bu kutsal tecrübenin arkasında yatan kült (arketip) budur. Söz konusu bu düşünce paleolitik, mezolitik, neolitik tarih öncesi çağlarda çizilen en eski kaya, mağara duvarı resimleri için de geçerlidir.

Çizilen ya da boyanan bir resim, aynı zamanda söylenilen sözün gücüne de sahiptir. Resmi çizen kişinin sonraki kuşaklara aktarmak istediği şey kendi kutsiyetinin belgelenmesidir. Sözlü kültürün belki de ilk versiyonu bu çizimlerdir. Bir taşın üstüne yakalanan bir bizon resmi çizen kişinin, bütün bizonların efendisi olduğunun bir kanıtı, işareti, ifadesi oluşudur. Avcı, av ile özdeşleşerek kendisine tanrısal modelde bir basamak elde eder. Bu aynı zamanda onun sosyal statüsünü de sınıfsal olarak olumlu yönde etkiler, tanrısal statüde yükselir.

Çok ilkel bir düşünce ya da basit öyle değil mi!

Acaba baldırı çıplak diğer atalarımız zamanında bugün kü aklımızla yaşıyor olsaydık, içimizden böyle birinin çıkıp bizi kandırmasına müsaade eder miydik?

Kayanın üzerine bir resim çizecek,

sonra da kendisini bizonların efendisi olarak ilan edecek,

Ben Allah'ın sevgili kuluyum, kutbuyum, gavsıyım, velisiyim, mehdisiyim, mesihiyim diyecek,

Biz de bunu yiyeceğiz öyle mi!

Aynen öyle abicim!

Dön şimdi geriye bak..

Bizi Din adına, İslam adına, Allah adına, Peygamber adına nelerle kandırdıklarına bir bak.

Pavlus, kendi gördüğü rüyasında İsa'nın onu millet havarisi seçtiğini söyleyerek Hristiyan Ruhani Lideri olmadı mı! (Bkz. Pavlus'un Şam Vizyonu)

Gel bize..

Muhyiddin İbn'i Arabi aynı şekilde Allah'ı rüyasında görmedi mi ki o da kendisini Ruh-ul Ekber ilan edebildi. Rüyasında Peygamber gören, sohbet eden, Allah ile zuhuratta hoş beş edenler çok mu eski!

İyi bak!

Sayıları saymakla bitmez bu bizon resmi çizicilerinin. Dün, kaya üzerine resim çizen ilk kurnaz din bezirganı ile yanmaz kefen satarak milleti kandıranların aynı kurnaz zekaya sahip olduğunu göreceksin..

Kim bilir, baldırı çıplak atalarımız ile aramızdaki ortak noktanın

aynı olması da bizim hala hiçbir mesafe almıyor oluşumuzun da bir göstergesidir;

Ama onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun!" denildiğinde bazıları: "Hayır, biz yalnız atalarımızdan gördüğümüz inanç ve eylemlere uyarız!" diye cevap verirler. Ya ataları akıllarını hiç kullanmamış ve hidayetden nasib almamış iseler?

Bakara-170

Bu noktadan hareketle, Dini düşünceyi anlamada fenomenoloji çok ama çok önemlidir. Arkaik insanın düşünce biçimini anlamadan onun dini, kültürel, ahlaki düşünce altyapısını da öğrenemeyiz.

İnsanın ilksel düşünce biçimini anlamak demek ilahi müdahalenin (Vahyin) hangi akıl ve mantık örgüsünü içerdiğini de anlamak demektir. Çünkü Vahiy, muhatabın algı dünyasına göre şekillenen bir olgudur. Muhatabın içinde olduğu ve doğduğu kültürel bağlam, sosyolojik zemin, coğrafi kader tüm bu olguyu derinden etkileyen unsurlardır.

Bu nedenle Vahiy, indiği toplumun kabına göre  ekil alan esnek ancak tüm kainatın deği mezlerini, Allah'ın muradını içinde koruyan bir olgudur.   ine doğduğu toplumun d nden biriktirip getirdiklerini yadsımadan, alaya almadan,

kirliyi, kötüyü

temiz, ahlaki, vicdani ve evrensel ilkelere göre değiştirip dönüştürmek isteyen muhteşem bir bir olgu. Bu nedenle Vahyin ilgili olduğu toplumun dili, kültürü, gelenekleri ve öncesi ile olan tarihsel bağları arasındaki ilişki, asla koparılamaz. Bu bağlar koparılmadan okunan Vahiy bizi Allah'ın gerçek muradına yaklaştıran en önemli yaklaşım ve rehberlik yolunu da açacaktır. Vahyi, ilgili olduğu ve doğduğu toplumdan ibaret sanarak yapılan okumaların çoğunlukla hatalı sonuçlar üretmesi işte bu nedenledir. Okumalarımızın ilk başlangıcını gidilebilecek kadar en eskiye kadar götürüp, ilksel başlangıçtan bu güne, insanın düşünme biçimini hesaba katarak yapılan okumalar, bizi olumlu sonuçlara daha çok yakla tıracak okumalar olacaktır...

35. İSA, KABE VE BİZ

Nasıralı İsa'nın hayatı hakkında anlatılan tüm hikayeler içerisinde sayısız tiyatro oyununda, filmde tabloda ve Pazar ayinlerinde anlatılan bir tanesi var ki, İsa'nın kim olduğu ve İsa'nın ne anlama geldiği konusunda bizlere her sözden ve her davranıştan daha çok bilgi verir.

İsa'nın hizmeti ile ilgili olarak kanonik müjdelerin dördünde de (Matta, Markos, Luka ve Yuhanna) yer alan az sayıda olaydan biridir, dolayısıyla tarihselliği konusunda biraz daha fazla ağırlığa sahiptir. Ancak, müjdecilerin dördü de bu anıtsal anı sıradan, neredeyse yüzeysel bir şekilde ele alır, sanki anlamını çok iyi anlayamamışlar gibi ya da, daha büyük olasılıkla, radikal etkileri şahit olan herkes tarafından anında fark edilecek olan bir olayı kasıtlı olarak önemsiz göstermek istemişlerdir.

İsa'nın kısa hayatında bu an öylesine açıklayıcıdır ki, tek başına bu olay onun misyonunu, teolojisini, politikasını, Yahudi otoriteler ile ilişkisini, genel olarak Yahudilikle ilişkisini ve Roma işgaline karşı tavrını açıklamak için kullanılabilir. Her şeyin ötesinde, tek başına bu olay, Celile'nin alçak tepelerinden basit bir köylünün neden kurulu sistem karşısında bir tehdit olarak görüldüğünü ve peşine düşüldüğünü, yakalandığını, işkence gördüğünü ve idam edildiğini açıklıyor.

Yaklaşık olarak MS 30 yılları..

İsrailoğulları paramparça olmuş bir biçimde, üstelik dini ve siyasi bir kaosun tam ortasında bütün ümitlerini, gelmesi beklenen bir Mesih'e (Dini Kurtarıcı) / Kral (Siyasi Kurtarıcı) bağlamışlardı. Yahudi İnancına göre bir kısım mezhebi Yahudiler Mesih'in Davud soyundan, bir kısmı da Harun soyundan geleceğine inanıyordu. Üstelik o bir Bakire'den doğacaktı.

Tezgaha bak !

Ruhban Çakallar, imkansız bir şeyi halka bir kurtuluş vaadi olarak yurtturmışlar, itikad haline getirmişler, hiç gelmeyecek/gelemeyecek birini bekletip, bu inancı satarak, bundan geçiniyorlardı. Kudüs Mabedi bu nedenle bir ticarethaneye dönmüştü. İsa gelmeden önce Mabedin dört bir yanında kendisini Mesih ya da Kral ilan eden meczuplar, sarhoşlar, psikolojik sorunu olanlar, Roma iktidarına isyana kalkışan ve kendisini Mesih/Kral ilan edenlerle doluydu.

Ve.. bir gün,

Kucağında bir çocukla bir kadın çıka geldi. Kur'an'ın öve öve bitiremediği bir kadın.

Adı Meryem;

İşte beklediğiniz Mesih/Kral !

Gözünüzün önünde Mabel'de yetiştim, namusuma kimse de laf edemez, şahittiniz üstelik.

Bu çocuğun babası yok !

Mesih se Mesih, Kral sa Kral. Hem Harun soyuna, hem Davud soyuna.

Bombanın pimini çekti, Mabel'in ortasına bıraktı ve sustu. Ondan sonra da hiç konuşmadı!.

İsa büyüdü serpildi, genç delikanlı oldu, bir eşeğin üzerinde Kudüs'e henüz gelmişti, onu destekleyen kalabalık "Hozana! Rabbin adıyla gelene övgüler olsun! Atamız Davut'un yaklaşan egemenliği kutlu olsun!" diye bağırıyordu. Kendinden geçen kalabalık Tanrı'yı öven ilahiler söylüyordu. Bazıları İsa'nın üstünden geçmesi için yola cübbelerini serdiler, tıpkı İsraililerin kral ilan edildiğinde Yehu için yaptıkları gibi (2 Krallar 9:12-13).

Bazıları palmiye ağaçlarını koparmıştı ve iki yüzyıl önce İsrail'i yabancıların egemenliğinden kurtaran kahraman Makabiler anısına, havada sallıyorlardı (1 Makabiler 13:49-53). Bu gösterinin tamamı İsa ve takipçileri tarafından Zekeriya'nın kehanetini yerine getirmek üzere düzenleniyordu: "Ey Siyan kızı, sevinçle

36. AÇLIK, TOKLUK VE SAHTE KURTULUŞ REÇETELERİ

Eskiçağ dinlerinde oruç, özellikle rahip ve rahibeleri tanrılarla yakınlaştırmaya hazırlamanın bir yolu. Antik dönemin gizemli dinlerindeki inanışa göre tanrılar, kutsal öğretilerini ancak belli bir süre eksiksiz oruç tutan kişilere düşer ve görüntüler yoluyla açıklarlardı. Birçok kültürde oruç, öfkelenen bir tanrıyı yatıştırma ya da ölmüş bir tanrıyı (örneğin bereket tanrısını) diriltme amacına yönelikti. Dünyanın bütün dinlerinde, belirli kutsal zamanlar sırasında ya da öncesinde ya da özel sebeplerle oruç tutulur.

Oruç, kendini her bir şey den uzak tutmanın en genel adıdır. Örneğin;

- Yiyecek ve içeceklerden uzak durma ya da genişletilmiş sağlık perhizleri (Et yememek bu kökene dayanan bir perhizdir)
- kadın ve erkeklerin birbirlerine yaklaşmaması (Rahipler, Rahibeler, keşişler ve din adamlarının evlenmemesi)
- Yıkanmama (Hindistan da Sadhular asla yıkanmazlar.)

Sibirya'daki Tunguzlar'ın (Evenkler) şamanları ilk düşlerinden sonra, başka düşler görmek ve ruhlarla ilişki kurmak amacıyla oruç tutarlardı. Şaman adayları, oruç tutmak suretiyle şamanlığa geçerler. Örneğin Joseph Campbell'in yazdığı "İlkel Mitoloji" isimli kitabın "Şaman" uygulamaları bölümünde ruhlarla irtibat kurmak için oruç tutulduğunu anlatır "...Kutsal insan tek başına tipiye gider ve oruç tutup dua eder. Veya tek başına ıssız tepelere gider. İnsanların arasına döndüğünde onlara Büyük Giz'in söylemesini emrettiklerini söyleyip öğretir. Öğütler verir, hastayı sağaltır (Tedavi) ve insanları kötülüklerden koruyan büyüler yapar. Onun gücü büyüktür ve çok saygı görür."

Hindistan'da, Hindu ermişleri, çeşitli vesilelerle sık sık tek başlarına oruç tutarlar. Hinduizm'de oruç nefsi terbiye için yılın belirli aylarında ve günlerinde oruç tutulur. İbadet amacıyla duaların okunduğu günlerde oruç tutulması gerekir.

Hinduizm'de oruç genellikle belirli bazı besinleri yememe, yani bir çeşit perhiz seklindedir.

Brahmanizm'de her ayın 12 ve 13'üncü günlerinde oruç tutmak gelenektir. Brahmanizm'de yaşlılar hastalar ve çocuklar dahi oruçtan muaf değildir. Bazıları insani isteklerini yenmek için 15 gün boyunca oruç tutar. Bu süre içinde bir yudum sudan başka bir şey yiyip içmeleri orucu bozar.

Budizm'in kurucusu Buda'ya göre ne dünyaya bağlanmak ne de dünyadan vazgeçmez gerekir. Bu amaca ulaşmak için koyduğu kuralların birincisi ise, her iki ayda bir oruç tutmak ve bu süre içinde de toplum içinde tüm günahlarını itiraf etmektir. Buda'ya göre sonsuz kurtuluşa, yani Nirvana'ya engel olan tek şey arzulardır. Kurtuluş ancak arzuları terk etmekle sağlanır. Ve arzulardan kurtulmanın birinci yolu da oruç tutmaktır. Budacı keşişler, belirli günlerde oruç tutup günahlarını fısıltılarla itiraf ederler. Budizm oruca en fazla önem veren dinlerdendir.

Caynacılık'ta kişilerin belirli kurallara göre oruç tutması ve belirli meditasyon yöntemlerini uygulaması, dünyadan koparak aşkın bir duruma geçmesini sağlar. Jainizm'de orucun kuralları daha serttir. Jainistler kesintisiz olarak 40 gün oruç tutarlar. Bu dinin kurucusu Mahavira'nın kendisine işkence yaparak dinde yüksek dereceye ulaşmaya çalıştığı, et ve yumurta yemediği ve hatta ölünceye kadar da oruç tuttuğu söylenmektedir.

Maniheizm'de oruç, ışığı gönderen güneş ve aya dua etmek amacıyla tutulur. Babil ve Asurluların da orucu büyük önem verdiği bilinir. Eski Mısır'da ise oruç genellikle dini bayramlarda tutulur.

ABD'nin Ovalar Bölgesi'nde ve Kuzey- Batı kesiminde yaşayan yerli kabilelerde düş beklerken ya da öncesinde oruç tutulurdu. ABD'nin Güney- Batı kesiminde yaşayan Pueblo yerlilerinin rahipleri, mevsim

değişiklikleriyle ilgili büyük törenlerden evvel inzivaya çekilerek oruç tutarlardı. Yine Amerikan yerlilerinde, çocukluktan yetişkinliğe geçiş döneminde tutulan bir oruç vardı.

Çin’de, göksel Yang’ın yeni çevrimine başlayacağı kış gündönümünden önce, belirli bir süre oruç tutulur. Taoizm de oruç geniş bir anlamda ele alınmıştır. Burada oruç, sağlığı koruma ve böylece yaşlanmayı geciktirme özelliğine dönüşmüştür. Çinliler ayrıca, büyük bayram günleri ile kötülüklerin arttığı dönemlerde de kendilerini korumak için oruç tutarlar.

Yahudiler, Allah'ın kendilerine felaketler verdiğine inandıkları dönemlerde sürekli oruç tutardı. Babil döneminde matem ve üzüntü sembolü olarak oruç tutulurdu. Yahudilikte Yom Kippur'da oruç tutmak şarttır. İmsak önceki akşam güneş batarken başlar. O gece ve ertesi gün ilk iki yıldız görününceye kadar da yemek içmek yasaktır. Bu süre yaklaşık 25 saattir. Yom Kippur orucunun Hz. Musa'nın Allah'tan buyruklarını almak üzere Tur Dağı'na gittiğinde Yahudilerin altın bir buzağıya tapınmalarından ötürü tutulduğu anlaşılmaktadır. Yahudiler Babil dönüşünden sonra Kudüs'ün tahrip edilmesi ve diğer felaketler nedeniyle dört ayrı oruç daha ortaya çıkarmışlardır. Bazı Talmud yorumcuları bu 4 orucun, başka devletlerin himayesi altındaki Yahudiler tarafından tutulması gerektiğini aksi takdirde gerekli olmadığını belirtir. Yahudilik, beslenmeyle ilgili birçok kural ve gelenek geliştirmiş, yılda birkaç kez, özellikle Yom Kippur’da oruç tutulmasını öngörmüştür.

Hristiyanlıkta özellikle Katolikler ve Ortodokslar, 40 günlük Büyük Perhiz ile Noel’den önceki dönemlerde oruç tutarlar. Katolikler, Cuma günleri et ve yağlı yemek yemezler. Protestan kiliseleri oruç tutmayı üyelerin vicdanlarına bırakmıştır. Süryanilerin ibadetleri içinde namaz kılmak olduğu gibi, oruç tutmak da vardır. Süryanilerin oruç ve perhizleri şunlardır: Büyük Oruç (48 gün), Ninova Orucu (3 gün), Haziran Başı Perhizi (3 gün), Ağustos Perhizi (15 gün), Meryemana Orucu, Aralık Perhizi...

Avrupa yerel dinleri: Keltlerin oruç tuttuğu, eski Roma ve Yunanlıların da orucu felaketlerden kurtulmak için bir yol olarak kabul ettiği bilinir.

Aslında Oruç'un açıklıkla değil toklukla bir ilişkisi var, zira, insanlara sahte kurtuluş reçetesi sunan ruhbanlar, bizden aç kalarak elimizde avucumuzda ne varsa çalarak tok kalıyorlardı.

Tüm diğer dinlerin geçmişlerinde özel bir zümre (ruhbanlar) özel perhizler ve riyazet ritüelleri uygulayarak, aç kalarak, belirli yiyecekleri yemeyerek, evlenmeyerek yahut yıkanmayarak toplumdan ayırışıldılar. Buradaki hedeflenen amaç şudur;

"ben Tanrıya sizden daha yakınlım"

"benim sözüm Tanrı katında daha muteberdir"

"Tanrıya giden yol bizim kapımızdan geçer, çık bakalım biraz arpa"

İslam, bu kurnazlığa bir son vermek için

hepimizin eşit sürede

eşit şartlarda

İnsan fitratına aykırı olmayan serbestlikte “savm” yapmasını istiyor aç kalmasını değil! Zira Oruç tüm eski dinlerde böylesi perhiz ve riyazetlerden oluşan dinsel bir terbiye metodudur. Kısacası Oruç eski İrani inançların İslama sızıntısıdır. Zaten Kur'an da “oruç” kelimesi bir kez olsun geçmez. Kur'an da hedeflenen ise “savm”dır. Açların toklara kafa tutması, açların ne için aç kalması gerektiğini bilmesi. İnsanın ihtiyaçlarının, zaruretleri doğrultusunda temin etmesi gerekliliği, İnsanın insan kalması ve insanın insan olduğunun hatırlatılmasıdır savm. İlla ki nefsimizi de terbiye edelim ona bişi dediğimiz yok ancak;

Kur'an da savm nedir? bari bu sene gelin onu araştıralım, konuşalım ki aç kalacak isek ne için aç kalacağımızı öğreneelim. Zira biz aç kalışımızın faturasını daima Allah'a kesiyoruz oysa O, tokları sarsmak, açları hatırlatmak ve hepimizi EŞİTLEMEK için aynı şeyi, aynı biçimde, aynı sürede yapmamızı istiyor. Allah'ın muradı MUHTEŞEMDİR, HAYRANLIK UYANDIRICI ve ACİZ BIRAKICIDIR.

Şimdi gelin insanların uydurduğu arınma reçeteleri yerine Allah'ın önerdiği gerçek kurtuluş reçetesini okuyalım;

Bakara 183 Ey iman edenler! Oruç sizden evvelkilerin üzerine farz olduğu gibi sizin üzerinize de farz olmuştur. Umulur ki Allah'ın öğütlediği bu oruç Sizi, temelsiz ve uydurulmuş arınma yollarına sapmaktan korur.

Bakara 184 Orucu, sayısı belirlenmiş günlerde tutun. Hastalık ve zaruri nedenlerden dolayı tutulamayan gün kadar, başka günlerde telafi etmek için oruç tutsun. Bu kişiler ve zaruri nedenlerden dolayı oruç tutamayacak durumda olanlar, gönül rızası ile yoksul ve ihtiyaç sahibi bir kişinin sıkıntısını gidermeye yarayacak bir bedel ya da karşılık verebilir ise çok hayırlı bir iş yapmış olurlar. Oruç tutarak da bunu yapabilenler için bu daha da hayırlıdır

Bakara 185 Temelsiz ve asılsız tüm iddiaların üzerine gerçeği hakim kılarak tek gerçek kurtuluşa götüren Kur'an, apaçık bir delil olarak size ilk defa Ramazan ayında indirilmeye başlandı. Sizden kim bu aya ulaşır ise bu ayı oruçlu geçirin. Hastalık ve zaruri nedenlerden dolayı tutamayanlar, tutamadığı gün kadar başka günlerde telafi etmek için tutsun. Eksik günleri böylece tamamlasın. Allah işte böyle kolaylaştırır ve size de zorluk çıkarmak istemez. Kurtuluşun kendilerinde olduğunu ileri sürenlerin uydurduğu yollara sapmayasınız diye, yalnızca böyle bir nefis teskiyesinde bulunun. Yalnızca böyle bir nefis terbiyesi tüm insanları birbiri karşısında eşit yapar. Ancak böyle bir eşitlik ile Allah'ı tekbir ederek şükretmiş olursunuz.

Bakara 186: Sana kullarım beni sorduğu zaman; onlara, içlerinden geçeni bilecek kadar yakın olduğumu söyle. Yakarışlarını duyacak, dualarını kabul edecek kadar yakın. O halde onlar da yalnızca benim kurtuluş yoluma yakın dursunlar ve gayret gösterecekler ki dualarına icabet edelim. Gerçek kurtuluş ancak budur.

Bakara 187: Oruçlu günlerin gecelerinde eşler arasında yakınlaşma yasak değildir. Çünkü eşler, bir başkasına yönelmeye engel, karşılıklı rıza ile de ihtiyaçların helal yoldan giderilmesi içindir. Allah, sizi sıkıntıya sokmak istemez ve böyle bir yasağın elbette size zor geleceğini bildiği için oruçlu iken eşlerinize yaklaşmanızı affedip, tevbelerinizi de kabul etti. Oruçlu günlerin gecelerinde eşler arasında yakınlaşma yasak değildir. Sağlık kurallarına uygun olarak birbirinize yakınlaşabilir, gece ile gündüzün birbirinden ayrıldığına tam kanaat ettiğiniz zamana kadar yiyip içebilirsiniz de. Akşam olduğuna kanaat getirdiğiniz zamana kadar oruca devam edin. Mescitlerde, gerçek ve batıl arasındaki farkı görebilmek için inzivaya çekildiğinizde ise; oruçlu ya da oruçsuz, gece ya da gündüz, eşlerinize yakınlaşmayın. Ayetleri böyle açıklıyoruz ki bu sınırlar, sorumluluk bilincinizi sürekli Allah'a yakın tutsun

Bakara 188: Allah'ın koyduğu bu sınırlara rağmen kolay yoldan cenneti kazanmak için batıl yollara sapmayın. Oruç ve benzeri arınma yöntemlerini geçim kapısına çeviren, delilsiz ve mesnetsiz kurtuluş reçeteleri sunarak sömürü düzenleri kurarak geçim kapısı yapanlara emeğinizi ve alın terinizi kaptırmayın. Siz de hiç kimsenin emeğine ve alın terine bu ve benzeri yollarla göz dikmeyin ve hiç kimse için aracılık etmeyin.

Bakara 189: Sana vakitleri belli olsun diye seçtiğimiz ayın evrelerini sorarlarsa de ki; "O, yalnızca bir takvimdir. O oruç için kullanıldığı gibi Hacc içinde kullanılır." Allah'ın rehberliği ortadayken, kendinize göre arınma yöntemleri ve zamanları icat etmeniz, kapısı açık olan eve pencereden girmekten farksızdır. Artık dolambaçlı ve çarpık yollardan dönün ve yalnızca Allah'ın rehberliğine uyun. Ancak böyle bir duyarlılık sizi bu güç durumdan kurtarıp Allah'ın sonsuz rahmetine eriştirebilir.

37. ALLAH İYİ İSE PEKİ KÖTÜLÜK NİYE VAR?

Eğer Tanrı kötülüğü engellemek istiyor ancak buna gücü yetmiyorsa Tanrı mutlak güçlü değildir.

Öte yandan eğer gücü yetiyor ama engellemek istemiyorsa o zaman Tanrı mutlak iyi değildir.

Peki hem kötülüğü engellemeye gücü yetiyor hem de engellemek istiyorsa nasıl bu kadar çok kötülük olabilir?

Veya ne gücü yetiyor ne de kötülüğü engellemek istemiyorsa neden ona Tanrı diyoruz?

Başka bir deyişle Tanrı'nın ve kötülüğün aynı anda var olması mantıken imkansız değil mi?

Aslında "teodise sorunu" ya da paradoksu olarak da bilinen Epikurus Abi'nin (Adı: Epikuros Doğum: MÖ Şubat 341 Ölüm: MÖ 270 Mesleği: Antik Yunanlı Helenistik felsefenin en önemli düşünürlerinden birisidir) ortaya attığı bu mantıksal önermede Sizce de bir sorun yok mu?

Antik Yunan'dan biraz geriye, çok daha eskiye gidelim biraz..

Mesela Parsi inancın köklerine, monoteist inancın yeniden yükselişe geçtiği dönemlerde Zerdüş'tün getirdiği Avesta'sına bir göz atalım;

Bunu Sana soruyorum, ey Ahura, bana doğruyu söyle, alttaki yeryüzünü, yukarıdaki gök kubbenin düşmesini kim engelliyor? Kim suları ve bitkileri tutuyor? Rüzgarlara ve bulutlara bu hızlılığı kim veriyor? Ey Mazda, İyi Düşüncenin yaratıcısı kimdir?

Bunu Sana soruyorum, ey Ahura, bana doğruyu söyle, hangi sanatkar bu ışığı ve karanlığı yarattı? Hangi sanatkar uyumayı ve uyanmayı yarattı? Kim anlayışlı adamı görevini yapmaya çağıran sabahı, öğleyi ve geceyi yarattı? (Yasna 44/5-6)

Daha çok Antik Yunanda felsefi düşüncenin ilk var olduğu, oradan tüm yeryüzüne dağıldığı ve yaygınlaştığı yanlış bilgi ya da kanaati hakim. Bu böyle bilinir hatta, felsefenin tüm kurucu dinamikleri de genelde Antik Yunan'a dayandırılır. Fakat felsefenin iki kök damarı da daha daha eskiden, bir bacağı ta İndian/Hindistan (Uphanishadlar) diğer bacağı da Arian/İran (Avesta) dan gelir. Bunlara biraz Çin Taoizm'i biraz Antik Mısır gizemciliği de eklenebilir. Üzerine az biraz da Mezopotamya sentezlemesi kattın mı ohh. Oldu mu sana sonradan Yunan Felsefesi, neyse konumuz felsefenin köken süreci değil, geçtik..

Her iki düşünce ekolünün de yeşerdiği coğrafyalar, kendine has tezler ile aslında, tüm insanlığın peşine düştüğü soru ya da sorun olarak görülen "kötülüğün kaynağının ne olduğu?" cevabını aramışlardır. Kimisi bunu tanrısal güçlere kimisi insanın tinsel gizlerine dayandırmıştır. Hatta bu konuda felsefi düşünce o kadar konunun özünden uzaklaşmıştır ki Zerdüştlükte Ahura Mazda'nın karşısına kötülük, bizzat yarı tanrısal bir güç (Ehriman) olarak çıkmıştır.

Aslında "teodise sorunu" ya da problemi tamamen felsefi bir tezdır ve felsefede bir tez daima başka bir tez ile varlığını sürdürür ki felsefenin temel dinamiği önermeler, paradokslardır. Bu soru ya da sorunun da temelini paradokslar oluşturmaktadır. Tanrı iyilik ve kötülüğü yaratmamıştır çünkü her iki sonuçta, insanın ortaya koyduğu bir iradenin seçimidir. Tanrı hem özgür bir irade yaratmışsa hem de ortaya çıkan sonuçlardan sorumlu tutulamaz !

Aslında sorunun kökenine kaynaklık edende, sorunun cevabının içinde olduğu yerde aynıdır; Avesta 46. Yasna'ya bir göze atalım;

18. (Ahura Mazda'ya): O kimse ki bana hayat vermiş, ona gerçekten -İyi Düşüncem'le kuvvetim dahilinde bulunduğu kadarıyla- iyi şeyler sözü verdim. Fakat bizi kötüye çevirmeye çalışana, kötülükleri vaad ettim! Böylece Gerçek ile doyurulur Senin arzun, ey Mazda. Bu vaad ettiklerim benim irademin ve aklımın kararıdır.

Görüldüğü gibi ortaya çıkan sonuçların faili insandır.

Peki o zaman Allah bu bağlamda hem bu ontolojinin içinde değilse niçin İYİ dir ?

Niçin İnsanların iyiliğini istiyor ?

Bu konuya yaklaşım sorunu, başta iyilik ve kötülük fenomenlerinin ancak ve ancak insanoğlunun ontolojik düzleminde bir anlam kazandığının unutulmasından dolayı kaynaklanır. Yani burada söz konusu olan kötülüğün sebebi sayılan Tanrı/Allah KONU DIŞIDIR, KAPSAM DIŞIDIR. Çünkü her iki durumda da ister iyilik ister kötülük söz konusu olsun fail insandır. Sonuçlara sebep olanlar da insanlardır. Bu kadar çok kötülüğün olmasının sorumlusu da davranışsal düzlemde insandır. Kainatın hiçbir yerinde, insan iradesi dışında, ortaya çıkmış sebep sonuç ilişkisi nedeniyle kozmik uyum bozulmaz. Bu nedenle Allah İYİ'likten ve İYİ'den yanadır. Bu karşılıklı ve koşullu bir erdemdir. Yaradılışın başında, fitratın içindeki iyiye sadık kalan ve bu uğurda mücadele edenin onun nazarında bir karşılığı olacaktır, olmayanın da. Bu nedenle tüm kainat son derece uyumlu, son derece zıtlıklarıyla kaim ve mantıklıdır. İnsan bu mantık örgüsü içinde kendi iradesi ile dilerse iyiyi seçer dilerse kötüyü. O'nun tarafı, fitrattır. Yani fitratına sadakat gösterenler, çaba harcayanlar. Yoksa Allah durduk yere kimseyi sevmez ya da ona kızmaz. Kur'an'da bir çok ayet bu nedenle "... olanları sever" şeklinde biter ki üç noktadan da önce, yani Allah'ın kimi sevip sevmeyeceği, şartlara, bir iş-oluş-hakediş sürecine bağlanmıştır. O, hikmetsiz, delilsiz, durduk yere ve gerekçesiz hiçbir iş yapmaz. O, hiç kimseyi ne sırf kaşından gözünden sever ne de nefret eder!

Diğer taraftan bu sorunun doğru cevabı, O'nun, "Yaratıcı" sıfatının içinde aranmalıdır. Aslına bakılırsa iyiliğin ve kötülüğün de onun nazarında, ontolojik bir anlamı yoktur. Bizler onun İYİ ya da KÖTÜ olup olmadığını algılayabilecek kapasitede değiliz çünkü ortaya çıkan iyilik ve kötülük fenomeni için İNSAN İRADESİ ve bu iradenin ortaya konacağı bir özgürlük alanı şarttır. İnsanın, içinde olduğu dar perspektiften kurtulup tanrısal sonsuz düzlemde bu soruya doğru bir cevap bulması imkansızdır. Bulabilseydik hepimiz Tanrı olurduk!

O'nun iyi insandan yana tavır alması, bizim nazarımızda onu İYİ yapar ancak bu sadece bir nazariyedir. O'nun iyiden yana taraf olması, iyiliğin insan fitratına, ahlakına, vicdanına uygun, daha makul, daha akıllıca, daha mantıklı bir yararı olmasındandır. Çünkü insanın tüm yaradılış algoritması onun elindedir. Neyin ona iyi geleceğini neyin gelmeyeceğini en iyi O bilir. İnsanoğlunun var olduğu günden beri, yaşadığı onca sıkıntı ve zorluklar, onca kan ve gözyaşı ancak ve ancak aklını, vicdanını, mantığını bencil, egoist, kibirli, yağmacı, kıskanç yönde kullanması nedeniyle. Bu durum ise sadece zorba bir fitratın hoşuna gider. Bu da insanoğlunun hüsrânının, korkunç buhrânının sonucunda kaybetmişliğinin vardığı son noktadır.

Kur'an'a kulak verelim;

Maide Suresi, 22. ayet: Dediler ki: "Ey Musa, orda zorba bir kavim vardır, onlar çıkmadıkları sürece biz oraya kesinlikle girmeyiz. Şayet oradan çıkarlarsa, biz de muhakkak gireriz."

Yunus Suresi, 83. ayet: Sonunda Musa'ya kendi kavminin bir zürriyetinden (gençlerinden) başka -Firavun ve önde gelen çevresinin kendilerini belalara çarptırmaları korkusuyla- iman eden olmadı. Çünkü Firavun, gerçekten yeryüzünde büyülenen bir zorba ve gerçekten ölçüyü taşıranlardandı.

Hud Suresi, 59. ayet: İşte Ad (halkı): Rablerinin ayetlerini tanımayıp reddettiler. O'nun elçilerine isyan ettiler ve her inatçı zorbanın emri ardınca yürüdüler.

İbrahim Suresi, 15. ayet: (Peygamberler) Fetih istediler, (sonunda) her zorba inatçı bozguna uğrayıp -yok oldu- gitti.

Nahl Suresi, 90. ayet: Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlarla vermeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), kötülüklerden ve zorbalıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp- düşünürsünüz.

Kehf Suresi, 79. ayet: "Gemi, denizde çalışan yoksullarındı, onu kusurlu yapmak istedim, (çünkü) ilerilerinde, her gemiyi zorbalıkla ele geçiren bir kral vardı."

Meryem Suresi, 14. ayet: Ana ve babasına itaatkardı ve isyan eden bir zorba değildi.

Meryem Suresi, 32. ayet: "Anneme itati de. Ve beni mutsuz bir zorba kılmadı."

Şuara Suresi, 130. ayet: "Tutup yakaladığınız zaman da zorbalar gibi mi yakalıyorsunuz?"

Kasas Suresi, 19. ayet: Sonunda ikisinin de düşmanı olan (adam)ı yakalamak isterken (adam ona) dedi ki: "Ey Musa dün birini öldürdüğün gibi, bugün de beni mi öldürmek istiyorsun? Sen yeryüzünde yalnızca bir zorba olmak istiyorsun, ıslah edicilerden olmak istemiyorsun."

Mü'min Suresi, 35. ayet: "Ki onlar, Allah'ın ayetleri konusunda kendilerine gelmiş bir delil bulunmaksızın mücadele edip dururlar. (Bu,) Allah Katında da, iman edenler katında da büyük bir öfke (sebebi)dir. İşte Allah, her mütekebbir zorbanın kalbini böyle mühürler."

Kaf Suresi, 36. ayet: Biz bunlardan önce nice nesiller yıkıma uğrattık ki onlar, zorbaca yakalamak (yakıp-yıkarak, baskı ve şiddetle yönetmek, sindirmek) bakımından kendilerinden daha üstündüler; şehirlerde (yerin üstünü altına getirip, sayısız kazı, inşaat ve araştırmalarla her yanı) delik-deşik etmişlerdi. (Ama) kaçacak bir yer var mı?

Kaf Suresi, 45. ayet: Biz onların neler söylediklerini daha iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; şu halde, Benim kesin tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.

Kalem Suresi, 13. ayet: Zorba-saygısız, sonra da kulağı kesik;

Görüldüğü gibi O, bizim temiz fıtratımız dışına çıkmamızı ve bu nedenle asla üzülmemizi istemez. O bizim özgür irademizi iyiden yana kullanmamızı yine bizim iyiliğimiz için ister. Çünkü olan daima insana olur. Yani İnsan ancak ve ancak kendine eder.

Demem o ki bu ve benzeri felsefi temelli soru ve sorunlar yoluyla, gerekse paradokslar yoluyla Tanrı inkar edilemez, Allah yok sayılamaz. Üstelik yeryüzünde bizim birbirimize yaptığımız yamuklar yüzünden o asla fail gösterilemez.

Müslümanların da,

bunca işi güç varken;

açlar, çıplaklar, arkasız yarinsız garibanlar dururken..

bu tür geyik muhabbetlerde ömür tüketmeleri, en hafif tabirle "zaman israfı"ndan başka bir şey değildir.

Haydi işimize bakalım;

Açları doyurmaya,

çıplakları giydirmeye,

mazluma arka çıkıp,

zalimin burnunu yere sürtmeye.

Haydi Bismillah !..

38. ADAM OL CANIMI YE

Müslümanlar olarak Kur'an'ın belki de en ideal yorumuna ulaşmak için, çağdaş felsefedeki semantik, hermönetik, tarihsellik, yapısalcılık, pozitif mantıkçılık, göstergebilim (ezoterizm ya da simgecilik) matematiksel kombinasyonlar, edebi derinlik ve alt anlamlılık gibi birçok akımdan yararlanma yoluna gideriz.

Bunu, masum okurların işini kolaylaştırıcı, metni(vahiy) okumaya ya da araştırma fırsatı olmayanlara bir yardım refleksi ve oldukça doğal bir uğraş olarak kabul edecek olsak bile, bu gibi disiplinlerin daima gözden kaçırdığı önemli birkaç şey var.

Kur'an metni aslında nerede duruyor?

Yani üzerinde çalıştığımız metnin bizi bağlayıcı argümanları nelerdir?

Ya da bir metin, hitaba dönüştüğünde herkesin farklı bir şeyler anlayabileceği esneklikte midir?

Eğer bu bağlayıcılık göz ardı edilirse metnin (vahiy) her dilden ve her telden konuşmasına rağmen maksadın (Allah'ın hitabının muradı, maksadı, gündemi) iskanması kaçınılmazdır.

Bu sonucun ortaya çıkmasının doğrulayıcı kanıtı ise İslam Tarihimizin ta kendisidir. Bunca ekol, fikir, düşünce, mezhep ya da farklı anlam arayışlarının masum kalmaması, vahdeti parçalaması ve İslam ümmetinin dağılımlılığının birçok etkenle birlikte baş sorumlusu olduğu çok açıktır.

Oysa bir metni okurken, yorumlarken, üzerinden bir fikir beyan ederken ya da metnin fayda esaslı muradını ararken şu unsurlar asla gözden kaçırılmamalıdır.

İlki Tarih. Metin (Vahiy) bir zaman diliminde ve bir süreç sonucunda muhatabına bir şey anlatmak istemiştir. O artık bir zaman diliminin konusu olmuştur. Tarihin ise bizi bağladığı en temel unsurlar hemen beraberinde gelir ki;

İkincisi Coğrafyadır. Metin (Vahiy) içine doğduğu coğrafyanın reel politik, sosyolojik ya da ekonomik birçok unsurlarını içinde barındırmış, metnin şekillenmesinde bu gibi unsurlar dikkate alınmış, çevresel tüm faktörler örneklerin içine yedirilmiştir. Bu coğrafyanın dini referanslarını nereden aldığı (İbrahim) Kabenin dini bir merkez statüsü olması nedeniyle Arap Kabilelerine sağladığı avantaj. Ticaret yollarının geçiş güzergahı üzerinde oluşu gibi.

Üçüncüsü, Süreç. Kur'an içine doğduğu sokağın bir gecede değişimi için kendini sloganik, anarşist ya da narsist bir fedai eylem ve tutum izlemeden, realiteyi gerçekliğe kurban edip ideal bir manifesto yayınlamamıştır. İdeallerinden asla vazgeçmemiş, dillendirmiş ancak ötelemiş, realiteyi yumuşatarak devrim yapmak yerine uzun soluklu bir mücadeleyi kalıcı bir ıslah hareketine dönüştürmüştür.

Dördüncü ve çok önemli bir diğer unsur ise Kültür. Kur'an bir toplumun tüm kültürel bilgi ve deneyim olguları üzerine inmiştir. O güne kadar insanlık tarihinin geçirmiş olduğu tüm kültürel değişimlerin sonunda varılmış bir nokta üzerinden konuşmuştur. Kur'an, mevcut toplumun Tanrı telakkisi, Melek-Cin-İnsan ontolojisi, yaradılış, varlık ve yokluk, Cennet ve Cehennem, Ahiret Hayatı, Kıyamet ya da daha bir çok örnek devraldığı kültürün rengine boyanmıştır. Buradaki maksat muhatap ile hitabın aynı renge boyanmasıdır.

Çoğu zaman görmezden geldiğimiz diğer bir unsur olarak Gelenek. Arap akli ve ahlakını oluşturan temel dinamiklerin değişimini isteyen Kur'an, mevcut durumun tespiti, hasarın giderilmesi için zemin hazırlanması, hasarın onarılması, hasarın tamamen ortadan kaldırılması şeklinde bir süreç izlemiştir. Özellikle kölelik, çok eşlilik, kadın hakları, boşanma süreçleri, miras hukuku, içki, kumar, faiz gibi. Yine mevcut toplumun gelenekleri içinde güzel ve temiz olanlarına dokunmamıştır. Haram Aylar'da savaşılmaması geleneği, Arap aklının ortaya çıkardığı ticari kaygılara dayanan bir saldırmazlık anlaşması olmasına rağmen burada Allah'ın akan kanı durdurmak için insan tecrübe ya da deneyimlemelerinin kabulü noktasında olumlu bir tavır aldığı rahatlıkla söylenebilir. "Bu insan ürünüdür!" dememiş, geleneği sürdürmüştür.

Belki de son olarak değinilmesi gerek bu unsurları tamamlayıcı nitelikte Dil ve Bağlam. Kur'an metninin ilgili olduğu yedinci yüzyılda Nebatça olduğu aşikardır. İslam'ın yayılma sürecinde İran'ın fethedilmesi ile birlikte başlayan Tedvin çalışmalarında İran düşünce ve ekolleri gerek Arapça'nın (Nebatça) gramerini yazarak, gerek Tefsir çalışmaları gerekse Hadis ve diğer çalışmalar yoluyla sızmışlardır. Dönem içine Antik Yunan felsefesi ve doğu mistisizminin de karışması ile günümüze gelen metin yorumları (Kur'an'ı Kerim değil, tefsir, çeviri ya da diğer çalışmalar) gereksiz tartışmalarla uğraşmak isteyenlerin ekmeğine yağ sürecek oranda karmaşık, alt anlamlarla zenginleştirilmiş ve basitlikten uzak tutulmuştur. Bugün de yapılan birçok çalışmada geriye gidilerek alıntılanan referanslarda bu yöntemle üretilmiş çalışmalardır. Bu noktanın bir adım ötesinde ise Kur'an ayetlerinin bir maksatlılık üzerine inmesine rağmen ya da kendi içinde bir ayet örgüsünde veya sure bütünlüğünde anlaşılması gerekenlerden kopuk ayetleri rastgele ve indeksleyerek bağlamından koparıp yeni bir anlam, yeni bir hitap oluşturma çabalarıdır. Metin aslında buna yukarıda saydığımız unsurlar neticesinde izin vermez çünkü ancak bir metin tüm toplum ortalamasının anladığı ve kabul gördüğü bir zemini sahiplenir, yoksa dışlar. Metin o zaman anlaşılabilir.

Özetle söylemek gerekirse, bir metninin gerçek muradının ne olduğunu anlamak için o metnin hitap ve muhatap ilişkisinde "hitabın ne olduğu" ve "neyi kapsadığı", "muhatabın kim ya da kimler olduğu" atıfların özel ya da genel mi olduğu" ve bu hitaptan ortalamanın "ne anladığı" asıldır. Eğer Allah, ilk dönem Müslümanlara yalnızca onların anladığı bir dilden hitap etmiş ise ve Biz bugün o dili anlamıyor isek ve metin üzerinde tartışıyor isek o takdirde Allah, bugün bizimle de yeniden konuşmak zorundadır!

Yok eğer Allah, o gün onlara konuşmuş olmakla birlikte, Bize de, kara kutusunu çözmek suretiyle şifreli mesajlar göndermişse, o zaman yukarıda saydığımız kriterler neticesinde Allah mesajını gelecek kuşaklara aktarırken ya çok büyük bir risk almıştır ya da işi oluruna bırakmıştır !

Metnin bağlayıcılığı ilkesini sahipleniyor isek yukarıdaki her iki sonucunda makul ve kabul edilebilir bir sonuç olmadığında mutabakat sağlamışızdır.

Çünkü tarih değişmiş, İslam kabına sığamamış ve yayılarak coğrafyası genişlemiştir. Üstelik ilk dönem ile günümüz Arapçası bakımından dil değişmiş, kültür değişmiş, gelenek yerinde durmamıştır. Tüm bu kapsam çerçevesinde denilebilir ki; "Allah'ın muradının ne olduğu" ve "vahyin maksadının kapsamı"nı yukarıda saydığımız kriterler çerçevesindeki ana unsurlar belirler. Bu unsurların bir arada değerlendirilip göz önüne alınarak yapılan çalışmaların geleceğe dair daha doğru, daha tutarlı ve tüm metnin Arap aklının ortalamasına hitap eden maksadını yakalaması mümkündür. Ancak bu perspektiften bakıldığında Kur'an metninin indiği zaman dilimindeki maksadı ile geleceğe bizlerin devralarak aktaracağı evrensel ilkeler, birbiriyle örtüşecek ve uyumlu hale gelecektir. Peygambere sunduğu moral ve motivasyon unsurlarının bizler için de birer moral ve motivasyon unsuru olması böylelikle daha da kolaylaşacaktır. Aksi durumda ilk dönem muhatapları ile aramızdaki bağ tamamen kopacak, onların kendi yaşadığı deneyimler kendi bağlayıcı unsurları içine hapsolacaktır. Bugün onu taklit tuhaf, acayip kaçacak ve sırtacaktır. Güncellenmeyen tüm ahlaki ilkeler, hüküm ve normlar bu kez bize hitap etmeyecektir.

Belki de metnin en temel işlevi, hitabın maksadını (Allah'ın muradı) topluma ulaştıran rol model kişinin (Peygamber) en temel ihtiyacını da ilgili olduğu dönemin yukarıda sıralanan bağlayıcılığında (Vahiy) kendi içinde barındırmasıdır.

Kendi anladığı dilden; Rehberlik, Yoldaşlık, Arkadaşlık.

Çaba ve Gayret motivasyonu ile temel ahlak ilkelerinin insanlığa tekrar tekrar hatırlatılması.

Kur'an'ın bunca üzerinde tartıştığımız detaylarının ortadan kalkmasını, temelde bu basitlik, bu yalın anlamlılık ancak, tüm insanların üzerinde mutabık olacağı ortak bir mutabakat metnine dönüştürür.

Haydi!

Basit ve Yalın oku..

Anlamadığın yerleri geç, baştan aşağıya bir kere detaylara ya da hitabın kendi otantikliğine takılmadan oku Kur'an'ı.

En temel ve en öz ne anlatılıyor, rahatlıkla anlayacaksın;

Adam ol canımı ye!

39. KUR'AN OKUMANIN KUR'AN-İ SORUNLARI

Kur'an dersi yapan kardeşlerimizin kanımca en büyük sorunu Kur'an okumalarıdır.

O ne biçim laf ya!

O biçim laf abicim, bak dinle;

Kur'an'ın içine doğduğu toplumun kültüründen, dini olgularından, ayetlerin zuhur olduğu psikolojik ortamdaki, insanlığın geçmiş olduğu teolojik dini süreçten bi haber okursan Kur'an elinde sağa sola fırlattığın bir bıçak gibidir. Hem başkasını hem kendini yaralarsın!

Bir örnek verelim uzatmayalım;

Mekke'de Muhammed a.s. kendi amca ve dayıları ile kuzen akraba talukatından oluşan Dar'un Nedve'ye karşı mücadele başladığında etrafındaki zayıflar, güçsüzler, Allah'ın izni ve Resul'ün önderliğinde Medine'ye göç ettiler.

Burada Medinelilerden hürmet ve kardeşlik gören Muhacirler tam çifti çubuğu düzmüş rahata kavuşmuşken bir haber geldi: Medineye gelirken arkalarına bakmadan Mekke'de bıraktıkları tüm mal varlıklarını Ebu Süfyan Şam'a götürüp sattığını ve döndüğünü haber aldılar.

Müslümanlar Muhammed a.s'ın önderliğinde onların önünü kesmek için Bedir Kuyusu önlerine kadar geldiler. Ancak beklenmedik bir şey oldu, Mekkeli Müşriklerde boş durmamış sağdan soldan topladıkları çapulcuları Bedir'in önüne yığmışlardı.

Bir yanda kendi mallarının paraları, diğer yanda can!

Seç birini.

Bazıları Kervana saldırmayı seçtiler ancak Kervan geçti gitti. Geriye kaldı iki seçenek

Ya Medine'ye dönmek ya da burada üç yüze bin kişilik ordu karşısında savaşmak.

Allah ucuz olanı (Kervan ve ganimet) değil pahalı olanı (Allah uğrunda, Mazlumlar ve tüm ezilmişler adına yürütülecek büyük bir kavga= Cihad+ Kıtıl)

Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere çağırdıklarında Allah ve resulünün çağrısına uyun ve şüphesiz bilin ki, Allah kişi ile kalbinin arasına girer. Unutmayın ki, O'nun huzuruna götürüleceksiniz.

İşte bu atmosferde geçen olaylar silsilesi içinde çok ilginç Enfal Suresinde ki diğer ayetler nüzul oldu;

Sadece içinizden zulmedenlere dokunmakla kalmayacak olan fitneden sakının ve bilin ki Allah'ın cezası şiddetlidir.

Fitne olan ne?

Kervanda giden mallar! gaspedilen, biriktirilen, zorla alınan mallar. Bunlar için yapılan savaş, kargaşa ve hukuksuzluğun, adaletsizliğin ortaya çıkardığı kaos. Sadece bunlar için yaşamak, sadece bunlar için savaşmak!

Bulunduğunuz yerde önemsenmeyecek kadar az olduğunuz, insanların sizi kapıp götürmelerinden korkar halde bulunduğunuz zamanı hatırlayın. O durumda Allah size sığınacak yer verdi, yardımıyla sizi destekledi, size güzel rızıklar ihsan etti; umulur ki şükredersiniz!

Allah'a ve resulüne itaat etmek, ilahi çağrıya katılmak, fitneyi engellemek için çaba göstermek İslami erdemlerdir. Bunlar telkin edildikten sonra bir başka önemli erdeme geçilmiş, nimetlerin unutulmaması ve bunlara şükredilmesi istenmiştir. Bu ayetlerin geldiği günlerde Müslümanların en fazla hatırlayıp şükretmeleri gereken nimetler, müşriklerin zulüm ve işkencelerinden kurtarılmaları, kendilerine güvenli bir yurt bağışlanması, düşmanlarına karşı Allah'ın onlara manevi olarak motivasyon (bin melekle sizi destekleyeceğim,

gibi) destekleri sağlanması ve başta ganimet olmak üzere maddi sıkıntılarını gideren imkanlar bahşedilmesidir.

Ey iman edenler! Allah ve resulüne karşı hainlik etmeyin, emanetinizdeki (Allah ile birlikte otak olduğunuz bu büyük dava) şeylere de bile bile hıyanet etmeyin.

Bu yola beraber çıktınız, Peygamber de sizinle birlikte evini barkını, malını ve mülkünü geride bıraktı. Niçin? Allah'ın yeryüzündeki davasına ortak olmak bu uğurda mücadele etmek için. Siz de bu davanın birer yoldaşı değil miydiniz? Öyleyse ona sırt dönmeniz Allah'a sırt çevirmektir.

Mal ve çocuklarınızın sizin için birer imtihan olduğunu ve büyük mükafatın Allah katında bulunduğunu bilin.

Ve işte can alıcı ayet bu. Eğer bu bağlam ve arka plansız okursanız bu ayet size çocukları sevmemeniz için bir doktrin olarak sunulur. Evlatların çokluğunun bir fitne olduğu. İşte bunun gibi bağlamsız okumalar yoluyla Kur'an hayatımızdan aslında bir bakıma çıkarılmış hayatımızın her alanı böyle hoyratça yapılan bağlamsız yorumlar nedeniyle bıçaklanmış. Ümmetin belki de kay kaybının en büyük nedeni bu olsa gerektir.

Fitne olan şey ne biliyor musun?

Bu ayetin günümüz mealini soruyorsan, Seni Allah'ın büyük kavgasından alıkoyan, mazlumun, ezlimişin, darda kalanın umudu olmak yerine, bütün gününü, haftanı ya da ayını, illa ki yıllarını iki beton duvar ve kapıda duran dört teker için harcaman. Yoksa bugün biricik evladını çok sevmen değil!

Haa! bu arada unutmadan söyleyeyim, arabanızda atkı, eldiven, bere filan bir şeyler bulundurun. Belki de Allah hiç ummadığınız bir anda, karşınıza birini çıkarırsa onlara vereceğiniz bu şeylerle sizi kendi davasına ortak etmek ister, kimbilir !..

40. İLETKEN DUYARSIZLIK

Dünyayı saran salgın nedeniyle hemen hemen herkes bugünlerde aynı kaygıyı yaşıyor; "Dünya hiç bu kadar kötü olmamıştı." Emin olabilirsiniz ki bundan on yıl, belki de elli yıl sonra, Biz ve belki yüzlerce yıl sonra torunlarımız da aynı şeyi düşünüp söyleyecek. Gelecekte durum böyleyken geçmişte de aslında durum pek farklı değildi. Milattan önce de Antik Yunan duvarlarında benzer biçimlerde kaygıları yansıtan yazılar yer alıyordu.

Peki ama hangisi en kötüsü?

en eski mi, en güncel olan mı yoksa yarın olacaklar mı?

Buna karar verebilecek kadar uzun yaşayan hiç kimse olmadığına göre cevabı ortalama bir insan ömrü içinde aramak gerekiyor.

Son günlerde yaşadığımız kötü deneyimler her birimizin doğrudan psikolojisini etkiliyor. Sosyo-psikolojik durumumuz, gelecek kuşaklara aktaracağımız bir sendromun aslında günümüzde ortaya çıkan tezahürü. Belki de bizler, geçmişten gelen psikolojik sendromların buhranlarını hala yaşıyor ve üzerine yeni buhranlar ekleyerek geleceğe aktarıyoruz.

Korona virüs salgını nedeniyle gerek sosyal medya gerek televizyon ekranları olsun haberleşme odaklı her bir araç, aslında insan psikolojisini bilgilendirme ve bilinçli bir varlık olarak doğru hareket etme ya da yönlendirme olgusunun dışında kullanılıyor.

Bunu gerek kasten yaparak krizi fırsatlara dönüştürenler olduğu gibi geçmişten getirdiğimiz birikmiş bilinç altımızda yatan sendromların da ortaya çıkmasıyla bizlerde istemeden yapabiliyoruz. Sosyal medya araçlarıyla birbirimize acilen, derhal ve ivedilikle ulaştırdığımız görseller bunun birer kanıtı.

İnsanoğlu kriz durumlarında doğrudan kendisini koruma iç güdüsü ile hayvanların acil durumlarda gösterdiği refleksi göstermeye başlıyor. Kaçan birini gördüğünde kaçmak, gülen birini gördüğünde gülmek, ağlayan birini gördüğünde hüzünlenmek beynimizin hayvansal davranış sergileme biçimleri. Bunların üzerinde ise bizi hayvanlardan ayıran şeyler var, örneğin, mantıklı olmamız, akıllı olmamız, bilinçli olmamız ve gelişkin bir işbirliği kabiliyetimizin olması gibi. Yani kriz zamanlarında en basit olarak mantık işleterek duruma göre davranmak ya da davranış geliştirmek. Özellikle böylesi kriz zamanlarında insanoğlu olarak genellikle mantıklı olanı, akla yatkın olanı derhal bir kanara bırakıp panik anında gösterilen reflekslerle hareket eden bir sürü psikolojisine bürünüyoruz. Bu durum bizim beynimizi kriz zamanlarında doğru yönetememe sorunu olarak ortaya çıkıyor.

Bu duruma sebep olmamak için aslında toplumun her bir bireyinin kendi üzerine düşen mantıklı, akli başında davranış biçimini sergilemesi gerekiyor. Çünkü sosyo-psikolojik davranış biçimi olarak "panik hali" iletişim içindeki tüm bireylerin birbirini olumsuz etkilemesine yol açıyor. Herkesin rahatlıkla ulaşabileceği ve bir kez görmesinin yeterli olacağı bir haber bandının sürekli SON DAKİKA flaşıyla "şu kadar ölü, bu kadar ölü" şeklinde tv ekranında dakikalarca hatta saatlerce kalması bile "bilgi temelli psikolojik şiddet" içeriyor ve hepimiz buna gün içinde maruz kalıyoruz. Resmi bir kurumun açıkladığı ölü sayısını her sosyal mecra da acil ve ivedilikle paylaşmakta benzer bir durum. Ortaya çıkan bu kötü durumu bir kere görüp duyacak iken, her türlü teknolojik alet yoluyla bize sürekli bunu yayan her bir hesap tarafından defalarca uygulanıyor. Tekrarlandıkça bu şiddet katlanarak artıyor. Bunu sürekli yapıyoruz, farkında olarak ya da olmayarak...

Bunun yanında etraftan duyduğumuz, doğruluğunu araştırmadan etrafa bir tohum gibi saçtığımız doğru bilgi içermeyen bir çok duyum, dedikodu, asparagas, kara propaganda, komplo teorileri içeren haberler de iletişim ağında her birimizin psikolojisini bozmak için beynimize saplanacak kontrolsüzce fırlatılmış bıçaklar gibi ortalıkta dolaşıyor. Aslında bizler birbirimizin psikolojisini, olağan durumun ortaya çıkardığı olumsuz kötü durumdan, daha fazla zora sokacak biçimde bozmak için yarışıyoruz.

Bunu yapmamızın iki temel nedeni var;

Birincisi, herhangi bir haberi olduğu gibi paylaşmak ve karşı tarafın bu konudaki refleksini öğrenmek. Bu bir yardım çağrısı aslında. Çaresizlik nedeniyle "bana ne yapmam gerektiği konusunda yardım et, bana fikir ver!" çağrısının aslında bir çeşit dışa vurumu.

İkincisi, panik halinin insan beyinde mantık odağını devre dışı bırakmasının ortaya çıkardığı bir sendrom. Her iki durumda da kendisi, bir diğer bireye durumu aktaran duyarsız bir iletken gibi davranır. Ortaya çıkan bu durum da aslında panik haliyle yapılan bir duyarsızlığın sonucudur. Her iki durum sonucunda aslında bizler, istesek de istemesek de kriz zamanlarında mantıklı ve sakin kalmayı beceremeyerek sorunu olağandan daha büyük, daha baş edilemez ve "dünya asla bugünkü kadar kötü olmamıştı" boyutuna taşıyoruz.

Böylesi zamanlarda yapılması gereken, salgın nedeniyle uyguladığımız biyolojik izolasyon halinin psikolojik izolasyon haliyle örtüştürülmesi. Gereksiz tüm haber kanallarında ekranın parçalara bölünerek her bir davetlinin söyleyeceği lafı ağzına tıka tıka, reklama gide gide bilgi yerine pepaye kaos üreten televizyon kanal ve programlarından uzak durmak gerekiyor. Sosyal medya özellikle böylesi zamanlarda kötü amaçlar için kullanıma son derece müsait bir ortam olduğundan, bu alanlardan derhal uzaklaşılması gerekiyor. Gördüğümüz her görüntü, duyduğumuz her bir haber aslında bizim psikolojik izolasyonumuzu bozmak için yeterli. Bunun yanında sosyal medya grupları aracılığıyla yayılan her türlü haber doğru ya da yanlış sosyo-psikolojimizi altüst etmeye yetiyor. Komplo teorileri için yeteri kadar malzeme üretmek için ortam olduğundan televizyon kanalları adeta insan psikolojisini bozmak için üretilmiş bir makineye dönüşüyor.

Bir örnek vermek gerekir ise ulusal yayın yapan kanalların birisinde virüs'ün 2010 yılında dünyanın en zengin iki ailesinden birinin fonladığı bir vakfın sitesinde önceden haber verildiği sözüm ona kehaneti tartışılıyordu. Konuklara bakıldığında, hep aynı adamlar olduğu görülüyor. Bu adamlar genelde böylesi durumdan nemalanan kişiler. Onların varlığı tam da böylesi kaotik ve gizemli olayların olmasına, uyduruk kehanetlere dayanıyor. Kendilerince bir dev üretiyorlar, bu dev asla yenilmiyor, nerede yaşadığı bilinmiyor, onu hiç kimse yenemiyor, yaşlanmıyor, acıkmıyor, üşümüyor ve dahası hiç ölmüyor. Bizim gizem avcısı hafiyelerimiz sürekli bu dev masalını anlatıp milleti uyutup uyutup duruyorlar. Çünkü varlık nedenleri bu deve dayanıyor. Dev ölürse onlarda bu işten ekmek yiyemeyecekler !

Oysa ki salgın ile ilgili bahsi geçen ve uydurulan raporda yazılanların hepsi Dünya Sağlık Örgütü'nün her yıl yayınlanan raporlarının öngörülerinde yer alıyor, üstelik salgın ile ilgili yüzlerce film, kitap varken bunu bir hafiye cingözlüğüyle ele almak büyük bir sorunun aslında ta kendisi.

Virüs, ister biyolojik bir silah olarak insan eli üretilmiş olsun, ister binlerce yıldır insan anatomisinin baş etmek için mücadele ettiği daimi bir düşman olsun, aslında on binlerce yıl önce atalarımızın yaşadıklarından farklı değil yaşadıklarımız. Üstelik o zamanlar ne aşı vardı ne de ilaç !

Sakin kalmak ve sakin bırakmak lazım insanlığı !

Asıl böylesi kriz zamanlarında mümkün olduğunca az ve öz doğru bilgi bizi mantıklı davranışa götürür.

Asıl böylesi zamanlarda sakin kalmak bizim panik haliyle sürü psikolojisi sergilememizi önler.

Asıl böylesi zamanlarda psikolojik izolasyon, akıllı bir varlık olan insanın doğru kararlar almasını sağlar.

Şimdi krizi fırsata çevirme zamanı.

Evde kalarak, sakin kalarak, gerekli gereksiz her haberi okumadan, her haberi yaymadan, televizyondan resmi açıklamalar dışında uzak kalarak, aile olmanın tadını çıkaralım. Ne kadar az ihtiyaç ile aslında koskoca dünyaya hepimizin sığabileceğini test etme zamanı. Biyolojik izolasyonun yanında psikolojik izolasyonun da farkına varma zamanı.

Dua ile tefekkür ile geçirilecek zamanların tadına varma zamanı. Önce tefekkür sonra tedebbür zamanı. Fedakarlık, diğergamlık, özverinin kıymetini bilme zamanı. Şimdi birlikte olabilmek için kısa bir süreliğine yalnız kalma zamanı...

41. PANDEMİ, DEVE VE ESKATOLOJİ

Yüzbinlerce yıl öncesinden süregelen yaşam mücadelesinin son dönemlerinde, insanlık için sıkıntılı ve zor bir süreç yaşanıyor. İlkel atalarımızın da bugünlerdekine benzer büyük ve küresel sıkıntılar yaşayıp yaşamadığını bilemeyiz ancak her insanın kendi kötü deneyimi ya da başına gelen bir yerel felaket, kendi kozmik kıyameti (eskatoloji) olarak yaşandığından, aslında hiçbir dönemin birbirinden farkı yok gibi duruyor.

İnsanoğlu diğer canlılara göre coğrafi alan hakimiyetini genişletip özellikle hayvanların yaşam alanını gasp ettikçe kusursuz işleyen bir sistemin de çarklarına çomak sokmuş oldu. Yerleşik hayata geçtikten sonra hayvanlarla çok yakın temas içinde olması hayvanlardan insanlara geçen virüslerin daha yaygın olarak görülmesine sebep oldu. Daha önce yalnızca avlanmak için peşinden koştuğu birçok hayvanı ya evcilleştiren ya da yalnızca avladığında yediği süre boyunca temas halinde kalan insan, yerleşik hayata geçince bu süreci uzattı. Bunun yanında beslenme rejiminde biyolojik ihtiyacının ötesinde canlıları da yemesi (örneğin yarasalar, pangolin, kedi, köpek gibi gibi) hastalıklarında kapısına davetiye çıkardı. Bilindiği kadarıyla kovit türü virüslerin en yaygın görüldüğü hayvanların başında yarasalar geliyor, ikinci sırada ise pangolinler yer alıyor. Büyük salgınların süreç başlangıcında bu tür hayvanların olması insan hayvan etkileşimindeki yakınlıkla doğrudan ilişkili. İlk defa Hiv virüsünün insana bulaştığı hayvan da hatırlanacağı üzere şempanzelerdi. Yani insanoğlu ne kadar çok vahşi hayata yaklaştıkça tehlike o kadar artıyordu. Hayvanlardan insanlara geçen virüslerin neden olduğu salgınların başlangıcının insanın yerleşik hayata geçişiyle orantılı olduğunu bu nedenle rahatlıkla söyleyebiliriz.

Yerleşik hayata geçişin kolaylıkları olduğu gibi sorunları da beraberinde getirdiği ayrı bir bilinen gerçek. Devlet mekanizması ve ideolojilerin ortaya çıkışı, insan popülasyonunun bu araçlarla yönetimi ve idaresi elzem bir ortaya çıkış gibi durmaktaydı. Yine bu dönemlerde sınıf farklarının daha bariz ortaya çıktığı da görülmektedir. İnsanoğlu yerleşik hayata geçmeden önce yalnızca avcı toplayıcı olarak yeryüzündeki dengeleri gözetken ve koruyan bir düşünce yapısına sahipti. Bunun dışında doğanın dengesini bozacak büyüklükte hem popülasyona sahip değildi hem de gelişkin araçlardan mahrumdu. Ayrıca doğaya ne kadar saygı duyarsa o kadar karşılığını alıyordu. Yerleşik hayata geçişin en büyük sorunlarından birisi mesleklerin ortaya çıkması, sınıfsal ayrışmanın beraberinde sermaye sınıfının yükselmesi, otomasyon ve sanayileşme oldu. İşte insan bu süreçte ihtiyaçtan fazla üretme, ürettiği kadar tüketme yanılgısı ve kötü günler için ihtiyaçtan çok fazlasını biriktirmeyi öğrendi. Tüketmek için üretmek, üretmek için tüketmek insanı birbirine köleleştirdi. Aynı zamanda bu süreçte insan birikmiş olanları topluca çalmayı, kitlesel öldürmeyi de öğrendi. İnsanın yeryüzündeki varlığı doğrudan yeryüzü kaynaklarının adil paylaşımına, dengeleri gerektiği gibi korumasına bağlı iken insanoğlu büyük şehirler etrafında öbeklenerek şehir kültürünü yaygınlaştırdı. Şehirler, karın doyurmanın garantisi gibi görüldü ve kölelik sınıfı böylece doğmuş oldu. Şehirde asla aç kalınmazdı ama büyük şehirlerde özgür de olunmazdı. Şehir beraberinde kalabalık ve kitlesel fakirliği varoşları, gettoları kendi çıkarı için sömüren mekanizmalara dönüştü.

Gelinen sürecin özeti şu aslında; İnsanoğlu geliştikçe ilkel zamanlarındaki mutluluğu, sağlığı ve huzurunu kaybetti.

Kur'an'ı Kerim'de yukarıda özeti çıkarılan bu sosyolojik sürecin neredeyse tam karşılığı bir kıssa aktarılır. Salih Peygamber'in kendi toplumuna hakk ve adalet çağrısının bir deve ile örneğiyle verilmesi. Kur'an'da "nakatullah" yani Allah'ın Devesi olarak anlatılan bu olay tam da insanoğlunun yeraltı ve yer üstü kaynaklarının talan edilmesiyle bire bire örtüşmektedir. Gerek ekolojik gerek sosyal dengenin bozulmasıyla adeta çığıından çıktığı günümüze kadar ki tekrar eden daimi bir hakikat işlemektedir.

Şimdi gelin, Hud Suresi 64-65. ayetlerde yer alan Salih'in Kıssasındaki "sakın dokunmayın" denildiği halde devenin katledilmesi ile son bulan hakikati bir de şu te'vil ile okuyalım;

"Ey kavmim! İŖte size bir ayet olarak Allah'ın EKOLOJİK DENGESİ ve SOSYAL ADALETİ. Bozmayın onu, ALLAH'IN TÖM NİMETLERİ HEPİMİZE YETER DE ARTAR BİLE! Ona insani hırslarınız ve doymak bilmez nefsinizle dokunmayın, yoksa sizi yakın bir azap yakalar."

Derken bozdular DENGEYİ ve SOSYAL ADALETİ. Salih, dedi ki: "Yurdunuzda üç gün daha yaşayın. Sonra helak olacaksınız. İŖte bu, yalanlanamayacak bir tehdittir."

Açları aç, çıplakları çıplak bıraktığımız günlerden, mazlumun ahı gökyüzünün tüm renklerini kapkaraya boyamıştı. Zalime dur diyecek bir güç kalmadığında, çaresiz ellerin yakaracağı daimi kapı, Allah'ın kapısıdı. O hiç kimseye zulmetmez ve o hiç kimsenin başına bir bela ya da musibet musallat etmez. Allah'ın yasalarına uymayan her nefis, kendi imtihanını kendi kapısına kendi davet eder. Bu nedenle de her işin sonu eninde sonunda Allah'a dönüp varır. O her işin ya başında ya sonundadır. İşin başında adaleti ve merhameti var eden, dengeyi koyan, yasaları belirleyen ve her Ŗeye bir ölçü ile nizam verenken, bozgunculuk çıkaran ve her Ŗeyi alt üst eden insan süreç sonunda onun bu yasasına karşı çıkışın çok ağır bir bedelini öder.

Bu nedenle asla unutulmamalıdır ki her işin başı daima sonu ile bağlantılıdır ve her işin sonu dönüp dolaşıp mutlaka Allah'a varır, Allah işte bu nedenle asla zulmetmez. Üç günlük dünyada daha yaşayacak günümüz var belki. Ama kim bilir, Kur'an'ın 'ansızın gelecek' dediğı kıyamet, belki de bizim yavaş yavaş altını üstüne getirdiğimiz bu dengenin zamanla bozulmasıdır!...

42. ARKA KOLTUKTA OTURANLAR

İki köylü, kış vakti kasabaya giderler, vakit de epeyce ilerlemişken köye dönmeye karar verirler ama kar kış tipi, yaya yolda kalırlar..

Herhalde burada donarak öleceğiz, diye düşünürken bir de bakmışlar ki uzaktan bir çift araba farı yaklaşıyor. Araba yaklaşmış, yaklaşmış, tam önlerinde durmuş. Kendilerini hemen arka koltuğa atmışlar ama o da ne !

Ne şoför koltuğunda ne de yan koltukta kimse yok! Üstelik araba da hareket etmeye başlamış, kendi kendine gidiyor.

Korkuyla birbirlerine bakmışlar, yüzleri bembeyaz.

Araba tam uçurum kenarından aşağıya düşecek camdan bir el içeri giriyor direksiyonu düzeltiyor araba yoluna devam ediyormuş. Hava o kadar kötüymüş ki dışarıyı görmek imkansız. Tam araba yan tarafa devrilecek camdan içeri bir el giriyor direksiyonu düzeltiyormuş. Böyle böyle köy meydanına kadar varmışlar. Araba durmuş, bizim iki kafadar kendilerini köy kahvesine zor atmışlar.

Ahali soba etrafında bunları görünce hemen yer vermişler, tir tir titriyorlar, bir yandan olayı anlatıyorlar. Köylü şaşkın ve bu işte bir keramet var diyerek dinliyorlarmış olan biteni. Birisi diğer köyde bir hocadan girmiş, diğeri bir şeyh varmış da oradan girmiş, her kafadan bi ses.

Tam o sırada kahvenin kapısı açılmış köyün iki genci içeri girmiş. Gençlerden biri diğerine; "layn, bunlar bizim patlak lastikli arabayı iterken içeri atlayanlar değil mi!" demiş.

Menakıbname, Menakıbnameler ya da Menkibeler diyarı Anadolu'da hikaye bitmez, kerametçiler de hiç bitmez. Milletin keramet diye diye anlattığı, bir süre sonra içinde her türlü hurafenin barındığı boş bir inanç ya da din olup çıkıyor karşımıza !

Keramet demişken, Ümmetin aklı maalesef kar kış tipide lastiği patlak arabaya atlayan iki köylünün durumuna benziyor. Canımızı kurtaralım diye bindiğimiz İslam arabasının tekeri mi patlak, benzini mi bitmiş kimsenin umurunda değil. Herkes arka koltuğa atma derdinde kendini. İçine bindikleri ve içinde bulunduğu tüm kötü koşullar ile gelişim süreci, yolda uğradığı kazalar, arabayı zorla itenler..

ne çok benziyor her şey bahtı kara İslam'a.

Kimilerimiz kar kış kıyamet demeden patlak lastikli arabayı iterek, aman evimize, köyümüze selamtle varalım derken, kimisi gerek mecburiyetten gerek mahalle baskısından gerek tembellikten arka koltuğa bir oturuyor ki ohh her şey gıcır, yolunda. Nasıl olsa araba devrilse camdan içeri bir el giriyor arabayı hizalıyor. Şeyh uçmaz Mürid mi uçururdu, İmam koşsa Cemaat sırikla mı atlardı, ne bileyim öyle bir şeydi işte.

Ümmetin akıllı, hazır hareket halinde bulunmuş arabanın arka koltuğundan ön koltuğuna oturmamak ya da patlamış tekeri tamir etmek ya da edemiyorsa arabayı iterek bir yere götürmüyorsa ortaya masal, menkıbe, mitoloji, efsun ya topluca tembellik olup çıkıyor adına İslam dedikleri ama kendilerine oyun ve eğlenceye çevirdikleri Din. Üstelik bu masalın kahramanları da Sen Ben gibi olmuyor, kerametler, kerametler, kerametler girila ve tonla...

Dini anlama referansını salt bu argümanlarla şekillendiren bir akıl, güncel sorunlara da dolayısıyla hiçbir çözüm üretilmiyor. Kırk saat oturup İslam'ın sosyal hayata dair sosyalizasyon derdi var,

aç var, açıkta var, harekete geç diye dil döküyorsun menkıbe dinlerken dinlediği gibi dinlemiyor hiç kimse.Ya da arka koltuktan inip bir işin ucundan tutayım diyen çıkmıyor.

Kendimize gelmek ve kendine getirtmek için İslam'ın tüm sorumluluk bilinci içeren ayetlerini sanırsın ki Bize değil de,

Allah'ın can sıkıntısı için kendi kendisine söylediği sözler sanki ekmek çarpsın !

43. AH GÖZÜNÜ SEVDİĞİM İLKEİ AVCI TOPLAYICILAR

- Ne yiyorsun ?

- İncir

- Bana da versene

- Vermem, git kendin topla...

Bu diyalog eminim avcı toplayıcı iken ilkel atalarımız arasında çok büyük bir sorun teşkil etmiyordu. NE olduysa Tarım'a geçip yerleşik hayata adım atınca oldu. Bir yere bağlı yaşamak hem besin ürünlerine bağlı yaşamayı zorunlu kıldı hemde bu besin ürünlerini depolama zorunluluğunu.

Kendisi için ürettiği tahıl ürünleri, meyve ya da evcil hayvanlar yoluyla elde edilen besinleri biriktirmek zorunda kalan ilkel atalarımız ! bir süre sonra kendilerinin bulunduğu zaman dilimini sonrası içinde çalışmayı zorunlu kıldı. Önümüzde ki ay kış çok sert geçecek, ondan sonra bahar, sonra yine kış. Bu döngü tarım işçisini daha fazla çalışmaya zorladı.

Bir diğer sorun da bu birikmişliğin diğer ilkel atalarımızın ! besin ihtiyacını üretmek ve çalışmak yerine talan, yağma, çalma yoluyla elde etme yolunu açtı. Tarım hayatı aynı zamanda iyi bir savunma biçimini de geliştirmek zorunda bıraktı. Doğa ile mücadele aynı zamanda diğer insanlara karşı da mücadele ile birleşince, çalış babam çalış, dönemi başladı.

Yetmedi !

İnsanlar kendileri için ekip biçtikleri gibi güç ve kudret bakımından diğerlerine üstün gelen ve ideolojik ya da dini bir söylem etrafında insanları birleştiren her otorite içinde çalışmak zorunda kaldı. Gelişim başımıza bela oldu. Günü birlik doğanın bize verdiği tüm nimetler bol bol bize yetiyorken artık birbirimizin tahıl ambarını nasıl boşaltırız, tarlasını nasıl talan ederiz, senin ineğin benim bahçeme girdi al sana kavgası sürdü gitti.

Dünya üzerinde en egemen varlık olarak İnsan bilinir ancak tavukların neslini çoğaltmaktan, buğday, arpa, çavdar için tarlaları korumaktan aslında biz onların EVCİL İNSANI olduk.

Yetmedi !

bu emek ve uğraş, insanın köleleşmesi ve köleleştirilmesindeki en önemli etken oldu. Hayvanlar gibi bol bol kendine ait bölgeye sahip avcı toplayıcılar, yerini sınırları korumak zorunda olan tarıma bağlı yaşayan atalarımıza bıraktı. Şimdi iki gün ormanda kalsak acımızdan ölürüz ekmek çarpsın !...

Oysa ilkel atalarımız hayatını hep böyle sürdürmüştü. Üstelik sürekli yer değiştirmek, biriktirmemek salgın hastalıkları da önliyordu. İnsanlar birbirine kin duymak için sanal gündemler oluşturmıyordu. Yeme, içme, barınma ve helalinden nikahladığın bir eşle hayatını sürdürmenin tadına doyumazdı.

Mağaran ya da ailecek sığabildiğin ağaç kovuğun Cennetindi !...

Yağmur yağdığında tarlayı sel basacak derdi yoktu, kışın ayazında inekleri doyurma derdi yoktu. Daha fazla yenilebilen besin zincirinde kendimize yer bulmuşken kendimizi sürekli üretip depolayabildiğimiz ürünler çerçevesine sınırladık. Oysa İlkellik mutluluktan !...

Bir ihtiyaç olarak hayatımıza DİN işte bu noktada girdi. Avcı toplayıcıların dine ihtiyacı yoktu zira kavga da yoktu. Şimdi para nerde kavga orda..

Peki ya Tanrıya teşekkür borcu !

Ne borcu ?

Allah'ın böyle bir teşekkürü hiç ihtiyacı olmadı ki !

"O bilinmek istiyor" yalanını biz uydurduk. Allah'ın böyle ne takıntıları ne de egosu var sümme haşa... O'nu konuşmaya biz zorladık. Zira çalmak, öldürmek, hakkına razı olmamak biz sosyalleşip, ilkelikten gelişmişliğe adım atınca ve yerelleştikten sonra başımıza bela oldu.

Allah Adem'e kelimeleri işte bu yüzden verdi. Zira kendi başına bırakıldığında saçmalayan bir varlıktı(k)

Şimdi de dünyanın dört bir yanında son derece modern katiller değil miyiz !

Birbirimize düşman olduğumuz bu evreden sonra Allah daima elçiler gönderip hep aynı şeyi söylemedi mi Bize;

"Kendinize yazık ediyorsunuz, Yapmayın !

Benim adımları üç kağıtçılığınıza bulaştırmayın,

benim adımları kullanıp insanları sömürmeyin,

Çalmayın,

Öldürmeyin,

Aile kurumunu bozmayın,

Kafayı çekip sağa sola zarar vermeyin,

gibi gibi.

Biz ise şöyle anladık;

"Tanrı bizimle iletişim kurmak istiyor !"

Haaaaşaaa...

Rabbimiz !

Bizi, sapmış bulmuş ve rehberlik etmişken, bilerek ya da bilmeyerek yanıldı isek affet.

Bizi, rızana uygun kullarından eyle.

Bize rehberlik et ve bizi başıboş bırakma.

Sen, rahmetin ve merhametin kaynağısın.

Bizi bağışla ve Bizi, Bizim insafımıza terketme !

44. KUYRUĞU KOPARTAN TİLKİ MASALI

Rahmetli nenem bi gün yamacına oturttu beni, saçlarımı okşaya okşaya, gözlerimin içine derin derin baka baka anlatmıştı kuyruğu kopan tilki hikayesini. Bazen gözleri uçsuz bucaksız ufuklara doğru uzanır, tekrar ona merakla dinleyen bir çift göze geri dönerdi. Anlatayım da siz de dinleyin nenemin ruhu şad olsun;

Tilkinin kuyruğu kayaya sıkışmış ve kurtulmak için kuyruğunu kesmek zorunda kalmış.

Daha sonra bir başka tilki onu gördüğünde

Kuyruğunu neden kestin diye sormuş.

Kuyruğu kesik olan;

Böyle kendimi çok mutlu hissediyorum şimdi o kadar mutluyum ki adeta sevincimden havalara uçuyorum demiş.

Bunun üzerine diğer tilki de kuyruğunu kesmiş.

Fakat mutluluk yerine şiddetli bir acı çekmiş.

Hemen tilkiye gelip; Neden bana yalan söyledin çok canım acıdı demiş.

Tilki; Eğer acı çektiğini diğer tilkilere söylersen onlar asla kuyruğunu kesmez ve bizimle dalga geçerler demiş.

Bu iki tilki diğer tilkilere yaşadıkları mutluluğu anlatmışlar.

Böylece tilkilerin çoğu kuyruklarını kesmişler.

Çoğunluk onlara geçince bu seferde kuyruğu olanlarla dalga geçip onlara eziyet etmeye başlamışlar.

İşte böyle anlatıyordu rahmetli nenem ve sonra devam ettiydi;

Yüzyılların bakiyesi bir imparatorluk yıkıldı. Ama İslam'dan uzaklaştı ama biraz yaklaştı. Hatası sevabı bütün bakiyesi mirası Bizimdi. İçinde her milletin adamı vardı, adam sayılanlar... Yeniden bir Adalet ve Merhamet devleti kurmak yerine çoğu artık bunu unutup mirası nasıl bölüşürüz ya da ölüyü nasıl canlandırırız beyhude arayışına düştüler.

Kırklardan sonra yani yeni kurulan Cumhuriyet'in de kuyruğunu kestiler. Kuyruğunu kaptıran tilkiler kendi kuyruk acılarını ya da kuyruklarını kaptırdıkları dünyalık uğruna herkesin kuyruğuna göz diker oldular. Kesilen kuyruğun yerine, değil acı çekmek, tüm ümmetin de kuyruğunu kesecek bir süreç başlattılar. Ne zaman ki Ümmet birlik ve beraberlikten uzaklaştı, yığma ve biriktirme yarışı Bizi oyaladı devletler gün be gün battı. Kim ki sancağı kaldırdı kendisi de kalktı. Kim ki Adaleti, Barışı, Kardeşliği ve Tevhid'i unuttu, unutulandan oldu. zaten bin yıldır İslam ne Barış ve Adalet ne Huzur ve Güven sığınağı değil, kısır tartışmalar, ehl-i kitaplaşmanın sancılarını yaşıyor muydu!

Batı'ya yanaşma çabası herkesin kuyruğunu koparmasına yol açtı. Yeşilçam ve avanesi her türlü ahlaksızlığı millete güzel diye yutturmanın bir aracıydı. Memleketin her yanına filmleriyle; kopya çekmeyi, tembelliği, lise çağında gayri meşru çocuk doğurmayı matah bir şey gibi yutturup fakat her türlü ahlaki çürümüşlüğün kurtuluşunu ise sadece gençliğe hitabeyi ezbere bilmekle gösterdi. Yeşilçam'ın Çocukları'nın ve onların sümüklü sarhoşlarının tek yapabildikleri, göz boyamak için heykel dikmek, heykel önünde dikilmek, heykel pazarlamak, heykelle korkutmaktı. İbrahim'in gelip putları devireceği güne kadar, ahalinin putları hem onu üretenlerin geçim kapısı, hem ahlak sopası, hem de hizaya çekme aracıydı. Cumhuriyeti Biz kurduk, ilelebet yaşatacağız..." diyenler aslında Cumhuriyeti, Bağımsızlığı ve beraberinde bir çok ahlaki değeri, sa-tı-yor-lar-dı. Samiri gibi altından buzağı heykelleri döktürüp, cumhuriyet, hürriyet, milliyet, halk, barış, kardeşlik diye böğürtüyor ama paraları sahil kenarlarında yiyorlardı.

Ülkenin tüm yerli ve milli hamleleri taşeron partilere dağıtıldı, pay edildi, yağma edildi. Değer üreten, emek üreten her kol ve bacak kesildi. Hak ve Adalet arayışları, fakirlik ve fukaralık kaderine başkaldırmayı,

darbeler ve ekonomik krizlerle bastırdılar. Tilkiler ülkenin özellikle sahil kesimlerine öyle bir çöreklenmişler di ki rakı balık sofrasında ülkenin geri kalan tüm tilkilerin kuyruklarının uzunluğuyla dalga geçiyorlardı. Kimi tilkiler kuyruğunu kesmek ve bu güvenli limana yanaşmayı tercih ederken, bazıları kuyruğu dik tutup, ya ter döktü ya da kelleyi feda-i can ettiler. Kuyruksuz kalmış tilkiler önce toplumu bozup farklılaştırdı, sonrada toplumu birbirine düşman ettiler. Kürd'ü-Türk'e düşman edebileceğini sananın aklına tüküreyim diye nara patlatıp oradan torunuma bi şeker ver ha total gelin diye de anama bi söylendi o ara. Hırsını anamdan çıkarmaya bayılırdı rahmetli. Sayesinde köye anamın adı kör total, şaşı iş görmez geline çıkmıştı. Ah anam vah anam. Ama anam nenemi çok sever sayardı. Ne de olsa bilge kadındı Nenem. Güngörmüştü, gündelik bakmazdı hayata. Ayaktakileri ayakta, yataktakileri yatakta, bataktakileri hemen bataкта görmezdi, vizyon sahibi kadındı vesselam..

Kıssadan hisse diye topladı sonra nenem; Bir toplumda bozulmalar artınca bozuk insanlar iyi insanları ayıplarlar ve dalga geçerler a oğulcağaz dedi. Bizim gençliğimizi çaldı bu kuyruğu kopuk gezen tilkiler diye bir de yarım ağız küfür savurdu ya neyse söylenmez şimdi. Sağolsun Erdoğan geldi de kuyruklarımızı kestirmekten kurtulduk a oğulcağaz, dedi. Bakma sen bugün Allah, kitap, peygamber edebiyatı yapıp da daha dün "Allah'ım içimizden bir kral gönder, bir önder gönder, bir lider gönder de Bizi şu zulmetten kurtarsın" diye İsrailoğulları gibi yalvaran ama gelince de kişisel hırsları, kaprisleri ve çapsızlıkları ile O'nu beğenmemelerine.

Rahmetli severdi Reis'i.

dünya gözüyle göremeden gitti,

öyle işte...

45. MUZLARA KUR'AN OKUMAK VE REKOLTE ARTIŞI

Kur'an'ın, kendi dönemi sonrasında anlaşılacak bazı alt anlamlar içerdiği ya da o gün anlaşılmayan ama bugün ve gelecekte anlaşılacağı benzeri tez veya tezleri, Kur'an'i bir tez değil, insani bir beklentiden ibarettir.

Kur'an'a her şeyi söyletme, Kur'an'ı hiç susturmama ve Ehli Küffar'a karşı, "Bakın Bizim dinimiz, en son dindir, Bizim kitabımız da kıyamete kadar hiç susmayan bir kitaptır" demenin gereksiz, anlamsız ve beyhude bir rahatlama ve bir çeşit meditasyon olduğunu maalesef bu ümmet bir türlü göremiyor.

Benzer bir rahatlama Yahudiler Tevrat'ı,

Mişna, Talmud, Tosefta, Musar literatürü, Kabbalah, Ha'asidik eserler, Siddur, Piyyut (klasik Yahudi şiiri) ile zenginleştirerek yapmadılar mı ! Benzer bir süreci, Biz de yaşadık, yaşıyoruz..

Kur'an'ın kıymeti, buradaki tezde olduğu gibi hiç susmaması değil, içinde bulunduğu döneme ve içinde bulunduğu dönemin koşullarına göre kısa ve öz konuşması, ahlak normlarını doktrinel bir düzlemde tekrar tekrar hatırlatması, hiçbir toplum tarafından yadırganmayacak sadelikte ve benzerlikte olması onu yeterince baş tacı etmeye yeterdir. Ancak bu kadarı Ümmet'e yetmiyor, Bizi bu sadelik ve basitlik kesmiyor..

Bu bağlam, Bizi salt anlamda klasik ve kadim düalist tartışma düzleminde yeni versiyonlardan bir taraf olan "tarihselci" yapmaz. Evrenselci olmak için de hiçbir zaruretimiz, mecburiyetimiz yoktur, Evrenselcilik ve Tarihselcilik tartışmaları Kur'an'i bir gündem değil, Ümmetin sanal gündemidir. Nasih Mensuh, Zahir Batın, Vahiy Hadis ikilemleri hep bu bağlamda ümmetin ortaya koyduğu zoraki kutuplaşmalardır.

Kur'an'ın ila nihayet konuşması gerektiği zarureti Fıkıh, Kelam, İtikat gibi bakış açılarının hadis temelli rivayet kültürüne de aykırı bir tezdır.

Şöyle rivayet rivayet olunur ki: Hz. Ömer, bir hışım Ebu' Bekr'e gelir ve 'savaşlarda çok fazla hafız şehid veriyoruz. Kur'an'ın gelecek nesillere aktarımı için ayetlerin derlenip toplanması ve suhuf haline getirilmesi zarureti'ni dile getirir. Yine rivayet odur ki Ul'ul Emr Ebu Bekr de: Peygamberin yapmadığını ben yapmam, demiştir.

Yani;

BİR: Kur'an'ın bugün elimizdeki iki kapak arasında toplanmış, Surelere ayrılmış ve isimlendirilmiş, harekelendirilmiş hali Muhammed a.s'ın gündeminde olmamıştır.

İKİ: Peygamber, eğer Allah dileseydi, bu suhuflaştırma işini mutlaka yaptırırdı.

ÜÇ: Eğer ömrü vefa etmemiş ya da Allah'ın muradı bu yönde ise de buna güç kudret yetmemişse kendisinden sonrakilere vasiyet edebilir ki ki bunu da etmemiş.

DÖRT: Eğer Ul'ul Emr Ömer, insiyatif alıp Kur'an'ı iki kapak arasına toplamasa Kur'an bir metin olarak değil hafızalardan dolaşarak günümüze gelen bir YAZILI değil SÖZLÜ BİR KÜLTÜR olarak gelecekti. Kur'an'ın gelecek akıbeti Ömer'in içtiğine, öngörüsüne, insiyatifine, basiretine bırakılmıştır. Şartlar gereğini doğurmuştur..

Yani şu arkadaşlar;

Kur'an kendi zamanı, kendi coğrafyası, kendi kültür dinamikleri ve sosyolojisinde konuşan bir kitaptır. Onun orjinalitesi, kalitesi, eşsizliği, benzersizliği, değeri ve kıymeti bu bağlam içinde aranmalıdır. Bu bağlama sadık kalmak, ayetin iniş sebebi, kime indiği, hangi şart ve koşulda indiği, kimleri kapsadığı ve kapsamadığı,

toplumun tüm sosyolojik, psikolojik, kültürel ve ahlaki dinamikleri mutlaka dikkate alınarak ancak sağlanabilir. Eğer gelecek kuşaklara aktarılacak bunların dışında dinamikler olsaydı Allah, Muhammed a.s'a bu kitabı yazıya, taş, mermer yazdırırdı.

Yani; Muhammed a.s ve dava arkadaşlarının gündemi ne idiyse Allah'ın da gündemi de o gün oydu.

Bugün de odur. Yarın da o olacaktır.

Çünkü Kur'an, insan hatalarının, temel ahlak yoksunluklarının en bariz, en göze batıcı, en can alıcı tekrarları üzerinde duran kısa, öz ve hikmetli bir kitaptır ki bu minvalde konuşmuştur.

Açlar, açıktakiler, yarınsızlar, hakları gasp edilmişler, kocadan kocaya savrulan mihirsiz, mirassız bırakılmış genç kızlar, baldırı çıplak göçmenler, mülteciler, alacaklarını tahsil edemeyen hak sahipleri, köleler ve köleliğin üzerinde yükselen burnu yere sürtülecek zalimler, dahasını saymayayım..

Alak Suresinde; 'Ikra' bismi rabbikelleziy halak, Halekal'insane min 'alak' derken,

Sen kimsin Ulan, dünkü teres !..

Üzerine atılan bir pislikken, kalkıp Bize hasım kesiliyorsun, Yıkıl !..

diyen bir ayeti, bağlamı, düzlemi pas geçip.

'Yaaa aslında 'Alak' derken 'Zigot' demek istiyor'du ya getirmek kadar absürt ve boş bir iş yoktur !!!

Allah, zigot demeyi bilmiyor muydu ! O günküler anlamasaydı da madem, maksat geleceğe aktarmak idiyse mesajı Dna deseydi, kromozom deseydi, karadelik, galaksi, paralel evren!

Ya da herkes için hiç değişmeyen bir kelime kullansaydı, kuantum, kosmos atom altı parçacıkları !.

Demir atomundan bahsediyor bak!

Elektronlardan söz ediyor bak!

İki deniz birleşmiyor bak!

Galaksilerden söz ediyor bak! diye diye

Muz'ların dna'sı insan dns'ına en çok benzeyen bir meyvedir, o yüzden serada canlı Kur'an dinletisiyle rekolte artışı sağladık! diyen adamın düştüğü acıklı durumu garipseme sakın.

Sen yapınca oluyor da O yapınca niye olmuyor!

Kendi keyfi kederin ya da egonu tatmin etmek için bu kitabı konuşturmak ona yapılan en büyük haksızlık ve bu yapılan, Allah'ın gündemini de gölgeleyen en büyük perdedir aynı zamanda..

46. İÇİMİZDEKİ GICIR'TILAR

Büyük bir krallığın sarayında, her şeyin en güzel ve en lüks olanı vardı. Altın kaplamalı duvarlar, ipekten yataklar, sonsuz ziyafetler... Prens Gıcır, doğuştan gelen bir ayrıcalığa sahipti. Hiçbir zahmet çekmeden, istediği her şeye kolayca ulaşabiliyor, dünyanın tüm zevklerini tadıyordu. Yani anlayacağınız Prens keyfi gıcırdı. Halk ise dışarıda, kasaba köylerinde her gün ekmek bulmak için mücadele ediyordu. Yoksulluk ve açlık içinde yaşayan insanlar, sabahları tarlalarına çalışmaya gidip akşamları yorgun bir şekilde geri dönüyorlardı. Ama sarayda, Gıcır için yaşam bir eğlenceden ibaretti.

Bir gün, Gıcır bir anda kayboldu. Sarayın içindeki muhafızlar, danışmanlar ve soylular, onu her yerde aradılar, fakat nehrin derinliklerine ya da uzak dağ köylerine kadar hiçbir iz bulamadılar. Bu kayboluş, halk arasında ve sarayda büyük bir korku rüzgarı estirdi. "Bir felaket mi olacak?" diye fısıldadılar kendi aralarında. "Prens öldü mü?" diye düşünenler de oldu. Günler sonra Gıcır, saraya geri döndü, fakat yüzü değişmişti. Artık eski halinden eser yoktu. Gözlerinde bir boşluk, bakışlarında ise soğuk bir kararlılık vardı.

Saray halkı Gıcır'ın dönüşünü kutlamak için büyük bir kutlama düzenledi. Ama Gıcır, kutlama yapmadı. Halkı meydanlara çağırdı ve onlara çok önemli bir şey söylemek istediğini duyurdu.

"Halkım," dedi Gıcır, "Ben uzun zaman kaybolmuştum, ama bu kayboluş bana büyük bir ders verdi. Dışarıdaki dünyada, hepimiz daha çok şey istiyoruz, değil mi? Hepimizin bir arzusu var: Ekmek, su, iş... Daha fazlası. Ama şunu fark ettim: İstedığınız her şey, sadece daha fazla isteğe yol açar. Bu sonsuz istekler sizi bir içinden çıkılmaz bir çarka sokar. Sizler hep daha fazlasını isteyeceksiniz, ama bu hiç bitmeyecek. Çünkü asıl mutsuzluk işte bu sürekli arzuda gizlidir."

Halk, Gıcır'ın söylediklerine şaşkınlıkla bakıyordu. Birçok kişi, bu konuşmayı anlamakta zorlandı, çünkü her gün hayatta kalmak için mücadele ederken, Prens'in söyledikleri bir yabancı kavram gibi geliyordu. Ancak Gıcır devam etti:

"Gerçek mutluluğu bulmak için hiçbir şey istememelisiniz. İsteklerinizi terk edin, çünkü istekler, sizleri birbirinize düşüren, sizi aşağı çeken tek şeydir. Ne ekmek ne su, ne iş... Hiçbir şey istemeyin. Çünkü mutlu olmak için sadece sahip olduğunuzla yetinmeyi öğrenmelisiniz. Eğer bunu yaparsanız, huzuru bulabilirsiniz. Ben de huzuru buldum ve burada sizlere bunu öğretiyorum."

Halk yine şaşkınlık içindeydi. Ama aralarından bazıları, prensin söylediklerini kendi çıkarlarına göre şöyle yorumlamaya başladılar. "Evet," dediler, "bizim için her şeyin çözümü, isteklerimizi terk etmekte yatıyor. O zaman daha fazla şey istemeyelim. Tarlalarımıza daha fazla iş gücü sağlayacağız, daha çok çalışacağız ama daha az bekleyeceğiz. İstememek, bir tür erdemdir."

Halkın büyük bir kısmı, bu mesajı benimsemeye başladı. Ama bu sadece bir başlangıçtı. Gıcır'ın söyledikleri, halkın içindeki beklentileri ve arzuları yok etmek adına, aslında onları daha da büyük bir sömürüye hazırlamak için bir stratejiye dönüşmüştü.

Gıcır, halkın sürekli olarak 'daha fazlasını istememesi' gerektiğini söyleyerek, işçilerin ve köylülerin taleplerini susturdu. Hiçbir şey istemeyen, sadece mevcut durumlarına razı olan bu insanlar, artık daha fazla çalışmak zorunda olduklarını, çünkü huzurun ancak bu şekilde sağlanabileceğini düşünmeye başladılar.

Devlet, bu yeni paradigma ile halkı, daha fazla çalışmaya, daha çok üretmeye ve daha az beklemeye teşvik etti. Prens Gıcır'ın söyledikleri halk arasında yayılınca, halkın talepkar sesi iyice kısılmaya başladı. Daha çok çalışan ama daha az isteyen insanlar, aslında sömürüye daha yatkın hale gelmişlerdi. Krallığın en zenginleri, Gıcır'ın öğrettiklerini halkın üzerinde baskı kurmak için kullandılar. Çünkü bu yeni düşünce yapısı, sömürüye karşı hiçbir direnişi beslemiyor, halkın gözlerini üzerine çekmeden, pasif bir şekilde çalışmaya devam etmelerini sağlıyordu.

Bu hikayedeki Gıcır'ı sen Budizm'in kurucusu Buddha olarak biliyorsun. Buddha'nın öğrettiği "Arzularından vazgeç" tavsiyesi, bir bakıma insanı hayattan soyutlar. İnsanları dünyanın acılarından,

zorluklarından kurtulmak amacıyla arzularından sıyrılmaya çağırarak, onları yaşadıkları toplumla ve kültürle bağlarını koparmaya yönlendirmek anlamına gelir. Bu, yalnızca bireyi bir yolda bırakmakla kalmaz, aynı zamanda insanlık adına önemli bir yanılıdır. Çünkü ister kabul edelim ister etmeyelim, arzular, toplumu ve dünyayı ilerleten gücün ta kendisidir. İnsanın toplumsal ilişkileri, gelişimi ve üretimi de tıpkı arzuladıkları şeyler gibi, ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda şekillenir. Arzuların terk edilmesi, bu dünyadan ve toplumdan soyutlanmaya, temelde insanlığın yaşamayı arzuladığı ve mutlu olduğu dünyadan kaçmaya davet eder.

Ve aynı şekilde, bu anlayış, Tasavvuf gibi öğretilerle Anadolu'ya da taşınmıştır. "Bir lokma, bir hırka" düşüncesi, İslam'ın insana verdiği değer derinliğinden yoksundur. Yoksulluk ve çile, insanların kendilerine yüklediği manevi bir idealleştirmenin arkasına gizlenmiş bir tür dışavurumdur. Ancak ne yazık ki, gerçek dünya böyle değildir. İnsanlık sadece bu dünyada var olur, yaşar ve kendi arzularını gerçeklik ile harmanlar. Tasavvuf, insana arzu ve hırslarından vazgeçmesini önerirken, bu tavsiye çoğu zaman fakirliğin yücelenmesiyle karışır. Burada, sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin gerçekte bir hakikat olduğu gözden kaçırılır. İnsan, yalnızca ve yalnızca dünyanın "manevi" yanını arayarak bu gerçeği reddederse, kendi içinde kapanan bir döngüye girer. Bu öğreti, işçi, köylü ya da toplumun diğer katmanları için sadece daha fazla fedakarlık, daha çok yoksulluk ve daha az istekle sonuçlanır.

Bu öğretiler bazen halkın gözlerini boyamak, onları daha fazla üretmeye, daha çok çalışmaya zorlamak için kullanılır. İstememek, arzularından vazgeçmek sadece bir tür ruhani maskaralıktır. İnsanları, emeğini, zamanını, umudunu daha fazla harcamaya, "huzura" ulaşma vaadiyle kandırmaya çalışan bir öğreti, aslında tam tersine insanları gerçek arzularından, hak ettikleri yaşamdan ve adaletli bir toplumdan uzaklaştırır.

İçsel bir yolculuk yapmayı vaaz eden bu öğretiler, yaşamın acılarını dışlamak ve hayattan kaçmak üzerine kuruludur. Fakat, gerçek huzur, arzuları bastırmakla değil, onları doğru yönlendirmek ve dengelemektir. Arzuları ortadan kaldırmaya çalışmak, aslında insanın kendisini yok etmeye çalışması gibidir. Arzular, insanın canlı kalma isteğidir, onların yok sayılması, aslında insanın kendine yabancılaşmasına yol açar.

Toplumun, kolektif ihtiyaçların ve taleplerin sesini kısıyan bu öğretiler, sadece daha derin bir sömürüye, baskıya ve köleliğe zemin hazırlar. Gerçek huzur, insanın içindeki boşluğu birer mistik vaatle doldurmaya çalışmak yerine, bu boşluğu anlamak, ona saygı göstermek ve gerçek insanî değerlerle tamamlamaktan geçer. Bu, sadece kişisel bir yolculuk değildir; aynı zamanda tüm toplumların, bireylerinin ve kolektif bilinçlerinin bir arada ilerlemesidir.

Bu yüzden, her zaman şunu sormalı: Tasavvuf ile gerçekten huzura mı kavuştuk, yoksa sadece bir başka türde, daha derin bir tuzağa mı düştük?

47. GÜLSUYU ALLAH'A ULAŞIR MI

Ramazan geliyor...

Gülsuyuyla yıkanan camiler, güllaç, davulun ritmiyle uyanan uykusuz suratlar, sodaya muhtaç mideler, ağlak vaizler, iftar sofralarında pastırmayla göz göze gelmiş melül bakışlar ve tabii ki moka moka reklamları... İlk aklıma gelenler bunlar. Niye mi? Boş ver, biz asıl konuya gelelim.

Malum, Ramazan yaklaşıyor diye Ayasofya başta olmak üzere birçok cami gülsuyuyla yıkanıyor. Peki neden? Güzel koksun diye mi? Yoksa çok daha derin bir anlamı mı var?

Dini mekanları hoş kokularla kutsamak aslında yeni bir şey değil. Antik dünyadan bu yana, Tanrı'nın evi sayılan tapınaklar itina ile temizlenir, tütsülerle arındırılır, tanrı heykelleri ya da kutsal objeler yıkanır yeni giysilere büründürülürdü. Ne kadar eskiye giderseniz, tapınak içinde Tanrı'nın ruhunun bizzat bulunduğu dair inanç o kadar güçlüdür. Hatta o kutsal nesneler halkın huzuruna çıkarılır, yıkanır, süslenir, sonra tekrar yerine konurdu. Aklıma en bariz örnek Antik Mısır'dan geliyor ama, siz illa bir şey izlemek istiyorsanız, Hz. Yusuf dizisini açın; Amon rahiplerinin bunu nasıl yaptığını en az üç kere görürsünüz. Merak etmeyin, Ramazan'da yine yayınlanır.

Bu ritüel sadece İslam'a özgü değil. Camiler gülsuyuyla yıkanırken, kiliselerde tütsüler yükseliyor, Hindu tapınaklarında çiçek özleriyle temizlik yapılıyor, Budist mabetlerinde sandal ağacı kokuları havayı sarıyor. Eski Yahudi geleneklerinde de tapınaklara baharatlı tütsüler sunulurdu. Amaç hep aynı: fiziksel mekanları manevi bir atmosfere bürümek, ibadet edenleri ruhani bir dinginliğe hazırlamak ve duaların daha içten yankılanmasını sağlamak.

Ama işte mesele tam da burada... Peki ya içtenlik nerede?

Dışsal gösterişin dini bir gereklilik haline gelmesi, zamanla özün unutulmasına neden oldu. Tapınaklar mis gibi kokarken, içlerinde ibadet edenlerin kalpleri ne durumda? Bir cami gülsuyuyla yıkandı diye içeri giren herkes tertemiz bir vicdana mı sahip oluyor? Kiliselerde yükselen tütsüler, içindeki insanların ruhlarını da arındırıyor mu? Tapınaklar ne kadar süslü olursa olsun, adalet, merhamet, dürüstlük ve insan sevgisi eksikse, o binalar sadece süslü duvarlardan ibaret kalır.

Din, insana ahlaki öğretmek için var. Ama tarih boyunca bu öğreti, gösterişli yapılar, ihtişamlı törenler ve pahalı kokular arasında kaybolup gitti.

Bir düşünelim: Camiler temizlenirken akıllar kirli, Dua eden eller gülsuyu kokarken diller yalan söylüyorsa, Ruhumuzun içindeki pası kim silecek?

Peki, işin aslı neymiş? İslam ne diyor bu konuda? Açalım Kur'an'ı:

"Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; O'na sadece sizin takvanız ulaşır." (Hac Suresi, 37)

Yani? Üzgünüm.. Gülsuyu da ulaşmazmış dostum.

Hristiyanlık ne diyor? "Siz dıştan kupaları ve tabakları temizliyorsunuz, ama içleri açgözlülük ve kötülükle dolu." (Luka 11:39)

Hindu kutsal kitabı Bhagavad Gita'ya bakalım:

"Gerçek tapınma, dışsal sunularla değil, insanın kalbindeki saflık ve doğrulukla olur." (Bhagavad Gita 9:26, özetle)

Peki ya Budizm? Sevmesek de adam doğru söylemiş:

"Gerçek saflık, ne giysilerinizdedir ne de bedeninizin temizliğinde; o, yalnızca zihninizin ve niyetlerinizin arınmasında bulunur."

Sonuç? Mesele tapınak değil dostum, mesele insanın özü. Tapınağı süslemek kolay, ruhu arındırmak zor. Neyse, boş ver şimdi bunları. Canım bi pide çekti, bi pide çekti 365 gün oruç tutasım geldi ekmek çarpsın!

48. RAHMANİ İSLAM'IN TEMSİLİ SORUNU: EVRENSEL HUKUK VE İNSAN HAKLARI BAĞLAMINDA BİR ARAYIŞ

İslam, tarih boyunca farklı yorumlara, kültürel katmanlara ve siyasi kırılmalara maruz kalmış, bu süreçte asli mesajı olan adalet, merhamet ve insan onurunu merkeze alan yönü kimi zaman görünmez hale gelmiştir. Bu makale, mezhep ve coğrafya ötesi bir perspektiften hareketle, insan hakları ve evrensel hukuk ilkeleriyle uyumlu, rahmani bir İslam anlayışının mümkün olup olmadığını ve bu anlayışın hangi düşünsel yaklaşımlar üzerinden temsil edilebileceğini sorgulamaktadır. Teolojik metinlerin yeniden yorumlanması, ahlaki ilkelere dayalı bir din anlayışı ve bireysel vicdanın özgürleşmesi gibi temalar, bu tartışmanın merkezinde yer almaktadır.

İslam'ın ilk hitabı, sosyal adaletsizliğe, bireyin onurunu zedeleyen yapısal eşitsizliklere ve ahlaki çöküşe karşı güçlü bir karşı duruş içeriyordu. Mekke'deki ilk Kur'an vahiyleri, yoksulun hakkını savunan, yetimi koruyan, insanı özgürleştiren evrensel bir çağrının ifadesiydi. Ancak tarihsel süreç içinde bu asli mesaj, siyasi iktidar mücadeleleri, mezhepsel kamplaşmalar ve kültürel farklılaşmalarla birlikte çok katmanlı bir yapıya büründü. Bugün artık "rahmani" sıfatıyla nitelenen bir İslam anlayışı; sadece dogmatik yorumlara karşı değil, aynı zamanda insan haklarına, özgür iradeye ve evrensel adalete dayalı yeni bir okuma biçimi arayışına da karşılık gelmektedir.

Kur'an'da geçen "rahman" ismi, merhametin ve kapsayıcılığın ilahi bir yansıması olarak İslam'ın temelini oluşturur. Bu bağlamda rahmani bir İslam yorumu; dinin özünü ahlaki olanla, adalet duygusuyla ve insanlık onurunu merkeze alan bir yaklaşımla yeniden ele alır. Bu anlayışta şeriat, katı kuralların bütünü değil; insani olanın, adaletin ve maslahatın gözetildiği etik bir çerçeveye dönüşür. Dolayısıyla rahmani İslam, bireylerin korkuyla değil, bilinçle ve özgür iradeyle inşa ettikleri bir iman zeminini esas alır.

Bu yorum biçiminde din, bireysel hayatla sınırlı kalmayan; toplumsal yapıyı da dönüştürmeyi amaçlayan bir ahlaki sorumluluk olarak okunur. İnsan hakları, düşünce özgürlüğü, kadın-erkek eşitliği gibi modern evrensel ilkeler, İslam'ın temel mesajıyla çelişen değil, onu tamamlayan değerlere dönüşür. Bu bağlamda rahmani İslam, ne selefi bir katılığa sapar, ne de seküler değerlerle çatışan bir yapıya bürünür. Aksine, ikisini buluşturan dengeli ve yüksek ahlaki zemine işaret eder.

Kur'an, kendi içinde hem tarihsel bir bağlamda inmiş, hem de evrensel ilkelere sahip bir metindir. Rahmani yorum, bu iki boyutu birbiriyle çatıştırmadan birlikte ele almayı önerir. Özellikle kadın hakları, savaş ve barış, mülkiyet gibi meselelerde indirilen ayetlerin bağlamsal niteliği dikkate alınarak, bunların evrensel ilkelere nasıl evrilebileceği tartışmaya açılır. Bu noktada tefsir geleneğinin donmuş kalıplar yerine, eleştirel bir düşünce zeminine taşınması önemlidir. Bu yaklaşım, İslam'ın sabit değil; değişen koşullara ahlaki ve ruhsal derinlik kazandırarak uyum sağlayan bir yapı olduğunu vurgular.

Rahmani İslam, dini bir yönetim ideolojisine indirgemek yerine, ahlaki bir dünya görüşü olarak konumlandırır. Bu yönüyle ne teokratik rejimlerin ne de sekülerleşmiş siyasal hareketlerin bir aracı olmayı kabul eder. İslam, bireyin iç dünyasında vicdani bir sorumluluğa dönüşmeden, kamusal hayatta otantik bir adalet üretmesi mümkün değildir. Bu nedenle rahmani İslam, devletten ziyade bireyde başlar; bireyin dönüşümünü merkeze alır ve toplumu içeriden inşa etmeyi hedefler.

Bu yaklaşımın gelişebilmesi için entelektüel çabanın, sorgulamanın ve özgür düşüncenin desteklenmesi zorunludur. Dinî metinlerle yüzleşmeyi, onları anlamlandırmayı ve gerektiğinde yeniden yorumlamayı hedefleyen bir düşünce iklimi, rahmani İslam'ın yaşanabilirliğini artıracaktır. Bu anlamda geçmişteki bazı çağdaş düşünürler, dinin özünü hukuki ayrıntılardan ziyade ahlaki ilkelere aramış ve Kur'an'ın canlı, konuşan bir kitap olduğunu savunmuştur. Bu fikrî yönelim, sadece teolojik bir açılım değil; aynı zamanda toplumsal ve hukuki dönüşüm için de bir anahtar sunmaktadır.

Bugünün karmaşık dünyasında rahmani bir İslam anlayışını temsil eden tekil bir ülke, yapı ya da rejimden söz etmek mümkün değildir. Ancak bu anlayış, ahlaki duyarlılık, özgür düşünce ve insana duyulan derin saygı ile inşa edilebilecek bir ufuktur. Evrensel hukuk ilkeleri ve insan hakları normlarıyla çelişmeyen, aksine onları destekleyen bir İslam anlayışı mümkündür ve bu yorumun inşası, siyasi aktörlerden çok, düşünsel cesareti olan bireylerin ve toplumsal vicdanın elindedir. İslam'ın rahmeti, korkudan değil bilinçten doğar; zorlama değil, özgür irade ile anlam kazanır. Bu nedenle rahmani İslam, gelecek için sadece bir dini seçenek değil; aynı zamanda daha adil ve insani bir dünyanın tek imkanıdır.

49. CİN KAVRAMININ KUR'AN'I BAĞLAMDA ANLAM KATMANLARI VE SEMANTİK SERÜVENİ

Kur'an'da geçen "cinn" terimi, ancak Arap folklorunun kalıtsal tahayyüllerinden arınmış bir zihinle anlamlandırıldığında, kendi derinliğinde kavranabilir. Zira bu kavram, geleneksel halk anlatılarında çoğu zaman tüm "kötücül güçleri" temsilen kullanılan genelleştirilmiş bir sembole indirgenmiş; böylece kelimenin kökensel anlamı ile Kur'an'daki bağlamsal kullanımı arasında bir bulanıklık meydana gelmiştir.

"Cin" kelimesi, Arapçada "c-n-n" kök fiilinden türetilmiş olup, "örtmek", "gizlemek" yahut "karanlığa boğmak" anlamlarını taşır. Bu bağlamda, En'am Suresi'nin 76. ayetinde geçen "gece onu karanlığı ile örttüğü zaman" ifadesi (cenne aleyhi), hem fiziksel hem de metafizik bir gizliliğe işaret eder. Bu kök, dilbilimsel açıdan, duyuyla algılanması mümkün olmayan; ancak yine de varlığı inkar edilemeyen gerçeklik alanlarını işaret eden terimlere kaynaklık eder. Nitekim klasik dilciler, "cinn" kelimesinin yalnızca şeytani varlıkları değil, melekleri ve benzeri tüm fizikötesi kuvvetleri de kapsadığını ifade etmişlerdir.

Kur'an'da cin, bedensel bir görünümünden yoksun ruhsal varlıkları tanımlarken, onları "ateşin kavurucu esintisinden" ya da "ışılmalı bir alevden" yaratılmış olarak tasvir eder (örnek olarak Hicr 27; Rahman 15). Bu anlatım, meleklerin "nurdan yaratıldığına" dair hadisle paralellik arz eder. Nur ve ateş, hem mahiyet hem de işlev bakımından benzeşen, ama aynı zamanda zıt kutuplarda yankılanan iki kozmik öğedir.

Cin kavramı, yalnızca fizikötesi varlıklarla sınırlı kalmaz; aynı zamanda bazı duyarlı fakat maddi algılarımızla sınırlandırılmayan organizmaları da içine alan geniş bir fenomenler alanını betimler. Bu tür varlıklar, yapıları itibarıyla duyuvarımıza kapalıdır ve dolayısıyla sadece istisnai durumlarda varlıklarına dair sezgisel kesişimlere izin verirler. İnsanlığın bu tür karşılaşmaları, çoğu zaman "hayalet", "ifrit" yahut "doğaüstü" tezahürler olarak adlandırılmış, açıklanamayana açıklama çabasının bir ürünü haline gelmiştir.

Kur'an, zaman zaman "cin" terimini, insan tabiatına içkin, ancak rasyonel düşünceyle kavranması zor kuvvetlerin temsili olarak da kullanır. Bu kullanım biçimi, mesela Saffat Suresi'nin 158. ayetinde yahut En'am 100'de görülmektedir. Bu varlıkların görünmezliği, fiziksel bir saklılıktan ziyade, insanın kavrayış düzeyine kapalı oluşlarından kaynaklanmaktadır.

Diğer yandan, Kur'an'ın bazı pasajlarında cin, akıl ve irade sahibi varlıklar olarak betimlenir. Bu noktada, cin ile insan arasındaki sembolik yakınlık dikkat çeker. İnsanların, içsel ya da dışsal etkilere maruz kalmaları sonucu "cinlenmiş" olarak tanımlanması, aslında onların şeytani eğilimlerle özdeşleştirilmesidir. Bu bağlamda cin, büyü, kehanet ve astroloji gibi batıl uygulamaların simgesel taşıyıcısı haline gelir (Bakara 2:102; En'am 6:128, 130; Cin 72:5-6).

Kur'an'da özellikle Ahkaf Suresi 29-32 ve Cin Suresi'nin ilk 15 ayetinde cin, fiziksel olarak görünmez olmayan, ancak varlıkları önceden bilinmeyen grupları ifade etmek üzere kullanılır. Bu ayetlerde, cinlerin Kur'an'a kulak vererek inandıkları ve iman ettikleri anlatılır. Bu durum, onların da tıpkı insanlar gibi irade sahibi olduklarını ve iman-küfür ekseninde sınıflandırılacaklarını gösterir. Böylece Kur'an, bu varlıkları mitolojik bir belirsizlikten akli bir kategoriye taşır.

Etimolojik açıdan "cin" terimi, geniş bir anlam evrenine yayılır. Aynı kökten türeyen "cenan" (kalp), içe kapalı ve dışarıdan görülmeyen bir mekan; "cenin", rahimdeki görünmez varlığı; "cennet", her yanı kaplayan bitki örtüsünün toprağı gizlemesini; "cünun" ise akli melekelerin bozulmasını anlatır. Bu kelimelerin ortak paydası, gizlilik ve görünmezlik temasıdır. Dolayısıyla "cin" kavramı, yalnızca doğaüstü varlıkları değil; bilinçaltı, ruhsal sapmalar ve zihinsel melekeler gibi soyut boyutları da kapsayan çok katmanlı bir terimdir.

Kur'an'ın anlatım stratejisi, gaybi varlıkların tasvirinde oldukça bilinçlidir. İlk halk inançlarının aşına olduğu mitolojik kalıplar zikredilir, ardından bu kalıplar bozulur ve nihayet, konu akli ve teolojik bir zemine oturtulur. Mesela, cinlerin göklerden haber çaldığına dair kadim inanç, Kur'an'da reddedilerek bu tür gaybi haberlerin kaynağının yalnızca ilahi vahiy olduğu vurgulanır (Cin 72:8-9).

Böylece Kur'an, görünmeyene ilişkin tasavvurları modern aklın sınırları içine çekmeye çalışır. Mitolojik olanla tarihsel olan, halk inancı ile vahiy temelli bilgi arasındaki sınır çizilir. Cinlere atfedilen işlevler sembolik olarak yeniden yorumlanır; bu varlıklar ya hakikatin bir izdüşümü ya da insan psikolojisinin bir temsili haline gelir.

Bu bağlamda, Kur'an'ın cin anlatımı yalnızca metafizik bir gerçeklik alanına değil, aynı zamanda insan zihninin karanlık dehlizlerine ve toplumsal inanç formlarına dair derin bir çözümlemeye de kapı aralar.

50. LAFZİ OKUMALARIN EGEMENLİĞİNDE FIKHİ YAKLAŞIMLARA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ. FIKIHTA; KIZ ÇOCUKLARININ ERKEN YAŞTA EVLENEBİLİRLİLİĞİ SORUNSALI

Erken yaşta evlilik, günümüz dünyasında yalnızca sosyal bir sorun değil, aynı zamanda ahlaki ve insani bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuya İslam fikhî çerçevesinden yaklaşan bazı din alimleri evlilikte yaş sınırının olmadığını, Kur'an'ın evlilik için sadece "buluğ çağı"nı esas aldığını öne sürmektedir.

Bu görüş, özellikle Kur'an'daki "buluğa erme" ifadesinden yola çıkılarak, kız çocuklarının erken yaşta evlenebileceği sonucuna ulaşılmasına neden olmaktadır. Ancak bu yorum, hem Kur'an'ın genel maksatlarını hem de indiği tarihsel ve toplumsal bağlamı göz ardı eden ciddi sorunlu bir -indirgemecilik- taşımaktadır.

Klasik fıkıh eserlerinde evliliğin yaşı genellikle -biyolojik ergenlik- le sınırlandırılmıştır. Bu, dönemin toplum yapısı ve kadının hukuki statüsüne göre anlaşılabilir bir durumdur. O dönemlerde kız çocuklarının erken yaşta evlenmesi toplumsal olarak yaygındı ve bu durum fıkıh kitaplarına da yansımıştı. Nitekim Talak Suresi 4. ayette geçen "adet görmemiş kadınların iddeti" ifadesi, bazı müfessirlerce buluğ çağından önce evlenmiş kız çocuklarına işaret olarak kabul edilmiştir. Fakat bu yorumlar, söz konusu ifadelerin bağlamını ve Kur'an'ın dönüştürücü misyonunu dikkate almadan yapılmaktadır.

Kur'an'ın nazil olduğu dönemde çok eşlilik, cariyelik, kadına mirastan pay verilmemesi, erkeklerin sınırsız boşama hakkı gibi birçok uygulama toplumda yerleşti. Kur'an bu uygulamaların çoğunu doğrudan yasaklamaktan ziyade sınırlandırarak, insanlık onurunu gözetken bir toplumsal dönüşüm başlatmıştır. Aynı yöntemle, erken yaşta evlilik meselesinin de zamanla ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Kur'an hiçbir ayetinde çocuk evliliğini teşvik etmemiş, aksine evlilik için "rüşd" yani akli ve duygusal olgunluk şartını getirmiştir. Nisa Suresi 6. ayette yetimlere mallarının ancak rüşt sahibi olduklarında verilmesi emredilirken, bu olgunluğun evlilik gibi ciddi bir sorumluluk için de geçerli olması gerektiği açıkça anlaşılmaktadır.

Kur'an yalnızca bir hukuk metni değil, aynı zamanda ahlaki, vicdani ve zihinsel bir uyanışı amaçlayan ilahi bir rehberdir. Bu yönüyle, insanların sadece hükümlere değil, aynı zamanda akıl, basiret, feraset ve vicdan gibi melekelerini kullanarak hareket etmelerini öğütler. Bu noktada, erken yaşta evliliğin yalnızca fizyolojik gelişime indirgenmesi, Kur'an'ın sunduğu hikmet merkezli yaklaşımı sığlaştırmaktır. Zira Kur'an'ın evrensel mesajı, zamanın ve mekanın ötesinde, insanı onurlandıran bir yapıya sahiptir. Hem "Kur'an evrenseldir" diyeceğiz hem de Kur'an'ı tarihin, coğrafyanın bir kesitine hapsedeceğiz ! Bu Kur'an'ın indiriliş ruhuna ve hedeflediği ahlaki olgunluk yürüyüşüne de mani bir durumdur..

Bugünün dünyasında bilimsel araştırmalar, çocuk yaşta evliliklerin psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan ciddi zararlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi, eğitim haklarının ellerinden alınmasına, birey olma süreçlerinin kesintiye uğramasına ve yaşam boyu süren travmalara yol açmaktadır. Böyle bir uygulamayı, Kur'an'ın ruhunu esas alarak meşru göstermek mümkün değildir. İslam, adaletin, merhametin ve hikmetin dinidir. Bu değerleri hiçe sayarak geçmişin şartlarını bugünün insanına dayatmak, dini değil, geleneği kutsamak anlamına gelir. Oysa Kur'an geleneği değil insanı yadsımadan, toplumu hiçe saymadan tedrici bir değişim ve dönüşüm hedeflemiştir. Kur'an ayetlerinin tek seferde katı bir şeri hüküm olarak ortaya konmaması buna ilahi kudretin gücünün yetmediği için değil sorunun ve düzlemin insani olması elvermemektedir !

Neticede Kur'an, dönemin yerleşik anlayışlarını birebir onaylamaktan çok, onları dönüştürmeye çalışan bir yaklaşım sergilemiştir. Erken yaşta evlilik, bu dönüştürölmek istenen alışkanlıklardan biridir. Kur'an'ın temel hedefi, insanın ruhen, aklen ve bedenen olgunlaşarak hayatına yön vermesini sağlamaktır. Bu çerçevede, evliliğı yalnızca bedensel yeterlilikle tanımlamak Kur'an'ın ahlaki derinliğini göz ardı etmek demektir. Dolayısıyla, erken yaşta evliliğı fıkhi yorumlarla meşrulaştırmak yerine, Kur'an'ın insan onurunu önceleyen mesajı doğrultusunda yeniden değerlendirmek gerekmektedir.

51. ÇAMURDAN KUŞ, ÜFLENEN RUH VE KUR'AN SAYFALARINA SARILAN TOST

Çayı kahveyi hazırladın mı ?

Dur dur koltuğa yerleşme hemen, işi gücü olan var, herkes senin benim gibi işsiz güçsüz mü ! Gerçi ben de çalışıyorum şimdi ama bunu akşam yazmıştım, yeni nasip oldu buraya ilıstirmek. Neyse hadi gelin şimdi kağıdın üzerindeki Ruhu konuşalım biraz. Hangi Ruh? Hani İsa'nın çamurdan kuş yapıp içine üflediğinde onlara hayat veren ruh. Ya da bugün hayatımızdan uçup giden ruh ve harfe duyulan saygı ile manaya olan yabancıliğin hikayesini..

Gaziantep'te bir okul kantininde yaşanan ve duyulduğu anda infial uyandıran hadise, sadece basit bir dikkatsizlik ya da "tost kağıdı" seçimi değil, çok daha derinlerde yankılanan bir ruh buhranının işaret fişegidir. Kur'an-ı Kerim sayfalarının bir gıda ambalajı gibi kullanılması, elbette zahirde bir edep, bir kutsal metin terbiyesi ihlalidir. Fakat bu olayın yankısı sadece sayfaların yırtılmasında ya da mürekkebin tost yağıyla lekelenmesinde değil, mananın hayatlarımızdan silinmesinde de gizlidir.

Bu ülkede, yüzyıllar boyunca kitap kağıdı dahi bulunamadığında eski mushaflar yakılmadan önce abdest alınır, dualar edilerek toprağa gömülürdü. Harf kutsaldı çünkü harfin ardında, insanın Rabbiyle konuştuğu o ince sızı, o titreşim gizliydi. Harfe saygı, manaya gösterilen hürmetin bir tezahürüydü. Ancak ne gariptir ki bugün, harfe olan sevgi içi boş bir şekilciliğe, ruhtan yoksun bir reflekse dönüşmüş durumda. Sayfaya gösterilen hürmet, anlamına gösterilen kayıtsızlığı gizleyen bir perde halini almış.

Olayı öğrenen velilerin okul önünde toplanması elbette anlaşılır bir şeydir. Onların tepkisi, mukaddes olanı koruma refleksinden doğmuştur. Fakat mesele yalnızca "sayfayı kim yırttı?" ya da "bu kağıdı kim tostun altına koydu?" sorusuna indirgenirse, çok daha yakıcı olan şu sorular cevapsız kalacaktır: Bu kadar Kur'an meali, bu kadar tefsir, bu kadar Arapça yazılmış ilmi eser hangi zihinlerde yankı buluyor? Bu eserlerdeki mana, hayatlarımıza ne ölçüde nüfuz ediyor?

Bugün raflarımızda yer alan sayısız Kur'an tercümesi, şerhi, izahı, klasik eser ve ilmi yazı, çoğu zaman okunmadan tozlanmakta ya da okunsa da bir "bilgi nesnesi" olmaktan öteye geçememektedir. Halbuki bu metinlerin amacı bilgi aktarmaktan ziyade bir yaşantı dili, bir kalbi dönüşüm dili inşa etmektir. Hal böyleyken, harfe saygılı ama manaya bigane bir kültürel şizofreni içinde yaşıyoruz. Kutsal metinlere, yazıya, hattata, yanık yanık okunmasına gösterdiğimiz sevgi, çoğu zaman estetik bir sevda yahut kimlikssel bir aidiyet biçiminde kalıyor; ruh, içimizde yankı bulamadan uzaklaşıyor.

Modern zamanların bir başka yüzüyle karşı karşıyayız: Kutsalı nesneleştirmek. Kur'an, artık bir duvar süsü, bir düğün hediyesi, bir cenaze töreni eşlikçisi. Oysa indirildiği zamanın insanları için Kur'an, geceye rehberlik eden bir nur, karanlık çağlarda ahlakı ve hakikati aramanın pusulasıydı. Bugün ise o pusulanın iğnesi dönüp dolaşıp sadece şekle, biçime, yazıya saplanıyor; mana da, ruh da yitip gidiyor.

Bu nedenle Kantin'de yaşanan bu hadise, belki de bir fırsattır. Sadece bir öfke anı değil, bir tefekkür eşiğidir. Şimdi topluca kendimize şu soruyu sormalıyız:

Kur'an sayfasını tost kağıdı yapan bir zihniyet, aslında hangi boşluğu dolduramadı? Bizler, bu metnin ruhunu hayatın neresine koyduk da, onun dışına çıkan her şey bize bu kadar büyük bir dehşet veriyor?

Evet, yaksan da yaktı derler. Lakin asıl yakılan, kağıt değil manadır. Harf değil ruhtur. Mürekkep değil yaşanabilir bir hakikattir. Ve asıl yangın, kalplerin içindedir; dışarıdan görünmeyen, dumansız ama çok daha yıkıcı bir yangın.

52. DİJİTAL TARTIŞMALARIN SIĞLIĞINDA DİN VE AKIL ARASINDA KAYBOLAN HAKİKAT

Günümüz dijital çağında bilgiye erişim kolaylaşırken, tartışma kültürü de buna paralel olarak daha görünür, ancak bir o kadar yüzeysel bir forma bürünmüştür. Sosyal medya mecralarında özellikle dini meseleler üzerinden yapılan tartışmalar, artık entelektüel derinliğin değil, takipçi kazanmanın, “like” ve “izlenme” sayılarının belirlediği performatif arenalara dönüşmüş durumda. Özellikle bazı içerik üreticileri; yaygın deyimle “yutuberlar” kendilerine tartışma muhatabı olarak genellikle dini, özellikle de İslam’ı henüz yüzeysel olarak tanımış ya da siyasal nedenlerle mesafeli, kavramsal altyapısı zayıf genç ateist ya da agnostikleri seçmekte ve bunun üzerinden bir tür sözde entelektüel gösteri sunmaktadır. Bu tartışmaların neredeyse tamamı, muhatapların birbirini tanımadığı, yüz yüze hiç gelmediği, hatta insani bir temasla çay bile içmediği ilişkiler üzerinden yürütülmektedir.

Bu yüzeysel tartışma zemini yalnızca sosyal medya figürleriyle sınırlı değildir. Akademik unvan taşıyan bazı isimler de bu tartışmaların bir parçası haline gelmiş, İslam’ın teolojik dilini bilimsel yöntemle “çürütme” çabasına girişmişlerdir. Ne var ki bu girişimler çoğunlukla dinin kavramsal dünyasına yabancı, bağlamsız ve anakronik yorumlarla sınırlı kalmaktadır. Buna karşılık bazı İslamcı yorumcular da bu tür tezlere ayetlerle karşılık vererek “iman dairesi”nden karşı argümanlar üretmeye çalışmakta, dahası bu yöntemi felsefe ya da mantık zannetmektedirler. Ancak ne yazık ki göz ardı ettikleri temel bir kural vardır: Bir tezin doğruluğu, yalnızca kendi içsel referanslarıyla ispat edilemez; nesnel ve bağımsız bir akıl yürütme zemini gerekir. Oysa mevcut tartışmalar, çoğu zaman aynı dili konuşmayan, birbirlerinin düşünce sistemine hakim olmayan, kavramların içeriğini paylaşmayan iki tarafın birbiriyle didişmesine dönüşmektedir. Ortaya çıkan şey ise hakikati arayan bir düşünsel çaba değil, haklı çıkma arzusuyla yoğrulmuş, dijital çağın “izlenme garantili” polemikleridir.

Günümüzde YouTube ve benzeri platformlar, bu tür yüzeysel tartışmalarla doludur. Oysa İslam, ne bilimin kimi zaman çürütülmüş teorileriyle yadsınabilecek bir inanç sistemidir, ne de birtakım sivri zekalı fakat entelektüel derinlikten yoksun sosyal medya figürleri tarafından “savunulmaya” muhtaçtır. İnanç, bilginin ve aklın yanında kalp, vicdan ve tarihsel tecrübe ile de beslenen bir yapıdır. Bu nedenle dini tartışmaların hakkını vermek, sahici bir diyalog ortamı, karşılıklı anlama çabası ve epistemolojik sadakat gerektirir. Ancak bu koşullarda hem inanç hem akıl birbirine düşman değil, birbirini besleyen iki hakikat yolu olabilir.

53. İSLAM KADIKÖY'E Mİ İNDİ, YOKSA HİCAZ'A Mİ?

Bazı sorular vardır ki, cevabı bilindiği için değil, karşındakinin sinir damarlarını yoklamak için sorulur. İşte bu yüzden, bir ateistin dilinden dökülen “Senin dinine göre bir adam kendi geliniyle evlenebilir mi?” sorusu, cevaptan ziyade kötü bir ima taşır. Cümledeki “senin” zamiriyle “din”in arasında sinsi bir alay gizlidir; sanki sorunun asıl muhatabı akıl değil, sabırdır.

Dedim ki: “Canım abim, niye İslam'ı sanki bugün Moda sahiline yeni inmiş bir yasa gibi okuyorsun? Bu din yirmi birinci yüzyılın kafe entelijansiyası için inmedi. Burası İzmir Alsancak da değil, yedinci yüzyıl Arap Yarımadası. Ne anayasa mahkemesi var ne feminist dernekler. Kadının boşanma hakkı mı dedin? Güldürme beni; kadın, kocasının devenin arkasına bağladığı çok afedersin ama bir çuvaldan ibaretti. Din, o topluma indi. O devirde evlilik, aşkın değil soyun, şehvetin değil gücün meselesiydi.”

Bir düşün şimdi: Adı Zeyd olan bir çocuk. Anası babası belli değil. Savaşta esir düşmüş, köle olarak satılmış. Mal gibi. Et gibi. Eşya gibi. Hatta onlardan bile aşağı çünkü deveye hurma yüklenir ama köleye sopa. Zeyd, Hatice'nin mülkiyetine geçiyor; sonra Muhammed'in evine düşüyor. Ve burada bir şey oluyor. Bu zamanlar için bir insanlık kırıntısı o zaman için vicdan ve merhamet rüzgarına dönüşüyor. İki gözüm Muhammed onu azat ediyor. Dile kolay: Arap toplumunda köle azat etmek, kabile namusuna dil uzatmak gibi bir şeydi. Azat etsen de kurtulamıyorsun: “Mevali” diyorlar sana. Azadlı köle. Yani eski köle. Yani hep köle. Şimdi biraz daha geriye gidelim..

Yedinci yüzyıl Arap Yarımadası'na hoş geldiniz: Çölün, kanun değil kanla yönetildiği zamanlar. Aşiret denilen o erkek kardeşliğinin demir örgüsünde, bir adamın itibarı, iki şeyle ölçülürdü: Kılıcı ve soyundan gelen oğullarıyla. Erkek evlat, yalnızca bir sevinç değil, bir savaş güvencesiydi. Ne kadar oğlun varsa, o kadar mızrağın vardı. Ne kadar mızrağın varsa, o kadar toprağın, kadının, deven, ticaret kervanının.

Peki ya oğlun yoksa?

İşte o zaman bir başkasının oğlunu “evlatlık” alırsın. Ama merak etme, bu öyle sevgiyle, şefkatle yapılan bir şey değil. Bildiğin devşirmelik. Evlatlıklar, soyun değilse de sopan olurdu. Savaşta önden gönderilir, hesapta “bizim çocuk” sayılırdı ama kan bağı yoksa, asla tam kabul edilmezdi. Statün, babanın soyuyla ölçülürdü. Kan seninse, şeref de sendeydi. Eğer değilsen... Geçmiş olsun.

Bu toplumsal bağlamda, kölelik müessesesi de aynı mantığın bir uzantısıydı. Bir savaşta ele geçirilen çocuk, ister kız ister erkek olsun, ganimettir. Kızsa cariyeye, erkekse köle. Araplar için köle, insan değil, üretim gücüydü. Hür doğmayan birine "evlat" demek bile züldü. Kanın yoksa, sen de yoksun. Köle azat edilse bile, sosyal olarak hala “mevali”ydi; yani “efendisinden artakalan” kişi.

İşte bu acımasız toplumsal çerçevede, Zeyd adlı bir çocuk belirir tarihin satır aralarında. Anası babası bilinmeyen, savaşta esir düşmüş, sonra köle olarak satılmış bir çocuk. Hatice'nin malı olarak eve girer, sonra Muhammed'in dünyasına düşer. Muhammed onu azat eder ki bu, sadece hukuki değil, aynı zamanda sosyal bir devrimdir. Ama yetmez. Onu, evlatlık olarak ilan eder. Adı artık “Zeyd bin Muhammed” olur. Sırf bu yüzden, Mekke aristokrasisinin sinirden beyin kemikleri çatırdamaya başlar.

“Olmaz!” derler. “Köle çocuğu, nasıl bir kabileye mensup olabilir? Bir azadlıya nasıl soy verilir?” Çünkü bu sistemde soy, sadece biyolojik değil, politik bir meseledir. Her soy, bir aşiret gücüdür. Ve bir köleye soy vermek, statükoya karşı devrim demektir.

İşte Kur'an burada devreye giriyor. Ahzab Suresi 4. ve 5. ayetlerde der ki:

“Allah, bir adamın göğsünde iki kalp yaratmamıştır... Evlatlıklarınızı öz oğullarınız gibi sayamazsınız. Bu sizin ağzınızla söylediğiniz bir sözdür.”

Yani?

Yani soy, sadece sözle kurulamaz. Evlatlık, bir sevgi bağı olabilir ama kan bağı değildir. Onlara kendi babalarının adıyla hitap edin. Aile bağı uydurmayın, toplumun soy-sop takıntısını Kur'an böylece kesip atar.

Bu, bugün kulağa sanki "nüfus memurluğu düzenlemesi" gibi gelir ama o dönemde sosyal dinamiti fitillemek gibidir. Çünkü Araplar için aile bağı, sadece hukuk değil, aynı zamanda savaş stratejisidir. Muhammed, "Zeyd benim oğlumdur" diyerek statükoyu yıktı, sonra Kur'an bunu dönüştürerek, evlatlık kurumunu yeniden tanımladı: Evlatlık sevgiyle olur, soy kanla değil.

Ve işin ironisi şudur: Muhammed, o çok eleştirilen "geliniyle evlenme" eylemini tam da bu bağlamda yapar. Çünkü Zeyneb, onun "oğlu" değil, "evlatlığı" Zeyd'in eşidir. Ve Kur'an bu noktada konuyu netleştirir: Evlatlık, soy olarak öz değildir. Dolayısıyla onun eski eşiyle evlenmek, bugünün gelenekleriyle çatışsa da o günün şartlarında dinen bir sakınca değildir.

Ama bizim günümüzün sosyal medya çakma kahraman yorumcusu, olayın Arap sosyal düzenine karşı bir başkaldırı olduğunu değil, ahlaki bir "skandal" olduğunu düşünür. Çünkü o, Kur'an'ı bugünkü apartman katında, filtre kahvesini yudumlarken, medeni hukuk dersinden çıkan öğrenci gibi okur. Tarihin ruhunu unuttur. Kur'an'ın indiği zamanı, coğrafyayı, toplumu realiteden siler; sadece ayeti kuş gibi ortada bırakır. Sonra başlar ayeti sapanla taşlar gibi taşlamaya, ayeti alır, üzerine tivitir ya da yutup ahlaki döker, onunla alay eder, layk toplar.

Neyse konuyu uzatmayayım ama Muhammed, bu çocuğa Arap geleneğindeki gibi davranmıyor. Onu evlat gibi bağrına basıyor. Anne babasını bulduğunda bile, "İstersen git, istersen kal" diyor. Zeyd kalıyor. O günün toplumunda, kalmak, özgürlüğü bırakıp sadakati seçmek, ancak sevgiden olur. Ve tam da bu yüzden, Muhammed bir adım daha atıyor: Toplumun sınıfsal zincirlerini kırmak için Zeyd'i evlendirmek istiyor. Lakin o toplumda köle, azatlısıyla bile evlenemezken, hür bir kabile kadını olan Zeynep'le evlenmesi mümkün mü?

Ama işte bu tam da devrimin başladığı yer.

Muhammed, Zeyd'i Zeynep'le evlendiriyor. Yer gök yerinden oynuyor. "Köleyle kız mı evlenirmiş?" dedikoduları alıp başını gidiyor. Zeynep, belki de bu toplumsal kabullerle yoğrulmuş biri olarak, bu evliliği hiçbir zaman gönülden benimsemiyor. Söyleniyor, küçümsüyor, belki içten içe Zeyd'in eski hayatına bakıp hor görüyor. Ve evlilik çatırıyor. Zeyd boşanmak istiyor. Muhammed, sabret diyor. Ahlaklı ol, kabullen, toplumu dönüştür. Ama toplum ne dönüyor ne dönüşüyor. Zeynep mutsuz, Zeyd yorgun.

Ve boşanıyorlar.

Bu da yetmiyor. Şimdi yeni bir infial: "Hür bir kadını eski köle boşadı" diye kabileler köpürüyor. Arap aşiretlerinde bu, sosyal intihar gibi. Kadının namusu, köleyle anılır mıymış? Hele ki boşanmış bir kadın... Boşanmış, köleye varmış, sonra terk edilmiş! Felaket!

Muhammed bir adım daha atıyor. Zeynep'le evleniyor.

Burada dur. Nefes al. Çünkü modern akıl burada kriz geçirir. "Nasıl yani?" diyor. "Evlatlığının eski karısıyla mı evlenmiş? Bu dine nasıl inanayım?" diyor. Cevap net: Sen dine değil, kendi çağının kibrine tapıyorsun. Dini, bugünkü apartman hukuku gibi okumaya çalışıyorsun. Kur'an sanki geçen hafta Cihangir'de basılmış da kamuoyuna duyurulmuş gibi konuşuyorsun.

Halbuki o evlilik, bizim bugünkü düğün dernek, dış çekimler sonrası balayı konseptiyle yapılan bir birliktelik değil. O, sosyal bir devrim. Muhammed, bu evlilikle iki şeyin köküne kibrit suyu döküyor: Evlatlık, öz evlat değildir; dolayısıyla onun eski eşiyle evlenmek bir tabu değildir. Ve bir azadlı kölenin boşadığı kadın, toplumda onurlu bir yere sahip olabilir. Bunu sadece sözle değil, bizzat yaşayarak gösteriyor.

Fakat günümüzün "eleştirel ateisti", bu inceliği görmez. Çünkü onun derdi anlamak değil, küçümsemektir. Tarihi bağlamı siler, metni yalnız bırakır, sonra da o yalnız metni yargılar. Ne Arap toplumunun sosyal kodlarını bilir, ne İslam'ın onlara nasıl meydan okuduğunu. Düşün ki Muhammed, müşrik bir toplumun ortasında, kölelik düzeninin göbeğinde, evlatlık ve sınıf kavramlarını yerle bir ediyor. Bu, Tanrı'nın düzenine değil, toplumun geleneklerine başkaldırı. Ama sen hala "geliniyle evlenmiş" diyorsun.

Ey kadim akılla modernliğe çalım atan dostum, eğer gerçekten anlamak istiyorsan, önce zamanın ruhunu kokla. Kur'an bir tarih kitabı değil ama tarihin içinde konuşan bir metin. Onu bugünkü apartman hukukuyla, medeni kanunla, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın yönetmeliğiyle yargılayamazsın. Çünkü o zaman anlamsızlaşır. Bu da seni "gerçeklik" değil, sadece küçümseyici karikatürlerin kucağına atar.

Ve Tanrı, bu cehaletin karşısında susar. Çünkü bazı insanlar için inkar, bir düşünce değil, canının istediğine göre yaşamak isteyen bir kibir biçimidir.

54. VAHYİN BAĞLAMI: TARİH İÇİNDE HAKİKAT, HAKİKAT İÇİNDE TARİH

Tarihsel süreçte olduğu gibi günümüz İslam düşüncesinde de tartışmalar çoğu zaman zıt kutuplu iki uç eksen arasına sıkışır durur. Onlardan güncel olan biri de şudur: Bir yanda; “Kur’an yeterlidir, anlamak ya da hüküm çıkarmak için hadislere gerek yoktur” diyenler, diğer yanda ise “Kur’an hadissiz anlaşılamaz, hüküm hadis yoluyla desteklenerek ya da Kur’an’da olmasa da hadis kaynaklı rivayetler hüküm çıkarmak için yeterlidir” görüşünü savunanlar. Ancak bu ikinci grubun akıl ve mantık yürütmeye dair hüküm çıkarmaya pek yanaşmadıkları bilinen bir gerçektir. Bu bakış açısı, hadisin —ya da daha genel bir ifadeyle rivayetin— akla ve mantığa aykırı olsa dahi Kur’an kadar kesin ve bağlayıcı bir ölçüt olarak kabul edilmesini önceler.

Her iki taraf da meseleyi 7. yüzyıl Arap toplumunun tarihsel bağlamını, sosyolojik gerçeklikler ile teolojik kültürel zeminini göz ardı ederek bugünün kavramsal dünyasıyla değerlendirmekte; dolayısıyla meseleyi ilahî metnin özünden ziyade kendi entelektüel pozisyonlarının bir yansımasına dönüştürmektedir.

Kur’an’ın nüzul sürecini bir bütünlük içinde değerlendirmeden “dinin amacı nedir?” sorusuna sahih bir yanıt vermek mümkün değildir. Çünkü her ayet, belirli bir bağlamda nazil olmuş; kimi zaman toplumsal bir olaya cevap vermiş, kimi zaman insanın varoluşsal arayışına rehberlik etmiştir. Bu durumdan dolayı evrensel bir ayete bakarak “**Kur’an yeter**” demek ne kadar hatalıysa yalnızca bir hadise bakarak ya da sebebi nüzulü bilinmeyen bir ayeti hadisler ile destekleyerek “**Kur’an yetmez**” demek; tartışmanın bir tarafını kesin bir biçimde haklı olduğu yanılgısına götürmemelidir. Çünkü bazı durumlarda ayetlerin hangi durum ve şartlara göre indiği bilinmese de ayetin bağlamı durumun netleşmesinde yeterli aydınlığı sağlayabilmektedir. Bazılarında ise ayetin hususi oluşu ile umumi oluşu arasında belirsizlikler söz konusudur.

Bir ayetin nüzul sebebi biliniyorsa, o ayetin anlam alanı daha net sınırlarla kavranabilir. Örneğin; **Abese Suresi’nin ilk ayetleri** (“Yüzünü ekşitti ve arkasını döndü. Kendisine o âmâ geldi diye...”) bu duruma çarpıcı bir örnektir. Bu ayetlerin, Hz. Peygamber’in Mekke’nin siyasi ve askeri önde gelenleriyle konuştuğu sırada âmâ sahabe Abdullah b. Ümmü Mektûm’un kendisine yönelmesi üzerine nazil olduğu rivayet edilir. Ancak bu bağlam, tarih boyunca iki farklı yorum çizgisini de beraberinde getirmiştir. Bir görüşe göre yüzüne ekşiten Peygamberdir, diğer görüşe göre ise bu kişi Velid bin Muğire’dir.

Hal böyle olunca bir grup, “Peygamber yüzünü ekşitmez, bu tavır ona ait olamaz” diyerek ayetteki hitabı dolaylı bir anlatım olarak görür; olayı bir başkasına nispet ederek metni Hz. Peygamber’in masumiyetine halel getirmeyecek biçimde yorumlar. Diğer grup ise, bu olayın doğrudan Hz. Peygamber’e yönelik bir uyarı olduğunu, vahyin peygamberi de insani sınırlılıklar içinde terbiye eden bir yön taşıdığını savunur. Onlara göre mesele kişisel bir kusur değil, tebliğin yöntemine dair evrensel bir ilkedir: Din, makam, nüfuz veya toplumsal statü gözetilerek değil, yalnızca hakikati esas alarak yayılmalıdır. Muhatap bu durumda Velid bin. Muğire de olsa Ümmü Mektûm da olsa hitaba muhataplık önceliği açısından Allah nazarında ikisi de eşittir.

Bu iki yaklaşım arasındaki fark, yalnızca bir şahıs meselesi değildir; vahyin mahiyetine, peygamberliğin insani yönüne ve ilahi hitabın ahlaki öğretisine dair farklı bir bakış açısını yansıtır. Burada tarihsel bağlamı bilmek, ayetin yüzeydeki anlamını aşarak onun evrensel mesajını kavramayı mümkün kılar: Allah’ın dini, ne çıkar beklentisiyle ne de toplumsal güç dengeleriyle yönlendirilmemelidir.

Buna karşılık, Fatiha Suresi gibi bazı bölümler veya Bakara Suresi 2. ayet (“Bu, kendisinde şüphe olmayan bir kitaptır...”) gibi ayetlerin nüzul sebepleri belirli bir olaya dayandırılmaz. Bu tür ayetler, insanın tarih üstü varoluşsal durumuna hitap eden, zamandan bağımsız ilkeler taşır. Böyle ayetlerde nüzul sebebi aramak, metnin evrenselliğini daraltma riskini taşır. Ayet elbette bir sebep için inmiş de olabilir. Ancak bu durum ayetin hususiyetini, umuma açmaktan alıkoymaz.

Ne var ki modern tartışmalar, çoğu zaman bu çok katmanlı yapıyı göz ardı etmektedir. Her iki uç görüş de dini metinleri anlamamanın zorluğuna katlanmak yerine, kendi yorum alanını mutlaklaştırma eğilimindedir. Bu durum, düşünsel tembellik kadar, varlıklarını birbirlerinin reddiyeleri üzerinden kuran bir zihniyetin ürünüdür. *Oysa sahici bir din anlayışı, ne salt tarihsel determinizme indirgenmeli ne de bağlamdan tamamen soyutlanmalıdır.*

Kur'an'ı anlamak, sadece bir metni çözümlmek değil; aynı zamanda onun indiğı toplumun diline, düşünce yapısına, sosyo-politik koşullarına ve insanın evrensel hakikat arayışına nüfuz etmektir. Aksi halde din, insanı dönüştüren bir bilinç kaynağı olmaktan çıkıp, her grubun kendi kabulleriyle kutsadığı bir tartışma zemini haline gelir. Bize göre; Kur'an yeter demek de doğrudur Kur'an yetmez demek de doğrudur. Zira Kur'an'ın yukarıda örnekleri verilen bağlamda da ele alındığı gibi yettiğı durumlar da söz konusudur yetmediğı de.. Bunu anlamak ve kabullenmek çok mu zor..

Keşke taraflar kavga etmeden döğüşlerdi !

55. KUR'AN'I YÜCELTİRKEN ONU YABANCILAŞTIRMAK

Kenan, yani bugünkü Filistin ve çevresini kapsayan kadim coğrafya, tarih boyunca hem kutsal metinlerde hem de arkeolojik bulgularda İsrailoğullarının ve diğer Sami toplulukların erken dönem yerleşim alanı olarak anılmıştır. Bu bölge, Antik Yakındoğu'nun siyasi ve kültürel geçiş noktalarından birini oluşturur. "Kenan" ya da Batı dillerinde bilinen biçimiyle *Canaan* adı, yalnızca bir yer ismini değil, aynı zamanda o topraklarda yaşayan halkların ortak kimliğini de ifade eder.

Etimolojik açıdan "Kenan" adının kökeni kesin olarak saptanamasa da, Semitik dillerdeki *k-n-* kökünden geldiği genel kabul görmektedir. Bu kök, "alçalmak", "boyun eğmek", "eğilmek" anlamlarını taşır. Nitekim İbranice *kāna'* fiili de aynı biçimde "alçaltmak" ya da "itaat etmek" anlamına gelir. Bu bağlamda *Kenan* sözcüğü "alçak yer" ya da "alçaltılmış toprak" anlamını taşımaktadır. Bu yorum, yalnızca dilbilimsel bir analiz değil, aynı zamanda coğrafi bir gerçekliğin de yansımasıdır. Zira Kenan diyarı, coğrafi olarak dünyanın en alçak noktalarından biri olan Lut Gölü (Ölü Deniz) havzasını kapsar; bu bölge deniz seviyesinin yaklaşık 400 metre altındadır. Dolayısıyla "alçak yer" anlamı, hem dilsel hem de coğrafi bir gerçekliğe işaret etmektedir.

Bunun yanı sıra Kur'an'da Rum Suresi'nde geçen; **فِي أَدْنَى الْأَرْضِ • غُلِبَتِ الرُّومُ** "*Gulibatir-rûmu fî adnâ al-ardî.*" "Rumlar yenildi, yakın bir yerde; ama onlar bu yenilgilerinden sonra galip geleceklerdir" (Rum, 30/2-3) ayetinde geçen "*adnâ*" ifadesi genellikle Kur'an çevrilerinde "yakın yer" olarak çevrilse de bazı çevirilerde "dünyanın en alçak yeri" olarak çevrilmiştir. Bu çevirilere de dayanarak bazı yorumcular, ifadeyi "bilimsel bir mucize" olarak değerlendirmiş; Kur'an'ın, yüzyıllar öncesinden bölgenin deniz seviyesinin altında olduğunu bildirdiğini ileri sürmüşlerdir. Oysa tarihsel ve dilbilimsel veriler göstermektedir ki, bu bölgenin "alçak yer" olarak adlandırılması İslam öncesi dönemlerden itibaren bilinmekteydi. Eski Mısır yazıtlarında "Ka-na-na(h)" biçiminde geçen bu ad, zaten halklar arasında "eğilmiş, alçak ülke" anlamında kullanılıyordu. Kur'an'daki bu ifadeyi mucizevi bir ön bilgi olarak görmek yerine, tarihsel bir gerçekliğe dayanan dilsel bir atıf olarak değerlendirmek daha doğru olur. Nitekim ayetin işaret ettiği coğrafi bölgede, o dönemde Bizans ve Sâsânî imparatorlukları arasında süregelen savaşlar devam etmekteydi ve ayet, bu savaşlardan birinin sonucunu ve coğrafi yönünü aktarmaktadır. Dolayısıyla Kur'an'da burada herhangi bir gizem ya da çözölmeyi bekleyen sır bulunduğunu iddia etmek yanlıştır.

Bu noktada dikkat çekici olan, Kur'an'ı "bilimsel mucizeler" üzerinden açıklama çabalarının çoğu zaman metnin asli mesajını gölgelemeye başlamasıdır. Kur'an, evrenin sırlarını çözmek için değil, insanın yeryüzündeki varlığını anlamlandırmak ve ahlaki sorumluluğunu hatırlatmak için gönderilmiştir. Bu nedenle, metni bilimsel doğrulama arayışlarıyla yorumlamak, çoğu zaman bir hakikat arayışından çok bireysel bir "keşfetme" ve "ispat etme" arzusu, yani bir tür entelektüel ego tatmini haline gelmektedir. Bu tür yaklaşımlar, "bakın, Kur'an bilimi önceden haber verdi" iddiasıyla yola çıkarken, aslında kutsal metnin özündeki mesajın güçlü ana temasını zedelemektedir. Ya da başka bir ifadeyle Kur'an'a yaklaşım açısında zihinsel sapmalara kapı aralamaktadır.

Oysa Kur'an'ın ana gayesi, adalet, merhamet, barış, özgürlük ve eşitlik gibi evrensel insani değerleri tesis etmektir. Onun çağrısı, insanın yeryüzündeki varlığını anlamlı kılma, zulme karşı direnme ve toplumsal dengeyi sağlama çağrısıdır. Dolayısıyla, bu ilahi mesajı zoraki biçimde "mucizevi" anlatılara bağlamak, Kur'an'ın etik ve ahlaki yönünü görünmez kılmakta; onu bir bilim kitabına indirgeme tehlikesi doğurmaktadır. Gerçek inanç, metni kendi bağlamında ve amacı doğrultusunda anlamaya; yani insanın kalbini, vicdanını ve eylemini dönüştürmeye yöneliktir.

56. CADILAR BAYRAMI VE RUHSAL BOŞLUĞUN DERİN YALNIZLIĞI

Son yıllarda Türkiye'nin farklı şehirlerinde, özellikle büyük kentlerin gece hayatında ve gençlik çevrelerinde Cadılar Bayramı kutlamalarının giderek görünür hâle geldiği dikkat çekiyor. Bir zamanlar sadece Amerikan filmlerinde rastlanan maskeli partiler, balkona asılan balkabağı süsleri ya da çocukların şeker toplama oyunları artık yerel sokaklarda da boy göstermeye başladı. Bu sahne, yüzeyde yalnızca “Batı kültürünün bir yansıması” gibi görünse de, aslında çok daha derin bir dönüşümün işaretidir: insanın kutsal ile arasındaki mesafenin açılması ve modern çağın anlam krizinin gündelik yaşama sızması.

İnsanlık tarihinin erken evrelerinde ritüeller, doğa ile insan arasındaki kırılgan dengeyi onarmanın sembolik yollarıydı. Toprak, hasat, ölüm ve yeniden doğuş gibi kavramlar yalnızca maddi olgular değil, aynı zamanda insanın varoluşsal korkularına verilen cevapların biçimiydi. Keltlerin Samhain şenliği de bu anlayışın bir ürünüydü: yılın karanlık dönemine geçişte, ölümler diyarının kapılarının aralandığına inanılır, ateşler yakılır, maskelerle ruhlar yatıştırılırdı. Bu törenler, arkaik insanın doğa karşısındaki çaresizliğini anlamlandırma çabasıydı; yani ritüel, hem korkunun hem de inancın dilinde yazılmış bir metindi.

Zaman ilerledikçe, dinler ve kültürler birbirine karıştı. Samhain, Hristiyanlığın “All Hallows’ Eve”iyle bütünleşerek sembolik biçimini korudu ama anlamını yitirdi. Ritüel, inancın değil alışkanlığın alanına geçti. 20. yüzyılın tüketim toplumuna gelindiğinde ise Cadılar Bayramı artık ruhlarla değil, reklamlarla; bereketle değil, marka logolarıyla ilişkilendirilen bir etkinliğe dönüştü. İnsan, anlamı değil imgeyi kutlamaya başladı. Korkunun yerini eğlence aldı, ölümü anmak yerini şeker toplamaya bıraktı.

Bugün Cadılar Bayramı, insanın eski ritüellerini tekrarlama arzusu değil, modern dünyanın yorgun ruhunun bir dışavurumudur. İnsan artık doğadan değil, kendinden kopmuştur; maskeler artık ruhlardan saklanmak için değil, kimliğini geçici olarak yeniden kurmak içindir. Bu yüzden modern birey, eğlenirken bile eksik hisseder çünkü o, ritüelin içini boşaltmış, ama hâlâ onun biçiminde teselli aramaktadır.

Ve belki de bu tablo, çağımızın en çarpıcı gerçeğine işaret eder: Modern insanın ruhsal boşluğu giderek derinleşmektedir. Teknoloji, refah ve görünür özgürlük arttıkça, insanın içsel yalnızlığı büyümekte; toplumsal gariplikler, tuhaf eğilimler, anlam arayışları bu boşluğun yüzeye çıkan kabarcıkları hâline gelmektedir. Oysa İslam, insanın bu içsel açlığını doyurabilecek bütüncül bir anlam sistemi sunar; hem kalbe hem akla hitap eden bir denge önerir. Ne var ki, bu çağda Müslümanlar bu mirasın hakkını verememekte, dağınık, yönsüz ve yüzeysel bir görüntü arz etmektedir. Böylece modern insan, önünde duran suyu göremeden susuz kalmakta; ruhunun boşluğunu dolduracak ilacı elinin tersiyle itmektedir.

57. TEFSÎRU'L-KUR'ÂN Bİ'L-KUR'ÂN YAKLAŞIMININ EPİSTEMOLOJİK HANDİKAPLARI

“Kur'an'ı Kur'an ile açıklamak” (tefsîru'l-Kur'ân bi'l-Kur'ân) yaklaşımı, tarih boyunca pek çok müfessir tarafından benimsenmiş olmakla birlikte, sınırları üzerine daima tartışmalar yapılmıştır. İbn Teymiyye, İbn Kesîr ve kısmen Zemahşerî bu yöntemi öne çıkarırken; Zerkeşî, Zerkânî ve Fahreddin er-Râzî gibi âlimler bu yöntemin **bağlamdan koparıldığında** yetersiz kalacağını belirtmişlerdir. Zerkeşî'ye göre Kur'an'ın bazı pasajları müşkildir; anlamı belirlemek için dilsel yapının yanı sıra “öncesi ve sonrası ile oluşturduğu bağlama” da dikkat edilmelidir (el-Burhân, II, 200). Zerkânî de ayetlerin yalnız kendi lafızlarından değil, “kelâmın bütünlüğünden” anlaşılması gerektiğini vurgular (*Menâhîlu'l-İrfân*, I, 44).

Klasik tefsir geleneği bağlamın işlevini; mücmeli beyan etmek, ihtimalleri azaltmak, umum ifadeyi tahsis etmek ve çok anlamlı lafızları sınırlamak şeklinde sıralar. Buna rağmen bazı erken dönem tefsirlerde, ayetleri kendi bütününden kopararak delil olarak kullanan “atomcu yaklaşım”ın varlığı da gözlenmiştir (Okumuş, *İslâmî İlimler Dergisi*, 2007, s. 140).

Kur'an tefsirinde “atomcu yaklaşım” (ya da **parçacı yorum**) terimi, metni bir bütün olarak değil, **tek tek ayetler veya ifadeler** düzeyinde ele alan bir anlayışı ifade eder. Bu yaklaşımda her ayet, kendi bağlamından, nüzul sebebinden ve sure içi bütünlüğünden kopararak bağımsız bir bilgi veya hüküm cümlesi gibi değerlendirilir. Atomcu yorumun temel özelliği, Kur'an'ın **dilsel ve tematik sürekliliğini göz ardı etmesi**, yani metni bir sistem olarak değil, birbirinden kopuk öğelerden oluşan bir “ayetler derlemesi” gibi okumasıdır. Bu tarz okumalar, özellikle erken dönemlerde **delil üretme amacıyla** seçici ayet kullanımında (istidlâl) sıkça görülmüştür. Zerkeşî, bu tür yorumların Kur'an'ın bütünlüğünü zedelediğini, çünkü her ayetin kendi “siyâk ve sibâkı” (öncesi ve sonrası) içinde anlam kazandığını belirtir (*el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'ân*, II, 200). Benzer biçimde Zerkânî de, parçacı yorumların Kur'an'ın “nazm” (kompozisyon) yapısını bozduğunu ve vahyin iç mantığını tahrif ettiğini vurgular (*Menâhîlu'l-İrfân*, I, 44). Bu nedenle klasik âlimler, tefsirde atomcu yaklaşımın anlamı daralttığını, bağlamsız yorumların ise çoğu zaman metnin niyet ettiği manadan sapmalara yol açtığını kabul etmişlerdir.

“Atomcu yaklaşım” (*atomistic exegesis*) terimi, modern tefsir araştırmalarında kullanılan bir niteleme olup, klasik dönemde bu adla anılmamıştır. Kavram, ilk kez oryantalist Kur'an çalışmaları bağlamında **Ignaz Goldziher, Richard Bell ve John Wansbrough** gibi Batılı araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur. Bu yazarlar, klasik tefsir geleneğinde Kur'an'ın çoğu zaman “ayet ayet” ve bağlamdan kopuk biçimde açıklanmasını eleştirerek, bu yöntemin metni bir “bütüncül mesaj”dan ziyade “parçalar toplamı” gibi yorumladığını savunmuşlardır. Goldziher'in *Die Richtungen der islamischen Koranauslegung* (1907), Bell'in *Introduction to the Qur'an* (1953) ve Wansbrough'un *Quranic Studies* (1977) adlı eserleri, bu kavramsallaştırmanın temelini oluşturmuştur.

Bununla birlikte, “atomcu yaklaşım”ın eleştirisi yalnızca modern döneme ait değildir. Klasik İslam düşüncesinde **Zerkeşî, Zerkânî, Süyûtî ve Fahreddin er-Râzî** gibi âlimler, bu yöntemin sakıncalarını fark etmiş ve özellikle **bağlam (siyâk ve sibâk)** ilkesiyle buna karşı bir denge kurmuşlardır.

Zerkeşî'ye göre ayet, öncesi ve sonrası göz ardı edilerek yorumlandığında “murad-ı ilahî yanlış anlaşılabilir” (*el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'ân*, II, 200).

Râzî ise Kur'an'ın nazmını bir “kompozisyon” olarak görür ve parçacı okumaların bu yapıyı bozduğunu ifade eder (*Mefâtîhu'l-Gayb*, Mukaddime).

Dolayısıyla, “atomcu yaklaşım” nitelemesi modern bir kavramsallaştırma olsa da, işaret ettiği eleştiri hattı köklerini klasik tefsir geleneğinde bulur.

İbn Kesîr, Kur'an'ın kendi kendini açıklama niteliğini kabul etmekle birlikte, anlamın kapalı kaldığı durumlarda sünnete ve sahabe yorumlarına başvurmayı zorunlu görür. Onun hocası İbn Teymiyye, Kur'an'ı

sadece Kur'an ile açıklamanın, nüzul bağlamı ve Peygamber'in tebyin görevi dikkate alınmadığında "rey ile tefsir"e dönüşeceğini söyler (*Mukaddime fî Usûli't-Tefsîr*, s. 127). Bu durum, Peygamber'in açıklayıcı rolünü devre dışı bırakarak metni tarih dışı bir düzleme taşır.

Bu çerçevede, İslam âlimlerinin çoğu Kur'an'ın iç bütünlüğünü gözetmenin gerekliliğini kabul etmekle birlikte, bu yöntemin **tek başına yeterli bir tefsir ilkesi olamayacağını** vurgulamışlardır. Çünkü Kur'an'ın anlamı, ancak nüzul sebebi, dil yapısı, tarihsel bağlam ve sünnetin açıklayıcı işleviyle birlikte değerlendirildiğinde tam olarak ortaya çıkar.

Kur'an'ın kendi içinde kavramları açıklaması, bazı durumlarda anlamı zenginleştirirken, yalnızca bu yönetime dayanmak anlam kaymalarına neden olabilir. Örneğin "**salât**" kavramı Bakara 43. ayette "tüm iyi ve ahlaki erdemli işlerin çatısı" bağlamında kullanılırken, Tevbe 103. ayette "dua etmek" anlamında geçer: "Onların mallarından sadaka al, bununla onları temizle ve arındır; onlara salât et (dua et), çünkü senin duan onlar için bir sükûnettir." Aynı kökten gelen kelimenin iki farklı bağlamda farklı işlevler üstlendiği görülür. Benzer biçimde "**takvâ**" kavramı, Ali İmran 102. ayette "Allah'a karşı sorumluluk bilinci" anlamında, Bakara 189'da ise "ahlaki bir bilinç ve doğru davranış rehberi" olarak geçer. "**Zalimûn**" kelimesi ise bazen "gözleri hakikate kapalı ve bu nedenle kendisine yazık eden" (Kehf 35), bazen de "imani küfürle karıştıran" (En'âm 82) anlamında kullanılmıştır. Bu örnekler, kelimelerin anlamını yalnızca ayetler arası göndermelere dayandırmanın, kavramların tarihsel ve toplumsal kullanım alanlarını gözden kaçırabileceğini gösterir.

Kur'an'ın 23 yıllık bir süreçte, toplumsal sorunlara ve tarihsel olaylara cevap olarak nazil olduğu dikkate alınmadığında, özellikle **miras, cihad, nikâh** veya **kölelik** gibi konuların anlam boyutu daralır. Örneğin mirasla ilgili ayetler (Nisâ 11-12), ataerkil Arap toplumunda kadının ekonomik bağımsızlığını tesis etmeye yönelik bir dönüşüm sürecini başlatmıştır. Cihad ayetleri (örneğin Bakara 190), saldırıya uğrayan topluluğun meşru müdafaası çerçevesinde inmiştir; bu tarihsel bağlam göz ardı edildiğinde cihad, kolaylıkla saldırgan bir savaş öğretisi gibi yorumlanabilir. Nikâh ve kölelik konuları da aynı şekilde, mevcut toplumsal yapıyı bütünüyle onaylayan değil, onu tedricî biçimde dönüştüren bir vahiy metoduna işaret eder. Dolayısıyla nüzul bağlamı bilinmeden yapılan bir tefsir, **vahyin izlediği pedagojik ve dönüştürücü yöntemi iskarlar**, Kur'an'ı statik bir yasa metni hâline getirir.

Kur'an, Hz. Muhammed'e sadece vahyi tebliğ etme değil, aynı zamanda onu açıklama görevini de vermiştir. "Sana da insanlara kendilerine indirileni açıklayasın diye zikri indirdik" (Nahl 44) ayeti, bu görevi açıkça ifade eder. Yine "İnsanlara kendilerine indirileni açıklamak için sana bu Kitabı indirdik" (Nahl 64) ayeti, vahyin anlaşılması için Peygamber'in yorumlayıcı rolünü vurgular. Diğer taraftan "Biz sana bu zikri indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın" ifadesi (Nahl 44), Kur'an'ın tebyîn (açıklama) sürecinin bizzat peygamberî otoriteyle ilişkili olduğunu ortaya koyar. Bu ayetler, aktüel gündemdeki sünnetin (Tedvin asrı sonraki hadis ilmi değil-) Kur'an'ın tamamlayıcı ve açıklayıcı bir parçası olduğunu, dolayısıyla Kur'an'ın kendi başına yorumlanmasının eksik kalacağını gösterir.

Bu yöntemin bir diğer sorunu, yorumun kendi içine kapanan bir döngüye dönüşmesidir. Ayetler birbirine gönderme yaptıkça, yeni anlam katmanları ortaya çıkar; ancak bu katmanlar kendi başlarına açıklama gerektirir. Örneğin "Biz Kitab'ı sana, her şeyi açıklayıcı olarak indirdik" (Nahl 89) ayeti, Kur'an'ın açıklayıcı niteliğini vurgularken, "Bu Kur'an, insanlar için bir açıklamadır" (Âl-i İmrân 138) ayeti aynı işlevi tekrar eder. Yorumcu, bu iki ayeti birbirine referansla açıklamaya çalıştığında, hangi ayetin açıklayıcı, hangisinin açıklanan konumunda olduğu belirsizleşir. Böylece yorum süreci, kendi içinde sonsuz bir gönderme zincirine dönüşür. Aynı durum "Allah dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirir" (Fâtır 8) ve "Allah, kimi doğru yola iletirse, işte o doğru yolu bulmuştur" (A'râf 178) ayetleri arasında da görülebilir. Her iki ayet de birbirine referansla okunabilir; ancak bu okuma, bir noktadan sonra dairesel bir anlam üretimi yaratır ve anlam, metnin dışına taşmadan kapanır.

"Kur'an bize yeter" (hasbünâ'l-Kur'ân) sloganı, bu yaklaşımın modern biçimlerinden biridir. Fakat İslam düşüncesi tarih boyunca kelam, fıkıh, hadis, tasavvuf, dilbilim ve felsefe gibi alanlar üzerinden Kur'an'ı anlama çabası içinde gelişmiştir. Bu birikimi dışlayan bir yaklaşım, Kur'an'ın anlamını değil, **İslam düşüncesinin yorum hafızasını** yalıtır. Nitekim yalnızca içsel göndermelere dayalı tefsir, hem modernist yorumlara hem de lafzî

tutuculuğa zemin hazırlayabilir. Modernistler Kur'an'ı tarihsel bağlamdan kopararak çağdaş rasyonaliteye uygun biçimde yeniden yorumlama eğilimindeyken, literalistler lafzî anlamı mutlaklaştırarak her tarihsel yorumu reddederler. Her iki durumda da Kur'an, ya ideolojik bir belgeye ya da katı bir yasa metnine indirgenir.

Kur'an'ı Kur'an ile açıklamak, değerli bir yöntemdir; ancak bu yöntemin tek başına yeterli görülmesi, anlamın bağlamsızlaşmasına, Peygamberî açıklamanın reddine ve vahyin tarihsel sürekliliğinin kaybolmasına neden olur. Kur'an, elbette Kur'an ile açıklanabilir; fakat Kur'an'ı gerçekten anlamak, dilin, tarihin ve insanî tecrübenin tanıklığından bağımsız gerçekleşmemelidir.

58. ŞAPKADAN DEVE ÇIKARMAK

Kur'an'da mucize olgusu, klasik tefsir geleneğinde kazandığı anlamın aksine, başlangıçta doğaüstü bir gösteriden ziyade Rahman ve Rahim olan Allah'ın kudretine dair yaratılışın düzenine işaret eden bir "âyet", yani işaret niteliğindedir. Ancak İslam düşünce tarihinde bu kavram, tefsir ve rivayet literatürünün etkisiyle giderek doğa yasalarının askıya alındığı olağanüstü olaylar biçiminde anlaşılmaya başlanmıştır.

Bu anlam kayması, vahyin mesajını metafizik bir zemine taşıyarak onu gündelik hayatın içinden koparmış, böylece ilahî kudretin doğadaki sürekliliği yerine, istisnai bir müdahale biçimi olarak algılanmasına neden olmuştur. Oysa Kur'an'da peygamberlerin görevi, doğayı altüst eden mucizeler sergilemek değil, insanın göz ardı ettiği sıradan olguların içindeki ilahî hikmeti görünür kılmaktır. Adaleti tesis etmek, barışı korumak, kötülükten kaçınmak. Bu değerlerin el üstünde tutulması için herhangi bir mucizenin gerekmediği ortadadır. Ancak geleneksel algı, tüm bunları görmezden gelerek; Kur'an'da geçen kıssa içeriklerini asli bir iman ya da ya inançsızlık düzleminde meseleyi ele almak ister. Bunun için de örneğin İsrâ Suresi'nde geçen olayları, mucizenin bir delili olarak değerlendirmek ister.

"Bizi mucizeleri göndermekten alıkoyan şey, öncekilerin onları yalanlamış olmalarından başka bir şey değildir."

Ayet genelde geleneksel olarak şöyle tefsir edilir: "Önceden Allah gerektiğinde mucize gösteriyordu ancak bu durum onların yalanlamalarından başka bir işe yaramayınca artık göstermiyor!"

Peki Kur'an'da yer alan ayetlere bakıldığında durum gerçekten böyle mi?

Ayette mucize kelimesi geçmez: ayet kelimesi geçer ancak buradaki ayet Salih peygambere iman etme konusunda ayak direyenlerin ele aldığı bağlamda mucize bağlamında kullanılmıştır. Ayet şöyle devam eder: "Semûd kavmine gözle görülecek bir mucize olarak o dişi deveyi verdik; ama onlar ona zulmettiler." Bu ayet, mucizenin bir gösteri değil, uyarı ve hatırlatma işlevi gördüğünü bildirir. Ne var ki tefsir geleneği bu ifadeyi tarihsel ve mitolojik unsurlarla zenginleştirerek "kayadan çıkan deve mucizesi" biçiminde somutlaştırmıştır. Kur'an metninde bu tür bir doğaüstü doğuşa dair hiçbir ifade bulunmamasına rağmen, sonraki rivayetler mucize beklentisini fiziksel bir olaya dönüştürmüş, böylece "âyet" kavramının içerdiği sembolik anlamın yerini "bir mucize gösterisi" almıştır.

Salih peygamber kıssası bu bağlamda dikkate değer bir örnek sunar. Semûd kavminin, peygamberlerinden "kayadan deve çıkarmadıkça iman etmeyeceğiz" şeklinde bir mucize talebinde bulunduğu doğrudur ancak devenin istek üzerine kayadan çıktığı inancı rivayetlerde yer alan bir ifadedir. Kur'an, onlara kayadan çıkan bir deve değil, "Allah'ın devesi" olarak adlandırılan sıradan bir canlıyı gösterir: "Bu sizin için bir mucize olarak Allah'ın şu devesidir; onu kendi haline bırakın, Allah'ın arzında yesin, içsin." (A'râf 73). Burada mucize, doğaüstü bir olay değil, doğanın kendisidir. Arap toplumunun ekonomik ve kültürel hayatında deve, çöl koşullarında yaşamın sürdürülebilirliği açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Sütüyle besin, etiyle gıda, gücüyle ulaşım kaynağı olan bu hayvan, hayatın devamlılığının sembolüdür. Dolayısıyla mucize olarak işaret edilen şey, "taştan çıkan" bir hayal değil, insanın gözünün önünde duran, ancak sıradanlaştığı için artık fark edilmeyen bir varlıktır. Bu durumda İsrâ 59'daki "Bizi mucize göndermekten alıkoyan şey..." ifadesi, insanın olağan olanı mucize olarak görememesine, yani doğanın içinde gizli olan ilahi düzeni algılayamamasına işaret eder. Mucize, doğaüstü bir kırılma değil, insan idrakinin körlüğü ya da nankörlüğüdür.

İslâm öncesi Mekke ve Medine çevresinde yaşayan Araplar arasında, bazı dişi develer doğurganlıkları veya yavrularının sayısına göre "kurbanlık" veya "dokunulmaz" kabul edilirdi. Özellikle bir batında birden fazla yavru doğuran, ya da art arda birkaç kez yavrulayan dişi deveye "bahîra", "sâibe", "vâsile" gibi adlar verilirdi. Bu hayvanlar belirli bir doğum eşiğini geçtikten sonra artık "Allah'a veya putlara adanmış" sayılır, kulakları yarılarak işaretlenir, saliverilir ve onlara binmek, sütünden içmek veya işte çalıştırmak yasaklanırdı. Böylece bu develer yarı-kutsal bir statü kazanır, kabile içinde koruma altına alınır.

Kur'an, bu inancı açıkça eleştirerek şöyle der:

“Allah bahîra, sâibe, vâsile ve hâm diye bir şey kılmamıştır; fakat inkâr edenler Allah’a yalan isnat ederler.”
(Mâide 5/103)

Bu kültürel arka plan, **Sâlih kıssasında geçen “dişi deve” motifinin** Arap dinî hafızasında zaten mevcut bir kutsiyet çağrışımı taşıdığını gösterir. Dolayısıyla kıssadaki mucize, taştan çıkan doğaüstü bir deveye değil, halkın kutsallık atfettiği bu tür dişi develerin yaratılışındaki ilahî hikmete dikkat çekmek içindir. Kendileri dişi develere kutsallık atfetmekle birlikte, bu atfettikleri kutsallık, iman ve inanç süreçlerinde onları anlamlı bir şekilde yönlendirmemektedir. Bu çerçevede mesele, yalnızca bir mucizeye tanık olma arzusundan ibaret olmayıp, peygamberin mesajının itibarını gölgeleme çabasının zihinsel düzeyde sürdüğü şeklinde değerlendirilmelidir. Ayette onların dikkat etmesi gerektiği ile ilgili vurgu yapılan asıl mucize ise, doğanın olağan düzeni içerisinde her gün gözlemlenen, ancak fark edilmeyen bu yaratılışın kendisinde tezahür etmektedir.

Aynı düşünsel tema İsa peygamber kıssasında da görülür. Kur'an'da yer alan kıssalara göre İsa, ölüleri diriltmekte, körleri ve alacalıları iyileştirmekte, çamurdan kuş yaparak onlara ruh üflemede, yani birçok olağanüstü fiilde bulunmaktadır (Âl-i İmrân 49). Mucize talebinde bulunanlara İsa daha ne yapsın!

Buna rağmen; havariler ondan “Rabbin onlara gökten bir sofrayı indirip indirmeyeceği” (Mâide 112) üzerine yeni bir mucize talep ederler. Bu talep her ne kadar imanı güçlendirici bir talep olarak görünse de hem onlar için hem inkarcılar için görülmesi gereken çelişki, mucizenin kendisinde değil, onu algılayan zihinlerdeki seçiciliktedir. İnsan, inanmak istemediğinde en açık delili dahi görmezden gelir. Bu, Kur'an'ın birçok yerde vurguladığı epistemolojik bir sorundur: hakikat, algı körlüğüyle inkâr edilir. Mucize, inancı doğuran değil, inancın yokluğunda anlamını kaybeden bir olgudur.

Kur'an'ın bütünlüğü içinde mucize, doğanın askıya alındığı bir istisna değil, doğanın kendisinde süre giden ilahî yasaların fark edilmesidir. Semûd'un devesi, Musa'nın asası ya da İsa'nın nefesi, olağan olanın içindeki ilahî kudreti görünür kılmak için verilmiş sembolik örneklerdir. Kur'an'da mucize, doğaüstü bir ispat değil, varoluşun anlamına dair bir uyarıdır. Bu bakımdan “Bizi mucize göndermekten alıkoyan şey...” ifadesi, ilahî iradenin mucizeyi değil, insanın körlüğünü yediğini bir bildirimdir. Bununla birlikte asıl mucize, hayatın olağan akışında gizlidir; mucize bekleyen göz, onu görmekten aciz kaldığında, hiçbir doğaüstü olay inancı inşa edemez. Hatta kendi kutsal kabul ettikleri dişi deveyi bile gerçek bir mucize olarak görmeyip Allah'ın peygamberinden utanmadan sıkılmadan şapkadan tavşan çıkarmasını isterler!

59. TARİHSELCLİKTEN ÖTE: KUR'AN YORUMUNA BÜTÜNCÜL BİR ANTROPOLOJİK YAKLAŞIM

İnsan, adeta görünmez bağlarla geçmişine sıkı sıkıya tutunmuş bir varlıktır; bu bağlar, onun varoluşsal dokusunun ayrılmaz parçalarıdır. Bu nedenle bireyin geçmişinden tamamen bağımsız bir kimlik inşa etmesi mümkün değildir. Bu geçmişin ilk katmanı **biyolojik geçmiş**dir. İnsan, dünyaya gelirken cinsiyetini, anne ve babasını, saç, göz, ten rengi, boy ya da kilo gibi fiziksel özelliklerini belirleme kudretine sahip değildir. Aynı şekilde, doğduğu coğrafyanın iklimsel ve genetik mirası da onun bedensel varoluşuna sinmiştir. Beden, bu anlamda, yalnızca biyolojik bir veri değil; insanın içinde filizlendiği çevrenin sessiz bir tanığıdır.

Ne var ki insanın varoluşu yalnızca biyolojik bir zeminde açıklanamaz. Onu diğer canlılardan ayıran temel özellik, **anlam kurma** yetisidir. Bu anlam inşası ise kültür aracılığıyla gerçekleşir. Böylece ikinci bir geçmiş devreye girer: **kültürel geçmiş**. İnsan, tıpkı bir tohumun belirli bir toprağa düşmesi gibi, belirli bir kültürün, inanç sisteminin ve dil dünyasının içine doğar. Biyolojik geçmişin getirdiği ve ete kemiğe bürüdüğü insan artık üzerine bir kültür gömleği giymek zorundadır. Bu bağlamda da hangi dine mensup olacağına, hangi geleneklerin taşıyıcısı olacağına, hangi kültürel kimliğin değerleriyle yoğrulacağına kendisi karar veremez. Bu yönüyle, insan doğduğu coğrafyanın kültürel kaderine de mahkûmdur.

Biyolojik varoluşun belirlediği fiziki sınırlar ile kültürel geçmişin biçimlendirdiği anlam dünyası, birlikte insanın kimliğini oluşturur. Ancak modern dönemde bu iki geçmişin birbiriyle ve kutsal metinlerle ilişkisi çoğu kez göz ardı edilmektedir. Diğer din ve inançlarda olduğu gibi İslam coğrafyasında da Kur'an'ın yorumlanışı üzerine yürütülen tartışmalar, büyük ölçüde bu iki belirleyici geçmişin hesaba katılmamasından beslenir. Oysa insanın içinde yaşadığı "şimdi" (**biyolojik an** ile etkileşim içinde olduğu **kültürel-dinî an**), Kur'an'ın indiği 7. yüzyılın tarihsel ve toplumsal bağlamıyla aynı düzlemde değildir. Bu farklılık, modern insanın kutsal metni anlamlandırma sürecinde ciddi bir uyumsuzluk yaşamasına yol açar. Zira Kur'an, bir **sözlü kültür evreninde** doğmuş; anlamını, o dünyanın hafıza, ritim ve anlatı gelenekleri içinde inşa etmiştir. Özellikle kıssalardaki anlatılara bakıldığında tablo daha da karmaşık bir hâl alır. Zira Kur'an, indiği dönemin güncel meselelerine hitap etmiş olsa da o dönemde yaşayan insanlar için de kendi yaşadıkları "şimdi"yi temsil ediyordu. Yani bugünden Kur'an'ın indiği 7. yüzyıl düzlemine inmek, çoğu zaman bu öykülerdeki tematik detayları aydınlatmaya yetmemektedir. Elbette bu Kur'an'ın evrensel mesajını gölgeleyecek bir durum değil aksine üzerine akademik çalışma ya da yorum yapanların dikkate alması gereken önemli bir detaydır.

Çünkü bugün modern insan, **yazılı kültürün** bir ürünüdür; onun düşünme biçimi, zamanı algılayışı ve bilgiyi yapılandırma yöntemi bütünüyle farklıdır. Dolayısıyla, Kur'an'ın çağdaş yorumunu sağlıklı biçimde gerçekleştirebilmek için, insanlığın bütün tarihine yayılan biyolojik geçmiş ile bu geçmişin şekillendirdiği kültürel mirasın birlikte değerlendirilmesi zorunludur. Bu tür bir yaklaşım, yorumcu ile metin arasındaki tarihsel mesafeyi daraltacak, anlamın sadece geçmişe ait değil, bugüne de seslenmesini sağlayacaktır. Eğer moder insan da tıpkı 7. yüzyılın şimdisinde yaşıyor olsaydı bu söylediklerimizin hiç birisi gerekli olmayacaktı. Çünkü zaten zamanın ruhu, kendi aktüel gündemini oluşturup insanın içinde bulunduğu anı anlamlandırmasını sağlayacaktı. Bu nedenle güncel yorumun isabet oranı geçmişi şimdiye ne kadar yaklaştırdığı orada başarılı olacaktır.

Ancak bu türden bir kültürel ve tarihsel eşitleme çabasıyla Kur'an'ın öğütleri, hatırlatmaları ve etik çağrıları çağdaş insana temas edebilir; insanın hayatına yön veren canlı bir rehber niteliği kazanabilir. Aksi hâlde, geçmişin kültürel dokusunu dikkate almadan yapılan her yorum, metnin ruhuyla bugünün gerçekliği arasındaki bağı koparacak; bu da çağdaş Kur'an yorumcularının isabetsiz, yüzeysel ve tarihsel bağlamdan kopuk sonuçlara ulaşmasına neden olacaktır.

Bu nedenle Kur'an'ı anlamak, yalnızca bir metni çözümlemek değil; insanın kendi **tarihsel sürekliliğini**, yani biyolojik ve kültürel geçmişini yeniden hatırlama cesaretini gösterebilmesidir.

60. İSLAM HUKUKUNDA BAĞLAM, MASLAHAT VE TARİHSEL DÖNÜŞÜM

Kur'an'ın belirli bir mesele hakkında açık bir hüküm içermediği durumlarda İslam hukuku, metnin sessizliğini bir boşluk olarak değil, hukuki aklın ve içtihadî kapasitenin devreye girdiği yaratıcı bir alan olarak görür. Bu nedenle İslam hukuk geleneği, hükmü tespit etmek için yalnızca lafzî veriye dayanan bir yaklaşım benimsememiş; bunun yerine Kur'an'ın ilke dünyasını, Hz. Peygamber'in pratiğini, sahabe tecrübesini ve toplumsal yararı birlikte değerlendiren çok katmanlı bir metodoloji geliştirmiştir. Bu metodoloji, hem normatif hem tarihsel açıdan esnek bir hukuki zihniyetin oluşmasına katkı sunmuştur.

Bu çerçevede ilk dikkate alınan unsur, meselenin Kur'an'ın ilkesel çerçevesi içinde bir karşılık bulup bulmadığıdır. Kur'an, çoğu zaman belirli bir olayın ayrıntılarını değil, adalet, ölçülülük, ahde vefa, zarar vermekten kaçınma ve toplumsal düzenin korunması gibi evrensel ilkeleri merkeze alır. Dolayısıyla hakkında doğrudan hüküm bulunmayan konular, bu ilkeler aracılığıyla değerlendirilir. Hukuki akıl, literal bir metin bağlılığının ötesine geçerek vahyin değer dünyasını yeniden yorumlar.

Kur'an'ın sessiz kaldığı alanlarda Hz. Peygamber'in Sünnet'i ikinci temel referans alanını oluşturur. Zira Sünnet, vahyin somut hayata aktarılmış biçimidir ve çoğu zaman Kur'an'ın genel çerçevesini tamamlayıcı mahiyettedir. Ne var ki, Sünnetin yönlendirmesi de zaman zaman yeni durumları karşılamaya yetmediğinde, sahabe uygulamaları tarihin erken döneminde ortaya çıkan bir tür kolektif içtihat niteliği taşır. Bu uygulamalar arasında özellikle Hz. Ömer'in yaklaşımı dikkat çekici bir örnektir. "Kalbi İslam'a ısındırılacak olanlar" a yapılan maddi destek, Hz. Peygamber döneminde somut bir siyasal ve toplumsal ihtiyaçtan doğmuştu. Ancak Hz. Ömer halife olduğunda toplumsal şartların değiştiğini, İslam toplumunun artık güç kazandığını ve bu grubun korunmasına yönelik maddi bir teşvike ihtiyaç kalmadığını belirterek bu uygulamayı kaldırmıştır. **Bu karar, Kur'an'daki hükmün reddi değil; hükmün bağlamının yeniden yorumlanmasıdır. Yani Hz. Ömer, ilgili ayetin bir "amaç" (maksat) belirlediğini, fakat o amacın artık mevcut şartlarda başka araçlarla sağlandığını düşünerek uygulamayı durdurmuştur.** Bu, İslam hukuk düşüncesinin metne körü körüne bağlı olmayan, fakat metnin ruhunu ve toplumsal bağlamı birlikte gözetten bir yapıya sahip olduğunu gösterir.

Hz. Ömer'in bu kararı, İslam hukukunda maslahatın (kamu yararının) ve toplumsal bağlamın ne kadar önemli olduğuna dair erken ve güçlü bir örnek olarak kabul edilmelidir. Bu örnek, hükümlerin tarihsel bağlamlarından bağımsız düşünülmemeyeceğini ve hukukun değişen şartlar karşısında donuk bir yapı hâline getirilemeyeceğini açıkça ortaya koyar. Böylece içtihadın yalnızca kıyas yoluyla değil, toplumsal gerçeklik, amaçsal yorum ve kamu yararı gibi unsurlar üzerinden de gelişebileceği anlaşılır.

Kıyas ise, klasik usulde Kur'an ve Sünnet'te açık hüküm olmayan meselelerde başvurulmuş en düzenli akıl yürütme biçimidir. Ancak kıyas, salt benzetme mantığı değildir; illetin tespiti gibi disiplinli bir süreç içerir. Buna rağmen tarihsel uygulamalar göstermektedir ki, kıyasın formel mantığı her zaman toplumsal ihtiyaçları tam karşılamayabilir. Bu nedenle maslahat, istihsan ve örf gibi yöntemler, hukukun hayatla irtibatını sürdüren tamamlayıcı araçlara dönüşmüştür. Bu yöntemler sayesinde hukuk, nasların amaçlarını ihmal etmeksizin yeni durumlara uyarlanabilir hâle gelmiştir.

Bütün bu unsurlar bir araya geldiğinde İslam hukukunun, Kur'an'da açık hüküm bulunmayan meselelerde sessiz kalan bir sistem olmadığı, aksine metnin değerler evrenini tarihsel ve toplumsal bağlamla buluşturan **ince, esnek ve akılcı bir içtihat geleneğine** sahip olduğu görülür. Bu gelenek, Hz. Ömer'in örneğinde olduğu gibi, nasların maksatlarını önceleyen ve şartların değişimiyle birlikte hukuki uygulamayı yeniden düzenleyebilen bir dinamizmi içinde barındırır. Dolayısıyla İslam hukuk düşüncesi, hem kutsal metnin otoritesini koruyan hem de her dönemin gerçekliğine cevap verebilen canlı bir yorum geleneği olarak şekillenmiştir.

Ne var ki bu dinamik içtihat geleneği, tarihsel süreçte aynı canlılığını koruyamamıştır. Özellikle 850 yılında Abbâsî Halifesi Mütevekkil'in, Kur'an'ın mahluk olmadığına dair siyasal ve itikadî bir tavır olarak ilan

ettiği fetva, yalnızca bir kelam tartışmasını sonlandırmakla kalmamış; Kur'an'ın yorumlanmasına dair epistemolojik zemini de daraltmıştır. Bu fetva, metnin tarihsel bağlamı içinde anlaşılmasını güçleştiren bir kutsallık ve değişmezlik halesi üretmiş, Kur'an'ın anlam ufkunu zamanın ihtiyaçlarına göre yeniden yorumlama çabalarını fiilen sınırlandırmıştır. Böylece nas, yaşanan hayatın akışkanlığına eşlik eden dinamik bir rehber olmaktan çıkarak, giderek sabit ve kapalı bir otorite biçimine bürünmüştür.

Bu dönüşümün en belirgin sonucu, fıkıh usulünün erken dönemindeki yaratıcı ve çoğulcu içtihat imkanlarının daralması ve “ıctihat kapısının kapandığı” yönündeki tarihsel kabuldür. Bu süreç, nasla hayat arasındaki ilişkinin tek yönlü hâle gelmesine, toplumsal değişimle hukuki yorum arasındaki köprünün zayıflamasına ve şeriat üretiminde donuklaşmaya yol açmıştır. Oysa Hz. Ömer'in yaklaşımında somutlaştığı gibi, İslam hukuk geleneğinin özü, metnin ruhunu toplumsal bağlamla birlikte değerlendiren esnek bir düşünceye dayanıyordu. Bu esneklik zamanla kaybolmuş; yerini, metnin lafzına sıkışan ve toplumsal ihtiyaçlara yeterince cevap veremeyen bir hukuk anlayışı almıştır. Bugün tartışılması gereken, bu kapanmanın mutlak mı yoksa tarihsel koşulların bir ürünü mü olduğu ve modern dünyada içtihadın yeniden nasıl işler hâle getirilebileceğidir.

61. HÜDHÜD NEREDE? BİR KISSANIN GERÇEK TARİHİ YENİDEN DOĞUYOR

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Süleyman'a dair anlatılar, özellikle Neml Suresi'nde (18-22) yer alan Hüdhüd ve "neml" kıssası, geleneksel yorumlarda çoğunlukla doğrudan hayvanlarla iletişime dayalı mucize örnekleri olarak değerlendirilmiş olsa da, metnin dilsel, tarihsel ve coğrafi bağlamı göz önüne alındığında kıssanın aslında çok daha somut bir tarihsel arka plana sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Arapça نَمْل (neml) kelimesi, klasik sözlüklerde genellikle "karınca" anlamıyla sabitlenmiş gibi görünse de, Arapçanın erken dönem kullanım alanı ve Sami dilleri karşılaştırmaları dikkate alındığında kelimenin anlam alanının bundan çok daha geniş olduğu anlaşılmaktadır. Öncelikle kelime ن م ل kökünden gelir ve bu kök, "toplanmak, bir araya gelmek, kümelenmek, aynı mekanda yoğunlaşmak" gibi temel bir fiil anlamı taşır. Bu kökten türeyen bazı kullanım örnekleri, "bir mekanda toplanan insanlar", "bir evde yaşayan topluluk", "mesken halkı" gibi anlamlara işaret eder. Dolayısıyla kelimenin temel semantik çekirdeği, zoolojik bir türü belirtmekten çok, yoğunluk, topluluk, bir araya gelmişlik ve yerleşiklik temaları etrafında şekillenir.

Bu nedenle erken Arapça'da ve bazı lehçelerde neml, sadece hayvanı değil, "bir yerleşim yerinin sakinleri"ni ifade edebilen bir kavram olarak kullanılmıştır. Nitekim eski Arap şiirinde ve Güney Arabistan (Saba, Mine, Kataban) yazıtlarında, kökün "bir mekana kümelenmiş halk" manasında geçtiği örnekler mevcuttur. Sami dillerinin karşılaştırmalı filolojisi de bu kullanımı destekler: İbranicede "namal" kökünün liman anlamına gelmesi tesadüf değildir; aynı şekilde Sami kökler coğrafya ve yerleşimle ilişkili anlam kaymalarına sıkça sahiptir. Arapçadaki "naml / neml" ile İbranicedeki "namal" (liman) arasındaki ses denkliği ve bağlamsal paralellik, kelimenin bir "mesken, yerleşim" fikriyle ilişkisini güçlendirmektedir.

Kur'an kıssasında geçen "neml vadisi" ifadesi de bu açıdan değerlendirilmelidir. Eğer kelime biyolojik karınca anlamında alınırsa, vadideki "karıncaların" birbiriyle konuşarak "evlerinize girin" uyarısı yapması hem bağlam hem de fiziki gerçeklik açısından anakronik sorun durur. Oysa kelimeyi "mesken halkı", "yerleşim cemiyeti" veya özellikle bir liman yerleşiminde yaşayan kadınlar anlamında aldığımızda, pasajın bağlamı hem tarihsel hem coğrafi olarak tutarlılık kazanır. Çünkü, Davud'un Edom limanını ele geçirmesi, bu bölgedeki erkek nüfusun büyük ölçüde yok edilmesi ve geride limanlarda çalışan veya yaşayan kadınların ağırlıkta kalması, kelimenin bu anlamıyla birebir örtüşmektedir. Böylece ayette geçen "evlerinize girin ki Süleyman ve ordusu farkında olmadan sizi ezmesin" cümlesi de, yaklaşan bir ordu karşısında halkın, özellikle kadınların, evlerine çekilmesini ifade eden doğal bir tarihsel sahne haline gelir.

Bu noktada Hz. Süleyman ve babası Davud dönemindeki Edom coğrafyası önemli bir tarihsel çerçeve sunar. Tevrat'ın II. Samuel 8:13–14 ve I. Krallar 11:15–17'de aktarılan bilgilere göre Kral Davud, Edom'u büyük bir askerî hareketle ele geçirmiş, bölgede yaşayan erkek nüfusun tamamına yakını öldürmüştü ve Edom'un liman kenti üzerinde tam hakimiyet kurmuştur. Bu liman, akademik literatürde Etsyon-Gever (Ezion-Geber) olarak bilinen, Akabe Körfezi'nin kuzey ucunda yer alan stratejik bir Edom limanıdır. Davud'un bu limanı ele geçirmesi, hem Kızıldeniz ticaret yollarını kontrol altına alması hem de bölgedeki siyasi dengeyi tamamen değiştirmesi bakımından belirleyici olmuştur. Bu süreçte Edom'un soylu ailelerinden Hadad'ın çocuk yaşta Mısır'a kaçtığı, orada büyüdüğü ve Davud'un ölümünden sonra oğlu Süleyman kral olduğunda ülkesine dönmek istediği yine Tevrat'ta açıkça anlatılır.

Bu tarihsel zemin, Kur'an'daki Süleyman kıssasının coğrafi ve toplumsal bağlamını anlamayı kolaylaştırır. Süleyman'ın hüküm sürdüğü dönemde Edom ve çevresindeki liman kentleri hem ticari hem

siyasi açıdan yeniden şekillenmekteydi. Bu nedenle Kur'an'da yer alan "neml vadisi"nin, klasik anlamda bir karınca kolonisi değil, Davud ve Süleyman'ın hakimiyet kurduğu bu liman topluluklarından biri olması kuvvetle muhtemeldir. Limanlarda yaşayan kadınların yaklaşan bir kral ordusunu görünce birbirlerini "evlerinize girin, sakının" diye uyardıkları hem metnin doğal akışına hem de bölgenin tarihsel gerçekliğine uygundur. Böylece kıssadaki anlatı, Süleyman ordusunun bölgeye girişi sırasında halkın gösterdiği tepkiyi, dönemin yaygın söylem özellikleri içinde son derece anlamlı bir şekilde yansıtmaktadır.

Kur'an'daki Hüdhdü anlatısının arka planını anlamada kritik diğer bir husus, özellikle 1 Krallar 11:14–22'de aktarılan Edomlu prens Hadad'ın Mısır'a kaçışıyla ilgili tarihsel kayıtların dikkate alınmasıdır. Metinlerde Süleyman'ın ordusundaki istihbari görevlilerden birinin "kaybolması" şeklinde anlatılan olay, erken dönem tefsirlerde kuş ismi üzerinden folklorik bir çerçeveye oturtulmuş olsa da, Sami dillerindeki "h-d-d / h-d-dh" fonetik alanı ile Hüdhdü adı arasındaki yakınlık, bu figürün sembolik bir kişi adı olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Hadad'ın, Davud'un Edom'daki katliamından sağ kurtulan son erkeklerden biri oluşu, ardından çocuk yaşta Mısır'a sığınması ve orada saray çevresiyle güçlü ilişkiler kurması düşünüldüğünde, Süleyman döneminde bölge siyasetinde kritik bir aktör haline geldiği görülür. Bu bağlamda Kur'an'daki "Hüdhdü nerede?" sorusu, ortadan kaybolmuş ve Süleyman'ın Edom üzerindeki kontrolünü etkileme kapasitesine sahip bir siyasi aktörün yokluğuna işaret eden tarihsel bir ima olarak okunabilir. Süleyman'ın bu kayboluşa verdiği sert tepki, klasik yorumlarda bir kuşun disiplinsizliği olarak aktarılmış olsa da, antik Yakın Doğu siyasetindeki sadakat ve istihbarat dengeleri göz önüne alındığında, kayıp bir Edomlu prensin, yani Hadad'ın, bölgesel güç dengelerini derinden sarsabilecek bir unsur olduğu anlaşılmaktadır. Böylece Hüdhdü figürü, biyolojik bir kuştan çok, Edom siyasetinin kırılganlığını ve Süleyman'ın dış politika hassasiyetini temsil eden bir kişi olarak görülmelidir.

Kur'an'ın indiği dönemde anlatılan bu kıssa, tarihsel gerçekliği tamamen ortadan kaldıran bir mucize kurgusu değil; bilakis, o coğrafyada bilinen tarihsel olayların hafızasını, dönemin kültürel diline uygun bir temsil biçimiyle aktarmaktadır. Kur'an kıssalarının amacı tarih yazmak değildir; fakat bu durum, anlatıların tarihsel olaylara temas etmediği anlamına gelmez. Aksine, Kur'an'daki birçok kıssa gibi Süleyman anlatısı da indiği dönemin dinleyicilerinin aşına olduğu tarihsel arka planı kullanarak mesajını iletir. Dolayısıyla Hüdhdü ve "neml" kıssası, hem dilbilimsel hem tarihsel hem de coğrafi açıdan incelendiğinde, geleneksel anlamda hayvanlarla konuşma mucizesinden ziyade, Davud ve Süleyman dönemine ait gerçek bir tarihsel olgunun Kur'an'ın pedagojik ve teolojik bağlamına uygun biçimde ifade edilmiş olmasıyla daha doğru şekilde anlaşılmaktadır.